CLAUS CORNELIUS
FISCHER

Și ne iartă nouă greșelile noastre

PRIMUL CAZ AL COMISARULUI VAN LEEUWEN



CLAUS CORNELIUS
FISCHER

Și ne iartă nouă greșelile noastre

Traducere din limba germană
LUISE POPESCU

CLASS

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
FISCHER, CLAUS CORNELIUS
Şi ne iartă nouă greşelile noastre/Claus Cornelius Fisher; trad.: Luise Popescu. - Bucureşti: RAO International Publishing Company, 2008
ISBN 978-973-103-799-8

I. Popescu, Luise (trad.)

821.111-31=135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

CLAUS CORNELIUS FISHER
Und vergib uns unsere Schuld
© 2007 by Verlagsgruppe Lübbe GmbH&Co. KG,
Bergisch Gladbach
Toate drepturile rezervate

© RAO International Publishing Company, 2007
pentru versiunea în limba română

2008

ISBN 978-973-103-799-8

1

De regulă tânărul necopt nu obișnuia să meargă prin parc, cu atât mai puțin după lăsarea întunericului. Nu o făcea, fiindcă îi era frică să umble noaptea printre copaci. Câteodată chiar se rușina de această teamă și se gândea că îi va trece, desigur, într-o bună zi, atunci când va fi și el copt.

Cu toate acestea, frica de întuneric nu era singura care îi transmitea sentimentul imaturității. Mai erau și timidatea sa, și noianul de gânduri zburdându-i prin cap, întrebările în așteptare de răspunsuri, fără de care îi era imposibil să înțeleagă întreg ansamblul.

Sau chipul său reflectat în oglindă - nici un singur rid, nici o muchie, totul încă rotund și moale, bărbia, buzele, ochii. Ca un desen de copil. Sperase dintotdeauna că la paisprezece ani nu va mai arăta atât de *provizoriu,* dar iată că se apropia de cincisprezece și era în continuare obligat să-și tragă o căciulă de lână până peste ochi, pentru a ascunde cât mai mult posibil din fața sa.

Cel mai mult îl rodea acest sentiment atunci când era singur, așa ca acum. Chiar dacă în interiorul său beția petrecerii mai vibra încă. Inima i-o lua razna, auzea bașii, ba îi simțea chiar în piept, din imediata apropiere a coastelor până în cerul gurii și mai sus, un fulger difuz și colorat îndărătul frunții. Turnase destule pe gât, ar fi trebuit să poată ține această frică în frâu, cu toate acestea nu făcea decât să alerge prin parc, pentru a ajunge cât mai repede la Tic. Teama dispărea de cum era împreună cu ea. Era suficient să-l privească sau să-i atingă mâna. Cam kitsch probabil.

Băiatul necopt se clătina ușor. Purta pantofi sport roșii, o pereche de pantaloni cu talie joasă gri, un tricou cenușiu-închis și, în ciuda căldurii, căciulița de lână. Portocalie astăzi, pentru că era ziua de naștere a reginei. Își vârâse mâinile adânc în buzunarele pantalonilor. Prefera să le ascundă, pentru că de regulă habar nu avea ce să facă cu ele. Când dorea să fie îmbrățișată, Tic trebuia să i le scoată de acolo. Dacă ar fi fost după el, ar fi ținut-o tot timpul în brațe, dar nu îndrăznea. Cât de mult și-ar fi dorit să fie deja cu un pas înainte; să fie și el gata.

Era o noapte caldă, în special pentru luna aprilie. Băiatul putea vedea deja primii licurici sclipind deasupra tufișurilor, la fel și luminițele de pe gazon, din toate acele locuri în care oamenii, veniți de pe la petreceri și dornici să mai chefuiască puțin înainte de a se îndrepta spre case, continuau să se simtă bine. Stăteau acolo, beau bere sau orice altceva și ascultau radio cu sonorul pus la maximum, hip-hop, cam tot ceea ce se cântase de-a lungul întregii după-amiezi în cârciumi sau pe străzi.

În această parte a parcului creșteau arbori și tufe dese, de peste tot răsunau muzici și râsete, ici-colo chiar câte un țipăt. Deși era deja întuneric, puștiul putea vedea încă bine, pentru că cerul lumina roșu deasupra întregului oraș, a străzilor și a canalelor sale. Unde mai pui că zgomotosul rave lăsase suficiente urme, astfel încât în fața ochilor să continue să-i joace tot felul de lumini și culori aprinse.

Băiatul credea că s-ar simți mult mai bine dacă ar trece și pe la ceilalți și ar mai înghiți din pastilele pe care le ținea strâns în buzunare. Nu că ar fi fost vreun dependent. Sau dealer. Nici pomeneală! Avea doar accesul asigurat, putea face rost de una sau alta, nimic din ceea ce nu ar fi consumat el însuși. Făcuse rost de marfă deja de ieri-seară, și totul doar pentru Deniz.

Mergea mai repede acum. Iarba de sub tălpile sale se simțea moale, și-o imagina umedă și suculentă. Încercase – fără succes însă – să o adulmece. Cine știe, poate că există lucruri care noaptea miros mai puțin. Nu simțea decât fumul ridicat deasupra focurilor

și a balegii de cal sau urina din apropierea urinalelor metalice. Câteodată se mai împiedica de doze de cola sau bere aruncate, de vreo sticlă de apă din plastic goală sau de un carton de pizza. Le lovea cu piciorul, dar nu auzea nimic, de parcă sunetul nu ar mai fi reușit să parcurgă distanța de la propriile picioare și până la cap.

Încerca să-și desfunde urechile înghițind. I se părea tot timpul că un zumzet însoțește tobele și bașii, și întreg zgomotul traficului din jurul parcului. Toate mașinile circulau fie cu capota deschisă, fie cu geamurile lăsate. Și cu radioul dat la maximum.

Băiatul ar fi avut chef să mai danseze, toată noaptea, cu Tic și Deniz, și Robbie. Tic fusese la petrecere, dar o pierduse din ochi cândva spre după-amiază. Noroc că exista clubul, o va reîntâlni mai târziu acolo, la fel ca și pe toți ceilalți. Continua să înghită. Observă că îi este sete. Dar înghițea și pentru că în fața ochilor i se tot perinda Tic, așa cum dansase ceva mai devreme pe stradă, ca un delfin care sare din muzică, pentru a se reafunda în ea. Și gândea *că nu are voie să se teamă.* Cu puțin timp în urmă întâlnise chiar și un polițist călare, *de ce ar trebui deci să-i fie frică?*

Pretutindeni erau oameni, stăteau jos sau culcați, unii dintre ei în saci de dormit. Putea vedea jointurile arzând, flacările brichetelor, ici și colo chiar sclipirea vreunui artificiu. Se împiedică apoi de o bicicletă, pe care cineva o lăsase taman în mijlocul pajiștii. O porni din nou la drum, fără a fi însă prea sigur pe propriile picioare. *Nu-i a bună.* Era musai să-și găsească echilibrul. *De unul care merge drept nu prea au curajul să se apropie.* Se opri să tragă cu urechea. Își ținea respirația pentru că voia să se concentreze cât mai bine.

Nu reușea cu nici un chip să scape de acea *imagine.* A încăperii pline de prosoape și de cearceafuri și a tot ceea ce se întâmplase în ea. Se afla în clinică și intrase din greșeală. De atunci nu mai reușea să scape de sentimentul că fusese condamnat la moarte. Îl părăsise, parcă, în timpul muzicii rave, dar revenise. Îl văzuseră, și de aceea trebuia să moară.

Vântul foşnea în frunzele unui castan, a cărui coroană se profila pe fundalul unui cer înroşit.

Băiatul auzi un zgomot. Era un *altfel* de zgomot, mai puternic decât acela din castan şi mai aproape decât muzica, ba chiar mai tare decât zumzetul din propriile urechi. Stătea acolo, simţea ceva atingându-i pielea, *şi acum chiar că îţi este frică.* Zgomotul – un trosnet şi apoi un şuierat ciudat sau poate pufăit – se repeta. Mai sonor, şi parcă era cumva chiar *mai mult* decât un sunet, un fel de mişcare sumbră, ceva ce-l însoţea prin tufe. Credea că năluca se va face nevăzută de îndată ce va înceta să privească într-acolo. La fel cum dispăruseră şi poliţistul călare şi bicicleta lăsată în drum, şi oamenii din jurul focurilor sau din sacii de dormit. Plecase deci şi merse, şi merse, până ce nu mai era nimeni să îl vadă şi nimeni să îl audă.

Plămânul său nu prea mai dădea semne de viaţă. Aerul se revolta de fiecare dată când încerca să-l reţină în piept. Iar bătăile inimii acopereau orice alt zgomot dimprejur, foşnetul frunzelor sau bașii şi tobele din depărtare. Băiatul stătea acolo, beţia îl părăsise între timp şi nu-şi dorea nimic altceva decât să o mai poate atinge o dată, chiar şi foarte scurt, pe Tic. Ar fi trebuit să-i fie alături acum; toată mizeria vieţii pornea tocmai de le aceste permanente despărţiri, care te lăsau mereu singur; într-un fel sau altul, *totul* rămânea oarecum neterminat. Se gândea atât de intens la ea, încât o simţea, cu mâna mică şi uscată – chiar dacă dansaseră ore în şir – într-a sa. Cu nasul rece, în timp ce-i atingea obrazul cu buzele, într-un sărut. Cu pielea care alocuri era fierbinte, de parcă ar fi avut febră, sau dimpotrivă rece şi umedă precum o scoică pe nisipul plajei.

Făcea câte un pas, încet, şi încă unul, apoi se oprea brusc. Auzea ceva, şi pornea iar. Dar de câte ori stătea pe loc, zgomotul amuţea. Voia să spună sau să strige ceva, dar nu ştia ce. Se simţi apoi dintr-odată obosit, lipsit de putere. Exista atât de mult întuneric pe lume, parcuri întunecate, odăi. Şi oameni. Ar fi putut

paria, că indiferent ce sau cine îl urmărea pe ascuns, putea vedea, îl putea vedea, în întuneric.

Și înțelese, așa dintr-odată, că niciodată nu avea să mai fie matur, precum și-o dorise dintotdeauna. O știa, pur și simplu știa. Fixă punctul dintre tufe în care văzuse mișcarea și, fără măcar să-și dea seama, își scoase mâna din buzunarul pantalonului și-și ridică mâneca tricoului, pentru atinge tatuajul de pe brațul stâng, *Tic* și un trifoi cu trei foi, cam kitsch probabil.

Și fata purta un asemenea tatuaj, fără numele său însă, pe partea interioară a coapsei. Câteodată se întâmpla ca ea să-i ia mâna și să o conducă într-acolo, *simte,* îi spunea, iar el se prefăcea că o face, era unul dintre locurile reci, care se înfierbânta însă sub palma sa. Mai departe de atât nu ajunsese încă niciodată.

Dacă vrea Dumnezeu, mâine-dimineață vei fi trezit din nou – de ce oare îi treceau acum prin cap tocmai versurile acestei tâmpite melodii germane pentru copii, pe care o ascultase o singură dată la televizor? Mama sa încetase de mult să mai cânte, fredona cel mult câte ceva, chestii din opere, nu se ocupa de nimic, îl ignora, la fel cum o făcuse pe vremuri și taică-său. Dar pentru asta existau tablete, pur și simplu ca să le iei. *Nu vei mai fi nicicând trezit, nicicând,* fixă tufișul până ce totul din fața ochilor săi deveni punctiform și strălucitor.

Nu-și reluase încă drumul. Cu toate acestea zgomotul se reinstalase, un trosnet, pași repezi. Care alergau, alergau spre el, ba nu, țopăiau. *Fugi,* mai gândi, *fugi de-acolo!*

Își ridică încet un picior, cine știe, poate mai reușea să scape, deși – iată – tufa din apropierea castanului tocmai se desfăcuse. Ieșise ceva din ea, sărise, continua să sară spre el, se apropia iute, în salturi atât de mari, încât nu mai exista ieșire. O văzu doar foarte scurt, punctiform și strălucitor, ființa aceea cu pielea de un alb înghețat, suplă ca și el, cu ochii larg deschiși. Îi deslușI și dinții lăptoși și – după ce se apropiase deja foarte mult – un nas plat și lățăreț cu două zgârciuri în dreapa și în stânga lui.

L-a nimerit, ciomagul care se năpustise asupra lui l-a nimerit, îi trosnea fruntea cu sete, tare și sec, și surd. Se prăbuși, a doua lovitură nici nu i se mai păru atât de puternică, simțea doar sângele prelingându-i-se în ochi, făptura aceea aplecându-se asupra sa și trăgându-l în pădure. Gâfâind și repede.

Ultimele lucruri pe care le văzuse prin sângele șiroind, înainte ca toate crengile să se prăbușească asupra sa, fuseseră picioarele goale îngenuncheate pe pieptul său, dar ele nu erau albe cu-adevărat, ci vopsite, cu cretă parcă, și dedesubt negre, negre ca noaptea. Și mâinile. Care-l apucau de beregată și-l strângeau. Și obrazul din fața sa, ochii, gura, zgârciurile ca de os de pasăre de deasupra buzelor, gândi, *de ce faci asta, de ce,* și în minte îi reveni Tic, cea care îi era alături și bătea în inima sa, tot mai rar însă, până când și ea se opri. *Tic. Tic. Tic.*

Și astfel se termina și viața băiatului a cărui copilărie era neterminată. Într-un sfârșit.

2

Bruno van Leeuwen se uita la băiatul mort de la poalele castanului și simțea cum i se întoarce stomacul pe dos, cum îi fuge pământul de sub picioare. Inima sa își ieșise cu totul din ritm, bătea o dată puternic, se oprea, mai bătea de două ori mult prea tare și își revenea. Privi spre vârful copacului, apoi spre parc. Adulmeca fum, fără a descoperi însă vreun foc. Era un miros fin, cam înțepător, care-i amintea de copilărie, de recolta de cartofi de la țară.

Van Leeuwen știa prea bine că va trebui să își țintească privirea din nou spre acel loc; dar avea nevoie de o altă perspectivă, mai

largă, care să-l elibereze de senzația că nu există decât el și băiatul cel mort. Vântul trecea prin trenciul deschis până sub haină, până sub cămașă chiar. I se închircise pielea pe spate.

– Dumnezeule, spusese cineva în spatele său.

Era vocea inspectorului-șef Ton Gallo. Ceilalți – oamenii în salopete albe, cu mască pe gură și bonetă de plastic de la departamentul de conservare a probelor, fotograful poliției, medicul – tăceau, își vedeau muți de treaba lor din zona interzisă acum accesului public. Erau aici de ceva vreme, ar fi trebuit să se obișnuiască de acum cu priveliștea, cu toate acestea nici unul dintre ei nu scotea vreo vorbă.

În spatele baricadei se aflau două mașini roșu-alb-albastre de patrulare, o ambulanță roșu-alb-portocalie, lângă care așteptau sanitarii, și microbuzul unui canal de televiziune dimpreună cu o echipă de cameramani. Polițiștii postați în dreapta și în stânga acestor vehicule țineau la distanță curioșii: tineri palizi și surmenați în costume caraghioase, trecători, bărbați și femei, și copii cu biciclete, doi gunoieri în haine portocalii. Și un alergător îmbrăcat într-un trening din mătase impermeabilă, care ținea în lesă un Rottweiler respirând iute și sacadat în botnița sa.

Pretutindeni în iarba călcată în picioare dintre pomi și tufe se mai găseau gunoaiele adunate de ziua reginei și tot felul de resturi ale talciocului: cutii roșii de cola, sticle bleu de apă minerală, pahare de plastic, cartoane de pizza, cutii de la McDonald's. Ziare rupte umflându-se în vânt. Pungi din hârtie, între ele mucuri de țigară și capace zimțate lucioase și cioburi mate luminescente. Deșeurile se întindeau până la capătul parcului, acolo unde van Leeuwen își parcase automobilul său Alfa Romeo, ba chiar mai departe, dincolo de străzile și canalele centrului, până în port.

Sirenele tăiau zgomotul îndepărtat al traficului, se învârteau în jurul parcului. Un elicopter al poliției plasat pe cerul albastru cobalt vuia asemenea unei libelule furioase. Vântul apropia muzica, bașii și tobele, și un saxofon, pentru că vremea era frumoasă, iar la doar câțiva metri mai încolo bărbați și femei, și

copii stăteau tolăniți pe pături, ascultau radio și citeau sau băteau mingea.

Van Leeuwen inspiră adânc în încercarea de a-și potoli stomacul.

Vara nu își intrase încă pe deplin în drepturi, cu toate acestea lui aerul, iarba, pământul, scoarța copacilor îi miroseau deja, abia perceptibil, a toamnă. Ca și cum anotimpurile, dimpreună cu tot ceea ce le caracteriza, începuseră să se deplaseze tot mai vizibil. Soarele apunea mai târziu acum, deși pentru unii lăsarea întunericului nu ținea cont de oră. În razele soarelui la zenit mai străluceau doar coroana castanului și elicopterul. Jos, la poalele copacului, acolo unde umbrele se întețeau, sub cortul cel alb al oamenilor de la conservarea urmelor, zăcea corpul neînsuflețit al băiatului.

– Ați mai văzut vreodată așa ceva, domnul meu? întrebă agentul postului de poliție al parcului.

Van Leeuwen nu-i răspunse. Cadavrul zăcea acolo, palid, în iarba umedă de sub castan. Trupul era complet îmbrăcat. Purta pantofi roșii sport, o pereche de pantaloni largi, acoperiți de o puzderie de buzunare tivite, un tricou cenușiu-închis cu glugă. Mâinile micuțe erau murdare, mânjite cu pământ, la fel și obrazul. Lângă cap se afla o căciulă de lână, portocalie ca portocaliul Casei Regale. Sânge era destul de puțin.

– Nu arată deloc a mort, spuse inspectorul Gallo. Nu ți se pare ciudat? Omul este cum nu se poate mai mort, și cu toate acestea nu se vede.

– Vine și asta, răspunse van Leeuwen.

Comisarul nu aflase încă nimic, nici vârsta, nici cauza decesului, știa însă cu certitudine că avea să preia acest caz. Nici măcar nu ar fi trebuit să fie aici. Luase mașina pentru că dorea să petreacă sfârșitul de săptămână la țară, împreună cu Simone. Aproape că ajunsese acasă în momentul în care se transmisese prin stația poliției anunțul echipajului de patrulare din Koninginnenweg, districtul 4. Cu toate acestea, și-ar fi continuat drumul, dacă nu ar

fi aflat că victima era un băiat. Îl mânase încoace speranța de a descoperi o altă imagine, speranța și în același timp teama.

– De cât timp este mort? întrebă el.

– Rigiditatea i-a cuprins deja picioarele, răspunse medicul.

– Nu văd deloc sânge, interveni Gallo. Vorbea încet, altfel ca de obicei, ca un bețiv care ținea cu tot dinadinsul să pară treaz. Ar trebui să fie mult mai mult sânge.

Doctorul își scoase mănușile de celofan, le puse în buzunar și se ridică. Oamenii de la probe scotoceau în iarba de jur împrejurul cadavrului, umpleau pungi micuțe cu pământ, tăiau firele de iarbă, luau amprente de tălpi. Fotograful mai făcu câteva poze, de data aceasta cu bliț, și se retrase. Trecu de castan, se apucă de trunchiul acestuia ca și cum și-ar fi pierdut echilibrul și vomită.

Gallo nu reușea să-și dezlipească privirea de băiatul mort.

– Asta este – cine face așa ceva? întrebă el. Unde este...? Gaura asta! Este mai rău decât tot ceea ce am – mai rău decât Srebrenica! Cine poate face așa ceva?

– A fost omorât aici? întrebă van Leeuwen.

– Uită-te la crengile astea rupte, spuse Gallo. L-a... aici undeva afară, el sau cine știe *ce*...

– Sau ea, completă doctorul.

– Un el – sau un ceva – sau o ea – l-a atacat și l-a târât apoi în tufiș. Și apoi l-a...

Fotograful se șterse la gură cu o batistă din hârtie. Strigă apoi de acolo de unde se afla:

– Ăsta nu a fost om! Și continuă agitându-și polaroidul prin aer: Oamenii nu fac așa ceva!

– Ce e cu...? Gallo se întrerupse în căutarea unui alt cuvânt. Fracturarea frunții ar fi putut fi provocată de un ciomag. Dar gura deschisă, și unde-i este...? Se împotmoli din nou. Nu se poate să fi dispărut. Nu este posibil. Cine face așa ceva? Era doar un copil...

– Câți ani avea? întrebă van Leeuwen.

– Doisprezece, răspunse medicul, treisprezece. Poate paisprezece. Greu de spus, așa cum se prezintă lucrurile. Unii arată mai mari atunci când sunt morți.

Van Leeuwen credea că, dimpotrivă, mai tineri. Nici unul nu arăta suficient de vârstnic pentru a fi mort. Trecu de doctor îndreptându-se spre băiat. Ochii îi erau închiși. Furnicile mișunau în șir de-a lungul marginii a ceea ce mai rămăsese din obrazul său și a ceea ce van Leeuwen, în lipsa unei descrieri precise, numise doar pentru el *rană.*

– Mevrouw[1], ați terminat aici? i se adresă el fetei de la departamentul de conservare a probelor.

Ea răspunse dând din cap. Van Leeuwen se aplecă pentru a goni furnicile de pe tâmpla puștiului. Pentru o clipă doar, căci se repliară de îndată.

Comisarul descoperi în iarbă, chiar sub ureche, o așchie de lemn. Scoase din buzunarul paltonului o mănușă, pe care care și-o trase peste degete. Apucă apoi și ridică așchia cu vârful degetului mare și al arătătorului. O examină cu exactitate, de fapt atât cât era posibil în absența ochelarilor de citit. Șpanul era subțire ca un ac cu gămălie, nu părea a proveni din crengi sau din scoarța copacului. Van Leeuwen îl duse la nas. Nu mirosea a nimic.

– Acoperiți-l, dacă ați terminat.

Își întoarse privirea către oamenii de la probe, care-și încheiau activitatea, și echipa de sanitari, care se îndrepta cu targa spre băiat. Uitați-vă și la asta, îi spuse fetei care aduna dovezile și-i întinse așchia. Cât credeți că a zăcut victima aici?

– Nu era moartă încă atunci când acel cineva sau ceva l-a târât până aici, dar după aceea totul trebuie să fi decurs foarte repede. Medicul ridică din umeri. Nu s-a mai mișcat de loc.

– Cine l-a găsit?

Răspunse Gallo:

– Rottweilerul alergătorului de colo.

[1] Doamnă (în lb. olandeză în orig.)

– Avea ceva la el, o legitimație, vreun abonament, un telefon mobil cu adresă sau numere de telefon salvate în memorie?

– Nimic.

Van Leeuwen nu mai întrebă de martori, avea să o facă mai târziu. Dacă ora decesului estimată de doctor era corectă, crima se petrecuse cu puțin timp înainte de miezul nopții, în parcul protejat de întuneric. Mort de Ziua Reginei, mai gândi van Leeuwen; cine știe, poate că ar fi trebuit desființată monarhia. Îl luă cu frig văzând cum medicii de la urgență împingeau în salvare targa cu corpul îngust. Echipa de televiziune își fixase reflectoarele pe mortul acoperit, lumina lor alb-argintie și stridentă schimba într-un fel situația și odată cu ea, viața și moartea. *Libertatea presei,* își spuse van Leeuwen.

Undeva băteau clopotele unei biserici. Dangătul lor se amesteca cu uruitul elicopterului și cu muzica îndepărtată. Un nor își făcuse loc în fața soarelui apus, și părea tivit în culori ruginii. Van Leeuwen privi în sus și gândi că într-adevăr vine vara. Se întoarse și părăsi locul cu pași mari, apăsați. Văzuse tot ceea ce era de văzut și mult mai mult decât ar fi dorit să vadă vreodată.

– Încotro mergi? strigă *hoofdinspecteur*[1] Gallo în urma sa.

– Acasă, zise van Leeuwen fără să se oprească din drum. Trebuie să mă gândesc.

– La ce?

Van Leeuwen nu-i răspunse. Dar câțiva pași mai târziu se opri brusc și se întoarse, pentru a-l căuta din ochi pe doctor.

– Vă înșelați, *mijnheer*[2], strigă el, chestia asta de aici este imposibil să fi fost făcută de oricine. O crimă da, poate fi comisă de oricare, dar aceasta nu este o crimă. Este o născocire, și doar unul poate comite mereu o născocire. Am să-l prind și am să am grijă să nu mai aibă niciodată prilejul să inventeze ceva.

Știa că percepuse o imagine nouă, în compania căreia cea a băiatului căzând nu putea decât să pălească. Era conștient că

[1] inspector principal de poliție (în lb. olandeză în orig.)

[2] domnule (în lb. olandeză în orig.)

această reprezentare îi va apărea în fața ochilor noaptea, ori de câte ori nu va putea să adoarmă, și în vis. Până când va descoperi făptașul, iar puștiul prăbușit se va putea întoarce.

Trăia iar și iar sfârșitul acestui copil, câteodată în somn, alteori – dacă nu era atent – chiar și ziua în amiaza mare. Imaginile puneau dintr-odată stăpânire pe el. Veneau pur și simplu din neant, erau ca un fel de hău prezent în viața sa, în care tot cădea nepregătit. Existau și momente în care-i dădeau pace, pentru că îl preocupau alte poze. Mai puternice. Dar într-un final învingea de fiecare dată băiatul de pe pervazul ferestrei, iar privelișteа îi sfâșia inima, iar și iar.

Ajunsese la Alfa, se așeză în spatele volanului și închise un moment ochii. Comisarul Bruno van Leeuwen, în vârstă de cincizeci și patru de ani, știa cu siguranță ce era frica.

3

De când se măritase, Simone van Leeuwen avusese părul mereu lung. La început blond, apoi spicat cu prime șuvințe cărunte și, în cele din urmă, cu sclipiri argintii. Îl tunsese scurt de tot, arici, abia cu un an în urmă, atunci când boala nu mai putea fi ascunsă. Și pentru că fusese una dintre ultimele ei acțiuni conștiente, comisarul se îngrijea ca el să rămână așa. Scurt. O îmbătrânea puțin, dar nu-l deranja, pentru că de-a lungul timpului surâsul nu i se modificase deloc, și nici privirea. Cu peste treizeci de ani în urmă, ochii aceștia mari și căprui fuseseră primii de care se îndrăgostise și știuse dintotdeauna că vor rămâne neschimbați. Nu greșise. Privea ochii și surâsul, și vedea femeia cu care se însurase pe când mai erau amândoi tineri.

De fiecare dată când descuia, ea se afla deja – așteptându-l – în vestibulul mare al spațioasei lor locuințe dintr-o clădire veche, în lumina crepusculară care reușea, vară de vară, să treacă prin crengile ulmilor din fața ferestrelor sufrageriei. Pășea pe covorașul de dincolo de intrare, iar acolo se afla ea, și avea nevoie de o fracțiune de secundă pentru a-l recunoaște și a-i zâmbi.

– Bună, îi spunea el în acea tonalitate liniștită care-i plăcea ei atât de mult! Eu sunt. Punea apoi cheile pe micuța comodă din lemn de trandafir de lângă ușă. Unde-i Ellen?

Simone nu-i răspunse. Era îmbrăcată în rochia ei preferată, albastră, lungă până la glezne. Nu purta nici cordon, nici ciorapi sau pantofi.

– Ce mi-ai adus? întrebă ea cu o voce luminoasă ca de copil.

Van Leeuwen scoase o castană din buzunar și i-o întinse de parcă încerca să ademenească vreun animăluț cu ea. Femeia se apropie, privi castana și o luă din podul palmei sale. La încheietura mâinii ei stângi strălucea o brățară subțire cu o plăcuță metalică, pe care erau gravate numele și adresa ei, dar și numărul său de telefon de la secție.

– Când a plecat Ellen? întrebă el în timp ce o urmă ascultător în living.

La televizor rula un film de desene animate fără sonor. Van Leeuwen se simți brusc copleșit de furie. Nu pe soția sa era supărat, ci pe îngrijitoarea care o lăsase din nou, și împotriva indicației sale, singură.

– Nn – nn, fredona Simone, nn – nn.

Livingul era cea mai mare cameră a locuinței. Primăvara și vara, părea mereu acoperită de o strălucire verzuie; atât de puternic își colorau propriile umbre coroanele ulmilor năvalnici din fața celor trei ferestre. Gresia de pe jos era parțial acoperită de un covor oriental roșu-închis cu franjurii plini de praf. Pereții, înainte vreme zugrăviți în galben, erau acoperiți de rafturi înalte pentru cărți și de două tablouri mari. Nu erau capodopere, desigur, ci peisaje realizate cu grijă și solide cunoștințe de tehnică a

meşteşugului, o insulă pe fondul unei mări agitate şi ruine ale unor case sub un vulcan stins; moşteniri de la unchiul lui Simone.

Nu reuşea să lumineze încăperea nici măcar plafoniera cu abajurul ei confecţionat din scoici şlefuite infinit de fin şi tivite cu cositor, care ardea toată ziua. Încrengătura metalică a lămpii acoperea cu umbre zăbrelite canapeaua şi măsuţa din faţa ei, coperţile uzate ale cărţilor, draperiile niciodată trase. Noaptea, când felinarele cu gaz dinaintea geamurilor erau aprinse, pe tavanul camerei se zbenguiau micile reflexe luminoase ale valurilor din canal.

Simone îl conduse pe Van Leeuwen spre pervazul doar arareori şters, pe care zăceau încă din anii trecuţi castroane de supă pline cu jiri, nuci vechi şi conuri de brad. Mai erau acolo şi farfurii cu pietricele, mucuri de ţigară, nasturi. Simone se aplecă zâmbitoare asupra uneia dintre ele şi îi adaugă castana. Seară de seară îl întreba pe van Leeuwen: „Ce mi-ai adus?" şi se întrista de fiecare dată când el se întorcea acasă cu mâna goală. Tristeţea era de scurtă durată, dar lui îi sfâşia sufletul.

Îl conducea în fiecare seară la acest pervaz, al cărui lac alb începuse să se cam scorojească. Şi îi arăta comorile ei de parcă nu le-ar fi văzut niciodată până atunci. Iar el îi vorbea. Iubea sunetul vocii sale, deşi de multă vreme nu mai înţelegea ce-i zice. Azi spuse:

– Nici nu-ţi trece prin cap ce se întâmplă afară. Nici nu-ţi poţi imagina ce am văzut adineauri.

– Drăguţ, rosti ea.

El îi admiră gâtul suplu, gropiţele din obraji, nasul mic şi fin, de care înainte îi plăcea să o muşte. Şi-aducea aminte cum îl întâmpinase adesea alergând, o vedea râzând cu răsuflarea tăiată, cu fruntea înroşindu-se de bucurie, şi fericire şi azvârlindu-şi poşeta pe jos, pentru a-l putea săruta şi îmbrăţişa.

Acum nu reuşea să-şi desprindă privirea de la comorile ei. Atinse o ghindă dintr-o farfurie, un fragmet de puzzle dintr-alta. Van Leeuwen se întoarse şi merse prin coridorul întunecat până în

bucătărie. Îl urmă și ea la scurt timp după aceea. Îi putea vorbi, dar nu trebuia să o facă, pentru că ea nu dorea decât să se afle în preajma sa. Aprinse lumina și deschise frigiderul, pentru a-și lua mâncarea livrată după-masă de un serviciu de catering: salată – într-un castron acoperit cu folie de plastic, castraveți, roșii, ceapă, ceva ardei, ulei, evident, și câteva felii de Mozzarella.

Până să se întoarcă el, Simone se și așezase la masă, fredonând ușor, zâmbind, cu multă, infinit de multă răbdare. Masa era acoperită cu o pânză cerată în carouri, prinsă în patru clame albe de plastic. Simone își odihnea pe ea mâinile, de parcă nici nu ar fi fost ale ei.

Van Leeuwen scoase din dulapul de la bucătărie două farfurii de carton și tacâmuri de plastic. Femeia cu ziua le cumpărasere farfuriile greșite, nu cele albe, simple, fără model, ci altele noi cu o margine cu trandafirași.

– Ți-e foame? întrebă el. Vrei să mănânci ceva?

Ea dădu afirmativ din cap. Îi puse în față una dintre farfurii, dar până să-i dea salata, Simone începuse să zgârie cu furculița trandafirii întipăriți, pe care încerca să-i mănânce. Pe faianța de lângă aragaz se aflau mai multe sticle de Montepulciano; una dintre ele era deja începută. Pe ușa cuptorului era lipit cu bandă adezivă un bilet pe care se putea citi un singur cuvânt scris cu litere mari și roșii – *fierbinte!*

Van Leeuwen îndoi vinul lui Simone cu apă. Cinau amândoi în liniște. El nu prea mâncase de-a lungul zilei, un ou și ceva pâine neagră de dimineață, o clătită la prânz și un șir nenumărat de cafele până spre seară. Feliile bine condimentate de roșii îi explodau pe limbă, erau reci și zemoase, de gustul brânzei nu dăduse decât după prima înghițitură de vin. Oamenii lui obișnuiau să creadă că vinul italienesc, pâinea și brânza din Toscana îi erau sacre, nici gând, nu făcea din mâncare o religie. Nu-l interesa, de fapt, decât amintirea unor vremuri fericite.

Terminase de mâncat, puse furculița jos și privea spre castronul gol.

– S-a comis o crimă oribilă, spuse el. A fost ucis un băiat, mai degrabă un copil. Am văzut cu siguranţă vreo cincizeci de cadavre de când lucrez în poliţie, dar niciodată aşa ceva. Nici măcar Goya nu a desenat vreodată ceva atât de îngrozitor.

Îşi aţinti privirea asupra soţiei sale şi se întreba, pentru prima dată, dacă mai era capabil să o protejeze. Şi dacă nelipsitul său înger păzitor nu avea să-l părăsească odată cu ea.

Simone fedona încet. Ajunsă la cuvântul *copil* se opri scurt, mâncă apoi şi cântă în continuare. După ce terminase salata, scăpase o parte din ea lângă farfurie, încercă din nou să se servească din trandafirii întipăriţi pe marginea farfuriei. Până ce van Leeuwen îi luă farfuria şi furculiţa. Îi mângâie gingaş părul. Ea ridică privirea spre el, în ochi îi străluceau lacrimi.

– Nici un copil nu vrea să vină la noi, zise ea.

– Pentru că suntem deja prea bătrâni pentru aşa ceva, replică el.

Între timp, afară, în faţa ferestrei, se întunecase. Van Leeuwen îşi luă încă un pahar cu vin şi se îndreptă spre camera sa de lucru. Simone îl urmă şi într-acolo, dar el o conduse înapoi în living, o aşeză pe canapea şi porni sonorul televizorului. Pe aparat era lipit un alt bileţel cu inscripţia *televizor*. Aceste litere erau albastre, cele roşii erau rezervate exclusiv obiectelor periculoase. Van Leeuwen introduse în videorecorder o casetă cu un alt film de desene animate. Simone se afundă în lumea figurilor colorate de pe micul ecran. Nu se mai ocupa de el acum.

El merse spre telefonul care se afla pe o măsuţă din vestibul. Biletul lipit pe lemn, în imediata apropiere a aparatului, anunţa nu numai cu majuscule *TELEFON,* ci indica şi numărul lui van Leeuwen de la secţie, cel al îngrijitoarei şi al propriei conexiuni, în caz că ar fi trebuit să-l recheme cineva. O sună pe Ellen. Aşteptă încheierea mesajul de pe robot, spuse apoi:

– Sunt van Leeuwen. Mi-aţi lăsat soţia singură, deşi vă cerusem să rămâneţi cu ea până mă întorc eu acasă. Sunteţi o bună profesionistă, şi soţia mea vă place, dar dacă se mai întâmplă vreodată aşa ceva...

Cineva la celălalt capăt al firului ridicase receptorul, o voce obosită de femeie spuse:

– *Mijnheer* van Leeuwen? Ați face bine să nu mai urlați la robotul meu. El nu observase că țipa, deși ar fi avut chef să o facă. Am plecat pentru că ați venit prea târziu, continuă vocea. Și, dacă starea soției dumneavoastră se agravează, nu mai vin deloc.

– De ce?

– Pentru că mă face nefericită.

– Nu sunteți pe lume pentru a fi fericită, urlă van Leeuwen. Nimeni nu este, nici dumneavoastră, nici eu, nimeni! Ce vă deranjează atât la soția mea?

– Dumneavoastră o întâlniți doar seara, când este obosită, pentru că a fost toată ziua trează. Habar nu aveți ce face și cât de mult suferă fără dumneavoastră și fără ca măcar să observe. Zău că ar trebui să o internați într-un cămin.

Van Leeuwen tăcu.

– Știu, spuse ceva mai încet într-un final. Mai am însă nevoie de ceva timp. Vă rog să nu mă lăsați baltă, *mevrouw!*

Femeia de la celălalt capăt al firului tăcu o clipă înainte de a ofta.

– Nu vă las baltă. Dar doar dintr-*un singur* motiv. Și știți care?

– Ar trebui să știu?

– Pentru că nu ați încetat să vă iubiți soția.

Bărbatul mormăi ceva, închise telefonul și se duse înapoi în camera sa de lucru. Avea acolo propriul televizor, pe care-l porni pentru a urmări știrile. În afară de acest aparat, în micuța încăpere nu se mai aflau decât un birou dintr-un lemn uzat de tec, un fotoliu din piele de culoarea ghimbirului acoperit cu o husă jerpelită și cu niște perne prinse în ținte și o bibliotecă ce acoperea un perete întreg, de la podea și până la tavan. Pe masa de scris erau puse într-o perfectă ordine un notebook închis, un suport din pâslă verde, un pahar plin cu pixuri și creioane și, într-o ramă metalică simplă, o fotografie a lui Simone.

Fotografia era veche de șaptesprezece ani, o făcuse chiar van Leeuwen. Soția sa, pe atunci în vârstă de treizeci și șase de ani, stătea jos la umbra unui pin, undeva la periferia orașului Siena, și râdea spre obiectiv. Fruntea-i era ascunsă sub cozorocul unei șepci galbene din material plastic. Fusese ultimul lor concediu comun. Simone mai plecase de câteva ori singură în Italia, ultima dată se întorsese cu un Alfa Romeo maroniu de două locuri, pe care-l cumpărase acolo. Ori de câte ori privea poza, van Leeuwen își dorea să mai poată pleca cu ea într-o vacanță în unul dintre acele locuri în care fuseseră atât de fericiți: Madrid, Roma sau Florența, dar și Paris. Cine știe, poate că revederea lor ar mai amâna uitarea.

Lucrările de specialitate care umpleau un rând întreg al bibliotecii nu-i prea erau de folos. Medicina nu înaintase foarte mult de când fusese inventată, gândi van Leeuwen cu amărăciune și probabil nedrept. Cu toate acestea, avea impresia că infracțiunea se dezvoltase mult mai repede – apăruseră noi fărădelegi și alte boli –, că polițiștii și medicii nu reușeau să-i facă față. Iată de ce prefera să citească doar cărțile din cel de-al doilea raft, biografii ale unor asasini, tâlhari și ucigași în serie, dar și infractori economici, criminali de război și politicieni. Tocmai pentru că voia să țină pasul.

Dar atunci când căuta consolare, se îndrepta direct spre rândul al treilea al bibliotecii, compus din cărți de artă, de unde scotea la nimereală un album, o monografie, povestea vieții lui Caravaggio, Giotto, Goya, Michelangelo, Rembrandt, Tizian, van Gogh, Velasquez; nu exista artă fără suferință, și nici viață.

Pe peretele din fața rafturilor de cărți atârna un poster după o gravură de Goya, reprezentând un bătrân obosit, prăbușit deasupra mesei sale de lucru și înconjurat de lilieci. Lângă picioarele apropiate ale bărbatului, se puteau citi cuvintele scrise în spaniolă: *Somnul Națiunii naște monștrii.*

Și, dacă mai avea ceva sfânt, acest lucru erau tablourile lui Goya. Picturi care surprindeau adevăratul chip al omului. Care nu prezentau, asemenea maeștrilor olandezi, oameni de afaceri sătui,

nici sticleți sau patinatori pe canale înghețate, ci război, crime, nebunie. Cu toate acestea, nici ele nu se constituiau într-o religie a comisarului, chiar dacă în patria confortabilă a unui Vermeer sau Rembrandt această predilecție a sa pentru sumbrul artist spaniol era marcată de accente aproape eretice.

Scenele transmise pe un post de televiziune erau demne de un Goya: camioane militare încărcate până la refuz cu oi și vaci moarte din rasa Holstein se îndreptau spre un foc arzând în vălvătaie undeva în Anglia, în fața căruia descărcau leșurile, pentru a-și continua apoi drumul. Buldozerele încărcau animalele pe cupele lor și le aruncau în flăcări, zeci, sute de oi și vite, a căror carne și oase erau transformate în cenușă. Fumul gros și gras se ridica de la cadavrele arzând spre cerul înnorat, se transforma în nori negri care alunecau deasupra colinelor verzi.

Utilajele uruiau înainte și înapoi și alimentau focul, iar și iar, cu carne moartă. Capete de vaci cu ochii larg deschiși, trupuri de oaie cu blana murdară se prăvăleau în jarul stârnit și se topeau unele după altele, iar van Leeuwen se gândea la vremurile apuse, petrecute împreună cu părinții săi în casa de pe Amstel, undeva la jumătatea drumului dintre Amsterdam și Utrecht.

Orice copil crescut la o fermă afla de timpuriu că animalele se nășteau pentru a fi sacrificate. Ele ieșeau din găoace, erau fătate, veneau pe lume ca pui, purcelușii sau viței. Pentru fiecare în parte exista o zi anume de sacrificare. Excepție făceau doar câinii și pisicile. Nimic nu depășea însă cadrul unui proces natural. Deși copilului van Leeuwen i se făcea rău de fiecare dată când își vedea tatăl punând mâna pe cuțit sau toporișcă. În timp ce curtea era cuprinsă de cotcodăcitul păsărilor de curte, de guițatul strident al porcilor și de mugetul bovinelor, stomacul i se strângea și pielea i se făcea de găină pe tot corpul, și nu-și revenea ore în șir. Seara capetele tăiate ale puilor erau adunate într-o găleată, iar porcii pregătiți pentru jupuire atârnau deasupra unui jgheab în care li se scurgea sângele.

Era altceva, gândi van Leeuwen, nu era atât de lipsit de sens. Nu arăta ca un război pornit parcă de oameni împotriva animalelor.

– Amsterdam, anunță apoi crainicul TV introducând următoarea știre. Astăzi, s-a descoperit în Vondelpark cadavrul unui băiat de aproximativ cincisprezece ani. Mortul nu a putut fi identificat până acum...

Pe ecran apăru o fotografie a victimei, pe care nu se puteau vedea decât ochii și fruntea. O mânecă a tricoului fusese suflecată, pentru a scoate la iveală tatuajul *Tic* și trifoiul cu trei foi. Deodată van Leeuwen își simți din nou pielea strângându-i-se pe întreg corpul, inima prinsă într-un pumn, ca atunci.

– Din motive care țin de investigație, poliția nu a dat încă publicității cauzele decesului și un posibil mobil al crimei, continuă crainicul, acum nevăzut, în timp ce o cameră neliniștită îl urmărea pe van Leeuwen aplecându-se sub castan în căutarea vreunui obiect. Cu ocazia serbării prilejuite de Koninginnedag[1] zeci de mii de localnici și de turiști au trecut prin zona în care a fost găsită victima. Se pare că până în prezent nu există martori ai asasinatului.

Zeci de mii, gândi van Leeuwen, și dacă unul dintre ei este făptașul? Dacă nici măcar nu locuiește în oraș și a venit la Amsterdam doar pentru a ucide? Își descoperi propria imagine pe micul ecran, mișcată și neclară, ba prea apropiată, ba foarte îndepărtată, și auzi: „Van Leeuwen este considerat drept unul dintre cei mai capabili criminaliști ai țării", și se întrebă, pare ăsta capabil să-și respecte promisiunea: „Îl voi prinde!"? Tipul acesta cu părul tot mai cărunt? Fusese brunet pe vremuri, dar începuse să albească tot mai mult, fusese suplu și se îngrășase, era chiar bondoc, nici măcar trenciul nu putea ascunde această realitate. Să fie seriozitate ori oboseală ceea ce se reflecta pe chipul său, în ochii cenușii, melancolici? Bărbia cu gropițe, gura îngustă, nasul care părea spart deja cu mult timp înainte de a fi fost cu adevărat

[1] Ziua Reginei (în lb. olandeză în orig.)

fracturat – așa ar trebui să arate unul din cei mai capabili criminaliști ai orașului?

Observase că ținea în continuare paharul cu vin în mână, fără a fi băut însă ceva din el. Luă telecomanda, închise televizorul și sorbi o înghițitură. Se ridică apoi în picioare cu intenția de a vedea ce făcea Simone. Constată că ușa era deschisă, pentru că și ea venise în întâmpinarea lui.

– Aici ești deci, spuse el. Vrei să mergi la toaletă?

Femeia își încruntă fruntea nehotărâtă.

– Sau ai prefera să mergem la culcare? Puse paharul jos și-și luă din bibliotecă un album mare cu desenele lui Goya. Sunt gata. Întâi în baie și apoi în pat, *andiamo*[1]*!*

– *Andiamo,* repetă ea veselă, așa cum făcea la toate cuvintele care-i atingeau coarda sensibilă cu un arcuș venit dintr-un trecut pe care-l recunoștea.

El o însoți în baie, îngrijindu-se să nu încurce ceva. O ajută să îmbrace pijamaua, un panatalon roșu cu buline galbene și portocalii, și o bluză fără mâneci neagră cu dungi galbene. De când o cunoștea prefera lucrurile cât mai colorate, care nu se potriveau nicicând unele cu altele.

În cele din urmă, merse cu ea în dormitor. Ușile dulapului, care nu prea se mai închideau bine, erau larg deschise și din ele se prăvăleau pe covor o mulțime de haine adunate în treizeci de ani de conviețuire. Bluze, fuste sau pantaloni mai zăceau și pe sub ferestre și pat, se revărsau din sertarele trase pe jumătate sau atârnau pe câte un spătar de scaun, câteodată chiar și de florile de pe pervaz. Cu siguranță că după-masă, la plecarea lui Ellen, totul fusese încă în ordine. Așteptă ca Simone să se bage în pat, stinse apoi televizorul din living și lumina. Se duse apoi el însuși în baie și la întoarcere o găsi pe Simone stând drept în propria jumătate a patului mare.

– Aici sunt, îi zise ea, aici sunt.

---

[1] Să mergem! (în lb. italiană în orig.)

Van Leeuwen se instală pe partea sa, comod, cu albumul în poală. Simone se liniști de îndată, se întinse și adormi. Stătea culcată pe spate, nemișcată și rigidă, de parcă ar fi fost dăltuită în piatră. Imaginea unei regine pe propriul sarcofag. Chipu-i total inexpresiv amintea de o mască, care nu ascundea însă nimic și îndărătul căreia nu se mai putea înfiripa niciodată vreun vis.

Van Leeuwen ascultă preț de câteva clipe respirația ei liniștită și pașnică, deschise apoi cartea cuprinzând gravurile lui Goya, *Caprichos* și *Desastres de la guerra* din 1799. Era prea devreme să se gândească la noul său caz. Avea nevoie de mai multe informații pentru a-l rezolva cu ajutorul raționamentului. Până atunci se mulțumea cu desenele.

Culorile *Capriciilor* – realizate inițial cu peniță, bistru, tuș, cretă, laviu sau creion roșu – erau negru, gri și alb, cuprindeau însă toate umbrele existente între întunericul absolut și lumina arzătoare, între cea mai rea speță de infractori și cele mai nevinovate victime, și dezvăluiau în primul rând ceea ce le unea – fărădelegea înfăptuită din trufie, invidie, zgârcenie, lăcomie, furie, nerușinare sau frică.

În momentul de față, cel mai mult îl impresiona o lucrare anume, cea de-a șasea dintr-o serie purtând titlul *Nu ne cunoaștem unii pe alții,* care reprezenta o scenă de carnaval, măști venețiene ascunzând pofta de carne dezgolită, toate acestea însoțite de un comentariu al pictorului: *Lumea este o mascaradă. Chipuri, haine, voci – totul este fals. Fiecare vrea să se dea drept ceva ce nu este cu adevărat; fiecare înșală pe fiecare, și nimeni nu cunoaște pe nimeni.*

„O zi a reginei, Koninginnedag, a lui Goya", gândi van Leeuwen.

Continuă să răsfoiască schiță după schiță. Văzu bandiți spanioli răpind o tânără femeie; o vagaboandă încercând să-i smulgă unui spânzurat dinții de aur; o frumusețe copilăroasă obligată să se mărite cu un infirm îmbătrânit. Doi omuleți firavi cărau în spinare catâri; un bolnav zăcea în pat, în timp ce un măgar îi lua pulsul. Cam atât despre medicină, părea să spună desenul.

Sperietori de ciori cu picioare din lemn îndepărtate, îmbrăcate în rase monahale, la vederea cărora bărbați și femei cădeau în genunchi. Inchizitori îndesați planau sumbru, cu fețele înghițite de contralumină, asupra victimelor lor aruncate în lanțuri. Eretici zăceau pe podelele temnițelor învăluite în umbră, lumina stridentă a soarelui cădea, fără a-și dezvălui sursa, pe câte un piept schingiuit, pe sângele negru. Și cam atât despre religie.

Un bărbat gol cu chip de vultur călărea un animal – jumătate măgar, jumătate scroafă sălbatică –, în timp ce alături de el un alt bărbat gol lupta cu o femeie goală, o trăgea de păr, act sexual și crimă deopotrivă. Personajele deveneau tot mai fantasmagorice, monștri cu tot mai puține trăsături umane, creaturi bipede cu aripi fâlfâind de liliac, labe de câine și cozi de măgar. Pretendenți clienți cu creastă de cocoș și cioc sunt trași pe sfoară de prostituate hrăpărețe. Târfe cu capete de pasăre trase la răspundere de judecători cu înfățișare de pisică, bărbați și femei, trupuri înlănțuite păzite de uriașe bufnițe cu ochelari. „Atât despre justiție", gândi van Leeuwen.

Trecu repede de restul *Capriciilor,* pentru a se dedica *Ororilor* războaielor napoleoniene. Privi cu atenție spre femeile din Saragossa, care se aruncau asupra infanteriștilor francezi cu o furie proprie lupoaicelor dezlănțuite, îi masacrau – în timp ce cu mâna rămasă liberă își strângeau la piept propriii copii – cu cuțite, lănci și săbii capturate. Una dintre ele, Agustina Aragón, se aruncase în lupta de apărare a orașului asediat în memoria soțului ei răpus. Stătea cu picioarele depărtate pe un morman de cadavre, era îmbrăcată în straie albe curgătoare, ținea fitilul aprins în apropierea pulberii.

Van Leeuwen se uita acum la cei doi infanteriști francezi care-l împușcau în spate – sub privirea binevoitoare a ofițerului – pe prizonierul încătușat de mâini și de picioare de un chiparos. Cealaltă imagine prezenta un soldat cu o căciulă de blană, care încerca să doboare la pământ și să violeze o spanioloaică. Dacă nu ar fi fost gura ei larg deschisă într-un strigăt și mâna cu care-i

zgâria obrazul, ai fi putut crede că bărbatul nu voia decât să danseze cu ea şi că şi-a ieşit doar un pic din ritm.

Într-un desen mai încolo, plebea spaniolă – imaginată ca un monstru polimorf compus din bărbaţi, femei şi copii – se năpustea asupra unui colaborator cu picioarele prinse în lanţuri şi îi înfigea un băţ rupt în fund. Moartea era împărţită cu pasiune şi primită cu ardoare.

Van Leeuwen analiza acum oameni spânzuraţi atârnând de copaci cu pantalonii căzuţi în vine; călugări muribunzi, care cu ultimele picături de energie apărau trupul Domnului de soldaţii prădători; cadavre se aglomerau pe crengile crăpând.

Vedea un şir nesfârşit de morţi răpuşi de cuţite şi de topoare, de ghiulele, săbii, baionete, sfori şi mâini goale sau, dacă avuseseră noroc, doborâţi repede şi curat de vreun glonţ produs de o topitorie franceză sau de o fabrică spaniolă de muniţie.

Vedea şi cadavre ciopârţite, feţe acoperite cu sânge negru, deasupra cărora ciorile întunecau cerul fluturând din aripi. Javre sălbatice şi carnivore rătăceau mârâind printre leşuri, scormonind, adulmecând, chelălăind.

Privea mâinile morţilor, mâini crăpate, murdare, cu pământ şi sânge pe sub unghii, tăiate în două, în patru, cu sau fără degete. Existau acolo şi ochi, şi urechi, sau capete întregi, desprinse de trup însă, şi moarte, totul era mort.

Van Leeuwen ştia desigur că pe lume existau tot felul de modalităţi de a muri, că niciodată aceeaşi moarte nu se repeta în dublu exemplar, că putea apărea poate un ecou al unui alt sfârşit, o copie doar mai mult sau mai puţin deviată. Învăţase însă de la Goya că fiecare dintre aceste morţi era lipsită de sens. Toţi aceşti oameni muriseră ucişi, răpuşi de molimă, boală ori foamete, muriseră – indiferent de motivul pe care credeau ei să-l fi avut – în zadar, doar pentru acel negru şi sarcastic *nada*. Ei fuseseră aruncaţi în gropi şi puţuri, îngrămădiţi în munţi de oase, aruncaţi de buldozere în foc, de-a valma, precum vitele. „Atât despre omenie", gândi van Leeuwen.

Închise obosit albumul și-l puse pe jos, lângă pat. Nu descoperise în imagini nici o singură victimă care să semene, vag măcar, cu băiatul din Vondelpark. Și nici un măcelar care să-l ajute să și-l imagineze pe ucigașul puștiului. Închise ochii în dorința de a mai medita câteva clipe și adormi tocmai când credea că nu-și va mai găsi niciodată somnul.

Se întâmpla foarte rar ca visele să-i fie bântuite de făpturile lui Goya – chiar dacă obișnuia să le privească atent înainte de culcare. Poate pentru că ele îl înconjurau mai mereu și în timpul zilei. Un alt vis i se arăta, în schimb, regulat. Mereu aceleași imagini.

Se cățăra pe o scară și vedea copilul căzând, deși acesta se mai afla încă în dreptul ferestrei. Strângea la piept, acum ca de fiecare dată, un animal de pluș. Peste cămașa de noapte, purta jacheta aceea maro cu glugă. Suflul focului devenea mai puternic cu fiecare treaptă pe care o urca. Van Leeuwen nu se uita în jos. Doar în sus, și era atent la vântul care-i scuipa în obraz, ca pe o burniță, apa de stins incendii și care dezechilibra scara. Clipea des pentru a-și proteja ochii de fierbințeală. Lăcrimau din pricina fumului și a jarului, însă nu-l împiedicau să-și continue ascensiunea, picioarele și mâinile se agățau automat de trepte. *Ajung imediat, gândea, vin să te iau, nu te teme.*

Copilul nu făcea nici o mișcare, deși în spatele său flăcările urcau deja pe pereții încăperii și cuprindeau tavanul ca într-un vârtej. Stătea pur și simplu, inert, privind în jos. *Nu te uita în jos,* mai gândi van Leeuwen, *dacă sari, vei muri, vântul te va arunca spre zid și nu te vor putea prinde.*

Aproape că ajunsese, nu-i mai rămăseseră decât câteva trepte. Dinspre camera puternic luminată, focul se arcuia asemenea unei vele fluturând spre micuța siluetă întunecată. Gemea, șuiera, iar scânteile ardeau în cerul nopții chiar deasupra capului copilului. O furtună violentă împingea vâlvătaia înapoi în cameră, ea se rostogolea alb-albăstrui pe podea, se ridica apoi de îndată și învăluia copilul într-un roșu pâlpâitor. Limbi minuscule de foc îi lingeau

capul, îi dansau pe umeri. Țipă. Din noianul de pocnete și trosnete și vuiete, van Leeuwen desluși strigătul răsunător și îngrozit.

Animalul de pluș se aprinsese la pieptul îngust, ardeau și jacheta, gluga, în curând și părul, în jurul copilului respira o întreagă coroană de lumini în vâlvătaie.

Te rog, gândi el, *te rog...*

Apoi copilul arzând ridică un picior. Călcă încet de pe pervaz în gol, tocmai în momentul în care van Leeuwen se apleca în față pentru a-l prinde. Cu mâna stângă se ținea strâns, iar cu dreapta apucase brațul, dar brațul de sub jachetă era subțire și tare ca lemnul, încordat, și alunecă din mâna lui van Leeuven. Bărbatul reuși acum să apuce gluga și gândi, *ține, Slavă Domnului, ține.* Dar gluga se rupsese și copilul se prăbuși în abis. Cinci etaje, asemenea unui mic meteorit cu coama în flăcări, care se stingea în apa neagră a vreunui canal.

Se trezea întotdeauna, fără excepție, de fiecare dată când ajungea în acest punct. Deschise ochii și constată că veioza de pe noptieră ardea. Nu era nici un animal de pluș, gândi, și nici cămașă de noapte, iar scara nu exista. Stinse lumina. Simone se mișcă oftând ușor.

– Somn ușor, comoara mea, șopti van Leeuwen, în timp ce o mângâia ușor pe creștetul capului.

Atâta timp cât continua să doarmă alături de el, mai exista un mâine.

4

O vedea. Citind rapoartele, vedea fapta derulându-i-se în fața ochilor. Nu era o imagine totală, amănunțită, ci mai degrabă una

mișcată, pe care o completa și definitiva pas cu pas. Se adâncea în cuvintele incolore scrise la calculator, care rezumau constatările agentului de la secția de care ținea cazul, ale patologului și ale serviciului tehnic, pentru a se trezi apoi din nou în Vondelpark, din nou în seara Zilei Reginei. Mergea ba alături, ba în urma băiatului, încerca să vadă cu ochii lui, să pătrundă întunericul, să deslușească zgomotele – foșnetul tufelor în vânt, muzica radiocasetofoanelor, acordurile tehno îndepărtate. Deslușea evident mai mult decât puștiul, pentru că ținea cont de tot ceea ce aflase din rapoarte – de martori, de urme și de indicii, care puteau fi izolate unele de altele. Și luminau decorul asemenea efectelor prelucrate digital într-unul din acele filme video, care înnebunesc copiii din zilele noastre.

Căută așchia, cea pe care o găsise, însă locul continua să fie gol, nu era acolo nimic altceva decât o tufă sub un castan, care poate că se mișca ceva mai viguros decât altele. Așchia avea să intre în joc abia mai târziu, la fel și martorii care-l văzuseră pe băiat umblând prin iarbă nesigur, cu mâinile în buzunare. Mâneca tricoului care acoperea brațul tatuat era încă lăsată în jos. Nimeni nu venea spre el, nici în spatele său nu mergea nimeni, băiatul era singur în parcul din noapte, doar el și cineva care îl observa.

– Un gnom alb ca varul spuse inspectorul Gallo. O fată a văzut la locul crimei un gnom subțire, alb ca varul, în pantaloni scurți.

Van Leeuwen ridică ochii și se regăsi în biroul său strâmt aflat la etajul întâi al cartierului general al poliției, asediat de colegii de la secția de omucideri. Ton Gallo, inspectorul Remko Vreeling și brigadierul Julika Tambur stăteau vizavi de el, de cealaltă parte a mesei – unul pe scaunul rezervat vizitatorilor, altul pe glaful ferestrei și colega pe un dulăpior din lemn, chiar sub posterul îngălbenit al echipei Ajax Amsterdam în prag de nou mileniu. După renovare, această poză reprezenta singura podoabă a biroului său vopsit în alb, albastru și maro-deschis.

Era o încăpere luminoasă, cu multă sticlă, jaluzele lamelate, ghivece cu plante verzi, mochetă gri. Și cu fumatul strict interzis.

Pe masa sa de scris se aflau: telefonul; o lampă cu abajurul cromat, totul funcțional; un computer, închis; o scrumieră mare plină cu bomboane caramel și cu un teanc de cărți de vizită oficiale; patru pahare de carton cu mai mult sau mai puțină cafea în ele. Lângă toate acestea, trona ediția de duminică a ziarului *Telegraph,* pe care se putea citi titlul tipărit într-un roșu aprins *Moord in het Vondelpark,* crima din Vondelpark. Telefonul nu suna, ploua. De când cu renovarea, până și ploaia părea mai puțin cenușie.

– Cât de mare este, de fapt, un gnom? întrebă inspectorul Vreeling.

– Cam cât un copil de doisprezece ani, răspunse brigadier Tambur.

– Poate a fost vreun punkist, spuse *hoofdinspecteur* Gallo, un mic punkist de doisprezece ani cu nasul găurit. Fata aceea – cum o chema? Beatrix? – Bea observase ceva pe obrazul lui, un soi de piercing.

Ton Gallo, bărbatul de patruzeci și șase de ani, făcea de mult parte din activitatea lui van Leeuwen – ca și ploaia, de altfel – dinainte de renovarea cartierului general și de noua orientare a imaginii poliției introduse de aceasta: era un coleg, prieten, ofițer și gentleman. În locul uniformei albastre cu coroană aurie și șnaif orizontal pe umăr, el prefera să poarte blugi, pantofi de sport, pulovere cu guler întors și, indiferent de vreme, geaca sa de pilot din piele de bivol, care se potrivea perfect cu părul său blond mai mereu nepieptănat și cu ochii luminoși de culoarea chihlimbarului parcă.

Spre deosebire de el, Remko Vreeling, acum în vârstă de douăzeci și nouă de ani, conceput în Aruba și importat în pântecele mamei din Antilele Olandeze, făcea parte de puțină vreme, mai exact de când devenise inspector, din departamentul de investigații criminale. Apariția sa obișnuia să taie respirația femeilor: un ten neted și măsliniu, ochii de un verde-închis, bucle scurte negre, dinți albi ca neaua, o față armonioasă și nevinovată, totul ambalat în haine de marcă lejere, care-l învăluiau moale. Un

manechin perfect pentru colecția de îmbrăcăminte *Tommy Hilfiger,* rătăcit parcă doar pasager în serviciul poliției – cu funcție decorativă pentru divizia de omucideri, așa cum spusese el însuși în timpul vizitei inaugurale.

Mai rămânea Julika Tambur, colega de douăzeci și șase de ani, despre care, cu excepția lui van Leeuwen, nu prea știa nimeni ceva, pentru că atunci când venea vorba despre viața ei personală, se comporta ca o stridie. Învelișul avea rolul să intimideze: blugi prespălați și găuriți, un muscle-shirt negru, o geacă de piele de culoarea antracitului prevăzută cu puzderie de lanțuri și fermoare, cizmulițe cu tocuri metalice. Șuvițele mici și aspre ale părului roșu aprins se detașau de pielea capului.

Era drăguță, avea ochi albaștri mari, un nas micuț și fin, o gură doar arareori rujată, aproape prea firavă pentru o polițistă. Poate acesta era și motivul pentru care prefera să pozeze în dură, pentru care își scotea atât de repede țepii, gândi van Leeuwen. Un arici de mare, nu o stridie. Unii refuzau chiar să lucreze cu ea, viitorul ei în poliție ar fi destul de incert, dacă nu ar fi *el* să o susțină.

– Avem și mărturii utile ale martorilor? întrebă van Leeuwen răbdător. Există deja vreun indiciu care să ne conducă la acea sau la acel Tic? Ce este de fapt, o fată, un băiat sau un câine? A apărut deja cineva să-l poată identifica pe băiat? V-ați interesat la celelalte departamente – la persoane dispărute, la narcotice? Cine sunt părinții mortului?

– E duminică, replică Gallo.

– Și chiar crezi că asta îi interesează pe talibani?

– Dar de când te interesează pe tine ce cred talibanii?

Cu excepția lui van Leeuwen și a lui Gallo, nimeni nu-i mai numea așa pe acești asceți lipsiți de umor, care între timp erau pretutindeni îndrituiți să ia decizii, la poliție, la procuratură, la autoritățile subordonate. Ca proaspeți absolvenți ai universităților sau facultăților poliției, ei ocupaseră toate funcțiile de conducere, fără a fi făcut o singură zi de patrulă. Nu fumau, nu consumau alcool, probabil că nu ascultau nici muzică, nici măcar din când în

când un pic de Vivaldi. Ei nu-şi închideau niciodată telefoanele mobile, operau fără anestezie şi, ori de câte ori deschideau gura, cântau în calitate de profeţi ai învăţăturii curate psalmii despre integritatea şi eficienţa activităţii poliţieneşti. Van Leeuwen fusese primul care îi botezase *talibani*, pe comandantul poliţiei îl numise „Ayatollah" şi, dacă ar fi ajuns în iad din această cauză, ar fi fost voinţa lui Allah.

Van Leeuwen nu studiase. Nu făcea parte din nici un club, nici un cerc, nici o combinaţie. Nu mirosea a grajd. Nimeni nu l-ar fi putut respinge sau exclude; nu era obligat să ţină cont de nimeni, iar pensia-i era asigurată. Gallo avea perfectă dreptate, nu-l interesa ce gândeau talibanii, dar nu era rău deloc să-i poţi folosi pe post de sperietori de ciori.

– Pe voi ar trebui să vă intereseze, zise el. *Cine face aşa ceva* – tu însuţi ai spus ieri vorbele astea, Ton. O infracţiune ca asta nu a existat încă la Amsterdam, nici în întreaga Olandă, şi puteţi fi sigur că *hoofdcommissaris*[1] însuşi vă urmăreşte cu maximă atenţie şi o să cadă capete în piaţa publică, dacă faceţi vreo prostie!

Urmărea ploaia care bătea în geam. Sau poate doar fereastra şi strada de dedesubt, iar ploaia era doar suplimentul menit să asigure atmosfera primei zile de investigare a unei crime. Când totul mai părea opac şi vag. Dar dârele sau picăturile de apă care se prelingeau pe geam nu erau deloc lipsite de transparenţă. În spatele lor se vedeau tramvaiul şi staţia, şi ulmii de pe marginea Canalului Eland, de pe ramurile cărora picura ploaia. O imagine inexactă deci, ca atâtea altele.

Apăsă pe întrerupătorul lămpii sale de birou.

– De unde vine băiatul? întrebă el. Amsterdam? Utrecht? Haga? Berlin? Londra? Cum îl cheamă? Şi făptaşul, el de unde e? De aici? Să fi fost criminalul vreun turist care călătoreşte prin toată Europa?

Gallo zise:

[1] şeful poliţiei (în lb. olandeză în orig.)

– Nu cred că e din Amsterdam. Avem aici între douăzeci și treizeci de omoruri pe an, majoritatea dintre ele nu sunt comise de localnici.

Comisarul deschise raportul medicului legist.

– De ce a trebuit să moară tocmai acest băiat? Și-a cunoscut el ucigașul? A fost oare o victimă întâmplătoare sau aleasă intenționat? Și, dacă da, cu cine avea de-a face această alegere, cu el sau cu făptașul? Făcea parte dintr-un plan sau reprezenta doar prilejul unui plan?

– Cine spunea că e mai bine să cunoști întrebările decât răspunsurile? interveni Julika.

– Și mai bine ar fi să cunoaștem omul căruia să-i punem întrebările, spuse van Leeuwen.

– Mie-mi place teribil tonul cordial în care puneți aceste întrebări, zise Vreeling.

– Comisarul pur și simplu urâște să se trezească duminica atât de devreme, continuă Gallo. Tu nu?

– De când eram paracliser, răspunse Vreeling cu o mină inexpresivă.

– El nu a fost niciodată paracliser, spuse Gallo. Și nici eu.

– De ce este important, dacă a avut sau nu vreun plan? dori Vreeling să știe.

– Este important să intri în pielea făptașului, îl lămuri Van Leeuwen.

Gallo completă:

– Nu putem înțelege modul de operare al ucigașului înainte de a ști de ce a ales tocmai această victimă și cum ar fi putut sau trebuit să reacționeze aceasta la tot ceea ce i se întâmpla. Personalitatea criminalului se dezvăluie prin intermediul deciziilor sale. Își chinuie victima mult sau o omoară repede? Ce ar vrea să vadă, audă sau simtă? Ar fi vrut să se bucure de fapta sa sau doar așa a fost să fie? Făptașul care lucrează după plan acordă un timp îndelungat pregătirii, ia cu el cătușe ori lanțuri și își șterge urmele. Este adesea inteligent, bun de gură. În timpul fărădelegilor

sale arbitrare criminalul fără plan este supus, în schimb, unui risc major, pe care nu-l recunoaşte însă, pentru că trăieşte într-o lume a himerelor. El este înclinat să-şi bată victimele întâi până la inconştienţă, pentru a le desfigura apoi. Sunt mai lesne de prins.

– Se întâmplă chiar ca ucigaşul să stea lângă cadavru şi să plângă, spuse Julika.

– Semne de strangulare pe gât, citi comisarul. Traumatisme pe ambele părţi ale toracelui. Maxilarul deplasat, palatul lovit de jos. De ce nu scrie nimic despre aşchia mea? Urme de zgârieturi pe partea interioară a...

Vocea i se stinse. Continuă să citească mut. În ultimii ani, se întrebase adesea ce mai însemna oare infracţiunea într-un oraş ca Amsterdamul, în care totul părea a fi permis sau cel puţin tolerat. Dar asta, gândi el în timp ce citea mai departe, nu va înţelege nimeni, indiferent cum ai suci-o sau învârti-o, nimeni nu va suporta aşa ceva.

– Nu există fibre textile sub unghii, reluă el într-un târziu, nici piele sau fire rupte de păr, deci nu a apucat să se apere. Alcool şi urme de substanţe chimice în sânge, analiza exactă mai urmează. Conţinutul stomacal aproape în întregime digerat, probabil nu mâncase mai nimic în ultimele ore. De ce oare nici unul dintre copiii zilelor noastre nu mai mănâncă bine? Inima era sănătoasă, la fel şi celelalte organe. Fără boli sau alte fenomene distrofice. Sfincterul cedase în momentul instalării morţii. Chiloţii dintr-un bumbac simplu fuseseră spălaţi de multe ori. O clipă, mai avem ceva aici: urme ale unei substanţe grase pe gât şi pe cap. Şi amprenta unui deget pe pielea de deasupra mărului lui Adam. Aţi verificat-o deja în banca de date a calculatorului? Van Leeuwen închise raportul venit de la patologie şi îl deschise pe cel, de doar o pagină, de la departamentul de conservare a probelor. La locul crimei, nu s-au găsit urme de picioare ori indicii referitoare la arma crimei, nici specialiştii noştri în ADN nu au avut vreun succes. Aceeaşi substanţă grasă s-a descoperit şi pe hainele băiatului. De ce nu scrie nicăieri despre ce fel de substanţă este vorba? Cremă Nivea? Ulei de floarea-soarelui? Ah, iată şi aşchia

mea... Bambus, citi el, cu particule microscopice de sânge uscat, grupa 0, identică cu cea a băiatului. Dar nu era musai ca asta să însemne ceva, doar o găsiseră sub capul victimei asasinate. Van Leeuwen puse deoparte și acest raport și dădu pe gât restul cafelei reci din pahar. Împinse așchia într-unul dintre nenumăratele sertare mici ale creierului său. Avea să o folosească mai târziu. Spuse: Trebuie să căutăm cheia, asta-i tot. Dar unde? se întrebă el.

– Întreabă-ți născocitorul, spuse Gallo.

– Despre ce tot vorbiți voi de fapt? întrebă Julika. Care cheie, ce fel de născocitor? N-am văzut în viața mea ceva atât de sinistru și voi o tot dați cu chei și născocitori...

– Fiecare infracțiune reprezintă o gaură, un spațiu negativ, și în această gaură se potrivește o cheie, o lămuri van Leeuwen. Născocitorul a creat gaura, dar nu a conceput cheia. Cu toate acestea, cheia apare simultan cu gaura, se află undeva în apropiere. Nu trebuie decât să o găsesc, pentru a o introduce apoi în gaură și a deschide ușa în spatele căreia se află el, născocitorul. Și atunci spațiul negativ se transformă într-un eveniment pozitiv.

– Ce ar fi viața fără de speranță? spuse *hoofdinspecteur* Gallo.

Viața mea, gândi van Leeuwen fără să vrea.

5

Merse pe jos. Câteodată lua tramvaiul sau autobuzul, rar mașina personală și aproape niciodată metroul. O lua pe jos, de regulă, chiar și atunci când ploua așa ca azi. Amsterdamul era un oraș nimerit pentru pietoni și bicicliști. Era bun și pentru pescărușii care planau deasupra canalelor și pentru bâtlanii din platanii de pe

mal. După lăsarea întunericului oraşul atrăgea în special pietoni, care la rândul lor îl ademeneau pe Bruno van Leeuwen.

El părăsi Hoofdbureau van Politie şi se îndreptă spre Canalul Lijnbaan. Băiatul mort se afla în staţia de tramvai de vizavi de cartierul general al poliţiei. Era singur. Purta pantofii roşii de sport şi pantalonii gri cu talia joasă, şi căciuliţa portocalie de lână. Nu se uita la van Leeuwen.

Apa canalului lucea mat, iar la suprafaţa ei pluteau ambalaje de hamburger şi alte gunoaie rămase de la Koninginnedag. Între inspectorat şi staţia de autobuz de pe partea opusă a străzii, ploaia cădea ca un văl prăfuit. Atunci când zgomotul amuţea pentru o clipă şi nu trecea nici un tramvai, van Leeuwen o auzea şoptind pe apă.

Nu obişnuia să urmeze unul şi acelaşi traseu. Erau seri în care alegea parcurile, altele în care se rezuma la un cartier anume – la Piaţa Dam, la Centraal Station, la locurile populate de prostituate, trasvestiţi şi chinezi sau la zona portului. Adesea umbla neobosit de la un capăt la altul al Amsterdamului, în autobuze goale şi luminate pentru noapte ori în tramvaie hurducănitoare. Ţinea ochii închişi. Şi se gândea că, cine ştie, poate că nu se va întâmpla nimic dacă se plimba pe acolo. Dacă se arăta.

Traversă Canalul Prinsen şi o luă prin străduţele înguste ale oraşului vechi. Unde priveai cu ochii, doar cutii de unică folosinţă aruncate, resturi de cartoane de pizza şi cioburi provenind de la sticlele sparte de bere. Aburul urca din canalele de scurgere. Tuburile de neon fixate pe faţadele caselor îşi împrăştiau lucirea neliniştită pe pavajul umed. Între timp, mai multe străzi din centru începuseră să arate precum cartierele de baruri din Liverpool sau Hongkong.

Băiatul mort se afla singur în lumina murdară a neonului. Avea mâinile înfundate în buzunarele pantalonilor şi fixa împrejurimile cu ochi fără de privire.

Vântul sufla rece dinspre port, dar nu mirosea a alge sau sare, ci a bere şi vomă, a condimente iuţi şi grăsime prăjită. Din uşile deschise ale cârciumilor, cafenelelor sau magazinelor de cafea din

Warmoesstraat ieșeau aburi grași și dulci. Firme mici promiteau *Magic Mushrooms, Herbs* și *Sex Stimulantien,* fiecare club prezenta un alt soi de muzică, care pe timp de ploaie suna parcă mai plină și mai sobră. La ferestre atârnau postere ale lui Che Guevara, iar în holul micuț al hotelului Kabul se învălmășeau unele peste altele puzderie de rucsacuri și de saci de dormit.

Van Leeuwen o coti spre Piața Dam, la capătul căreia se înălța gara, Centraal Station. Pe partea dreaptă, se legănau punțile de lemn ale bărcilor acoperite care asigurau traseele-circuit printre canale. Pe stânga se înșirau hoteluri ieftine și pensiuni prăpădite, care duminică seara scoaseră din nou la lumină anunțurile lor de *vacancy.* Fiecare pizzerie era urmată de o prăvălie cu suveniruri, de un sex-shop, de o casă de schimb valutar, de o tarabă cu cartofi prăjiți și scoici, de o cârciumă cu locuri în picioare și din nou de un magazin încărcat cu tot felul de kitsch-uri turistice. Ploaia se întețise între timp, nu însă suficient de mult pentru a mătura bulevardul de lume.

Turiștii cu rucsacuri în spinare se înghesuiau în fața fast-foodurilor. Ultimii vizitatori englezi de weekend se îngrămădeau în mici grupuri palide sub marchizele cluburilor. Skater wendig rulau printre hoardele de bicicliști cu șepci de protecție împotriva ploii și traversau partea de drum rezervată acestora. În străzi lăturalnice înguste, bețivii se sprijineau de uși jegoase de intrare, iar copii cu ochii goi cerșeau câțiva cenți, ca să adune suma necesară pentru următoarea injecție.

Băiatul cel mort apăru printre ei, pentru a dispărea apoi din nou. Se uita mereu în direcția lui van Leeuwen, fără a-l privi însă. Nu vedea pe nimeni, de fapt, și nimeni nu-l vedea pe el. Era bine că purta căciula și nu umbla așa cum îl găsiseră.

Van Leeuwen își păstra ritmul și fixa trecătorii până când reușea să afle despre ei tot ceea ce dorea să știe. Mergea repede, cel mai ușor în cazul copiilor. O privire îi era de ajuns pentru a afla dacă erau siguri pe ei, și dacă nu, dacă mai puteau fi salvați. Câteodată constata doar că viața îi pierduse deja. De aceea se afla

el aici: plutea odată cu fluxul trecătorilor nocturni, pentru a capta vremea, vremea băiatului mort pe drumurile străbătute de acesta. Poate că puștiul venise la Amsterdam cu trenul. Poate Tic sau altcineva, care-i constatase absența, îl căuta deja pe peroanele gării. Sau poate ucigașul său aștepta acolo trenul care să-l scoată din oraș.

În fața unei stații de tramvai, un înghițitor de flăcări cu bustul dezgolit scuipa în ploaie limbi de foc. Un grup de africani în straie de bumbac vopsit bătea ritmuri sumbre pe congas, bongos și tablas. Un saxofonist cânta pentru pumnul de monede aruncate în cutia de trabucuri de la picioarele sale. Oricine găsea vreun spectator sau ascultător, era suficient să vrea. Se găsea o mâncare potrivită pentru fiecare fel de foame, nu exista sete să nu poată fi potolită. Și câteodată se deschidea câte o ușă, invizibilă până atunci, și îndărătul ei apărea un inventator, care redescoperea setea, foamea și nevoia și le potolea pe toate într-un mod total necunoscut până atunci.

În piața gării băiatul mort fusese obligat să se opintească în fața vântului marin. Locul era uriaș, el se îndreptase înspre intrarea principală a Centraal Station și dispăruse apoi brusc. Van Leeuwen se gândi că imaginea era parcă mai puțin înspăimântătoare dacă purta căciuliță.

Mirosul de sare și alge marine acoperea acum toate celelalte miresme. Ceasul de pe turnul masivei clădiri de cărămidă ridicate pe pilaștri arăta miezul nopții. Van Leeuwen păși în sala mare a gării. Doar puțini călători mai treceau la această oră târzie pe sub arcada prost luminată. Magazinele și fast-foodurile închiseseră de mult. Într-unul sau altul dintre unghere își instalaseră tabăra de noapte mai mulți oameni lipsiți de adăpost, înfășurați în saci de dormit. Van Leeuwen traversă hala îndreptându-se spre prima scară rulantă care urca la peroane. Ploaia îi muiase de tot trenciul și îi era atât de frig, încât tremura. Rafale de vânt măturau peroanele pustii. Era întuneric și în Grand Café rer Klas. În lumina tulbure de sub cupola acoperișului o femeie tânără,

blondă, îmbrăcată într-o haină roșie din piele sintetică stătea singură pe peronul din dreptul liniei, pe care urma să mai sosească un tren întârziat.

Van Leeuwen se îndreptă încet spre ea și de aproape constată că femeia nu era de fapt decât o fată. Care tremura la fel de tare ca și el. În afară de geaca de scai, mai purta o fustă neagră scurtă și o pereche de cizme până la genunchi. Își băgase mâinile în buzunare, buzele îi erau palide de frig. Fata își ținea coatele strâns lipite de corp, picioarele îi erau acoperite de piele de găină. Și ceafa îi tremura sub șuvițele de păr blond. Tic, gândi van Leeuwen. Fata nu se uita la el, privirea îi era ațintită asupra liniilor ferate, asupra punctului din care trebuiau să apară din noapte farurile trenului.

– Bună, îi spuse el. Aștepți pe cineva?

Fata întoarse capul spre el. Dinții din spatele buzelor învinețite de frig mestecau o gumă. Ochii aveau strălucirea albăstruie a flamelor de gaz. Un inel de tablă împodobea sprânceana dreaptă, sub urechea stângă se vedea crusta unei zgârieturi.

– Cum te cheamă? o întrebă van Leeuwen.

Fata nu-i răspunse. Nu se oprise nici o clipă din tremurat. Guma de mestecat își făcuse pentru scurt timp apariția printre dinți. Acum van Leeuwen observă și părul blond, tuns de parcă ar fi fost o iarbă prost cosită.

– Cât este ceasul? întrebă fata.

Vocea-i era răgușită și spartă.

– Nu merită să aștepți trenul, continuă van Leeuwen.

Fata tăcu și-și aruncă privirea din nou în direcția șinelor. Își pierdu pentru o clipă echilibrul, își reveni însă de îndată.

– Știi că stai pe 8687 de piloni, o întrebă van Leeuwen.

Fata încercă un zâmbet, un surâs seducător care eșuă.

– Și ce-ai vrea?

– Mozarella și roșii, spuse van Leeuwen.

O voce dogită anunța la difuzor sosirea Eurocity-ului din Madrid. Fata îi aruncă lui van Leeuwen o privire neliniștită.

– Hotărăște-te, vrei sau nu?

– Nu, zise van Leeuwen.

– Pleacă atunci!

Trenul apăru din depărtare alb și ud. Opri. Ușile hidraulice se deschiseră, coborau prin ele călătorii, majoritatea dintre ei turiști. Și câțiva în interes de serviciu. Fata se uita doar la cei mai în vârstă, exclusiv la bărbați. Privirea îi zbura de la unul la altul, îi cântărea, era în același timp neajutorată și plină de speranță, dar deloc îmbietoare. O parte dintre oamenii de afaceri își încetineau pasul. Constatau însă cât de tare tremura fata și-și continuau drumul, fără să o abordeze. Turiștii mai tineri păreau chiar un pic timorați și nu-și reluau voia bună decât după ce treceau de ea.

Van Leeuwen văzuse că fata nu avea curajul să se adreseze unui bărbat din proprie inițiativă. Observase și cât de mult i-ar fi plăcut să fie la rândul ei la fel ca toți ceilalți, una dintre persoanele acelea tinere și agitate, care călătoriseră cu trenul. Peronul se golise și ea își fixa vârful cizmelor; cu cel stâng desena pe beton o figură nevăzută. Se duse din nou la ea și-i spuse:

– Uite cum stau lucrurile: Nu ai bani. Nu ai unde să dormi. Nu ai mâncat nimic toată ziua...

– Nu mi-e foame.

– Așa crezi tu că nu ți-e foame. Trebuie să mănânci ceva.

Fata îl cadorisi cu un râs scurt.

– *Nu te miști de aici până ce nu ai golit farfuria?* Și se uită din nou la el. Ți-aduc aminte de fata ta?

Van Leeuwen îi arătă legitimația. Lumina din ochii ei deschiși la culoare părea a se retrage și a se stinge încet-încet.

– Nu am făcut decât să-mi aștept prietenul pe peron, spuse fata.

– Cum te cheamă?

– Pentru fiecare altfel.

– Bine. O apucase de unul din brațele tremurând și o trase după el. Hai cu mine Tic, întâi mănânci ceva și apoi la culcare cu tine.

– Tic? De unde până unde Tic?

– Câți ani ai?

– Nu știu.
– Nu o face pe proasta străzii.
– Șaptesprezece.
– Cincisprezece.
– Dacă vrei tu. Și ce-ai câștigat cu asta?
– Un pic de adevăr.

Van Leeuwen conduse fata prin sala gării până afară în piață. Continua să plouă, un cer de abur roșu atârna până aproape de Dam. Fata își trase capul între umeri, dar nu se mai ferea de el. Se îndreptară înspre un fast-food care mai era deschis.

– Ți-am spus o dată că nu mi-e foame, spuse fata.
– Cum vrei.

Van Leeuwen o însoți mai departe pe strada acum goală și liniștită. Pe partea cealaltă, se afla unul dintre acele hoteluri micuțe, care arătau toate la fel. Lângă intrare, anunțul galben și luminat *Vacancy;* o scară de piatră conducea la ușă; în spatele ei una mai lată de lemn, ale cărei trepte gemeau sub greutatea lui van Leeuwen. Un covor subțire marca drumul către biroul recepției de la primul etaj. Două fotolii cu pernele găurite de arsuri flancau o masă din pal de forma unui rinichi. În dreapta și în stânga liftului împovărat de ani se aflau lămpi de alamă, era acolo și un palmier într-un ghiveci, de pereți atârnau obișnuitele gravuri inspirate de străzile Amsterdamului din secolul al XVII-lea și un plan al orașului de anul trecut.

Pe panoul cu chei, van Leeuwen studie lista îngălbenită de vreme cu prețurile camerelor. Era scurtă. Pe masă exista o sonerie, dar portarul apăru în ușa camerei întunecate dindărătul recepției înainte ca van Leeuwen să o acționeze. Ochii-i erau mici și înroșiți, își trecea o mână prin părul subțiat, cu cealaltă își încheia nasturii de sus ai cămășii.

Fata înțelese abia acum unde se aflau și spuse:

– Ești la fel ca toți ceilalți.
– Ce pot face pentru dumneavoastră, *mijnheer?* Mevrouw? întrebă portarul.

– Ia ghici, zise fata.

– Câți bani aveți? îl întrebă van Leeuwen pe portar.

– Cum adică?

Van Leeuwen se uită la fată.

– Cât câștigi de obicei pe noapte?

– Depinde, răspunse fata precaut. O sută de euro?

– În sertarul de sus aveți o casă pentru cei care plătesc cash, spuse van Leeuwen. Dați-mi întâi o sută de euro pentru fată și apoi cheia camerei.

– Ce fel de cameră?

– Una single, spuse van Leeuwen și-i arătă portarului legitimația sa. Portarul nu se mișcă. Van Leeuwen continuă:

– O acțiune polițienească.

– Nu avem nimic liber, spuse portarul distant.

Furia lui van Leeuwen veni, ca întotdeauna, foarte brusc. Bătu cu pumnul în masă. Soneria sări zornăind pe telefon și-i aruncă receptorul din furcă. Fata țipă surprinsă, iar portarul păli. Van Leeuwen se aplecă peste biroul recepției, trase sertarul de sus și arătă cu degetul spre micuța casetă metalică aflată acolo. Era cu cheia în ea.

– O sută de euro și cheia camerei, spuse el.

Portarul descuie cutia, scoase din ea două bancnote de cincizeci de euro și le puse pe masă. Adăugă apoi cheia unei camere. Van Leeuwen luă banii și-i puse în buzunarul de la jacheta fetei.

– Pentru a suplini pierderea câștigului, îi spuse el.

Întinse mâna după cheie și-l auzi pe portar spunând:

– Știu cine sunteți, *commissaris*. V-am văzut la televizor, dar nici măcar dumneavoastră nu vă puteți permite orice. De data asta ați mers prea departe.

Van Leeuwen replică:

– Nu merg niciodată prea departe. Întotdeauna îmi ating scopul. Conduse fata până la lift, pentru că numărul înscris pe cheie indica o cameră aflată la etajul patru.

– Are poliția voie să facă așa ceva, să-i ia banii unuia pur și simplu? întrebă fata în liftul care urca huruind.

– Mâine voi trimite un agent la hotel să-i dea suta înapoi, spuse van Leeuwen.

Camera era mansardată, cu pereții oblici, cu o chiuvetă emailată și un pat de fier cu o pătură subțire și aspră de lână. În afara patului se mai aflau acolo un dulap din furnir de mahon și un scaun, pe al cărui șezut catifeaua roșie aproape că nu se mai recunoștea. O veioză mică arunca un cerc de lumină pe perna de pe pat.

– Și acum? întrebă fata.

– Acum te dezbraci și dormi, spuse van Leeuwen.

– Vrei să privești cum îmi scot hainele? întrebă fata.

– Nu, vreau să văd cum dormi, Tic.

– De ce îmi tot spui Tic?

– Este numele pe care ți l-am dat.

– Și chiar nu vrei să...

– Nu. Am o soție.

– Toți au.

– Nu ca a mea, spuse van Leeuwen și se așeză pe scaunul de lângă ușă fără a-și descheia nasturii trenciului.

Ploaia bătea în lucarna din peretele înclinat.

Fata se aruncă pe pat. De sub cizmele pe care tomai le descălțase ieșeau la iveală niște șosete roz jerpelite. Avea picioare slăbuțe, ca de copil, palide precum ceara. Axilele-i miroseau fad a transpirație uscată. Sub haina de piele sintetică purta doar un sweatshirt cu inscripția *Pink*. Avea sânii mici, ca niște pere turtite. Fata își scoase și fusta. Van Leeuwen își întoarse privirea, se uită iar la ea după ce se băgase deja în pat, sub pătura trasă până la gât.

Fata îi aruncă o privire enigmatică în timp ce trăgea cu dinții de o pieliță uscată de pe buza de jos. Se ridică apoi în șezut, pescui din buzunarul hainei ei un pachet de *American Spirit* și o brichetă de plastic, își aprinse o țigară, având însă mare grijă să nu care cumva să-i alunece pledul. Părul îi atârna pe obraz, flacăra

brichetei se juca în șuvițele ei blonde. Fata inhală fumul adânc și repede, pentru a-l expira apoi de zor. Cu mâna rămasă liberă își trecu o șuviță rebelă în spatele urechii, îl privi apoi pe van Leeuwen, de jos în sus, și întrebă:

– Chiar nu vrei?

– Nu vreau decât să te odihnești în sfârșit într-o cameră bine încălzită, spuse el, și să bei mâine de dimineață o cafea fără să-ți fie rușine de noaptea care tocmai a trecut.

– Cine ești tu, întrebă fata, omul cel bun din Amsterdam?

– Da, răspunse van Leeuwen.

– Pe mine mă cheamă Esther, spuse fata dintr-odată.

– Esther este un nume frumos, adăugă van Leeuwen.

– Ești de părere că nu mi se potrivește, nu-i așa? Ochii ei străluceau în razele veiozei. Ești de părere că-mi bat joc de viața mea, nu-i așa?

Van Leeuwen nu răspunse.

– Cui să-i pese? spuse Esther.

Își stinse țigara în scrumiera de tablă de pe noptieră și se întinse din nou. Mai rămase un pic cu ochii deschiși privind spre ferestruica din tavan. Își puse apoi un braț sub ceafă și-i închise.

– *Mie* îmi pasă, spuse van Leeuwen, și, dacă te mai prind o singură dată pe stradă, ai să-ți dorești din tot sufletul să nu mă fi cunoscut.

O bună bucată de vreme Esther nu mai vorbi, comisarul credea că adormise. Respira liniștit și regulat. Dar deodată spuse cu voce stinsă:

– Ți-ai imaginat vreodată cum arată pământul de sus, dacă îl privești din cosmos? Această sferă pe care vezi doar albastru, acolo unde sunt apele, doar cenușiu unde este uscatul, dar pe care nu deslușești orașe, nici măcar țări – înțelegi ce vreau să spun, ca la fotografiile alea făcute de cosmonauți... Și când te gândești că nici măcar nu este mic, dimpotrivă, este uriaș, pe el mișună oameni, imaginează-ți milioane, miliarde, multe miliarde de oameni; dar de acolo de unde se fac aceste poze ei nu sunt vizibili, nu se vede nici

măcar unul dintre ei, sunt mai mici decât cea mai minusculă furnică. Și dacă-ți închipui toate astea, cum mai poți crede că interesează pe cineva ce fac eu cu viața mea? Ce face oricine cu viața sa? Ce cred, ce-mi inspiră teamă? Privite de sus, toate sunt neimportante, total ridicole! Și încă ceva – văzut de acolo pământul este atât de frumos, de albastru și de gri, și de rotund, atât de perfect, iar aici jos totul este un rahat, totul doar un rahat.

– Hai, dormi acum, îi spuse van Leeuwen.

Ceva mai târziu chiar adormi. El îi studie chipul obosit, crispat chiar și în somn și observă cât de înstrăinat părea, de parcă ar fi aparținut cuiva care tocmai plecase pentru totdeauna, fără a mai privi în urmă. Apoi îi veni în cap Goya și faptul că poziția fetei aducea parcă un pic cu Maja cea goală, dar nu era atât de carnală ca femeia pictată. Semăna mai degrabă cu un crochiu realizat simplu, în grabă, cu cărbune, îmbogățit de penel abia peste ani buni cu rotunjimi generoase și o mimică ademenitoare; era o schiță neterminată care avea toate șansele să rămână în veci nedesăvârșită.

Van Leeuwen se întrebă când se simțise pentru ultima oară bărbat în carne și oase, când tânjise ultima dată după o femeie. Acum vedea o femeie goală doar atunci când era nevoie să o spele, să o șteargă și să o trimită la culcare. Stătea pe scaunul prea îngust pentru el și nu știa încotro să-și canalizeze furia. Nici măcar nu-și dădea seama că purta în el atâta furie, nici măcar nu știa de unde venea ea.

6

Mai târziu, van Leeuwen avea să-și spună adesea: cheia se afla chiar în fața ta, nu ar fi trebuit decât să o iei. Erai atât de aproape

de ușă, dacă ai fi văzut cheia, ai fi introdus-o în broască și ai fi descuiat, cine știe, poate că totul ar fi avut un deznodământ mai fericit – pentru tine, pentru viitoarea victimă și chiar pentru criminal. Sau poate că nu; poate că fata nu i-ar fi spus încă nimic atunci la hotel.

Ca de fiecare dată când se întorcea la casa sa de pe Canalul Egelentier, comisarul se opri o clipă pe stradă, pentru a-și îndrepta privirea de-a lungul fațadei patriciene până sus la ferestrele deja slab luminate de sub frontonul ascuțit și a-și face curaj. „Du-te acasă, gândea, întoarce-te acasă. Urcă treptele înguste și abrupte până la etajul patru și treci pragul locuinței tale. Asta-i tot, mai mult de atât nu trebuie să faci."

Ploaia se oprise, dar apa continua să picure de pe frunzele ulmilor. Lumina felinarelor stradale strălucea pe pavajul ud. Apa canalului lingea cu un plescăit ușor pereții malului. Aerul care urca din el era rece și mirosea a mâl. Van Leeuwen oftă. Se gândea că existau situații în care i se părea mai greu să se întoarcă acasă decât să cucerească o cetate.

Simone dormea, slavă Domnului, iar Ellen stătea pe canapeaua din living de parcă ar fi citit de ore întregi deja titlurile ziarului *Handelsblad*. Purta o rochie neagră dintr-un material care lucea mat în lumina lampadarului de lângă canapea. Continua să citească, astfel ca el să observe că îl așteptase. Abia după aceea ridică privirea spre el. Ochii verzi, tenul deschis la culoare și părul ruginiu o făceau să arate ca o irlandeză desprinsă dintr-un album. Lui van Leeuwen îi plăcuse dintotdeauna Irlanda.

– Puteți pleca acum, îi spuse el.

Femeia puse jurnalul alături, se ridică în picioare și își îndreptă rochia în dreptul șoldurilor.

– V-am notat numărul de telefon al unui serviciu ambulant de îngrijire, spuse ea. Puteți să vă duceți soția acolo de dimineață și să o luați seara. Biletul e lângă telefon.

– Iară vreți să ne lăsați baltă? întrebă el.

– Pur și simplu nu se mai poate să veniți când vreți și să aveți impresia că totul este în regulă în timp ce lipsiți.

– Nu pentru asta sunteți dumneavoastră aici? continuă el.

Ellen se îndreptă spre ușă fără a-și scoate ochelarii de citit. Un semn că era foarte furioasă.

– Este ora unu și jumătate, spuse ea. Era vorba că veniți la opt.

– Îmi pare rău. Pot să vă împac cu o sticlă de vin? Aduc repede o sacoșă...

Ellen întinse mâna după trenciul care atârna de cuierul din vestibul, dădu neîncrezătoare din cap și deschise ușa apartamentului. Se opri apoi pentru o clipă, avea paltonul în mână și ochelarii în continuare pe nas.

– Cine știe, poate într-o bună zi, când pofta mea de a vă ucide va fi ceva mai mică, spuse ea.

– E puțin probabil ca această zi să vină vreodată, replică Van Leeuwen.

– Ce-ar însemna viața fără de speranță, continuă Ellen, trăgând ușa după ea înainte ca el să apuce să mai răspundă.

Van Leeuwen își scoase paltonul ud. Merse apoi în bucătărie și destupă ultima sticlă de Montepulciano. Turnă vinul într-un pahar de apă și bău prima înghițitură în picioare. „Voi și speranța voastră, gândi el, ce v-o fi apucat pe toți?" El încetase să mai spere și-i mergea bine merci.

– Nu mai există deci nici o speranță? întrebase după ce profesorul curant îl chemase pentru a-i comunica dignosticul definitiv și a-i explica cum boala va continua implacabil să o îndepărteze pe Simone de el.

– Nu, răspunsese profesorul, nici una, și așa a fost de atunci încoace.

Sigur că nu renunțase imediat la speranță. O însoțise pe Simone la consulturi ori de câte ori slujba îi permisese un moment de răgaz, merse cu ea de la un medic la altul, așteptase ore în șir în cafeneaua clinicii universitare. Dar de fiecare dată când era invitat

în cabinet de un alt doctor, de următorul specialist, își simțea limba tot mai amară, speranța tot mai precară.

– Este ca și cum s-ar pierde ea însăși, îi spusese profesorul. Simte cum se golește. Încearcă să stopeze scurgerea. Dar viața i se strecoară printre degete, și în timp ce se străduiește să o oprească oarecum, uită ce face și de ce face ce face. Ceea ce o înfurie și o întristează, și o înfricoșează înfiorător. Dar în scurt timp nu va mai fi nici furioasă și nici tristă, pentru că își va uita în egală măsură propriile sentimente și va fi trecut atunci și multă vreme de când nici măcar nu mai știe cine sunteți dumneavoastră. Atunci nu-i va mai fi teamă. Și nu va mai exista pentru ea decât un minuscul punct alb care să reprezinte prezentul.

– Dar are doar cincizeci de ani, replicase atunci van Leeuwen. Nu este încă atât de bătrână!

Nici o speranță. Dar sigur că da, mai exista norocul, posibilitatea unui destin fericit.

La început, înainte de a merge împreună pe la toți acei medici, van Leeuwen nici măcar nu observase schimbările care marcaseră viața soției sale. Uita de-o întâlnire, încurca o zi sau căuta mai mult câte un cuvânt – și ce, *lui nu i se întâmpla la fel?* Trebuia să citească un articol de câteva ori pentru a-și aminti despre ce era vorba – *Doamne Dumnezeule, ce familiară îi era această situație!* Câteodată nu mai știa numele vreunui prieten, dar cine voia cu adevărat să-i țină minte pe toți? Cumpăra roșii pe care nu le mânca, a doua zi cumpăra altele, pe care le punea lângă cele vechi. „Am început să mă cam ramolesc, mormăia ea"; dar el era cel mai vârstnic.

„Suntem deja atât de bătrâni? se întrebase el mirat. Dar când – când oare am îmbătrânit?"

Cu toate acestea nu *el* era acela care întâmpina greutăți atunci când trebuia să-și găsească cheile de la mașină, care se aflau deja dintotdeauna dacă nu în cheia de contact a automobilului lor Alfa, atunci cu siguranță în vasul de cristal, dimpreună cu cheile de rezervă de la apartament, cămară și cutia poștală, și cu tot acel

mărunțiș inutil. *În buzunarul jachetei,* îi strigase lui Simone, atunci când o văzuse căutând, *haina galbenă de antilopă.* Și chiar acolo fuseseră. Prima dată. Știe și acum exact că fusese vorba de haina galbenă de antilopă.

El nu avea nevoie nici de acele nenumărate bilete și bilețele mâzgălite neciteț, proptele ale memoriei, care în scurtă vreme aveau să acopere în întregime masa din camera de lucru, covorașele mașinii sau, sub formă de ghemotoace, buzunarele ei. Hârtiuțe pe care el cu chiu, cu vai reușea să descifreze texte greu inteligibile ca: *mașina se află în stânga casei, la canal, maro, condu la dreapta până la pod, apoi la stânga în spatele podului sau să-i fie rostit numele Connie, atunci când este salutată (secretara).*

Până într-o bună zi, când numărul biletelor încetase să mai sporească. O zi – nu, mai exact: o seară. Simone dispăruse în camera ei de lucru, dar van Leeuwen nu auzea mașina electrică de scris, care de obicei începea să păcăne de îndată. Trecuseră deja două ore atunci când se duse să vadă ce se întâmplă. La lumina lămpii de birou își zărise soția aplecată deasupra mesei ei acoperite cu puzderie de bilețele. Îl privea neajutorată.

– Nu știu ce fac, îi spusese ea, iar pe obraji îi luceau urme de lacrimi.

– Nici măcar cei care scriu pentru *Telegraaf* nu știu, mormăi el, dar de acum nu se mai putea preface că totul este în regulă.

Cu atât mai mult cu cât începuse să doarmă mai tot timpul și, în același timp, să nu mai mănânce. Uita de mese, părea să nu mai resimtă setea și – ca și cum toată această uitare ar fi epuizat-o – încerca să o evite prin tot mai mult somn. Își rata întâlnirile. Începea brusc să plângă, cădea pradă unor accese de furie, pe care le ștergea din memorie în secunda imediat următoare.

– Ține-mă strâns! îl implorase ea într-o seară, iar el se îndreptase spre ea să o țină în brațe. Cad, îi spusese ea. Nu mă lăsa să cad. Nu mă uita. Nu mă lăsa singură. El nu știa ce să îi răspundă, dar o strângea cu putere. Avea impresia că este mai caldă ca de obicei, dar și mai rigidă; de parcă trupul nu i-ar mai fi

fost la fel de moale. Își contractase toți mușchii asemenea unei pisici panicate, iar el nu reușea să scape de o senzație stranie: în brațele sale ea se transformase parcă în acel punct alb despre care îi vorbise profesorul.

– Te țin strâns de tot, îi spusese el.

Ea își ațintise privirea asupra lui, se ridică neașteaptat în vârfurile picioarelor și îl pupă pe buze. Nu o mai făcuse de mult astfel: era un sărut pătimaș, încărcat de dorință și de un soi de plăcere, pe care credea că o uitase deja de multă vreme. Mai târziu în noapte, această dorință și această plăcere aveau să revină. Ele ardeau în trupul lui Simone și îl molipsiseră și pe van Leeuwen. Nu puteau înceta să se iubească și, deși erau total istoviți și epuizați, lăsau îmbrățișările și sărutările să se mai reverse asupra lor – iar și iar – asemenea unor valuri.

– Bruno, șoptea ea, Bruno.

El era întins alături de ea, avea inima sfâșiată și știa că ea tocmai îl îmbrățișase pentru ultima dată, pe el și odată cu el trecutul, viața ei așa cum obișnuise să fie, viața ei și pe el.

Se ridicase în șezut. Era încă goală și tremura. Pielea îi era umedă de transpirație. Își trăsese picioarele aproape de corp, își prinsese coapsele cu brațele și-și lăsase fruntea să cadă pe genunchi. Părul, pe atunci încă lung, îi alunecase până peste unghiile acoperite cu ojă de la picioare.

– La revedere, Bruno, iubitul meu, șoptise în poală.

– Sufletul meu, spusese el.

– În curând nu voi mai fi aici, continuase ea.

De atunci începuse să vorbească tot mai rar, să folosească din ce în ce mai puține cuvinte, iar ceea ce spunea nu prea mai avea legătură cu ceva. Nu, nu se mai putea preface că totul este în regulă.

Chiar deloc nu se mai putea preface că lucrurile sunt în ordine, de când începuse să se și rătăcească. Părăsea casa și uita încotro se îndrepta și nu mai găsea drumul de întoarcere. Atunci în biroul său suna telefonul și la celălălalt capăt al firului era un polițist

dintr-un echipaj de patrulare sau un martor al lui Iehova sau un taximetrist, sau cine mai știe cine, care o văzuse rătăcind pe stradă și care găsise numărul scris pe unul dintre biletele din buzunarele ei. Se întâmpla ca ei să dea și de alte hârtiuțe cu telefoanele unor foști colegi de redacție sau ale prietenelor ei în curs de dispariție. Într-un final, toți îl sunau însă pe el, și el pornea să o aducă acasă. Toate acestea se întâmplaseră înainte ca el să o fi angajat pe Ellen, cea care trebuia să o îngrijească pe soția sa. Înainte să fi comandat brățara cu plăcuța inscripționată, ca pentru un animal domestic aflat afară, în libertate.

Iar acum, la orele două din noapte, stătea singur în bucătăria aflată în semiobscuritate și-și bea berea în picioare, doar pentru că era prea obosit să-și tragă un scaun de sub masă. Ținea în mână deja cel de-al doilea pahar, fără a ține cont de faptul că era la un pas de a se îmbăta. „Cât o mai ține?“ gândi el.

Se întorsese acasă cu săptămâni în urmă – era pe vremea când se întâmpla ca Ellen să nu prea mai reziste și s-o pregătească pe Simone de culcare înainte de a pleca, fără a-l mai aștepta pe el – și o găsise în bucătărie: soția sa stătea acolo, îmbrăcată în capot, având dinainte o farfurie cu orez sălbatic fiert doar pe jumătate. Alegea cu furculița boabele mai închise la culoare care formaseră deja pe masă o mică grămăjoară. Orezul se răcise de mult. Simone așeza un bob negru lângă altul și-i zâmbea. Așa cum numai ea știa să o facă.

– Nu pot să mănânc, îi spusese ea.

Sau cu câteva zile în urmă: o spălase și o îmbrăcase, ca în fiecare duminică, pentru a o scoate la plimbare, era un weekend răcoros de aprilie care impunea palton, căciulă și ghete. Doar că ea nu suferea ghetele cu șireturi și se împotrivea acum cu o încăpățânare blândă, dar de neclintit, să le încalțe. Van Leeuwen cedase într-un târziu, iar ea dispăruse mulțumită în dormitor, pentru a-și alege alți pantofi.

Alegerea încălțărilor potrivite durase dintotdeauna mult, chiar și înainte de a se îmbolnăvi. Dar în această duminică de săptămâna

trecută se scursese deja mai bine de o jumătate de oră, iar el își pierduse și ultimul dram de răbdare și hotărâse să meargă în cameră, pentru a vedea ce face. O găsise stând jos pe covor în mijlocul a zeci de pantofi, ai ei și ai lui. Care acoperau întreaga podea. Cei cu șireturi erau cu toții legați între ei.

În șosetele colorate, picioarele ei arătau atât de neajutorate!

El își simți inima strângându-i-se brusc. Chipul tău, își spusese el. Abia în acea clipă observase câte schimbări îi brăzdau obrazul. Era împietrit parcă într-o imensă tristețe. În lumina de amurg a dormitorului, părea părăsit de ultima fărâmă de viață. O pictură de ulei, gândi, reprezentând o femeie pitulată, a cărei față fusese îndepărtată cu terpentină.

O secundă mai târziu ea se ridicase în picioare, îngrămădise și strânsese toate încălțările într-o pătură cu care pornise apoi spre ușă.

– Mergem? întrebase ea.

Și dintr-odată boala lui Simone devenise și pentru el o realitate, *realitatea ei.* Încerca să-și imagineze cam cum ar fi să citești un articol, pe care l-ai scris tu însuți, dar de care nu-ți mai amintești. *Oare de ce e trecut numele meu sub el? Să fie o eroare? Simone van Leeuwen sunt eu, într-adevăr, dar eu nu am scris chestia asta. Dar eu sunt Simone van Leeuwen, nu-i așa? Cine este Simone van Leeuwen?*

Încerca să-și imagineze și ce-ar fi trebuit ea să simtă atunci când își dădea seama că se schimba într-un fel, pe care ar fi dorit să nu-l poată sesiza nici un om. Că se înstrăina de viața ei, că până și cotidianul se transformase într-un labirint. Cum o fi să trebuiască să părăsești cu pași mici – dar irevocabil – lumea pe care ai cucerit-o în copilărie? Să pierzi cuvintele, să nu-ți mai poți exprima propriile gânduri? Să găsești în buzunare puzderie de bilețele mâzgălite cu instrucțiuni enigmatice?

Trebuie să mănânci și să bei.

Ce se întâmplase oare în interiorul ei, atunci când la un moment dat, și nemijlocit, înțelesese că mergea de-a lungul

canalului greșit, fără a ști când și de ce se abătuse de la calea cea bună? Trebuia să fie cel greșit, pentru că nu exista acolo nimic din ceea ce cunoștea; nimic care să o fi atras într-acolo. Dar încotro mergeam, de fapt, și *ce* aveam de gând să fac acolo? Cum să mă întorc acum într-o zonă care-mi este familiară? În ce oraș mă aflu, în ce țară? Încerca să-și închipuie brusca ei dezorientare, teama abisală. Unde mi-e casa, apartamentul, patul? Cine mă așteaptă acolo?

O văzu stând nemișcată în mijlocul străzii. Vedea confuzia întipărită pe chipul ei. Ochii ei cuprinși întâi de îngrijorare, apoi de frică. Ar fi vrut să o poată lua în brațe, să o ia de mână, să o conducă. Să o țină strâns, așa cum îi făgăduise. Și dorința era atât de puternică, încât aproape că simțea acea atingere care nu se produsese, pentru că momentul avusese loc demult, iar el, van Leeuwen, nu fusese prezent.

Se transpusese în pielea asasinilor.

Iar acum stătea singur cuc în bucătărie, erau orele două sau două și jumătate, sau trei din noapte și locuința era întunecată, la fel ca și cerul văduvit de stele din fața ferestrei. Exista o anumită strălucire care plutea deasupra orașului, dar nu era lumină, ci doar electricitate. El nu avea nevoie de nici una dintre ele, pentru a vedea; nu-i trebuia nici măcar un geam.

Simone dormea în dormitor, în casele de-afară, înșirate de-a lungul străzilor și canalelor orașului, dormeau și toți cei care-i fuseseră încredințați și pe care trebuia să-i apere sau să-i pedepsească, cei nevinovați și cei lipsiți de scrupule și copiii, tineri și vârstnici. Visau și dormeau, singuri sau împreună, sau pentru totdeauna, în vreme ce ploaia își continua încet drumul și cerul se însenina. În curând primii dintre ei se vor trezi și-și vor vedea de treburile lor, aidoma pescărușilor care se vor scula din somn, în Jordaan, la Oude Zijde și Nieuwe Zijde și în celelalte cartiere ale Amsterdamului și mult în afara lui, la țară, acolo unde noaptea fusese mai întunecată, la Delft, Haarlem sau Zandvoort. Și nimeni nu va ști cum stătuse aici și băuse, și jelise faptul că era capabil să

intre în pielea fiecăruia, chiar și în cea a celor mai groaznici dintre ei, nu însă și în cea a femeii pe care o iubea și care tocmai dormea în dormitorul din spatele său.

Goli paharul. Vinul avea alt gust, dacă nu-l vedeai. Van Leeuwen se întreba dacă soarta hotărâse ca el să devină polițist și într-un final *commissaris,* să se însoare cu o femeie care să-l uite, iar și iar de la început.

Se mai întreba și dacă mai reprezenta o speranță pentru cineva, pentru Esther poate sau Julika, sau chiar pentru Ellen, dacă făcea inevitabil parte din destinul cuiva; dacă în afară de Simone mai exista vreo persoană care aștepta ceva de la el și pe care nu ar fi avut voie să o dezamăgească.

Îi trecu apoi prin cap că urma o altă zi în care trebuia să se scoale devreme, pentru că orașul era bântuit din nou de un criminal. Puse dopul la sticlă și sticla în frigider și se îndreptă de-a lungul coridorului până în dormitor și, în pat, cu pașii siguri ai unui bărbat care, în ciuda a tot și a toate, știa ce făcea.

7

Dimineața, van Leeuwen constatase că aerul era cald, așa cum se cuvenea în luna mai, că pavajul se uscase deja, că umezeala mai persista doar în intervalurile dintre pietre. Vântul mirosea a marea dindărătul digului. Soarele și apa canalului își revendicau aceeași strălucire de alamă, iar pescărușii secerau alb un cer de porțelan azuriu parcă.

Van Leeuwen mergea în umbra ulmilor înșirați de-a lungul Canalului Egelantier. Vremea văratică avusese o influență benefică și asupra lui Ellen. Venise punctual, deocamdată împăcată, mult

mai proaspătă decât el, și pregătită să preia îndatoririle legate de îngrijirea lui Simone, care nu se trezise încă. Trebuise să-i promită că nu va mai întârzia sau măcar să o anunțe, dacă acest lucru era inevitabil. Astfel încât acum, pe stradă, în fața casei sale, avea capul liber pentru asasinul din Vondelpark.

Înainta cu pași repezi fără a se grăbi totuși. Era atent la drumul său, se străduia să vadă tot, chiar dacă traseul îi era bine cunoscut. Frontoanele caselor din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea se reflectau pe suprafața canalului. Galeriile, tipografiile și celelalte micuțe ateliere meșteșugărești își reluaseră deja activitatea. Din curți răzbătea zgomotul loviturilor de ciocan și al ferăstraielor, van Leeuwen reușea să adulmece mirosul cafelei proaspete de fiecare dată când vântul se potolea pentru o clipă. Se întreba dacă ucigașului îi plăcea cafeaua și, dacă da, cum obișnuia să o bea.

Traversă podul cel mic și-și continuă drumul pe cealaltă parte a canalului până la Prinsengracht[1]. Pe scândura groasă a bărcilor de locuit înșirate de-a lungul peretului cheiului străluceau băltoace de ploaie, iar crengile desprinse din copaci atârnau de parâmele ancorelor. Poate ucigașul trăia pe una dintre aceste ambarcațiuni. Van Leeuwen încerca să vadă orașul cu ochii omului care tocmai născocise o nouă crimă.

Trecu de o mică manufactură de porțelan și de confiseria sa preferată, de un atelier de pictură, un *bruin café,* o florărie, o agenție de publicitate și de magazinul second-hand al lui Simone, toate mai erau încă închise și încuiate. Începuse să grăbească pasul, ca și cum apropierea de inspectoratul general i-ar fi trezit la viață zelul vânătoresc. De la Canalul Prinsen o luă spre Grădina Jordaan, unde o coti spre Canalul Eland. De acolo putea vedea deja drapelul albastru de pe acoperișul clădirii Hoofdbureau.

Vederea acestui steag albastru, albastrul strălucitor al poliției din Amsterdam – Amstelland, continua să-l umple de mândrie, aceeași mândrie pe care o resimțise din prima sa zi de pregătire,

[1] Canalul Prinsen

când se prezentase la serviciu îmbrăcat în uniforma aspirantului, cu o singură dungă aurie pe epoleții cămășii sale bleu. Numărul dungilor orizontale pe epoleții săi crescuse – două întâi pentru rangul de *surveillant,* trei apoi pentru numirea sa ca agent și patru pentru cea de *hoofdagent* –, dar acest sentiment nu-l părăsise nici o clipă.

Apoi, când devenise brigadier, două frunze aurii de laur, o mică coroană a regatului și o sabie înlocuiseră tresele, care în ziua înaintării sale în grad de inspector cedaseră locul, la rândul lor, unei unice coroane aurii. O purtase cu aceeași mândrie ca odinioară dunga cea simplă. Astăzi, în calitatea sa de *commissaris,* această coroană împodobită cu o frunză arcuită de laur nu-l mai însoțește decât atunci când – cu prilejul unor evenimente oficiale – poartă uniforma de ofițer de poliție al reginei.

Mândria îi rămăsese. Se mai întâmpla poate ca din când în când să strălucească mai stins, să simtă nevoia unei șlefuiri, dar era acolo, născută din conștiința faptului că făcea ceva util.

Trei minute mai târziu, comisarul se afla deja în fața platanilor proeminenți din fața inspectoratului de pe Elandsgracht 117. Cartierul general al poliției era o clădire colțoasă, masivă din cărămidă, cu rame albe de fereastră și jaluzele albastre, care cu mașina era accesibilă din ambele sensuri de circulație și cu barca dinspre Canalul Singel. Fațada era împodobită cu un relief lucrat în piatră, înfățișând coroana regală sprijinită de doi lei.

Pe cealaltă parte a străzii, în spatele autogării, se înălța Europarking, o parcare ridicată pe mai multe nivele, de pe terasa căreia puteai arunca o privire asupra acoperișurilor orașului până la Centraal Station și la Canalul Mării Nordului. Etajul acoperit de dedesubt fusese închiriat de poliție pentru ofițerii săi. Accesul era blocat și supravegheat video. De când boala lui Simone se agravase, van Leeuwen prefera să-și lase mașina Alfa-Romeo aici, și nu în fața clădirii din Egelantiersstraat.

La inspectorat doar capul poliției, *hoofdcommissaris* Jaap Joodenbreest, dispunea de propriul loc de parcare. Și, intrând în

biroul său, van Leeuwen avea să afle de îndată de la Ton Gallo că tocmai acest comisar-șef resimțea acum un dor nestăvilit de el.

– Ayatollahul a sunat deja de două ori, ultima dată vocea sa trăda faptul că era gata-gata să-și înghită turbanul.

– Allah e mare, spuse van Leeuwen.

Biroul comisarului-șef se afla la același etaj, la capătul unui coridor placat cu lambriuri și parchet, care părea să conducă mai degrabă către o bibliotecă decât spre masa de lucru a căpeteniei tuturor polițiștilor și polițistelor din districtul Amsterdam – Amstelland. Van Leeuwen traversă bariera luminoasă și două uși basculante cu panele de sticlă se deschiseră automat. Merse de-a lungul holului cufundat în semiobscuritate și bătu la ușa pe care se afla o plăcuță inscripționată cu *Hoofdcommissaris Jaap Joodenbreest.*

– Intră, intră! se auzi vocea comisarului-șef.

Van Leeuwen se conformă. În birou se simțea mirosul lemnului lustruit și al unui aftershave deosebit de puternic. Prin geamurile bine spălate pătrundea atât de multă lumină, încât van Leeuwen nu-și putea percepe superiorul decât ca pe o siluetă îngustă aflată în spatele mesei sale de scris. Sub fereastră se afla o curte interioară cu o pădure mixtă amenajată artificial, iar în mijlocul pomilor și ferigilor veșnic verzi tronau parcă stinghere un bâtlan cioplit în lemn, un pavilion acoperit cu stuf și doi monoliți de piatră.

– Stai jos, îl invită comisarul-șef.

– Mulțumesc, spuse van Leeuwen și rămase în picioare.

Deși afară era ziua-n amiaza mare, pe plafonul încăperii ardeau două tuburi luminescente spălăcite. Toate obiectele din dotare – scaune, dulapul de acte, masa de scris și colțul destinat ședințelor – reflectau funcționalitatea searbădă a materialelor moderne utilizate în birouri, sticlă, lemn și piele închisă la culoare. Macheta unei mașini de patrulare aflate lângă telefonul fixat pe placa lustruită fără de cusur de pe masa de scris asemenea unei lipitori albastre-albe-roșii reprezenta singura pată de culoare. Pe peretele

din spate atârna emblema poliției din Amsterdam, o sabie trasă peste o carte deschisă.

Comisarul-șef stătea puțin aplecat înainte, de parcă ar fi fost mereu conștient de înălțimea sa de un metru și nouăzeci. Purta uniforma de serviciu împodobită cu galoane, nasturi și borduri, care sclipea și strălucea la fiecare mișcare și părea un pom de Crăciun acoperit de beteală albastră și mângâiat de un vânt palid. Pantofii săi negri fuseseră atât de des lustruiți, încât începuseră să semene cu copitele lăcuite ale unui cal de curse. Părul său era blond-deschis, iar pielea părea mai tot timpul înroșită. Surâsul său ar fi încăput pe tăișul unei lame de ras.

– Ce-ți face soția? întrebă el.

Van Leeuwen nu răspunse, pentru că nu știa niciodată cum ar fi trebuit să vorbească despre starea lui Simone fără a simți gustul trădării.

– Sunt zile bune și proaste, nu-i așa? continuă el. Tocmai îmi vine în minte o poezie de Bob Dylan, o cunoști cu siguranță – *Nu începe această noapte bună atât de blând...* sau cam așa ceva.

– *Vârsta să ardă, să se dezlănțuie abia spre apusul zilei*, îl întrerupse van Leeuwen, pentru că nu suporta să audă aceste versuri din gura comisarului-șef, *Înfurie-te, înfurie-te, deci, că lumina ți-a fost ucisă...* Dylan Thomas, Jaap. Ăsta era cel fără muzicuță.

– Cum spui tu. Și își drese scurt glasul. Oricum, probabil că nu prea e plăcut să îmbătrânești.

– Nu este încă bătrână, spuse van Leeuwen.

Vocea comisarului-șef pierduse orice urmă de jovialitate.

– Și tu, Bruno, cum stai tu cu arderea și cu dezlănțuirea? Se pare că ieri ai cam depășit limita în hotelul acela de la gară, nu-i așa? Rechiziționezi o cameră, bagi mâna în casă...

– Tocmai aveam de gând să le trimit pe cineva cu banii.

– Managerul hotelului a amenințat că depune o plângere împotriva ta, îl întrerupse comisarul-șef, și nici măcar nu pot să-l acuz! Despre ce fel de fată era vorba? O junăprostituată, dacă am înțeles eu bine, minoră încă, nu-i așa? Doar nu te-oi fi încurcat cu ea

acolo sus, în cămăruța de sub acoperiș? Cu toată înțelegerea pentru situația ta de acasă...

– Mi-a fost milă de ea, spuse van Leeuwen. Atâta tot.

– De o curvă nu trebuie să-ți fie milă, zise comisarul-șef în cel mai pur discurs taliban. Nimeni nu a silit-o să facă ceea ce face – sâmburele era acolo în interiorul ei, nu a așteptat decât să fie eliberat. Așa s-a născut, tot așa o să și moară, iar tu nu poți schimba nimic din toate acestea, tot așa cum nu poți schimba nici un ghețar.

– *Inshallah*[1], murmură van Leeuwen.

Hoofdcommissaris-ul își temperă vocea.

– Știi că te plac, Bruno, spuse. Ești o fosilă, ultima din genul tău, un om analog într-o lume digitală, cum s-ar zice. Te afli într-un fel sub protecția legii de conservare a speciilor. Nu sunt nici nemilos, nici surd la succesele tale. Și, cu toate acestea, dacă nu l-am fi avut pe băiatul mort din Vondelpark pe care ai pus gheara cu atâta eficiență mediatică, te-aș fi suspendat pe loc și, crede-mă, asta se va întâmpla la prima abatere, cât de mică, de la calea oficială! Cât de departe ai ajuns, de fapt, cu acest caz? Știm deja cine a fost puștiul?

În forul său interior van Leeuwen începuse să se retragă, un pas întâi, apoi încă unul, și încă unul, până când părăsi biroul șefului poliției; dar învelișul său material nu avea încotro: câteva minute mai trebuia să dea socoteală.

– Știm între timp cine este băiatul? își întrebă el echipa adunată în biroul său, de îndată ce sufletul și trupul i se reuniseră și erau gata de lucru. Au apărut deja martori?

– Nu, dar am navigat un pic pe internet, spuse Julika, în căutarea unor cazuri similare cu al nostru.

– Sub ce cuvânt-cheie? dori Vreeling să știe.

– Copii, răspunse Julika. Copii ca victime sau ca făptași. În Germania, a existat o serie de crime de care s-ar fi făcut vinovat un așa zis *om negru*. El și-a comis monstruozitățile în apropierea

[1] Cum vrea Allah (în lb. arabă în orig.)

unor tabere de tineret sau cu ocazia unor concerte open air. Până acum i se atribuie uciderea a cinci copii și abuzarea sexuală a cel puțin altor patruzeci de băieți.

– Victima noastră nu prezintă semne de violență sexuală, spuse Gallo. Și, în plus, martorii nu au descris posibilul asasin ca fiind negru, ci dimpotrivă *alb,* alb ca varul chiar, pentru a fi exact.

– Plecăm de la premisa unui criminal în serie? interveni Vreeling. De ce, doar avem un singur mort.

Gallo continuă:

– Da, dar nu știm dacă avem de-a face cu un caz izolat, dacă nu cumva acesta se încadrează într-un șir de alte asasinate necunoscute nouă, care au început înaintea lui și vor continua după el. În afară de asta, să nu-i uităm pe acei ucigași în serie împiedicați să se mai desfășoare, care la arestarea lor – după prima sau a doua crimă – au recunoscut că ar fi continuat dacă nu ne-ar fi căzut în plasă.

– Nu cred în teoria ucigașului în serie, spuse van Leeuwen cu privirea pironită pe fotografia din față a băiatului mort din ziarul de pe biroul său. Altceva, *mevrouw?*

– Acum cinci ani, continuă Julika, în Anglia au fost condamnați la douăzeci de ani de închisoare juvenilă doi băieți în vârstă de zece ani, acuzați de crimă asupra unui copil de doi ani. Ei îl răpiseră pe micuțul Jamie dintr-un Shopping-Center, îl chinuiseră înfiorător și îl culcaseră apoi pe calea ferată, unde fusese călcat și zdrobit de următorul tren. Înainte de asta îi stropiseră fața cu vopsea albastră. Văzuseră ceva asemănător într-un film video horror. La tribunal nu făcuseră nici o mărturisire și nu arătaseră pic de remușcare.

– Păi, dacă au fost condamnați la douăzeci de ani înseamnă că mai au de stat cincisprezece, spuse Vreeling.

– Au fost eliberați din arest acum jumătate de an, zise Julika. Curtea de Apel a fost de părere că atunci nu avuseseră parte de un proces fair. Au primit deci nume, pașapoarte și certificate de naștere noi, astfel încât să poată începe o viață nouă fără a fi

bântuiți de trecutul lor. Se pare chiar că au fost trimiși în străinătate, pentru că președinta tribunalului se temea de răzbunarea familiei copilului de doi ani ucis, în caz că ei ar fi fost puși în libertate în Anglia și sub adevărata lor identitate. Băieții ar trebui să aibă acum vreo cincisprezece sau șaisprezece ani. La fel ca puștiul mort din Vondelpark.

– Dar nu ar fi trebuit tribunalul englez să ne informeze și pe noi, în situația în care într-adevăr i-ar fi transferat în Olanda și i-ar fi eliberat aici? Vreeling se uită spre van Leeuwen. Pentru că la noi puteau fi nu numai victime, ci și din nou ucigași.

Gallo spuse:

– Ar fi în orice caz o coincidență de-a dreptul uriașă, ca mortul nostru să fie unul din cei doi pruncucigași din Anglia.

– Nu există coincidențe, încheie van Leeuwen discuția. Există doar destinul, care se întrupează în anumite forme, ca întâmplare, ca minune sau crimă.

– Și mai există adevărata muncă polițienească, zise Gallo, căreia temporar i-am putea împrumuta forma noastră, nu înainte însă de-a lăsa să ni se topească în gură propoziția ta profundă...

– Dar nici măcar nu susțin că sunt aici, nu se lăsă Julika și-l întrerupse, mă refer la cei doi tineri din Anglia. Culoarea m-a frapat – victima pe care o vopsiseră în albastru, și criminalul nostru, aparent mic și alb ca varul, cine știe, poate doar pictat. Și faptul că ideea le venise de la un film de groază. La cât de bestial, de inuman fusese maltratat băiatul din Vondelpark, nu se poate ca și ucigașii săi să se fi inspirat din vreun video? Și, dacă ne-am da seama despre ce peliculă este vorba, nu ne-ar mai rămâne decât să aflăm unde a fost închiriat sau cumpărat, și apoi cine l-a împrumutat; nu se poate să nu existe o listă a clienților sau un registru al membrilor...

Amuți însă, pentru că pe biroul lui van Leeuwen începu să sune telefonul.

– A fost bine, Julika, zise comisarul și ridică receptorul.

Îl căuta agentul de serviciu de la intrare.

– Este aici cineva care-l cunoaşte pe mortul vostru din Vondelpark. Spune că o cheamă Tic.

Van Leeuwen dădu din cap.

– Vin jos. Puse receptorul în furcă, zâmbi şi zise: Ne apropiem de uşă.

Tic stătea pe un scaun de lemn în camera de interagatoriu numărul 4 şi fixa jaluzelele trase cu fruntea încreţită. Purta pantofi de sport Nike gri, pantaloni negri cu buzunare aplicate de diferite mărimi şi un sweatshirt roşu, pe care scria cu litere negre *Respect*. Îşi pieptănase părul creţ pe spate şi îl prinsese strâns cu trei agrafe metalice roşii, galbene şi negre. Avea mâini mici. Se aflau pe masă, departe de ea, de parcă nici măcar nu i-ar fi aparţinut, iar degetele suple cu unghiile roase erau atât de puternic înlănţuite, încât pielea de deasupra articulaţiilor părea străvezie.

În momentul în care van Leeuwen întră în încăpere, fata îl privi, dar nu numai cu ochii aproape negri, ci cu întreaga faţă, cu gura întredeschisă, cu nările vibrând şi cu fruntea îngrijorată.

Îi spuse:

– Bună dimineaţa. Sunt *commissaris* van Leeuwen. Mulţumesc că ai venit la noi.

Privirea ei îl urma în timp ce închidea uşa, mergea prin încăpere îndreptându-se spre cealaltă parte a mesei şi se aşeza pe scaunul tapiţat. Ochii ei rămâneau atent aţintiţi asupra sa. În cameră nu mai exista nimic în afară de masă, de cele două scaune şi de încă unul lângă peretele vopsit în verde, rezervat pentru vreo secretară însărcinată cu întocmirea procesului-verbal. Nici un telefon, nici o fereastră, nici un dulap.

– Tu eşti deci Tic, spuse van Leeuwen.

Fata dădu din cap. Pielea de deasupra articulaţiilor mâinilor ei împreunate era tot mai transparentă.

– Câţi ani ai?

– Treisprezece.

– Şi îl cunoşti pe băiatul pe care l-am găsit în Vondelpark?

– Nu știu, arăta atât de ciudat în poză, spuse Tic, în fotografia din ziar. Dar m-am gândit că poate este Kevin.

– Kevin e prietenul tău? întrebă van Leeuwen.

– Ieșim împreună, zise Tic, de trei luni.

– El câți ani are?

– Paisprezece.

– E englez?

– Kevin? Nu, este de aici din Amsterdam, ca și mine.

– Kevin – și mai cum?

– Kevin van Leer.

– Și-a tatuat numele tău pe brat?

– Da, spuse Tic, și abia după aceea înțelese ce însemna faptul că polițistul avea cunoștință de acest lucru. Degetele se destinseră, mâinile se desfăcuseră brusc ca două cupe în care nu se afla nimic, nici măcar speranță. El este, nu? întrebă ea încet. Băiatul mort din parc este Kevin.

– Pe brațul său e tatuat un trifoi cu trei foi lângă care scrie *Tic,* se eschivă van Leeuwen, deși acum era aproape sigur. Este numele tău adevărat?

– De fapt mă cheamă Mareike, răspunse ea ca în transă. Doar el îmi spunea Tic. Dădu din cap, cu încetinitorul parcă. Nu obișnuia să meargă prin parc, niciodată. Îi era frică, mai ales noaptea. Se temea de multe, dar nu ar fi recunoscut asta niciodată, pentru că, ei bine, pentru că nu este cool să-ți fie frică. Aveam întâlnire sâmbătă seară, dar nu a apărut, și nici telefon nu a dat, nici măcar la Deniz sau la Robbie, iar la el acasă oricum nu era nimeni, mama lui e mai mult plecată...

– Când l-ai văzut ultima dată? întrebă van Leeuwen.

Se întoarse scurt spre oglinda de pe peretele de lângă ușă. Știa că din spatele acesteia îi urmăreau Gallo, Julika și Vreeling, iar privirea sa le sugera un posibil ajutor de care ar fi avut nevoie, cel târziu în clipa în care Tic avea să priceapă într-adevăr totul.

– Sâmbătă după-amiază, răspunse ea. Ieșiserăm și noi, ca toată lumea, să sărbătorim, dar la un moment dat ne-am pierdut în

aglomerație. Urma însă să ne întâlnim la ora zece la club, nu pentru mult timp, pentru că eu trebuia să fiu acasă la unsprezece și jumate, dar el nu a venit până la unsprezece, Deniz și Robbie mi-au povestit apoi că nu a venit nici mai târziu, niciodată nu a mai...

– Cine sunt Deniz și Robbie?

– Suntem mai tot timpul împreună, noi patru. Robbie este prietena lui Deniz.

– Și cine este Deniz?

– Deniz este turc – taică-su, vreau să zic. De unde vine maică-sa, habar n-am...

– Ai spus mai devreme că lui Kevin i-ar fi fost frică. Frică de ce?

Tic nu răspunse. Își privea încordată palmele deschise și goale.

– Avea dușmani? Făcea parte din vreo gașcă? Avea probleme cu alți copii, la școală, poate?

Ochii fetei se umeziseră. Apoi capul îi căzu înainte și-și ascunse obrazul în mâinile de pe masă. Umerii i se scuturau.

– L-am iubit, spuse ea printre suspine. Doar ne-am iubit atât de mult! Cum poate să moară așa, deodată? Cum poate să moară cineva, care este atât de teribil de iubit, *atât de teribil?*

– Nu a murit, spuse van Leeuwen, a fost omorât. Privi copila care-i vorbea dintre mâini, gâtul ei gingaș tremurând, părul puternic, greu de stăpânit, și se întrebă ce-ar putea vedea în ea comisarul-șef, ce soi de ghețar, pe care nimic nu l-ar mai fi putut schimba, pentru că soarta îi fusese dinainte pecetluită. O întrebă:

– Mareike, ai buletinul la tine?

Fata încuviință din cap și se îndreptă în scaun. Scoase actul de identitate cu o mână dintr-unul din buzunarele pantalonilor ei. Îl privi scurt, de parcă ar fi aparținut unei persoane pe care nu o cunoștea. Îl puse apoi pe masă, undeva de unde van Leeuwen îl putea vedea. *Mareike Palmen* citi.

– Mulțumesc Mareike. Ne-ai ajutat foarte mult. Mai poți să-mi dai și adresa părinților lui Kevin?

– Nu știu de ce îi era frică, spuse brusc atât de liniștită, cum nu mai fusese de când van Leeuwen intrase în această cameră destinată interogatoriilor. Se prefăcea întotdeauna că nu s-ar teme de nimic și de nimeni, dar când îl îmbrățișam sau mă săruta, simțeam cât de tare tremura; trebuia întâi să-l țin mult timp strâns, să-l mângâi ca pe un animal mic; abia după aceea se liniștea. Dar de Koninginnentag la toate acestea s-a mai adăugat o nouă frică, legată de spital. Văzuse acolo ceva, ceva ce nu ar fi trebuit să vadă, așa cel puțin mi-a spus, ceva ce l-a urmărit apoi, se observa de-a binelea cum frică se ținea scai de el, cum îl scormonea...

– Ce fel de spital?

Tic întinse mâna după legitamație și o puse la loc în buzunar.

– Ăla la care lucrează maică-sa. Este medic la clinica universitară. O vizita acolo, din când în când, de obicei atunci când avea iar nevoie de câte ceva și, cum era fiul ei, nu întâmpina niciodată greutăți.

Van Leeuwen era acum agitat, așa se întâmpla de fiecare dată când un caz lua o întorsătură care nu-i plăcea. Ultima dată Simone fusese consultată și tratată la spitalul universitar, continua să o *prezinte* acolo, cum obișnuia el să spună, în fiecare lună o dată: o prezenta ca pe un urs dresat, care se învârtea pentru câteva ștampile și formulare necesare, ca societatea de asigurare să continue plățile.

– Ce înțelegi prin „când avea iar nevoie de câte ceva"?

Tic scutură din umeri.

– Ei, de toate, chestii de alea de stimulare sau de dărâmare, după caz. În special tablete, să te mențină în formă, valium sau codeină, câteodată chiar și morfină...

– Kevin era dealer, asta vrei să spui?

– Ei, pe naiba, nu făcea asta decât foarte rar, atunci când oamenii chiar aveau nevoie urgentă de așa ceva, nu era profesionist sau ceva de genul ăsta, și oricum de cele mai multe ori era pentru Deniz, el avea cea mai mare nevoie...

– Unde dăm de acest Deniz?

– Nu-i faceți nimic, nu-i așa?

– Vreau doar să discut cu el, spuse van Leeuwen. Trebuie să vorbim cu toți cei care l-au cunoscut pe Kevin. Le punem întrebări, așa cum ți-am pus și ție, câteodată le arătăm poze și mai întrebăm câte ceva legat de acestea, și cu puțin noroc la urmă obținem răspunsul și realizăm o nouă imagine, cea a ucigașului.

– Locuiește într-o casă în curs de demolare, acolo unde se renovează vechile antrepozite, la Westerdok – mă refer la Deniz.

– Mai consuma și Kevin câte ceva din marfa de la spital?

– Cel mult câteva pilule împotriva fricii sau pentru a se simți mai în largul lui pe la petreceri, ca fiecare. Își întinse brațele și îi arată podul palmelor întoarse în sus, timp de o clipă chiar avusese senzația că zâmbește. Fiecare își are propria metodă, nu-i așa? Și asta era a lui.

– Ce metodă?

– Împotriva fricii. Ca să nu nimerești sub roți. Să supraviețuiești.

– Dar metoda lui nu prea a funcționat. Nu crezi?

Tic nu răspunse. Și nu zâmbea. Ceea ce mai devreme semănase a surâs se transformase într-un plâns mut, nu se auzea nici un sunet, nici măcar respirația, era doar apă care i se scurgea din ochi și din nas, și de pe la colțurile gurii, și apoi – într-un târziu – veni și un sunet, ca un țipăt mai degrabă aspirat decât expirat, un întreg șir de țipete chinuitoare, sughițate, trase adânc în piept.

– Nu am vrut decât să mai mănânc repede o pizza, continuă ea abrupt. Pot să îl văd, vă rog? Pot să îl mai văd o dată?

8

Strada era plină de polenul care plutea deasupra parcului asemenea unor fulgi galbeni de zăpadă. Ei pluteau între vile și

felinare, și platani, și acopereau mașinile parcate de-a lungul trotuarelor și caldarâmul cu un fin văl auriu.

Comisarul și inspectorul-șef Gallo se aflau în fața unei porți din fier forjat închise și studiau soneria din alamă bine lustruită de lângă clanța arcuită. Doctor Ruth van Leer locuia într-un palat urban cu vedere spre Vondelpark. Casa avea două etaje și o mansardă, și se afla în spatele unui gard din fier forjat, de la a cărui poartă o scară albă conducea la intrare trecând printr-un hățiș de floarea-soarelui. Nu exista nici o plăcuță cu numele. Doar soneria.

Ușa din stejar masiv de la intrare era vopsită în verde, și în jurul ferestrei zăbrelite se cățăra o ghirlandă de frunze pictate în alb și auriu. De sub ea apărea un cap de leu, de bot îi era fixat un inel de bătut la ușă, tot din alamă șlefuită. Gallo apăsă de câteva ori pe butonul soneriei.

– Poate că ar fi fost totuși mai bine să mergem întâi la spital, spuse el.

– Am vrut să-i văd casa, explică van Leeuwen.

– Ai putea să crezi că unul care trăiește așa primește destui bani de buzunar, pentru a putea renunța la afacerile cu droguri, fu de părere Gallo.

Van Leeuwen spuse:

– Viața copiilor din ziua de azi este adesea mai costisitoare decât cea a unor adulți.

Gallo auzi zumzetul porții tocmai când se pregătea să sune încă o dată. Ușa de la intrare se deschise simultan și în pragul ei apăru o femeie cu pielea smeadă, îmbrăcată într-o rochie înflorată, peste care purta un șorț de menajeră.

– Ce doriți, vă rog?

– Am vrea să o vedem pe doamna doctor van Leer, îi strigă Gallo în timp ce împingea poarta.

– Pe cine să anunț?

– Poliția.

Ruth van Leer era o femeie înaltă, suplă, cu un păr blond, lung până la umeri, care-i cădea într-o formă perfectă deasupra ure-

chilor. Restul aparițiiei ei ținea tot de perfecțiune: buzele rujate decent, sprâncenele pensate și genele lungi, mâinile îngrijite, dar fără manichiură, cu unghile acoperite de un lac incolor, dar și liniile, și rotunjimile care-i formau gâtul și bustul. Ochii ei erau modelați într-un fel aparte; o sclipire de viorele conferea albastrului irisului un suflu erotic.

Era îmbrăcată într-o rochie tricotată subțire de proveniență italiană, modelul și culorile trădau marca Missoni. Picioarele mici erau încălțate în sandale cu barete de piele de un roșu-închis. Ruth van Leer nu purta nimic altceva, nici un fel de bijuterii, nici nu ar fi avut nevoie de ele: o femeie atractivă, a cărei vanitate părea să fie totuși limitată.

Îi primi pe funcționarii poliției în salon, o încăpere care emana aceeași bunăstare ca și ea, acel gen de bogăție pe care o brumă de dezordine o pune și mai bine în valoare. Șemineul, covoarele întinse pe parchet, mobila tapițată, pernele ornamentale, pe perete, deasupra canapelei, dansatoarea lui Degas într-o ramă simplă, secreterul deschis pe care se afla un laptop: totul era scump, dar de bun-gust, un gust mai greoi, solid, potrivit mai degrabă unui bărbat. Sau unei femei care purta Missoni. Peste tot erau înșirate reviste de modă și medicale, pagini răzlețe ale unor cotidiene, albume.

În spatele ușii deschise a terasei se întindea o mică grădină, care în nici un caz nu trebuia să arate a *nature morte,* ci vie, doar pe jumătate îmblânzită. Fără trandafiri sau lalele, în schimb cu multe tufe netunse și verzi, cu flori exotice pe care van Leeuwen nu le putea subordona nici unei specii și cu un fag puternic. Polenul galben plutea printre crengile arborilor, trecea prin fața ușii, rămânea lipit de geamurile ferestrelor englezești.

– Cu ce vă pot ajuta?

Vocea-i era joasă, caldă.

– Suntem aici pentru că vrem să vorbim cu dumneavoastră despre fiul dumneavoastră Kevin, *mevrouw,* spuse van Leeuwen.

Pupilele ei anormal de lărgite, cum observă abia acum, se strânseră.

– Kevin, Doamne, da, băiatul iar a șters-o, spuse ea agitată. Mă gândisem deja să-i anunț dispariția, dar se pare că dumnevoastră l-ați și găsit. Abia mă mai descurc cu el. Un băiat ca el este total dat peste cap de pubertate. Ce-a mai făcut de data asta?

– Nu ar fi mai bine să vă așezați?

– Știu și eu, spuse ea, în picioare te poți stăpâni mai bine. E nevoie de stăpânire de sine pentru ceea ce vreți să-mi spuneți, *commissaris?* Vocea îi tremura un pic. Polenul din grădină se așeza lin și încet pe gazon.

Ruth van Leer se uita fix la van Leeuwen, cu ochi ai căror pupile se reîntorceau treptat la dimensiunea lor naturală. Îl auzi pe Gallo respirând chiar în spatele său, își auzi apoi și propria respirație.

– Știați că biatul consuma droguri? întrebă el.

– Droguri, Kevin?! Ce fel de droguri? Vocea ei își schimbă tonalitatea, se ascuți. Nu, în nici un caz.

Tăcu apoi abrupt, fără a închide gura de tot însă, cu două vârfuri de degete își atingea tâmpla dreaptă.

– *Mevrouw?*

– Îmi dau atât de multă silință cu el! spuse femeia. Dar nu e suficient. Îi lipsește tatăl. Ar avea nevoie de un tată. De cineva – de cineva care să-i arate cum trebuie să trăiască.

– Unde este tatăl lui? întrebă van Leeuwen.

– Nu știu unde este, răspunse ea aproape mirată. A plecat. Ne-a... a plecat, acum o... oh, Doamne Dumnezeule, acum o *veșnicie.*

– Deci nu ați știut că fiul dumneavoastră se droga?

– Nu fac cu toții asta? întrebă femeia la rândul ei, inspiră apoi adânc și adăugă: Nu, nu am știut.

– De ce nu? continuă van Leeuwen. Auzi respirația lui Gallo modificându-se. „Lasă-mă în pace, gândi comisarul, știu eu ce fac." Și nu știați, prin urmare, nici că trafica droguri?

– Ce?! Ba *nu*...

– De ce nu aţi ştiut toate astea?

– Pentru că nu este adevărat. Clătină hotărâtă din cap. Kevin nu are decât paisprezece ani. Mai merge la şcoală. Cum să se apropie de droguri? Unde?

– În clinica dumneavoastră, spuse van Leeuwen. De câte ori v-a vizitat. Ah, şi ce părere aveţi despre Tic?

– Cine-i Tic? întrebă Ruth van Leer.

– Nu o cunoaşteţi pe prietena fiului dumneavoastră, spuse el. Nu îi anunţaţi dispariţia, deşi nu a venit acasă de trei zile. *Dumneavoastră* consumaţi droguri, *mevrouv?* întrebă el.

– Cum? Vocea-i devenise din nou ceva mai rigidă. Cum vă permiteţi, *mijnheer?* Despre ce vorbiţi, de fapt?

– Amfetamine, spuse el. Speed. Tablete micuţe care-i permit omului să supravieţuiască cotidianului în clinică. Poate şi câte o injecţie din când în când.

Era atâta linişte în cameră, încât aproape că se auzea polenul aterizând pe pervaz şi adunându-se în minuscule grămăjoare galbene pe la colţurile ramelor.

– Când aţi intrat pentru ultima dată în camera băiatului? întrebă van Leeuwen. Pentru a arunca o privire în lumea sa, pentru a vedea cum arată? Pentru a afla ceva despre el.

– Nu-i place să intre cineva în camera lui. Şi respect acest lucru.

– Însă eu aş dori să o văd.

– Nu cred că şi Kevin ar fi de acord, spuse ea.

Van Leeuwen ar fi fost curios să afle ce o înspăimânta mai mult, băiatul sau ceea ce ar fi putut afla despre el în cameră.

– Ştiaţi că lui Kevin îi era frică, *mevrouw?*

– Frică? De ce?

„Cum se poate să nu fi ştiut", gândi el?

– De ceva ce descoperise în clinică, spuse el. În timpul uneia dintre vizitele în care dorea să-şi vadă mama.

Ea dădu iar din cap, ca şi cum nu ar fi ştiut exact ce este aceea o mamă şi de ce era vizitată. Dar el observase deja că se întâmpla ceva îndărătul frunţii ei, îndărătul ochilor şi al tâmplelor pe care

acum, încercând să se concentreze, le freca cu vârfurile degetelor ambelor mâini.

– Gândiți-vă, vă rog, insistă van Leeuwen, ce din spitalul universitar ar fi putut să-i provoace unui băiat de paisprezece ani o frică atât de cumplită...

Echilibrul o părăsi brusc. Întinse o mână în căutarea unui punct de sprijin și nimeri în gol. Îi scăpă un geamăt ciudat. Căzu apoi în genunchi și se sprijini cu ambele mâini de covor.

– Este mort, spuse ea. Kevin este mort, nu-i așa? De aceea tot vorbiți la timpul trecut...

Van Leeuwen merse la ea și încercă să o ajute, dar ea nu-l lăsa, se opunea. Reuși să o ridice și să o așeze pe canapea doar cu ajutorul lui Gallo.

– De aceea ați venit? Ca să-mi spuneți asta? *Că fiul meu a murit? Este mort?* întrebă ea cu o voce care trecea dintr-un registru în altul, de parcă nu ar fi știut care se potrivește așteptărilor celor prezenți. *Este mort?*

– Da, *mevrouw,* răspunse van Leeuwen. Vă rugăm să ne însoțiți la morgă pentru a-l identifica.

Ruth van Leer stătea pe canapea, chiar sub gingașa dansatoare a lui Degas. Nimic nu trăda faptul că l-ar fi înțeles. Privea spre grădina căreia începutul de seară îi răpise culorile, în ultima lumină a zilei doar polenul cel galben mai continua să zboare. „Poate încearcă să plângă", gândi van Leeuwen.

Parcul era cufundat într-o beznă adâncă. Acolo unde se aflau felinare, era ceva mai luminos, dar dincolo de raza lor portocalie bufnițele așteptau deja să-și înceapă raidurile nocturne. Coroanele pomilor în care se ascundeau se contopeau cu cerul. Van Leeuwen stătea lângă castanul sub care fusese găsit băiatul mort și se întreba ce ar trebui să caute.

Comisarul fusese cu *hoofdinspecteur* Gallo și cu doctorița van Leer la morgă, unde aceasta din urmă își identificase fiul. Stătuse nemișcată lângă cadavru și spusese: „Da, el este". Împietrită de șoc,

dar nu de azi, ci de multă vreme deja. Van Leeuwen își aminti din nou cuvintele comisarului-șef: *Nu poți schimba nimic, tot așa cum nu poți schimba nici un ghețar,* și se gândea că acesta era probabil felul de a vorbi al omului care de dimineață și până seara nu se uita decât la o curte interioară cu o pădure mixtă amenajată artificial și cu un bâtlan din lemn.

După aceea Gallo se oferise să o conducă acasă pe mama lui Kevin, în timp ce van Leeuwen, aflat deja pe drumul spre casă, hotărâse brusc să se întoarcă încă o dată în parc. O sunase pe Ellen, pentru că trebuia să o anunțe că va întârzia din nou, vorbise apoi și cu Simone. Măcar vocea să i-o audă înainte de a merge la culcare. Și iată-l acum aici, adulmecând mirosul de la locul faptei, care la câteva zile după crimă se mai deosebea încă evident de oricare alt miros.

La un moment dat auzi niște pași, nu-și dădea seama câte vreme stătuse deja acolo. Erau pași ușori, parcă doar atingeau iarba. Se apropiau agale dinspre tufărișul care înconjura castanul. Van Leeuwen își ținea respirația și se gândea la Lugerul de 9 mm, pe care-l ținea într-unul dintre sertarele mesei sale de scris. Frunzele crengilor de deasupra capului său se foiau neliniștit. Și resimți deodată aceeași frică care-i pătrunsese până în adâncul inimii și atunci când văzuse cadavrul băiatului.

Pașii se opriseră. Și o voce strigă:

– Bruno?

– Ton?

Hoofdinspecteur Gallo se desprinse din noapte.

– Tu și ideile tale fixe, spuse el șoptit.

– Oricum nu pot să dorm, replică van Leeuwen ușurat.

Gallo zise:

– În realitate, nu ți-e frică decât de conștiința ta. Că s-ar putea inflama iarăși...

– Ah, spuse van Leeuwen, nu din asta se compune conștiința? Dintr-un noian de cicatrice rămase în urma unor inflamații

vindecate. Și de fiecare dată când nu pot dormi, stau întins și ascult cum crește țesutul acestor cicatrice.

– Hai să te conduc acasă, propuse Gallo.

Van Leeuwen scutură din cap.

– Pe aici a mers, Ton, și-i era frică, spuse el. Era întuneric ca și acum. Voia să ajungă mai repede la prietena lui, de aceea a ales parcul, deși se temea de el. Iar asasinul l-a observat și a așteptat un moment prielnic, ca să ajungă într-un loc în care erau singuri, un loc întunecos. Aproape că ar fi reușit, vezi? Acolo în spate se sfârșește parcul, mai erau doar copacii ăștia, dar criminalul l-a atacat aici, și totul trebuie să se fi petrecut fulgerător, și apoi... apoi l-a lăsat pur și simplu să zacă...

Vocea-i suna sugrumată, de parcă pe piept i-ar fi apăsat o placă de plumb în spatele căreia își găsiseră adăpost toate sentimentele sale.

– De ce-o fi trebuit să meargă prin parc? se întrebă Gallo, în toiul nopții.

– Nu a fost parcul, spuse van Leeuwen, și nici noaptea. Sunt căsnicii în care se petrec lucruri mai periculoase decât aici, în Vondelpark. Era ceea ce văzuse. Și resimțise acea frică, pentru că știa că la rându-i fusese văzut.

– La spital?

– Posibil. Dar se poate și ca Tic să nu ne fi spus adevărul. Sau el să nu-i fi destăinuit ei totul.

– Atunci poate că asta a fost, spuse Gallo. Poate că ucigașul a făcut ce trebuia să facă pentru a elimina un martor, și de acum încolo nu mai are de ce să o facă vreodată.

– Doar dacă Kevin a fost singurul martor, spuse van Leeuwen, doar cu condiția să nu existe și alții. Dar asta nu vom ști decât în momentul în care vom afla ce are de ascuns născocitorul nostru. Dacă ceea ce a văzut Kevin se poate repeta sau nu. Sau dacă este vorba despre o amenințare permanentă pentru ucigaș – cum ar fi un secret, de pildă.

– Deci nu crezi că fapta ar avea de-a face cu drogurile? Poate s-a pus de-a curmezișul unui dealer. Sau a fost atacat de vreun junkie aflat în criză. La cât de aranjat era Kevin...

– Nici nu știu ce să cred, spuse van Leeuwen.

Gallo se lăsă jos pe pământ.

– Dacă tot ai hotărât să mai rămâi pe aici, așază-te și tu. Pământul este uscat bine.

Van Leeuwen se conformă. Iarba încă mai era caldă, dar simțea asta doar dacă o atingea cu mâna. Ce bine era să stai jos după o zi întreagă petrecută în picioare!

– M-am obișnuit între timp cu gândul că și copiii se droghează, spuse Gallo. Dar că o fac tot mai devreme... asta-mi dă de furcă. Ce se întâmplă cu ei? De ce o fac?

– Nu ai auzit ce a zis Tic? De frică.

– Și mie mi-e frică din când în când, dar cu toate astea nu mă droghez.

– Pentru că dispui de un trecut din care ai putut învăța că frica trece, spuse van Leeuwen. Acești puști nu au încă nici un trecut. Când ești tânăr, se întâmplă ca prezentul să ți se pară uneori insuportabil, iar viitorul și mai și. Înghiți ceva, și teama trece, imediat, nu mâine, și te simți bine. Când ești tânăr, acest *imediat* sună al naibii de confortabil, pentru că toate celelalte sunt atât de îndepărtate.

Gallo tăcu. Apoi întrebă:

– Ce părere ai despre brigadier Tambur?

– Mai are nevoie de un pic de timp, răspunse van Leeuwen.

– Este încă destul de tânără. Să fi consumat vreodată droguri?

– Cu siguranță, zise van Leeuwen. Probabil că mai continuă să ia ici-colo câte ceva, dar va renunța în curând.

– De unde știi?

– Ea vrea să rămână la noi, iar eu nu vreau colegi care să nu aibă capul limpede atunci când este nevoie de ei. A înțeles asta. Van Leeuwen își trecu mâna prin iarbă, pentru a simți vigoarea firelor tinere. Încă nu știe cu exactitate care-i este locul, dar știe cu

exactitate pe care dintre ele și-l *dorește*. I-am studiat dosarul cu atenție. Taică-său este pensionat înainte de termen, băutor. Îl vizitează. Îl vizitează, deși el a provocat accidentul în care au pierit mama și sora ei. Nu are pe nimeni în afara de el. Locuiește într-unul dintre acele blocuri oribile de la marginea orașului, în Bijlmermeer. Își arată repede colții, dar dacă o tratezi cum se cuvine, îi și retrage, poate ceva mai încet, e drept. Înainte de noi, a lucrat în alte două secții și în ambele a fost hărțuită. De aceea vreau ca Vreeling să fie ceva mai rezervat față de ea.

– E ceva între ei doi?

– Nu, dar văd cu ce ochi se uită la ea. El încearcă cu fiecare femeie, și după ce a trecut...

– Arată bine, asta e, spuse Gallo, și el la fel. Remko e tânăr și e normal să flirteze cu câte o femeie. Inspectorul-șef trase adânc aer în piept: Crăciunul trecut am chefuit împreună în cârciuma părinților săi, tot felul de oameni din Antile, muzică din Caraibe și o mâncare de pește atât de condimentată, încât două săptămâni mai târziu mă mai rugam la copilul Iisus din iesle să-mi dăruiască un alt gust la râgâit. Eram singurul bărbat alb de pe acolo, cu toate acestea, chiar și fetele albe nu aveau ochi decât pentru el. Nu numai că arată bine, are și un suflet mare, și femeilor le place așa ceva...

– Puțin îmi pasă cum arată, îi întrerupse van Leeuwen amintirile despre Crăciun. Sunt amândoi buni și nu vreau să înceapă să se comporte ciudat, asta-i tot. Se gândi apoi că venise timpul să se ridice și să plece acasă. Ideea însăși era suficientă pentru a-i transforma mișcarea într-un chin. Cum progresezi cu *Giordano Bruno?* întrebă el.

– Mă omoară renovarea, răspunse Gallo, și numai Dumnezeu știe dacă până la urmă o să-mi pot permite culcușul ăsta. Impozite, chirie, curent, canalizare, nu am idee cum o fi reușit taică-meu să se descurce fără să apeleze la credite. Că atât de mult nu a câștigat cu gheretele lui cu înghețată.

– Ți-a lăsat totul sau numai barca?

– Spațiile erau închiriate, iar mașinile de înghețată și mobilierul sunt tocmai bune de donat unui muzeu. Nu m-ar mira deloc să fi fost aduse deja de bunicul meu de la Bologna. Dar cu barca este altceva, am crescut practic pe ea și am sperat dintotdeauna că într-o bună zi voi putea locui acolo. În fond, nu are fiecare polițist o barcă de locuit pe Brouwersgracht. Doar numele... Cred că o voi reboteza.

– Și cum vrei să-i spui?

– *Rikki-Tikki-Tavi.* Ca mangusta din *Cartea Junglei* care se pune cu toți șerpii.

– A fost un tip de ispravă taică-tău, spuse van Leeuwen. A făcut ceva din viața lui. Și mama ta mi-a plăcut foarte mult.

– Și ce fotbal juca, spuse Gallo. Mai știi cum îl numeau oamenii din cartier? Maradona van de Pijp.

– Vezi, ne-au rămas măcar amintirile, zise van Leeuwen. Trecutul reprezintă mult pentru oameni ca noi, care-și consideră prezentul insuportabil și nici viitor nu mai au. Ochii ni se luminează ori de câte ori începem o propoziție cu „mai ții minte?" Se ridicase brusc în picioare. Dacă mai suntem capabili să ne amintim ceva.

Gallo observase tonul posomorât care pusese dintr-odată stăpânire pe glasul lui. Întinse o mână, van Leeuwen o prinse și îl trase în sus.

– Cum merg lucrurile acasă? întrebă inspectorul-șef.

– Din zi în zi mai bine.

– Știi la ce tocmai m-am gândit? spuse Gallo. Tot timpul nu facem nimic altceva decât să evităm adevărata întrebare.

Van Leeuwen tăcu.

– Și întrebarea este, continuă Gallo, de ce lipsește creierul lui Kevin? De ce a luat ucigașul creierul băiatului? Ce face cu el?

În fața ochilor lui van Leeuwen reapărură cerul gurii căscat și calota craniană goală inima i se strânse din nou. Tot timpul încercase să alunge această imagine, dar iată că revenise.

– Nu știu, răspunse el.

– Oricum ar fi, dacă i-ar fi trecut cumva prin cap criminalului să se întoarcă azi-noapte la locul faptei sale, am avut noi grijă să-l gonim cu vorbăria noastră înainte de a-l fi observat măcar.

– Într-o bună zi se va afla însă exact acolo unde voi fi eu, spuse comisarul, și atunci voi pune mâna pe el.

– Ce-o spune Einstein despre chestia asta...

– Einstein nu credea în noroc, replică van Leeuwen. Și, în orice caz, eu cu siguranță am fost paracliser.

9

De fiecare dată când își amintea de perioada sa de țârcovnic, comisarului îi veneau în minte aceleași și aceleași imagini. Unele dintre ele – rupte, este drept, din contextul trecutului, dar la fel de clare ca o fotografie – înfățișau un bărbat înalt și uscățiv, purtând de regulă o pereche de pantaloni din catifea raiată, cu bretele, deformați, cizme de cauciuc îngreunate de bălegarul uscat de pe ele și o cămașă în carouri mari cu mânecile suflecate. În timpul zilei își acoperea capul cu o pălărie, iar la muncă își ștergea sudoarea de pe fața tăbăcită de vreme cu ajutorul brațului dezgolit. În umbra borului pălăriei ochii erau luminoși precum cremenea în apă, pleava se lipise de cutele cefei rase.

Omul din imagini avea întotdeauna treabă, ducea prin curte o găleată plină cu hrană pentru porci, curăța cu grebla bălegarul din grajduri, își lega calul Haflinger de plug, era întotdeauna aplecat de spate, chiar și în timpul cinei, iar numele lui era tata.

Alte instantanee prezentau o femeie, mama țârcovnicului, o înfățișau fără excepție îmbrăcată în fustă și bluză, doar arareori fără o basma bleu sau un șorț roșu-închis din pânză. Câteodată apărea

în lumina crepusculară a grajdului stând ghemuită pe un scăunel și mulgând laptele cu mișcări puternice din ugerele rozalii ale vacilor. O vedeam apoi din nou în fața sobei de gătit și a mașinii de spălat ori conducând un tractor. Dar – la fel cum se întâmpla și în cazul tatălui – obișnuia să stea cu spatele la privitor, iar în timpul mesei de seară capul i se apleca adânc deasupra farfuriei.

Serile, ea se transforma într-o siluetă semiîntunecată, cu basma și șorț, care se ghemuia pe marginea patului paracliserului, pentru a-i ura noapte bună și a-l întreba dacă dorește să fie trezit pentru slujba de dimineață. De sub batic ieșea o șuviță întunecată de seu a părului ei blond, femeia emana mirosul mâncării și al activităților desfășurate de-a lungul zilei. Când vorbea, se întâmpla adesea să se oprească în mijlocul propoziției, să nu-și urmărească gândul până la capăt; privirea-i era de nepătruns.

De când se știa, van Leeuwen își ajutase părinții la fermă, cu animalele întâi, apoi și la munca ogorului. După puține ore petrecute în grajd, se simțea amețit de miasmele emanate de animale, de duhoarea lor grea și dulceagă, perceptibilă până în ultimul ungher. Deși la început se temea ele, de ciocurile gâștelor, de loviturile cu capul ale țapului, de colții porcilor și de copitele vacilor, se ocupase totuși de hrănirea lor de îndată ce reușise să țină singur o găleată în mână. Țesăla părul aspru al calului Haflinger, râcâia noroiul gros de pe burta vitelor și, uite așa, începuse să-i mai treacă și din frică.

Fundalul acestor instantanee, care începuseră să se înmulțească treptat, era de fiecare dată o gospodărie țărănească de pe Amstel, aflată la doar câțiva kilometri distanță de un sat micuț numit Nes. Nu prea avea multe de oferit acest Nes, o biserică, o moară, o cârciumă, puține case și un cimitir cu pietre vechi acoperite de mușchi. La un ponton era tras bacul, cu care traversai râul, când trebuia să ajungi la șosea. Și de câte ori se gândea la acel vas, la mal și la sat, comisarului îi revenea în minte modul în care vremea marca acolo totul, bărbatul, femeia, viața lor.

Verile veneau cu liniște și secetă. Ploaia cădea doar scurt și puternic, apa care nu se infiltra în sol se transforma în aburi. Canicula usca albastrul cerului deja de la orele dimineții; era mai cald pe atunci. Deasupra ogoarelor plutea un licăr argintiu, asta doar dacă vântul nu spulbera în calea sa prea mult praf. Vântul mirosea mai mereu a ceva, a bălegar sau a turf aprins sau a conuri de pin încinse.

Serile se auzeau insectele bâzâind în norii nesiguri dinaintea apusurilor neguroase. În vreme ce noaptea se aduna peste păduricea de mesteceni din spatele pășunilor, rândunele o zbugheau în semicerc, ba în sus, ba în jos, dar întotdeauna după același model. Pe marginea iazului de lângă moară, libelule vâjâiau deasupra stufului cu mișcări ciudat de sacadate. Calul din rasa Haflinger fornăia și se apăra cu lovituri leneșe din coadă de înverșunata sete de sânge a muștelor negre. În timpul nopților, Bruno zăcea pe salteaua îmbibată de sudoare din micuța sa cameră de lângă scară și dormea prost din cauza căldurii mari de sub acoperiș. Din grajd pătrundea până la el agitația animalelor iritate.

Toamna aducea cu ea recolta și stoluri gălăgioase de păsări, care se întremau pe câmpiile îndiguite în vederea zborului lor înspre sud. Aerul își recăpăta din asprime, deveneau mai nete contururile copacilor care-și împrăștiau mai tot frunzișul veștejit în rafalele vânturilor de noiembrie. Printre crengi mai descopereai doar arareori licărind câte un galben cald sau roșu ruginiu. Cartofii aprinși condimentau după-amiezile cu fumul lor. Dimineața, pietrele erau acoperite de un strat subțire de brumă, se întuneca mai devreme.

De la un an la altul iarna dura mai mult, cel puțin aceasta era impresia omului obligat să alerge zilnic trei kilometri prin frig până la biserică. Atunci când nu ningea, pământul era învăluit de o ceață groasă. Apa între malurile înghețate bocnă ale râului Amstel era neagră și nemișcată. Soarele arunca asupra țării raze ruginii care nu o încălzeau, pe trunchiurile mestecenilor strălucea o a doua scoarță, de gheață.

Viaţa se scurgea între mereu aceleaşi veri şi neschimbatele ierni. Se învârtea în cerc, la fel ca aripile vechii mori de pe iaz, care zi şi noapte îşi băteau încet roata, dar nu păreau să macine nimic altceva decât timpul – viitorul în prezent, prezentul în trecut. Tatăl îşi retezase jumătate din degetul mare la ascuţitul coasei. Bătrâna ţărancă din ferma învecinată murise. Scroafa fătase o jumătate de duzină de purcei micuţi. Toate aceste evenimente păreau să intervină doar pentru a accentua inflexibilitatea timpului dinainte şi de după. Cu toate acestea pentru copilul Bruno fiecare întâmplare reprezenta un nou pas către orizont, pentru că – fără ca măcar să bănuiască – el aştepta.

Acolo, în depărtare, se înălţa terasamentul peste care o bandă metalică strălucitoare se mişca neîncetat între Amsterdam şi Utrecht. Bruno privea spre vehiculele gonind de la fereastra cămăruţei sale de sub acoperiş şi se gândea la ziua, nu foarte îndepărtată, în care el însuşi avea să se caţere pe dig pentru a opri o maşină, cu care să plece la Amsterdam sau Rotterdam, sau Haga. La acest gând inima începea să-i bată mai repede.

Nu că ar fi fost nefericit. Părinţii săi nu abordau subiectul niciodată, nu cu el şi nu între ei, dar îi lăsau impresia că erau mulţumiţi de viaţa lor. Un cadou mai mare nici că i-ar fi putut face. Ştia de pe atunci că darul cel mai important pe care părinţii l-ar fi putut face copiilor lor era acela de a le transmite sentimentul că mama şi tata erau fericiţi. Cel puţin atâta timp cât acest lucru era posibil, mă rog, cât se putea. Câteodată gândea: poate nu ar fi trebuit să plecăm, poate am fi fost fericiţi şi acolo şi, cine ştie, poate nici Simone nu s-ar fi îmbolnăvit.

Împlinise treisprezece ani, atunci când o văzuse trecând cu bicicleta pe câmp. Fusese o rupere de nori şi se urcase pe tractorul tatălui ei, pentru a se adăposti sub capotă. Ploaia cădea în şiroaie atât de dese, încât aveau cu toţii impresia că se aflau captivi într-o mică încăpere înconjurată de pereţi din apa răpăind.

Ogorul începuse apoi să fumege, iar pe brazdele sale se răsfrângeau culorile sclipitoare ale unui curcubeu. Pentru o bună

bucată de vreme, toate zgomotele răsunau mai aproape decât de obicei, mai clar. Bruno auzise bicicleta înainte de a o vedea, percepuse întâi zăngănitul portbagajului și zornăitul claxonului, apoi stropitul apei, pentru că poteca îngustă era plină de bălțoace.

Fata pedala pe drumul gloduros cu o viteză de-a dreptul periculoasă. Purta o rochie roșie ca macul și cu buline albe, care se lipea în falduri umede de pulpe și de bustul ei firav. Părul îi era ud și se prelingea castaniu-închis pe ceafa delicată. Fata nu se uita nici în stânga, nici în dreapta, iar picioarele ei goale împingeau puternic pedalele, în timp ce în pumnii ei mici ghidonul se zbătea neobosit încolo și încoace.

Dispăruse deci la fel de repede cum apăruse. Tocmai trecuse zdrăngănind cu butucul roții, învăluită în picături învolburate de care se scutura asemenea unui pește sărind din mare, se pierduse apoi în pădurica de mesteceni din josul drumului.

Bruno nu mai reușea să-și desprindă privirea de locul unde o văzuse ultima oară. Terminase munca la câmp, se lăsase seara și el se gândea tot la fata de pe bicicletă. A doua zi de dimineață nu se trezise gândindu-se la ea, dar îi revenise în gând imediat după micul dejun, iar o săptămână mai târziu o regăsise la biserică.

Și astăzi, ori de câte ori își reamintea acel moment al revederii, resimțea în genunchi și în ochii arzând aceleași dureri și aceeași oboseală însoțite, fără excepție, de mirosul de tămâie, de dangătul clopotelor și de gustul ostiei uscate din viața de zi cu zi a unui țârcovnic. Se îndreptase spre pupitru pentru a-și citi textul și, ridicând privirea, o descoperise chiar în fața sa, în prima bancă.

Mai ținea minte cum îi năvălise sângele în față, cum se simțise captiv în privirea ei liniștită. Începuse brusc să vadă lucruri pe care nu le sesizase niciodată până atunci: respirația sa în aerul rece, mâinile care-i tremurau la întorsul paginilor, până și unghiile nu tocmai curate. Preotul se afla în spatele altarului și celebra miracolul preschimbării sângelui în vin. Orga bisericii celebra minunea și mai mare a unui coral de Bach. Bruno van Leeuwen, în schimb, nu

îndrăznea să privească altfel decât cu coada ochiului minunea, care în această dimineață îi fusese hărăzită lui și numai lui.

Obrazul ei părea să lumineze nava întunecată a bisericii – o piele netedă precum ceara, o frunte blând arcuită, o bărbie hotărâtă, nasul îngust și pometii fin desenați, toate atât de proaspete și de tinere, de parcă tocmai s-ar fi regăsit într-o formă definitivă. Ochii mari și căprui ai fetei erau un pic oblici, ca de vulpe. Sclipirea lor ironică era aceea care îl deruta pe Bruno, poate și curiozitatea nemascată cu care îl urmăreau.

Purta o scurtă din molton bleumarin și o căciulă tricotată din lână albastră și roșie, de sub care se iteau încrețindu-se bucle blonde; fiecare dintre ele lustruită parcă pentru a străluci în lumina lumânărilor precum castanele lăcuite. După cuvântul de încheiere trebuia să-l urmeze pe preot în sacristie, dar Bruno merse doar până în dreptul ușii, apoi se întoarse grăbit pentru a arunca o privire spre navă.

Fata dispăruse. Iar el se năpustise pe culoarul din mijloc, se înghesuise printre ultimii participanți la slujbă, dar nici măcar afară, în fața bisericii, nu găsi pe nimeni îmbrăcat într-o haină albastru-închis și purtând pe cap o căciuliță tricotată. „Ei bine, gândi el, ei bine, se va întoarce când vei fi mai mare. Mâine deja vei îmbătrâni puțin, și poimâine încă un pic."

Acum ne-am văzut deja de două ori, a treia oară o întrebi dacă vrea să se mărite cu tine, și ea va spune da. Sigur că acum ești încă puțin cam necopt pentru a te însura, dar după ce vei merge la Amsterdam sau la Rotterdam, sau la Haga și vei deveni acolo bărbat, te vei putea întoarce într-o bună zi și o vei lua de nevastă. Într-o bună zi, când vei fi mai matur.

Iar acesta trebuie să fi fost lucrul acela pe care-l aștepta. Se ciuci în fața ferestrei odăiței sale privind spre dig, micuțul său radio albastru cu tranzistori adus de mama sa dintr-o călătorie la Utrecht se afla întotdeauna lângă el, pentru că Radio Hilversum difuza de dimineață și până seara un cântec nou, *She loves you, yeah, yeah, yeah.*

– Ți-aduci aminte de Beatles? întrebă el. A fost în anul în care ne-am cunoscut noi.

Simone stătea pe canapea, puțin aplecată înainte, asculta cu atenție melodia pe care el o puse pentru ea. Purta un singur pantof, celălalt picior era gol. Eticheta era vizibilă pe spatele puloverului de lână în care dormise. Și fusta arăta tot de parcă ar fi dormit în ea. Un autentic look gen Simone.

– *Yeah, yeah, yeah*, continuă el. Ea dădu din cap zâmbind. Dar fața îi deveni imediat impenetrabilă. Trebuie să plec devreme mâine-dimineață, murmură ea. Merg la culcare acum.

– Dar de acolo vii, spuse el.

Ea scutură din cap.

– Magazinul, zise Simone. Trebuie să plec devreme. Sunt atât de nechibzuită!

Medicul îi explicase cât de bine ar fi pentru ea să o conducă în locuri în care fusese odată fericită, să-i dea să asculte cântecele îndrăgite. Van Leeuwen îi citea din când în când una dintre povestirile ei preferate sau – atunci când se mai scula atât de târziu ca acum – îi punea muzică. Simone se opri brusc în dreptul ușii și întrebă:

– Putem asculta cântecul?

El avea înregistrate pe discuri single sau longplay tot felul de cântece din toate perioadele vieții lor comune, iar *She loves you* era cel mai vechi dintre ele. Nu știa niciodată ce fel de amintiri – fericite sau triste – aveau să-i trezească acele melodii, se întâmpla câteodată să și plângă, dar chiar și atunci spunea că era un cântec frumos.

– La care magazin te referi? întrebă el, deși știa că era vorba despre magazinul mixt al părinților ei, cel în care ajutase la treabă în timpul vacanțelor. Nu mai există nici o prăvălie, nu trebuie să lucrezi mâine. Mai ții minte cum obișnuiam să ascultăm Beatles la tranzistorul meu? Începu și el să îngâne încet. *She loves you, yeah, yeah, yeah... She loves you, yeah, yeah, yeah... And you know*

you should be glad...[1] Venisem să te iau după muncă. Aveai doar doisprezece ani. Habar nu aveai să săruți... Nici eu nu aveam.

Acum Simone începu să zâmbească din nou, dar el bănuia că era din cauza vocii lui, a modului în care falsa atunci când încerca să cânte.

– Vrei un pic de vin? o întrebă el.

Uitase între timp că intenționa să meargă la culcare, pentru a se scula dis-de-dimineață și a merge să descuie magazinul părinților.

– Da, răspunse.

– L-am băut la Siena, îi reaminti el atunci când se reîntoarse cu paharul în care amestecase un pic de vin cu multă apă.

Chipul i se lumină. Pentru o clipă ochii îi părură la fel de vii și de prezenți ca înainte.

– Siena, zise Simone.

– Care era melodia care se tot cânta acolo? Merse spre dulapul cu discuri. Să fi fost – cum se chema? – *Azzuro*, cântecul acelui italian?

Căută apoi albumul cu șlagăre italienești vechi de douăzeci de ani, care se afla în capătul din dreaptă al raftului, chiar lângă *Saturday Night Fever* al formației Bee Gees. Puse brațul patefonului pe numărul căutat și cântecul începu să se deruleze, dar nu era *Azzuro,* ci altul al lui Celentano, *Don't Play that Song for me*[1], și mai târziu avea să se întrebe, dacă chiar fusese vorba despre o greșeală, dacă nu care cumva ceva, subconștientul său poate, îi condusese mâna.

Simone bău o înghițitură de Brunello di Montalcino îndoit cu apă. Își încruntă fruntea de la primele acorduri de chitară ale melodiei lui Adriano Celentano. Nu mai bău, dar nici nu puse paharul pe masă. Dincolo de marginea lui se uita la van Leeuwen, iar el o privea la rându-i pe ea și, deși într-un mod cu totul absurd sperase ca de data asta să fie altfel, știa totuși că era ca de obicei, el o vedea pe ea, dar ea pe el nu.

[1] Te iubește, o da, o da, o da... Te iubește, o da, o da, o da... Și știi că ar trebui să fii bucuros... (în lb. engleză în orig.)

– Sandro, spuse ea surprinsă.

El scutură din cap.

– Celentano, zise van Leeunen. *Don't play that song for me*, cânta de zor Celentano, *it brings back memories*[2], și continuă ceva mai târziu cu *you know that you lied*[3], și repetă *you know that you lied,* și van Leeuwen se întrebă de ce oare șlagărele trebuiau mereu să exagereze în halul ăsta. Probabil pentru că dispuneau de prea puțin timp pentru a-și depăna istoria și doreau ca toată lumea să o înțeleagă. Un ucigaș, odată prins și constrâns să vorbească, avea în schimb tot timpul din lume pentru a-și spune propria poveste. Și la urmă, când în sfârșit era gata, nici măcar crima nu mai părea exagerată.

Simone se pornise să vorbească încet, ca pentru ea însăși, și să izbucnească, iar și iar, într-un râs scurt. Van Leeuwen nu-i pricepea cuvintele. Nu ar fi înțeles-o nici dacă ar fi vorbit mai tare sau dacă muzica ar fi fost dată mai încet. Astfel de situații nu-l mai mirau de mult; existau și momente care-i dădeau senzația că a atins pragul înțelegerii sale, dar acesta nu era unul dintre ele. Atunci când râdea, arăta ca odinioară, la începutul iubirii lor. Ochii i se îngustau, păzeau cu viclenie o plăcere neîmpărtășită. Scutură apoi din cap și se ridică.

– Nu-ți termini vinul? o întrebă el.

– Trebuie să-i scriu lui Sandro, răspunse ea.

– Care Sandro? continuă el.

– Nu mai știi – Sandro...?

Van Leeuwen spuse:

– Dar nu cunoaștem nici un Sandro.

Femeia își încruntă fruntea, se așeză totuși din nou. Privirea i se pierdea în vidul din spatele ochilor ei.

– *You know that you lied,* cântă Celentano pentru a treia oară. Și ce vrei, gândi van Leeuwen. Oamenii mai și mint, așa se

[1] Nu cânta cântecul pentru mine (în lb. engleză în orig.)

[2] Îmi aduce în minte amintiri (în lb. engleză în orig.)

[3] Știi că ai mințit (în lb. engleză în orig.)

întâmplă de când cu Cain și Abel: „Sunt eu paznicul fratelui meu...?" Nu, gândi van Leeuwen, sunt paznicul soției mele. Sunt amintirea ei, sunt una din jumătățile biografiei căsătoriei noastre. Eu sunt digul din calea pierderilor; zăgazul care încearcă să împiedice stingerea amintirilor; în tot acest timp vremurile uitate nu contenesc să mă roadă.

Și mai sunt și paznicul tuturor nevinovaților din Amsterdam și din suburbiile incluse în oraș.

– Am vorbit astăzi cu o fată, spuse el. Cu prietena băiatului mort despre care ți-am povestit. Era atât de echilibrată, cu totul altfel decât noi pe atunci. Mai ții minte cum eram noi la vârsta asta? Eram atât de încrezători, nu-i așa? Eram fericiți. Azi nici măcar copiii nu mai sunt fericiți, și mă întreb de când este așa. Între timp școlile dispun de servicii de securitate, de portari în uniformă, iar la intrare puștii sunt căutați de arme cu detectorul de metale.

Simone nu mai răspundea; îngâna însă cântecul.

– Cred că de vină este faptul că trăim într-o societate în care nimeni nu mai este mândru de contribuția sa, ci doar de câștig, își duse mai departe van Leeuwen șirul gândurilor. Înainte, oamenii își datorau renumele propriilor realizări, astăzi te lauzi doar cu ceea ce îți poți permite. Beneficiază de atenție maximă cel care consumă cel mai mult. Chiar și în curtea școlii contează marca țoalelor tale, imaginea pantofilor și a puloverelor, mesajul lor. Adevărații negustori se află în agențiile de publicitate. Consumul a devenit cel mai puternic drog, mai devreme sau mai târziu ne împinge pe toți înspre criminalitatea achizițiilor.

Paharul lui era gol. Sticla se afla în bucătărie, dar nu se simțea în stare să se mai ridice o dată. Aruncă o privire încărcată de poftă spre paharul din mâinile lui Simone. Îl ținea în dreptul gurii, îl atingea cu buzele, fără a bea însă. Se întreba dacă nu cumva ajunsese alcoolic fără a-și da seama. Și, dacă da, pe cine ar fi trebuit să învinuiască – profesia, boala soției sau pe el însuși?

O privea pe Simone stând în fața sa cu privirea absentă și cu părul tuns scurt, și știa fără urmă de îndoială că ea fusese tot ceea ce-și dorise vreodată. Și pentru că o știa, și pentru că știa și de ce, simțea acum cum îl năpădește brusc furia. Îi venea să o apuce de umeri și să o scuture – *cum ai putut să te transformi așa?!* Eu m-am făcut polițist, ca să fac lumea mai sigură pentru tine; tu de ce ai distrus-o pe a mea?

Nici nu-i dispăruse bine supărarea din piept, că se și rușină de gândurile sale.

– Hai, în pat cu tine acum, spuse el vehement și se ridică brusc în picioare. Nu asta ai vrut și mai devreme? *Andiamo!*

O apucă de mâini pentru a o trage în sus. Unghiile ei aveau urgent nevoie de îngrijire, sub marginile lor se adunaseră semilune formate din murdărie.

– De ce nu ți-a tăiat Ellen unghiile? Chiar nu se mai ocupă de nimic?

Ea sesiză furia înăbușită din vocea lui, dar nu se sperie, ci râse, de parcă această furie ar fi reprezentat cea mai dragă amintire a ei.

– Nu-i nimic, spuse ea, nu-i nici o nenorocire.

El iubise dintotdeauna soluția, iar acum era obligat să trăiască cu enigma.

– *Andiamo,* repetă van Leeuwen cuvântul magic și o luă de mână.

În biroul său sună telefonul.

– Mergi înainte, îi spuse el. Vin și eu imediat. O întoarse cu fața spre dormitor și o împinse încet. Simone se puse ascultătoare în mișcare. El merse spre camera sa de lucru, aprinse lampa de pe masa de scris și răspunse.

– Nu pot să dorm, spuse vocea de la celălalt capăt al firului.

– Ar trebui să vă adresați serviciului de asistență socială al Bisericii, spuse van Leeuwen.

– Sau uneia dintre acele emisiuni cu quizuri de la televiziune, admise vocea. Doar că este greu de crezut că ele pot fi interesate de

rezultatele cercetării forensice ale mortului dumneavoastră din parc.

Van Leeuwen își simți capul limpezindu-i-se într-o fracțiune de secundă.

– Ați dat peste ceva ce nu apare încă în raportul dumneavoastră, domnule doctor Holthuysen? întrebă el.

– Depinde cum vreți să o luați, răspunse medicul legist. Analiza chimicalelor din stomacul băiatului a scos la iveală în special urme de DL-1-Fenil-2-Aminopropan, un simpaticomimetic care, datorită efectului lui euforizant, se bucură de mare trecere în mijlocul oamenilor și pentru care legea narcoticelor nu reprezintă nimic altceva decât două cuvinte. Orice medic conștiincios îl folosește însă la reanimarea pacienților intoxicați cu alcool sau morfină. Este utilizat și ca mijloc terapeutic în cazurile de narcolepsie.

– Narcolepsie?

– Boala somnului, *mijnheer* van Leeuwen, îi explică doctorul Holthuysen. Judecând după cât este de târziu, cu siguranță una de care noi doi nu prea părem să fim afectați. Este posibil ca mortul dumneavoastră să fi fost narcoleptic?

– Nu *dumneavoastră* ar trebui să stabiliți acest lucru?

– Pentru asta mi-ar trebui creierul lui, care însă din păcate lipsește. Ceea ce mă conduce la adevăratul motiv al acestui apel telefonic: Unul dintre motivele pentru care nu pot să dorm este acela că îmi fac tot soiul de gânduri referitoare la felul morții sale, gânduri pe care aș prefera să nu fiu nevoit să le protocolez în scris. Pe de altă parte, îmi pot imagina însă că ați fi interesat să auziți ce am de spus, în special despre așchia de bambus pe care ați descoperit-o la locul faptei...

– Un moment doar, îl întrerupse van Leeuwen. Substanța asta chimică găsită în stomacul lui Kevin ar putea proveni din clinica universitară?

Holthuysen spuse:

– Grație societății noastre progresive ar fi putut s-o procure practic de oriunde, dar farmaciile, cabinetele medicale și spitalele se află cu siguranță în capul listei. Nici nu știți câți doctori supraviețuiesc permanentelor lor ture de noapte și gărzilor de 96 de ore doar cu ajutorul aminelor tonifiante. Și să nu uităm nici tagma publicitară, showbusinessul, cercetarea...

– Nu mă interesează decât clinica universitară, spuse van Leeuwen. Și ce e cu așchia?

– Este mai degrabă o senzație, continuă medicul legist, sau numiți-o impresie, care nu are ce căuta într-un raport de autopsie. Tot ce scrie în acest raport va putea fi verificat și confirmat de oricare alt medic legist care se va apleca asupra cadavrului. Dar ceea ce scrie pe hârtie nu reprezintă niciodată întregul adevăr. M-am tot întrebat de ce nu s-a găsit în preajma mortului nici o armă a crimei.

– Și eu mi-am pus aceeași întrebare, spuse van Leeuwen. Dar mulți ucigași își păstrează arma, nu se despart de ea, fie că așa s-au obișnuit, fie că are o anumită valoare de simbol...

– Da, dacă este vorba despre un revolver familiar sau de un cuțit îndrăgit între timp, îl întrerupse medicul legist. Dar băiatul nu a fost nici împușcat ca, să zicem, Abraham Lincoln, nici înjunghiat ca Iuliu Cezar...

– Nu a fost nici ars pe rug ca Ioana d'Arc...

– Sau ucis în bătaie ca Leo Trotki. Lipsa de oxigen a fost aceea care i-a provocat decesul, continuă Holthuysen imperturbabil. Dar când spun armă a crimei mă refer în acest caz mai degrabă la instrumentul care, în sens tehnic, transformă acest asasinat într-una dintre acele, cum le spuneți dumneavoastră, născociri. Ceva ce făptașul nu a vrut să lase acolo sau să arunce, pentru că ne-ar fi putut oferi indicii despre identitatea sa sau conduce pe urmele lui...

– Urma către ușa în spatele căreia el stă și așteaptă să vadă dacă vine careva să o deschidă, spuse van Leeuwen.

– Ceea ce mi-aduce aminte de aşchie, continuă Holthuysen. M-am gândit să o supun unei analize izotopice, înainte de a-i pierde urma mai mult ca sigur în vreun depozit al autorităţilor. Şi pot acum să susţin cu un anumit grad de certitudine că acest gen de bambus nu creşte probabil decât pe câteva insule situate pe cealaltă parte a globului – Borneo, de exemplu, Sumatra, Melanezia sau Noua Guinee.

– Şi substanţa grăsoasă de pe pielea şi hainele victimei?

– Ulei vegetal şi var. Ulei de cocos, pentru a fi mai exact.

– Ce înseamnă asta? dori să ştie comisarul, care încerca din răsputeri să nu se gândească nici la casa în flăcări şi nici la băiatul aflat pe glaful ferestrei.

– E posibil să avem de-a face cu o crimă ritualică, spuse medicul legist.

– Van Leeuwen nu spuse nimic. Întorcându-se, observase că Simone îl urmase şi se afla în pragul camerei sale de lucru. De când se îmbolnăvise, îi era cumplit de frică să rămână singură. O trimitea înapoi, dar treceau doar câteva minute şi se întorcea din nou la el.

– *Commissaris?*

– Aici sunt.

– Vă rog să nu mă consideraţi nebun, vocea medicului legist deveni atât de slabă, încât următoarele lui cuvinte păreau mai degrabă incidentale, dar pe unele dintre aceste insule mai există mulţi locuitori care trăiesc în epoca de piatră, sunt vânători de capete, canibali sau vrăjitori.

Van Leeuwen trase zgomotos aer în piept.

– Una peste alta, spuse el, cred, doctore, că a fost o decizie înţeleaptă să nu amintiţi aceste reflecţii în raportul dumneavoastră.

– Aşa zic şi eu, spuse Holthuysen, şi tocmai de aceea nu am de gând să le mai împărtăşesc şi altcuiva în afară de dumneavoastră. În fond şi la urma urmei aşchia ar putea să provină la fel de bine şi de la Muzeul Tropicelor din Linnaeusstraat sau de la Institutul Universitar al Tropicelor.

– Sunt în apropierea clinicii?

– La Amsterdam totul este în apropiere. Noapte bună, *mijnheer*.

– Noapte bună, răspunse comisarul. Puse receptorul în furcă și privi spre soția sa care nu se clintise din loc. S-ar putea să avem în oraș un vânător de capete, îi spuse el.

– Nu e așa de grav, zise ea prietenoasă.

10

Trecuseră peste Nassaukade, de-a lungul Canalului Singel și în direcția Haarlemmerplein; ca întotdeauna *hoofdinspecteur* Gallo conducea, iar comisarul stătea pe locul de lângă șofer. Platanii de pe malul canalului se răzvrăteau împotriva vântului proaspăt. În razele soarelui, frunzele lor luceau asemenea unor monede uzate, nu foarte strident, suficient însă pentru a asigura permanent un licăr și o scânteie.

Comisarul se revedea copil; alerga peste pajiștile întinse de-a lungul râului Amstel, mâna lui ridicată trăgea funia scurtă a unui zmeu pocnind din hârtia sa roșie. Până ce curentul de aer descendent apucase rama și o purtase în sus, astfel încât, pentru a păstra zmeul pe linia de plutire, el nu mai trebuia decât să tragă scurt de sfoară. La fel ca în cazul unei cercetări reușite; și, cine știe, poate însuși Deniz era acum vântul acela care le trebuia.

– Ia zi-mi, Ton, ce știi tu despre vânătorii de capete? întrebă el. Despre vânătorii de capete din Papua – Noua Guinee?

– Nimic, răspunse Gallo.

– Crezi că este posibil ca băiatul – Kevin – să fi fost omorât de un vânător de capete?

Gallo îl privi cu colțul ochiului, puse apoi în funcțiune semnalizatorul.

– Nu.

Van Leeuwen oftă.

– Vorbesc și eu așa, să mă aflu în treabă. Știi și tu, somnul rațiunii naște monștri.

Gallo dădu din cap și viră la dreapta pe podul de peste Singelgracht care ducea spre Haarlemmerplein. Pe partea stângă, masivii stâlpi de oțel vopsiți în alb ai podului feroviar basculant absorbeau lumina soarelui din aerul de deasupra canalului. Două accelerate goneau pe pod asemenea unor nesfârșite suveici albastre-galbene. Gallo conduse mașina pe lângă impozantul Arc de Triumf de pe Haarlemmerplein și pe sub viaductul feroviar. Ajuns pe partea cealaltă, o luă apoi pe strada Plancius, îngustă și aproape necirculată, până la Barentszplein.

Pe dreapta, în apa liniștită a micuțelor golfuri dintre insulele artificiale, erau ancorate vase de locuit și ambarcațiuni cu pânze. Lângă ele, într-unul dintre micuțele docuri năpădite de mărăciniș, așteptau bărci de pescari prăpădite, acoperite de rugină. Apa și cerul se băteau parcă pe cei mai iuți nori, pe cea mai albastră apă. Van Leeuwen aruncă printre case o privire furișă spre fostele hambare ale Companiei Indiilor de Est, ale căror fațade artistic restaurate erau întrerupte de catarge și platani de un impetuos verde jad. Halele uriașe, în care pe vremuri se turnase fier pentru tunuri și se fiersese gudron, adăposteau acum apartamente elegante, ateliere ale artiștilor și birouri cu ferestre cu obloane colorate, confecționate din lemn ca velele. Dar, privind dincolo de aceste fațade, comisarul nu vedea arhitecți, ingineri și sculptori, nici măcar tânăra protipendadă din lofturile sofisticate, ci munți de cauciuc, tone de mirodenii, baloți de cereale, saci de cafea și de ceai, toate acestea stivuite de la podea și până sub tavan, întreaga bogăție a unei națiuni comerciale.

Casa dezafectată, despre care povestise Tic, se afla la capătul unei străzi aflate într-o zonă părăsită și sărăcăcioasă din

Barentszplein, acolo unde pământul se termina și unde sonete bubuind neobosit zdrobeau de fundul mării tot mereu alte contrafișe de beton. Scânduri erau bătute în cuie peste ușile și ferestrele de la parterul casei. Dintre toate geamurile celor două etaje superioare nu supraviețuiseră decât câteva cioburi murdare care străpungeau ramele înnegrite asemenea unor dinți ascuțiți. Gallo dădu mașina de serviciu înapoi și o parcă în spatele intrării unei vechi fabrici de săpun, unde nu prea atrăgea atenția. Van Leeuwen coborî și își simți plămânii lărgindu-i-se; îi plăcea la nebunie să adulmece în vântul sărat miros de iarbă-de-mare și de catran.

Prin ferestrele de la primul etaj al casei, văzu că și plafoanele erau înnegrite de funingine. Pulsul său începu să-și încetinească ritmul, sângele să se răcească. Auzise că exista un scafandru capabil să reziste fără oxigen o mică eternitate. Pe cel mai adânc fund de ocean, inima lui mai bătea doar de patru ori pe minut. Asta se întâmpla și de fiecare dată când van Leeuwen vedea o casă arzând sau una care mai era marcată de urme ale unui incendiu; avea senzația că se scufunda în adâncul mării, unde inima nu bătea mai des decât absolut necesar.

Dinspre Ijsselmeer răsuna semnalul melancolic al unui vas. Pretutindeni pe insule se ciocănea câte ceva; ferăstraiele și troliurile de macara urlau, iar țipetele pescărușilor zgâriau – ca întotdeauna – cerul. *Hey-hey-hey*-ul lor plângăcios suna la fel ca zgomotul venit dinspre un îndepărtat loc de joacă pentru copii.

Van Leeuwen și Gallo înconjuraseră casa și se îndreptau acum spre curtea din spate plină ochi cu tot felul de deșeuri. Inspectorul-șef trase de scândurile de lemn care blocau ușa dosnică. Împinse la o parte stinghiile slăbite și se strecură printre spațiile create. Comisarul îi urmă cu dificultate. În lumina îndoielnică, spațiul din spate părea să fi adăpostit odată un depozit. Aerul continua să miroasă a ars.

Nu trebuie să te afli aici, gândi van Leeuwen. Poți să-l lași pe Gallo să se ocupe singur de investigație și să-l aștepți afară. Dar la

ce fel de respect te poți aștepta dacă te lași doborât de o imagine, indiferent de efectul pe care-l produce asupra ta amintirea ei?

Gallo își croi foșnind drum printre munții de gunoaie și ambalaje de carton până la casa scării năpădită de mucegai. Acolo unde pe vremuri existaseră trepte din lemn, acum nu se mai afla decât un hău care ajungea până la grindișul de sub acoperiș. Inspectorul-șef își lăsă capul pe spate și strigă:

– Deniz! *Deniz?!*

Dar în afara zgomotului îndepărtat al șantierelor navale, nu se auzea nimic.

– Nu-i nimeni aici, spuse van Leeuwen.

Gallo se uită atent de jur împrejur, merse de-a lungul pereților, foarte aproape de ei. Se opri apoi în dreptul unui toc de ușă pe jumătate carbonizat.

– Mi-am imaginat eu, murmură el. Scoase cu unghia un șiret rezistent fixat într-o crăpătură a cadrului și-l trase afară. De la primul etaj o frânghie groasă căzu asemenea unei funii de tras clopote. Gallo o verifică trăgând cu putere.

– Când te-ai cățărat pentru ultima dată pe așa ceva? întrebă el.

Van Leeuwen se apropie de el și privi în sus pe casa scării. De acolo plutea spre el în lumina soarelui o pană de porumbel. Ameți.

– Nu pot să fac asta, spuse. Și nici tu nu ar trebui să încerci.

Gallo tăcu. Apucă funia cu ambele mâini, trase ca să vadă dacă rezistă la greutatea sa, se ridică pe ea până la primul etaj și puse picioarele pe dușumeaua pârjolită. Frânghia mai balansa ușor încoace și încolo. Van Leeuwen nu-l mai putea vedea pe inspectorul-șef. Auzi însă niște pași târșâiți, iar apoi se lăsă liniștea.

– Ce e acolo sus? strigă el. Vezi ceva, Ton? Nu primi nici un răspuns. Ton? Vocea i se pierdea în încăperile goale. Mai privi o clipă în sus, spre locul în care dispăruse Gallo, apucă apoi funia, trase de ea și încercă să se ridice, dar de îndată ce picioarele sale se îndepărtaseră de podea, își dădu seama că nu avea suficient de

multă forță. „Sunt totuși prea bătrân, gândi el. Înainte nu mi-era greu să mă cațăr în copaci; s-au dus vremurile alea."

Văzu cu coada ochiului ce se întâmplă. O mișcare în bezna camerei de alături, în stânga casei scării, însoțită de un zbârnâit. La început, nu era sigur că auzise cu adevărat acel sunet. Oricum, sunase a zbârnâit, așa se exprimase și în raport; nu-i venise în minte nici un alt cuvânt mai potrivit. Zgomotul pe care-l face un porumbel la aterizare. Sau o altă pasăre, mai mare, mai grea. Dădu drumul frânghiei. Își ținu respirația și trase cu urechea. Își simțea părul ridicându-i-se pe corp, pe ceafă, pe brațe.

Mișcarea fusese prea rapidă pentru un porumbel, sunetul prea grav. Atribuia zgomotul unei mișcări rapide în beznă. Van Leeuwen băgă de seamă că tot nu respira. Inspiră adânc. Spatele începu să-l furnice, undeva într-un loc micuț între omoplați, parcă ar fi avut acolo un plasture care începea să se desprindă. Cunoștea sentimentul. Îl trăia de fiecare dată când se simțea observat, și acum era mai puternic decât ieri-noapte în Vondelpark.

– Ton? strigă el, deși nici măcar nu ar fi vrut să o facă.

Se întoarse spre camera întunecată. Printre scândurile care acopereau fereastra, se strecurau dâre de lumină care nu prea străpungeau însă întunericul. Între casa scării și ușă tot felul de troace și gunoaie se aglomerau în mici dâmburi fără de formă, iar în spatele lor nu era nimic decât beznă. „Trebuie să te apropii, gândi van Leeuwen; dacă nu vezi nimic, înseamnă că ești încă prea departe." Gura-i era uscată și îi era frică, dar făcu primul pas și apoi pe cel de-al doilea.

Hoofinspecteur Gallo se retrase din dreptul casei scării și își roti privirea prin etajul în întregime ars. Un șoarece alunecă peste dușumeaua putredă, acoperită de murdărie de porumbei. Sub ramele goale ale ferestrelor se aflau cuiburi de păsări care păreau împietrite. Pe jos erau răspândite sticle de limonadă, pachete de țigări, cartoane de pizza, toate goale. La câțiva metri mai încolo, o

scară se sprijinea de un stâlp. Era suficient de lungă ca să permită trecerea, peste casa scării, în etajul următor.

Gallo luă scara și o rezemă cu capătul ei superior de podeaua celui de-al doilea cat, aflat la o distanță de patru metri. Nu se uită în jos. Era conștient că răul de înălțime se putea instala brusc. Îl auzi pe comisar strigându-l, dar nu-i răspunse. Se asigură că piciorul scării era bine fixat și apăsă cu putere pe trepte. Nu cedară.

Începu să se cațăre încet-încet, cu privirea ațintită în sus. Nu se gândea la hăul de sub el, nici la *commissaris*. Praful din aer nu părea să-l deranjeze. Șarpanta acoperișului de deasupra capului lui era aproape intactă. Lumina slabă, ce pătrundea printre câteva spărturi și găuri, îi permitea inspectorului-șef să constate că aici sus era ceva mai curat decât la etajele inferioare.

Se desprinse cu atenție de scară. Simți fum rece de țigară și ceară topită, un miros aproape proaspăt. Mai simți și găinat de porumbel, urină și transpirația uscată din rufele murdare, un miros mai vechi de data aceasta, dacă nu chiar tot atât de vechi precum cel de ars.

– Ton? îl auzi strigând de jos pe van Leeuwen.

În spațiile goale vocea comisarului suna modificată, pierdută și fantomatică.

Zări îngrămădite la câțiva metri doar de casa scării, în semiîntuneric, cutii și lăzi din lemn sau carton pe marginile cărora se putea citi *Sony, Apple, Konica* și tot felul de alte nume de firmă.

Deși nu credea că va avea nevoie de armă, Gallo întinse totuși mâna spre banduliera în care-și ținea pistolul SIG Sauer și-i îndepărtă cureluța de siguranță. Strigă încet:

– Deniz?! Nu vreau decât să discut cu tine, Deniz!

Și în acest timp punea încet un picior înaintea celuilalt, se apropia de maldărul de cartoane și nu-și dezlipea mâna de mânerul armei.

Privea îndărătul acelui zid format din bunuri furate în ambalaj original. Dincolo de cutii, se afla o combină muzicală care cu siguranță i-ar fi plăcut lui Vreeling. Și lângă ea o grămadă de CD-uri, de casete și de cărți uzate de atâta răsfoit. Cutii de ravioli se înălțau într-un turnuleț înconjurat de sticle de apă pline sau pe jumătate goale. Un furtun făcea legătura între o plită cu două ochiuri acoperită de resturi uscate de mâncare și o mică butelie cu gaz. „Cum Dumnezeu le-o fi urcat aici sus?" se întrebă Gallo.

Merse apoi în jurul cartoanelor și descoperi o saltea jerpelită, acoperită de un cerceaf jegos și așternuturi răvășite. La capătul saltelei se afla un rucsac deschis plin cu zeci de cutii de vopsea: uneltele unui sprayer.

În spatele lor mai găseai răspândite pe jos și tot felul de alte lucruri: cutii de medicamente desfăcute, instrumente necesare consumului de crack, flaconașe de pastile și o jumătate de duzină de casete video cu capace strident colorate, *Texas Chainsaw Massacre, Body Harvest, Hannibal, Zombie* sau *Noaptea morților vii.*

Lângă salteaua duhnind a sudoare, se îngrămădeau articole de îmbrăcăminte. Gallo le împinse la o parte cu vârful pantofului și la un moment date simți că lovise ceva tare. Se afla sub un trening negru. Aplecându-se, inspectorul-șef descoperi întâi o mască albă de schi și apoi mânerul unui pistol-mitralieră Uzi.

Van Leeuwen își simțea inima cum bate. O luase razna, nu numai în piept, ci și sub cerul gurii, în spatele tâmplelor și la încheieturile mâinilor. Ajunsese în pragul încăperii întunecate, dar înțelegea acum că nu-i mai era permis să înainteze. Se înfundase în gunoaie până la glezne, vedea totuși destul de mult pentru a-și da seama cât de periculos ar fi fost să intre în acea cameră. Stătea cu brațele pe jumătate întinse, pierduse brusc percepția propriului trup.

Exista acolo un perete de care ar fi putut să se rezeme; trebuia doar să ajungă până la el. Mai erau și casa scării, și ușa prin care intraseră. Dar toate acestea se aflau în spatele lui. Ar fi trebuit să

se întoarcă cu spinarea la acel spațiu în beznă. Doar că avea impresia că nu se va mai putea urni niciodată din loc.

Spera să distingă un zgomot care să-l ajute să se orienteze. Dar indiferent cât de mult s-ar fi străduit, nu auzea nimic altceva în afara loviturilor îndepărtate ale ciocanelor, a bufniturilor berbecelor și ale drujbelor de pe șantierele navale. Nici un foșnet sau târșâit sau zbârnâit. Doar inima sa – bineînțeles că-și auzea inima pocnind. Bătea atât de tare!

Începuse să vadă tot mai bine, să recunoască diferite nuanțe de gri și contururile unor obiecte aflate între el și breșele strălucitoare de lumină formate în scândurile din fața ferestrei. Ar fi putut observa cu siguranță și orice mișcare, vreun contur strecurându-se, vreo siluetă întunecată de ucigaș.

Un trosnet subit în casa scării din spatele său îi îngheță sângele în vine. Inima i se opri. Abandonă o bătaie, și încă una, și în tot acest timp în care ea nu bătea, teama continua să se dilate. Văzu apoi într-un târziu acel ceva întunecat, pe care până atunci doar îl auzise. Îl văzu în dreptul fascicolului de lumină, dar nu reuși să-l recunoască, pentru că dispăru de îndată ce inima sa reîncepu să funcționeze.

Hoofdinspecteur Gallo stătea cu ambele picioare în molozul de lângă funie.

– Ia uite ce am găsit aici sus! îi strigă el. Dar ce-i cu tine? Ai pățit ceva?

Van Leeuwen se întoarse. Se simțea deodată atât de obosit, încât îl dureau mușchii.

– M-ai speriat de moarte, îi răspunse el.

Gallo spuse:

– Cred că l-am prins.

Comisarul încercă să-și dea seama ce ținea în mână.

– Ce e aia?

– Un trening negru, zise Gallo, și o mască albă de schi.

– Gnomul negru – alb, murmură van Leeuwen.

Gallo dădu din cap.

– În oceanul dușmănos al marelui oraș, Deniz al nostru populează micuța sa insulă a comorilor de acolo sus și o utilează complet cu aparate de fotografiat, calculatoare, instalații stereo și telefoane mobile.

– Droguri?

– O întreagă farmacie – nu lipsește nimic de la amfetamină la ciclopropan.

– Ce e ciclopropanul?

– Un narcotic de inhalat. Îl tragi pe nas și gata, ești high.

– Și de ce să-l fi ucis pe prietenul care doar îi făcea rost de toată această marfă? întrebă van Leeuwen.

Gallo spuse:

– După ce ai urmărit suficient de multe dintre aceste casete video și te-ai servit o dată, de sus în jos și de jos în sus, din acest meniu farmacologic, nu mai ai nevoie de nici un *de ce*. Un fleac este suficient, o privire nepotrivită, un cuvânt nelalocul lui, un cântec greșit ales la casetofon. Cine știe, poate Kevin nu i-a livrat marfa, poate că a făcut-o prea târziu, poate nu i-a adus destul sau poate i-a dat altceva decât trebuia. Poate că Deniz nu mai avea chef să plătească sau voia să afle sursa, sau...

– Și ce e cu frica lui Kevin? Cu ceea ce văzuse în spital, cu chestia aia care-i insuflase teamă?

– Doar ai auzit și tu ce a zis aia mică, Tic, se temea de toți și de toate. Și omorât a fost tocmai de unul care nu se afla în vizorul său: Deniz.

– Poate, spuse comisarul. Ar trebui să vorbim cu el.

– Ar trebui să-l dăm în urmărire și să-l arestăm, îl corectă Gallo.

– Putem să-l așteptăm aici.

– Cine știe când se întoarce.

– Curând.

– Cine zice?

– Feelingul meu.

– Nu cred în simțuri, replică Gallo.

– Știu, zise van Leeuwen.

„Poate m-am înșelat, gândi comisarul; poate am început să văd fantome." Simțea că pericolul trecuse, dar nu putea să nu se întrebe dacă el chiar existase cu adevărat. Era, în fond și la urma urmei, posesorul unei imaginații debordante. „Dacă percheziționăm acum casa, își spuse el, nu vom găsi nimic, și atunci de ce să o facem."

– Ai dreptate, punem casa sub observație, o să-l prindem repede.

Trecu prin casa goală a scării și prin spațiul de depozitare până la ușa din spate și se strecură afară printre scânduri. Lumina zilei îl orbi, astfel încât nu-l văzu imediat. Băiatul stătea chiar în fața ușii și îl privea fix. Surpriza îl paralizase.

Purta niște blugi roșii, cu tăieturi în dreptul pulpelor, pantofi Nike gri și o cămașă roșie necălcată, la ele o șapcă de baseball galbenă și o haină de piele *Chevignon* cu două numere prea mare. Dar îi răsfrânsese și ridicase mânecile, astfel încât nu se observa imediat, iar el părea parcă ceva mai matur.

Obrazul băiatului era palid, lăsa impresia că nu intra decât arareori în contact cu vântul și vremea. Cozorocul șepcii de baseball arunca pe pielea sa o umbră gălbuie. Prima sa barbă, nu mult mai mult decât un puf, părea aplicată fin, cu peniță și tuș, deasupra buzei superioare. Panica aprinsese brusc ochii lui căprui-închis.

– Ești Deniz? îl întrebă van Leeuwen.

– Nu, spuse băiatul atât de repede, încât puteai crede că acest răspuns se transformase între timp într-a doua lui ființă.

Încercă să fugă, dar comisarul, mai rapid decât el, îl apucă de mâneca mult prea largă a jachetei sale *Chevignon*.

– Nu vrem decât să stăm de vorbă cu tine, zise van Leeuwen.

– Despre ce? întrebă băiatul.

– Despre insula comorilor de acolo de sub acoperiș, spuse Gallo, care la rândul său se strecurase prin spațiul lăsat liber în scândurile din dreptul ușii. Și despre *asta*. Îi arătă lui Deniz treningul negru și ochelarii albi de schi. Și despre prietenul tău Kevin.

– Kevin? Nu-l cunosc.

– Nici pe Tic n-o știi?

– Nu.
– Dar Robbie, numele ăsta îți spune ceva?
– Robbie? Care Robbie?
– Prietena ta, îi spuse Gallo.
– Ai fost în Vondelpark de Ziua Reginei? întrebă van Leeuwen.
– Nu e treaba voastră unde am fost eu.
– Ba este, zise Gallo și-i arătă legitimația sa.
– Bine atunci, spuse băiatul și lăsă capul în jos.

Van Leeuwen mai eliberă din strânsoare. Deniz lovi cu atâta putere rotula lui Gallo, încât chipul inspectorului se făcu alb ca varul. Simultan băiatul se smulse din mâinile comisarului și o rupse la fugă prin curte. Van Leeuwen îl urmă fără să stea prea mult pe gânduri. Puștiul alerga repede. Se strecura printre tomberoanele pline ochi și mormanele de deșeuri, făcea slalom. Și van Leeuwen se mișca rapid, începuse însă să respire tot mai greu și înțelese că așa nu-l va prinde în veci pe băiat.

Deniz o zbughi înspre colțul casei, pentru că acolo era singura ieșire spre stradă. Conștient de acest lucru, van Leeuwen o luă în aceeași direcție. Alesese un traseu mai scurt, putea ajunge înaintea puștiului, trebuia doar să fie atent și să nu se împiedice sau să se lovească de cine știe ce. Soarele coborâse deja mult și-i bătea drept în ochi, iar pulsul începuse iar să o ia razna, dar nu avea de ce să se teamă, de când se lăsase de fumat atât inima, cât și plămânii erau în regulă.

Deniz îl observă pe van Leeuwen barându-i drumul spre stradă și schimbă din nou direcția, dar comisarul pricepu intenția băiatului. Și-ar fi dorit ca Gallo să-l prindă, dar inspectorul-șef era tot acolo, încovoiat de durere, pipăindu-și genunchiul. De aceea Van Leeuwen se desprinse de colțul casei și o porni singur în urmărirea lui Deniz, alerga deși plămânii îl dureau și materialul transpirat al pantalonilor i se lipea de picioare. Văzu că puștiul se apropia de gardul casei vecine, se apropia doar, așa că – cu un ultim efort și gâfâind – comisarul reuși încă o dată să-și accelereze viteza, și-l prinse, în sfârșit îl prinse, mă rog, aproape, apucase un picior al băiatului, în timp ce acesta reușise să se cațăre deja pe

gardul din plasă de sârmă zdrăngânind, prin care pătrundea soarele. Și de data aceasta nu-i mai dădu drumul, îl ținu strâns, până când Deniz îl lovi cu celălalt picior direct în față, o dată, de două ori. După a treia oară van Leeuwen își spuse că nu merită și-i dădu drumul.

Ajuns în spatele gardului, pe cealaltă parte a străzii, băiatul izbucni în râs și-și ridică în aer degetul mijlociu. Porni apoi agale prin curtea învecinată și dispăru, fără a se mai uita în urmă, în umbra unui salcâm rahitic.

11

Comisarul știa că nu avea chiar nici un sens să înoate împotriva curentului. Trebuia să meargă acolo unde îl conducea ancheta – să tragă zmeul în urma sa și să caute pala de vânt ce avea să-l ridice în aer. O încercase deja cu băiatul, pentru că nu ar fi vrut să meargă la spitalul universitar, dar îi era clar acum că nu avea cum să evite acest lucru, tot așa cum nici brigadier Tambur nu avea cum să scape de vizionarea casetelor video.

Julika stătea într-o cămăruță fără ferestre destinată interogatoriilor și se uita la filme horror; era în căutarea unei crime care ar fi putut reprezenta modelul omorului din Vondelpark. Și deși derula peliculele cu viteză, ochii-i arătau obosiți, contaminați parcă de putregaiul prezentat pe ecran.

Van Leeuwen era de părere că arăta foarte tânără. Dar, pe de altă parte, cu cât mai mult îmbătrâneai tu însuți, cu atât mai tineri îți apăreau tot ceilalți, nu-i așa? Le comunică tuturor unde putea fi găsit în caz că acțiunea de căutare a lui Deniz Aylan, cincisprezece

ani, cetățean olandez cu unul din părinți turc, avea să dea roade. Luă apoi liftul spre subsol, locul unde se păstrau dovezile.

Merse de-a lungul unui culoar mai degrabă întunecos, până ce ajunse în dreptul unei uși de oțel. Era însoțit de luminile pâlpâitoare ale unor tuburi anemice de neon. Un agent stătea jos în spatele unui geam micuț, îl cunoștea pe van Leeuwen și apăsă pe butonul care acționa deschiderea ușii, fără ca acesta să fie nevoit să-i explice ceva.

Comisarul nu știa exact ce anume căuta aici jos, dar de cele mai multe ori repeta experiența pe care o avea cu desenele lui Goya: descoperea din senin un ceva care îl conducea nemijlocit la o poveste. Și câteodată această istorie chiar se potrivea cu un caz neelucidat, la care tocmai se întâmpla să lucreze și îl conducea la un posibil motiv de crimă, la o probabilă derulare a evenimentelor, la însuși făptașul.

Nici una dintre aceste povestiri nu era lungă sau complicată, și nici una dintre ele nu era un basm, ci doar un alt episod dintr-o mie și una de nopți umane. Numerotate, inscripționate și înșirate pe rafturi interminabile, ele vorbeau despre crimă și omor prin lovire cu premeditare, despre viol, jaf și înșelăciune, despre nenumăratele personaje ale păcatului originar.

Comisarul se uită după așchia de bambus pe care o descoperise lângă cadavru. Avea sentimentul că mai trebuia să o analizeze o dată în liniște, poate chiar să o atingă. Dacă într-adevăr era vorba despre o crimă ritualică, despre o acțiune magică, atunci și această așchie ar fi trebuit să aibă ceva din acea vrajă. Nu că ar fi crezut în așa ceva. Dar acum nu mai avea nici un fel de importanță care era părerea lui; trebuia doar să creadă în ceea ce credea făptașul, cel puțin până în momentul în care aveau să stea față-n față.

Comisarul străbătu culoarele înguste dintre rafturi în lumina tulbure a lămpilor zăbrelite. Privea spre obiectele împachetate în pungi de celefon, legate în cartoane, până la urmă doar ele singure supraviețuiseră poveștii: arme ale crimei purtând amprentele ucigașilor și ADN-ul victimelor, pistoale de toate calibrele, cuțite

de lungimi și mărimi diferite, puști ușoare de vânătoare, instrumente asiatice de strangulare, crose de baseball. Era acolo și o andrea care perforase cândva o ureche. Un cablu electric care strivise un laringe. O seringă care-și vărsase otrava într-un circuit sanguin. O foarfecă de porționat carnea de pasăre care tăiase piele, ligamente și oase. O piatră care zdobise un cap.

Câteodată van Leeuwen își dorea ca lucrurile să se fi petrecut chiar *așa:* ca obiectele însișisi să fi înfăptuit crimele, din propriul impuls. Ca nici un om să nu fi fost responsabil de comiterea lor.

Dar aerul dintre rafturi era saturat de duhoarea fărădelegilor, de emanații de frică și teamă, de putrefacție; de oameni surprinși în clipa morții. Era un miros dulceag, amestecat cu cel al materialului în care se fixase, în care se uscase. Van Leeuwen simțea transpirația din cusăturile de sub subsori ale cămășilor pătate de sânge, saliva acrișoară de pe benzile adezive mușcate, putregaiul prăfuit de pe cerceafurile peste care se goliseră intestinele oamenilor uciși cu violență.

Erau păstrate aici și materialele probatoare confiscate: heroină în pliculețe și în pachețele pline ochi, bancnote de guldeni legate în teancuri maronii, radio-casetofoane, telefoane mobile, cizme de paraşutiști, lanțuri pentru gât, jachete militare, ceasuri de marcă, deopotrivă veritabile și falsificate, chei de mașină, o rochie de copil.

Această hăinuță îl lovea pe comisar de fiecare dată direct în piept, chiar deasupra diafragmei. Nu o numea niciodată rochiță, doar rochie, dar nu ajuta la nimic. Se făcuse iar 10 octombrie, o zi cețoasă de toamnă, nu rece, dar lipsită de soare, și pâcla se transforma în fum. Van Leeuwen se opri.

– Bruno?

Comisarul se reîntoarse în prezent. *Hoofdinspecteur* Gallo stătea în dreptul ușii ce adăpostea materialele doveditoare.

– Sunt aici, Ton, spuse van Leeuwen.

Și merse spre următorul raft, pe care găsi proba aferentă cazului 4357, o aşchie minusculă de bambus într-o pungă de

celofan; conform inscripției pe ea se aflau urme de sânge din grupa A, Rh pozitiv. Urmând un impuls de moment, comisarul luă punguța și o băgă în buzunarul pantalonilor.

Gallo îi strigă:

– Un telefon de la *hoofdagent* Jacobs din sectorul doi. O patrulă văzuse pe Oudezijds un individ care corespundea semnalmentelor ștrengarului nostru. Deniz Aylan.

– Unde?

– La diguri.

– Sună patrula: să nu-l piardă din ochi pe pușți, dar să nu întreprindă nimic. Venim și noi.

Aglomerația de la această oră a zilei paraliza străzile din jurul Nieuwmarkt. Mașinile și autobuzele rulau cu încetinitorul pe străduțele înguste. Gallo puse în funcțiune sirena, dar timpurile în care aceasta dimpreună cu lumina albastră mai produceau vreun efect trecuseră de mult. Urcă mașina pe trotuar, reveni apoi, ceva mai încolo, în traficul paralizat, undeva în apropierea podului. Soneriile bicicliștilor protestau strident. Van Leeuwen coborî geamul mașinii și le ceru pietonilor să le facă loc. Nu înaintară însă mai mult de câțiva metri și un munte de gunoaie le bară drumul.

Reîntoarcerea inspectorului-șef pe banda de circulație fu întâmpinată de claxoane furioase. Volkswagenul lovi bordura de piatră cu bara de protecție. Anvelopele scrâșneau pe piatra cubică. Gallo conducea cât de repede putea, accelera, frâna, ambreia și iar accelera.

Cerul de deasupra orașului era acum sumbru, acoperit de un verde care se sparse odată cu primul fulger străpungând stratul de nori. Tunetul se apropia încet. Frunzișul copacilor de pe malul canalelor se agita foșnind. O rafală de vânt împinse pe stradă un ziar mototolit. Felinarele, aprinse acum, își împrăștiau lumina. Un foșnet argintiu se amesteca în vuietul înfundat al traficului. Ploaia acoperea drumul ca o perdea. Van Leeuwen ridică iar geamul.

– Care este motivul pentru care îl urmărim pe acest Deniz? întrebă Julika din spate, de acolo de unde stătea alături de inspectorul Vreeling.

Ca să nu cadă peste el, se prinsese cu o mână de mânerul de siguranță.

– Este o bucățică din puzzle, răspunse van Leeuwen. O parte care ne conduce la alta. Asta, evident, după ce am găsit locul în care se potrivește.

– E nevoie de ceva imaginație pentru treaba asta, spuse Julika.

– Te perfecționezi odată cu provocarea, comentă Gallo.

Aparatul de radioemisie începu să dea semne de viață și se auzi o voce de femeie zicând:

– Cinci-șapte, răspunde, te rog.

Van Leeuwen ridică microfonul din suportul de sub tabloul de bord.

– Cinci-șapte, răspunse el.

– Unde sunteți, cinci-șapte? întrebă vocea feminină de la inspectorat. Patrula de pe dig întreabă dacă mai aveți mult.

– Nu, zise van Leeuwen. De ce?

– Se tem că i-ar putea observa. Să vă fac legătura, *mijnheer?*

– Da.

– Înțeles, cinci-șapte, sfârșit.

Vocea femeii dispăru din difuzor. Trosni de câteva ori și apoi un bărbat spuse:

– Aici nouă-opt. Răspunde, te rog, cinci-șapte.

– Aici cinci-șapte, continuă van Leeuwen. Ce face acum?

– Am impresia că-i este foame. Se oprește în dreptul fiecărei cârciumi și citește lista de meniuri.

– E singur?

– Nu. E cu o fată. Și cu un băiat care o tot ia la fugă înainte și apoi revine, ca un cățel.

– Nu-l scăpați din ochi, spuse van Leeuwen.

– Acum se îndreaptă spre un Döner de pe Nieuwmarkt, spuse agentul-șef al patrulei. Sunt câțiva turiști în fața lui, dar nu o să dureze o veșnicie până să-i vină rândul.

– Nimic nu durează o veșnicie, nouă-opt. Sfârșit.

Până să ajungă la Nieuwmarkt, ploaia se întețise și acoperea deja străzile în văluri dese. Cerul apăsa ca o pernă cenușie pe turnul Oude Kerk. De jur împrejurul micuței piețe din fața vechii biserici, trecătorii erau ademeniți de tot felul de localuri de divertisment, de sex-shopuri, de baruri în care servirea se făcea în bustul gol și de săli de joc. O fațadă era învăluită în lumina roșie-magenta răspândită de aripile de neon ale unei mori de vânt. Se aprindeau și se stingeau imediat, se aprindeau și se stingeau.

La parterul unor case burgheze, femeile doar pe jumătate îmbrăcate din spatele ferestrelor mari își așteptau clienții. Silabele de neon violet, portocalii sau roz de deasupra intrărilor se reflectau în coroanele umede ale copacilor înșirați de-a lungul canalului. Între timp racolatorii îmbrăcați în uniforme se retrăseseră deja între panourile strident colorate de sub copertine. Turiști în pelerine galbene mărșăluiau prin ploaie de la o fereastră roșie la alta.

Apa canalului arata ca plumbul topit. În apropierea bărcilor legănate blând de ape, o lebădă indiferentă la ploaie se scufunda în căutarea cinei. Gallo opri acum sirena și lumina albastră, și continuă la pas drumul de-a lungul digului Voorburg. Mașina patrulei de poliție parcase în piața cea mică dinaintea Oude Kerk.

– Uite acolo în față o dugheană cu kebab, spuse Gallo.

Opri sub un platan și deschise portiera. Ploaia-i stropea acum și înăuntru era răcoare, nu rece. Fast-foodul era puternic luminat. Vânzătorul felia fâșiile de carne dintr-un rotisor mare.

– Mai așteaptă, interveni van Leeuwen. Îi recunoscuse pe Deniz și pe fata pe care o amintiseră cei din patrulă. Uite-i pe Deniz și pe Tic, zise el. Pe celălalt băiat nu-l cunosc.

– Nu e băiat, replică Gallo. Ţinu uşa, fără să coboare însă. E tot o fată, Robbie probabil, prietena lui.

Din difuzoarele instalate deasupra intrărilor cabaretelor răsuna muzică – un acordeon intona o polcă, toba o salsa, trompeta o melodie de jazz. Un grup de turişti japonezi cobora dintr-un autocar care reuşise să se înfigă între autoturismele parcate. Japonezii îşi desfăcură micuţele umbrele albe, care aveau rolul de a le proteja aparatele de filmat de ploaie, şi se repeziră apoi gălăgioşi într-un Strip-club cu program de live-sex. Dinspre intrările în case, prostituate în cizme de lac le strigau tot felul de oferte obscene. Preţ de o secundă, un fulger paralizã toate mişcările. Îi urmă un tunet, care se prăvăli peste norii plutitori şi se sparse de clădiri. Sodoma şi Gomora, gândi van Leeuwen; versiunea completă a cărţilor poştale ilustrate, cu drogaţi, travestiţi în ciorapi cu plasă şi prezervative folosite în rigole.

Puse mâna pe microfon şi spuse:

– Nouă-opt, aici cinci-şapte. Preluăm noi. Sfârşit.

– Înţeles cinci-şapte. Sfârşit.

Un motociclist trecu aproape neauzit pe lângă ei. Pâlcuri de trecători se înghesuiau pe asfaltul dintre dugheana turcească şi stradă şi le blocau vederea. Mai mulţi biciclişti acoperiţi cu pelerine de ploaie se strecurau prin aglomaraţie acţionându-şi claxoanele. Van Leeuwen deschise uşa sa.

– Ei bine, sunteţi pregătiţi?

– Suntem, răspunse Julika.

Coborâră toţi patru, traversară stradă şi se îndreptară spre dugheană. Nu simţeau ploaia. Nu mai vedeau nici pietonii, nici biciclistul sau motociclistul. Aveau ochi doar pentru Deniz şi Tic şi pentru cea de-a doua fată, care stăteau la tejgheaua bufetului şi vorbeau, învăluiţi cu toţii în aburul grăsimii încinse şi a cărnii arse. Tic se întoarse şi privi exact în direcţia lor. Ploaia i se prelingea în şiroaie strălucitoare pe obraz.

– Şi voi, voi ce doriţi? întrebă vânzătorul tocmai în momentul în care van Leeuwen se instala în spatele lui Deniz.

Comisarul puse mâna pe umărul băiatului și răspunse:
– O dată Deniz Aylan – la pachet.

Hoofdinspecteur Gallo apăsă tasta de înregistrare a magnetofonului și spuse:

– 3 mai, ora 20.27. Interogatoriul martorilor Deniz Aylan și Robbie Maartens. Sunt prezenți comisarul Bruno van Leeuwen și inspectorul-șef Anton Gallo. Anchetații renunță la prezența unui avocat.

Deniz șuieră plin de dispreț. Chipu-i părea împietrit de sfidare. Ochii-i străluceau furios, puteai crede că strânsese câte un pumn în spatele fiecăruia din ei. Lumina rece din camera destinată interogatoriilor părea să-l intimideze la fel de puțin ca și camera video care înregistra convorbirea lor și o transmitea pe un monitor din încăperea învecinată, unde o urmăreau brigadier Tambur și inspectorul Vreeling.

Aparatul prindea fiecare zvâcnire a colțurilor gurii, orice clipit, lacrimile, vibrația nărilor, micul ABC al limbajului corporal.

Van Leeuwen și Gallo stăteau vizavi de Deniz și Robbie. Dosarul închis de pe pe masa lungă din fața lor cuprindea date referitoare la crimă: fotografii ale mortului și ale locului faptei, mărturii scrise ale martorilor, tot ceea ce știau până atunci. Alături se aflau mai multe creioane și pixuri, și o riglă metalică, în afară de ele și o pereche de cătușe, cu chei cu tot; pe marginea mesei o sticlă de apă minerală, câteva pahare și o scrumieră, nu și țigări.

Podeaua era acoperită de o mochetă ieftină. Scaunele erau dintr-un material sintetic care se curăța ușor. Luminile orașului clipeau între lamele oblice ale jaluzelelor. Se aflau cu toții la ultimul etaj al sediului poliției.

– Vrem să vorbim cu voi despre Kevin, spuse inspectorul-șef Gallo, mai exact despre moartea lui. Care din voi începe?

Privirea i se plimbă de la Deniz la Robbie. Conform mărturiilor, Robbie avea cincisprezece ani, locuia în Stadhouderskade și era fiica unor părinți activi profesional. Încerca să afișeze aceeași

atitudine înverșunată ca și Deniz, dar nu prea reușea. Tremura ușor de frig, iar părul castaniu, tuns scurt, era atât de ud, încât părea aproape negru.

– Vrei să începi tu? o întrebă Gallo.

Robbie nu răspunse.

Gallo continuă:

– Aveați întâlnire cu Kevin în seara în care a fost asasinat, dar el nu a apărut.

Robbie privi cu coada ochiului spre Deniz. Acesta nu reacționă. Se uita fix înainte, spre un punct aflat chiar între van Leeuwen și Gallo.

– Nu a putut veni pentru că la ora întâlnirii nu mai trăia, continuă Gallo. De aceea vrem să aflăm acum de la voi, unde erați în momentul morții lui și dacă aveți martori care să certifice acest lucru.

Deniz repetă figura cu șuieratul plin de dispreț, fără a pierde însă din ochi punctul dintre van Leeuwen și Gallo. Robbie începu să-și roadă unghia degetului mare. Trecu o jumătate de minut fără ca vreunul dintre ei să spună ceva. În cele din urmă Gallo se întoarse spre van Leeuwen.

– Nu au chef să vorbească.

– Ceea ce nu prea înțeleg, spuse comisarul. Pentru că în zilele noastre toată lumea vorbește cu plăcere, nu-i așa? Majoritatea crimelor se întâmplă tocmai pentru că oamenii nu au pe nimeni care să-i asculte. Dai drumul după-amiezile la televizor, și lumea se transformă într-o vorbărie fără de sfârșit. Se uită spre Robbie. Imaginează-ți, pur și simplu, că ești la televizor.

– *Live la ora unsprezece*, în vizită la van Leeuwen și Gallo, completă inspectorul-șef. Și acum la următoarea întrebare: Părinții voștri știu ce faceți voi, sau nu le pasă? La tine, Deniz, ce-ar spune taică-tu, dacă ar afla care-ți este adăpostul? Este negustor de legume, asta am aflat deja, un negustor de lume cumsecade, care muncește de-i sar capacele.

Deniz se încruntă.

– Tot nu vrea să vorbească, spuse van Leeuwen.

– De, fu de părere Gallo, asta e, unora nu prea le place să vorbească. Nu sunt toți așa ca tine sau ca mine. Se uită întâi spre Robbie, apoi abia la Deniz. *Mie,* de pildă, îmi place să vorbesc, chiar și după o zi grea, precum cea de azi. Vorbesc despre câte-n lună și în stele, dar cel mai mult îmi place să vorbesc despre mine. Sunt foarte interesat de persoana mea. Sunt de părere că sunt un individ destul de reușit. Mă cheamă Anton Gallo, *Ton,* dar cei mai mulți îmi spun *hoofdinspecteur* Gallo, unii chiar *mijnheer.* Sunt în vârstă de patruzeci și doi de ani, nu am soție, nici copii, în momentul de față nici măcar vreo prietenă. Totdeauna am visat să devin sportiv, fotbalist la Ajax sau rugbist, în nici un caz polițai. Am renunțat la școală cu puțin timp înainte de bacalaureat, am început apoi o școală de zugravi, care chiar nu era de mine, și de aceea am apucat, benevol, drumul soldaților din Bosnia și m-am înrolat în trupele de menținere a păcii în Balcani, pentru că m-am gândit că acolo nu o să mai am cum să mă eschivez. Și vrei să afli ce am văzut acolo? Nu? Nici eu. Dar de învățat, am învățat ceva, și tocmai de aceea m-am făcut polițai. Și acum uitați-vă bine la mine, la acest criminalist micuț, dar foarte reușit din Amsterdam, și luați – fir-ar să fie – exemplu de la mine. Sau vorbesc prea repede pentru voi?

Robbie scutură surprinsă din cap. Gallo se ridică, înconjură masa și se opri în spatele ei, al ei și al lui Deniz.

– Câteodată mi se mai întâmplă și să ratez cu puțin ținta, continuă el, dar de cele mai multe ori ajung acolo unde mi-am propus, evident spre deosebire de voi, pentru că pe fețele voastre scrie cu litere luminoase de-o șchioapă că v-ați dori să fiți oriunde altundeva decât aici. Și problema este că nu ieșiți din încăperea asta până nu mi-ați spus tot ceea ce trebuie să știu, pentru a-l putea găsi pe ucigașul lui Kevin. Aveați întâlnire cu el – cu Kevin, vreau să spun – la ora zece în club, dar el nu a apărut până la miezul nopții, așa-i?

Deniz pierdu din ochi punctul pe care-l tot fixase până atunci. De aceea își roti privirea spre tavan.

– Kevin se temea, spuse Gallo, de ceva ce văzuse în spitalul mamei sale. Acolo unde făcea rost de droguri pentru tine, de fiecare dată când îți mergea nasol, nu-i așa Deniz? Avea de gând și atunci să-ți aducă ceva?

– Am uitat, răspunse Deniz spre tavan.

– Vorbește, remarcă Gallo.

– Ce-ai uitat? întrebă van Leeuwen.

– Totul, zise Deniz.

Robbie încetă să-și mai roadă patul unghiei și-și contemplă pielea înroșită, umedă încă de salivă.

– Cum te cheamă? întrebă van Leeuwen.

– V-am spus doar.

– Mai vreau să aud încă o dată. Nu de alta, dar vreau să mă asigur că nu ai uitat între timp.

– Deniz Aylan.

– Și câți ani ai, Deniz?

– Șaisprezece.

– Ba paisprezece. Și ești dependent de droguri.

– Ba nu sunt dependent.

Gallo nu cedă.

– Pe cine a mai aprovizionat Kevin cu stupefiante în afară de tine?

– Am uitat.

– Dar *pe tine* te-au aprovizionat și alții în afară de Kevin? întrebă van Leeuwen.

– Am mai spus, nu sunt dependent!

– Tic a declarat că Kevin se temea, spuse van Leeuwen. Ce este frica, știi, nu-i așa Deniz?

– Nu, ce e? întrebă Deniz.

Robbie chicoti, iar Deniz nu reuși să-și mascheze rânjetul trufaș.

– Ți-a vorbit Kevin vreodată despre spital? întrebă Gallo. Despre lucruri pe care le-a observat acolo? Întâmplări neobișnuite? Oameni care s-au comportat ciudat?

– Nu-mi aduc aminte, repetă Deniz și Robbie chicoti din nou.

– Dar *ție* ți-a povestit ceva? o întrebă van Leeuwen pe față.

– Mie? Nu știu.

Robbie îl privi cu obrăznicie, era rândul băiatului să chicotească. Descoperiseră amândoi un joc hazliu.

– Când v-a livrat ultima marfă? mai dori van Leeuwen să afle. Era altfel ca de obicei? Era cu cineva? Simțea deja flăcăruia care începuse să-i mistuie pieptul, dar încerca să o țină în frâu. Știi unde anume în clinică își procura marfa? Din ce secție? Avea vreo persoană de contact, pe cineva care să-i deschidă dulapurile? Care să-i explice ce ar putea folosi și ce nu?

– Am uitat, spuse Deniz.

Ca la comandă, Robbie începu să chicotească, iar el îi ținu isonul, și nu ar mai fi lipsit mult să se apuce și de aplaudat.

Flăcăruia din pieptul lui van Leeuwen se transformase în ditamai vâlvătaia pe care nu o mai putea stăpâni.

– Ce înseamnă asta?! urlă el. Ce naiba înseamnă asta?! Ai uitat sau nu ai știut niciodată?! Nu-ți aduci aminte sau nu vrei să-ți aduci aminte? Ai înnebunit? Ți-ai fumat mințile?! Știi că există oameni care și-ar da mâna dreaptă – ba nu, *ambele mâini* – doar ca să-și poată aminti?! Memoria este un dar, ea ne ajută să trăim și, dacă se va întâmpla cândva să aveți și voi ceva ce să semene a viață, atunci o să pricepeți. Nu se face mișto de memorie și nici de adevăr. Acela care îl cunoaște și îl poate spune are o responsabilitate a naibii de mare, de care este obligat să se achite, dacă vrea să nu devină culpabil! Iar voi sunteți deja atât de vinovați, încât aveți nevoie urgentă de cineva care să vă ofere o șansă de ispășire! Deci, cât mai aveți de gând să stați aici și să mă luați drept fraier?! Habar nu aveți cu cine stați de vorbă! Nu sunt vreun tip de la asistența socială. Nu sunt nici de la secția de droguri, cu atât mai puțin de la moravuri. Sunt de la secția de anchetare a crimelor, și

nu pot decât să vă sfătuiesc să spuneți imediat tot ce știți, pentru că indiferent în ce Dumnezeu din cer credeți voi, acum și aici eu sunt instanța supremă de pe pământ și vreau să vă asigur că nu mă mulțumesc nici pomeni și nici mărunțiș, nu accept decât jertfa, iar acesta este purul adevăr!

Deniz clipi surprins din ochi. Comisarul își reveni și constată că se ridicase în picioare și se aplecase mult deasupra mesei. Băiatul parcă intrase la apă. Sprâncenele începuseră să-i fâlfâie slab, abia perceptibil. El le observase însă. Începu să-și frece pleopele cu degetul mare, în speranța că va reuși să le blocheze mișcarea. Doar că vibrația nu se oprea, ci, din contra, se întețea.

Van Leeuwen respiră adânc și se așeză iar.

– Bun, hai s-o luăm de la capăt: Ți s-a întâmplat în ultimul timp să ai senzația că ești observat? întrebă el. Că mai este cineva în casa în care te-ai ascuns? Sau că v-a urmărit cineva de Koninginnedag?

– Puteți să-mi dați un pahar cu apă? întrebă Deniz.

Își ținea strâns mâinile, care la rându-le începuseră să tremure. Robbie îi văzuse mâinile, îl privea acum în față, în timp ce pe propriul chip se instala o expresie nedumerită.

Gallo luă sticla de apă minerală și paharul de la capătul mesei și le puse pe amândouă în fața sa. Se așeză apoi pe scaun. Inspectorul-șef deșurubă capacul sticlei și umplu paharul. Liniștea din încăpere era atât de mare, încât se auzeau bulele bolborosind încet. Toți se uitau la pahar.

– Pentru fiecare răspuns câte o gură de apă, spuse Gallo. Știi de cine se temea Kevin atât de tare?

– Nu. Deniz scutură din cap. Nu vorbim despre astfel de lucruri.

– Dar acum *noi* vorbim despre ele, spuse van Leeuwen. *Ție* de ce ți-e frică?

– De nimic, spuse Deniz.

Hoofdinspecteur Gallo împinse paharul cu apă peste masă.

– De ce ai luat-o la fugă azi după-masă, dacă într-adevăr nu ți-e frică de nimic? Și de ce te droghezi? Pentru că ești așa de curajos? Atât de curajos, încât nu vrei nici măcar să încerci să ne ajuți să-l prindem pe ucigașul prietenului tău?

Deniz întinse mâna după pahar și bău o înghițitură mare.

– Nu a povestit niciodată ceva, Kevin, la el mă refer. Și nici eu nu l-am întrebat nimic. O singură dată s-a referit la cineva – la un *doctor,* atât.

– Ce fel de doctor? întrebă Gallo.

– Pur și simplu un *doctor,* răspunse Deniz. Un bărbat într-un halat alb. Nici un cuvânt în plus, pe bune!

Van Leeuwen luă decizia să schimbe cursul discuției.

– Care este ultimul loc în care tu, Kevin și Tic ați fost împreună de Koninginnedag?

Deniz căzu un moment pe gânduri. Înainte de-a putea răspunde, Robbie spuse:

– La Blue Note, este un club hip-hop. Am fost acolo după-masă.

– De ce vreți să știți chestia asta? întrebă Deniz.

– Pentru că asasinul trebuie să-l fi urmărit pe Kevin de undeva, spuse van Leeuwen. Poate a dat de el întâmplător, dar nu prea îmi vine să cred. Cred că își propusese dinainte să-l omoare pe Kevin.

– Martorii ne-au furnizat o descriere a posibilului făptaș, interveni Gallo. Scund, susțin ei, ca un copil sau un pitic, mic și alb ca varul. Oricum, obrazul trebuie să fi avut ceva bătător la ochi, un piercing poate. Ați remarcat pe cineva, care s-ar potrivi acestor semnalmente? La Blue Note sau chiar înainte?

Deniz și Robbie schimbară o privire, după care dădură amândoi din cap.

Van Leeuwen întinse mâna după așchia din buzunarul său. Se gândea la discuția purtată noaptea trecută cu medicul legist. Oare vânătorii de capete s-or vopsi în alb înainte să ucidă?

Gallo spuse:

– Sigur, este la fel de posibil ca asasinul să fi intenţionat să-şi ascundă adevăratul chip. Care să nu fie deloc alb, ci negru. Sau poate s-a mascat cu o chestie ca asta, de exemplu.

Scoase o pungă de cumpărături de sub masă şi îi goli conţinutul în faţa lui Deniz. Din pungă căzură pistoale automate din plastic, masca albă de schi şi la urmă şi treningul negru.

– Uite ce-am găsit noi pe insula ta de comori, Deniz, explică inspectorul-şef. La ce-ţi trebuie?

– Astea? Deniz studie conţinutul sacoşei. Astea sunt costumul meu *combat* şi pistoalele mele Uzi! Cu ele desfăşurăm *bătăliile!*

– Care *bătălii?* insistă Gallo.

Deniz îşi dădu ochii peste cap.

– Mergem în pădure, îmbrăcăm costumele peste haine, ne punem ochelarii şi ne vopsim obrajii în negru cu funingine de plută arsă. În pistoale avem gloanţe de plastic, nu muniţie adevărată. Tragem cu aer comprimat şi purtăm măştile de schi, ca nu care cumva să ne nimerim în ochi, atunci când ne atacăm. Înregistrăm treaba asta cu o cameră digitală şi mai târziu ne uităm cu toţii la ea.

„Probabil că spune adevărul, gândi van Leeuwen; poate fi toate lucrurile posibile, dar criminal cu siguranţă că nu e." Întrebă dintr-odată:

– Kevin avea prieteni sau cunoscuţi de culoare? Băieţi de vârsta lui? Sau duşmani, avea duşmani care sunt de culoare?

– Duşmani, nu, nu prea cred.

– L-ai purtat pe ăsta şi de Koninginnedag? îl întrebă inspectorul-şef în timp ce ridică treningul.

– Deniz l-a iubit pe Kevin, strigă Robbie. I-a fost ca un frate. Nu i-ar fi făcut niciodată rău. Fiecare dintre noi l-a iubit, dar nu ca Deniz. Bine, mai e şi Tic, dar la ea era altfel de iubire.

– Cum *altfel?*

– Cu totul altfel, spuse Robbie. Altfel decât totul. Îşi coborî privirea. Mi-ar plăcea şi mie să trăiesc vreodată aşa ceva ca Tic şi Kevin.

– Ce tot spui acolo? întrebă Deniz.

– Nu toată lumea are parte de așa ceva, șopti Robbie ca pentru ea însăși, și dacă totuși, atunci o singură dată în viață.

– Majoritatea s-ar teme, zise van Leeuwen.

– Ce înțelegeți dumneavoastră din toate astea? se luă Deniz de el. Voi, polițaii, trăncăniți de dragoste și frică, de parcă ați ști despre ce vorbiți. Strâmbă din nas. Strălucirea ochilor săi nu mai venea de la furie. Dar nu aveți idee de nimic, nu aveți idee de viață. Pe voi nu vă doare nimic, nu-i așa? Totul vă este indiferent, nu aveți nevoie de termene de expirare. Dar nu toată lumea e ca voi, știți asta, nu?!

– Ce-i chestia asta cu termenul de expirare? întrebă van Leeuwen.

Deniz mai luă o gură de apă; jumătate din ea curse pe delături.

– Cred că fiecare ar trebui să știe cât de mult timp are parte de ceva. De un tată, de o mamă sau de o nevastă, cu care ești împreună. Ar trebui să scrie undeva o dată, ceva, așa ca să știi și tu când să încetezi să te mai agăți de ei și să nu speri că ar putea dura mai mult decât termenul indicat. Pe frunte, poate, sau, treacă de la mine, după ureche.

– Sunt de aceeași părere, spuse van Leeuwen.

– Și îți mai spun și de ce nu te obișnuiești niciodată cu rahatul ăsta, continuă Deniz. Pentru că e tot mai mare. Indiferent ce ți se întâmplă, poți gândi și de zece ori, că *atât de nasol nu a fost niciodată,* data viitoare oricum va fi de zece ori mai rău. Chiar și atunci când nu mai ai pe nimeni care să plece și să te lase singur, situația tot se poate înrăutăți. Și, la un moment dat, la un moment nu mai simți nimic altceva decât frică, întâi de noapte, de fiecare noapte, apoi și de seară și la urmă chiar de zi, de fiecare zi nouă. Întâi, de întuneric, și apoi de lumină. Ți-e frică de tot și de toate, dar cel mai mult și mai mult de mingea cea mare și albă.

– Care minge albă?

– Mingea cea mare și albă, omule, spuse Deniz, aia care se rostogolește spre tine, care e tot mai mare și mai plină, și vine tot

mai de sus să te strivească. E tot mai luminoasă și mai mare. Asta e frica, o minge mare albă, o avalanșă care te așteaptă dimineață de dimineață și nu are nevoie de termen de expirare, pentru că durează veșnic.

Părea să-și țină respirația. Pieptul aproape că nu-i urca și cobora, cu toate acestea van Leeuwen putea vedea cum îi bate inima. Robbie se aplecă spre Deniz și-și sprijini fruntea de umărul lui. Îi apucă mâinile. Eu credeam că ție nu ți-e frică, spuse ea încet. Doar ne propuseserăm să nu ne temem.

Van Leeuwen văzu că mâna ei, dimpreună cu cele ale băiatului, tremura.

– Fiecăruia îi e frică, spuse comisarul, fiecăruia. Și continuă: Puteți pleca acum.

12

Treaz, întins pe pat lângă soția sa adormită, van Leeuwen se gândi toată noaptea la băiat și la fată, și la frica lor.

Comisarul avea impresia că avea de-a face cu niște păsări mici și epuizate, care zburaseră prea mult, pentru că nu găsiseră nicăieri vreo creangă pe care să se poată odihni fără a fi imediat gonite. Erau două, dar afară mai existau mii asemenea lor – păsări călătoare în căutarea dragostei, cărora îi ziceau respect, deoarece suna mai *cool,* nu atât de sentimental. Deniz și Robbie, și Tic, și Kevin, care era mort. Mii și zeci de mii, toate marcate de rănile provocate de dorurile lor fără de țintă.

„Tu ca polițist nu poți face nimic pentru Deniz, gândi comisarul, nici acum și probabil niciodată. Băiatul e curajos, luptă cu el, cu partea lui tristă, slabă și solitară, dar bătălia este

deja aproape pierdută. Nu renunță încă și, cine știe, poate din când în când mai are și câte o zi bună, în care repurtează o victorie. Doar că aceste zile devin din ce în ce mai rare și victoriile tot mai mici, pentru că de fapt și de drept el nici măcar nu mai vrea să câștige."

Simone era culcată pe o parte, cu fața întoarsă. Ceafa ei suplă și vulnerabilă se oferea luminii veiozei. Plapuma-i alunecase până la nivelul omoplaților. Van Leeuwen o trase în sus, nu voia ca soției sale să-i înțepenească gâtul. Ea-i ceruse întotdeauna ceva mai mult decât respect și nu primise niciodată mai puțin decât iubire.

– Nu vreau să-i băgăm pe Deniz și pe prietena sa într-un cămin, spuse brigadier Tambur a doua zi de dimineață, în timp ce se îndreptau împreună spre parcarea spitalului universitar. Nu vreau ca ei să se sălbăticească în case demolate, nu vreau să-i văd vagabondând prin gări, dar căminul nu aduce altceva decât o amânare. Pentru că, la un moment dat, tot o să zboare de acolo, tot pe stradă o să ajungă și în arestul pentru minori. Vreau să-i scot din raza de acțiune a poliției, în special a secțiilor de droguri și moravuri. Vreau să se bucure de iubirea pe care o merită. Vreau să găsesc pe cineva care le poate da această dragoste.

– Cine știe dinainte cât de multă dragoste poate dărui, spuse van Leeuwen.

Julika dădu din cap. Vârfurile roșii ale frizurii ei arici străluceau în razele soarelui asemenea unor mici corali furioși.

– Nimeni nu o știe dinainte. Dar trebuie să existe persoane care să vrea să o facă și să și încerce. O să vorbesc întâi cu rudele, apoi cu autoritățile abilitate, cu toată lumea. La capitolul ăsta sunt fantastică. Cred în legătura familială. Nu vă speriați, nu mă văd în postura Maicii Tereza, vreau doar să ajut acolo unde cred eu că o pot face. Eu...

– E foarte bine, spuse van Leeuwen. Faceți ceea ce credeți că este potrivit, *mevrouw*. Dar, orice-ați întreprinde, nu-l pierdeți din ochi. Criminalul îl urmărește.

Deschise ușa din dreapta șoferului și coborî. Încetase să plouă în noapte, dar vântul își păstrase prospețimea. Cerul se întindea limpede și albastru deasupra vastei clădiri a clinicii, care semăna mai degrabă a aeroport decât a spital. Comisarul își simți propria inimă îngreunându-i-se.

– Dacă vreți, intru singură, spuse Julika. Dați-mi doar numele unui medic cu care pot să încep. Stătea pe cealaltă parte a automobilului de serviciu privindu-l pe comisar și așteptând, era palidă, săritoare și tânără. Blindată cu piele neagră și uzată, fermoare și ace de siguranță. Nici o cută, nici măcar sub ochii de un albastru care, în această clipă, semăna izbitor de mult cu cel al cerului.

Fusese o tentație căreia van Leeuwen îi rezistase, deși se gândise la ea.

– Profesorul Max Terlinden, dar din păcate mă așteaptă pe mine, explică el și o luă înainte. În momentul în care ajunse în dreptul sălii de intrare în policlinică, își spuse: *De data asta nu vii în calitate de soț îngrijorat al unei femei bolnave; de data asta te afli aici în calitate de comisar de la omucideri care urmărește o pistă.*

Mergea repede, pentru că știa drumul și nu trebuia să aștepte pe nimeni. Străbătu sala cu pași mari, o luă printr-un coridor lateral care conducea către secțiile de neurologie și neurochirurgie de la parter. Bătu la ușa anticamerei profesorului Terlinden.

– Să aștept afară sau să intru cu dumneavoastră? îl întrebă Julika din spate.

Se întoarse spre ea mirat parcă de prezența ei acolo, deși auzise tot timpul tocurile ei dure bocănind în urma lui.

– Aflați, vă rog, unde lucrează doamna doctor van Leer, spuse el, Ruth van Leer. Uitați-vă un pic prin jur, dar nu ca polițistă.

Poate v-ați putea preface că l-ați cunoscut pe Kevin. Că marfa, pe care o lua el de aici, era pentru dumneavoastră.

– Știu că a murit? întrebă Julika. Îmi trebuie neapărat ceva anume?

– Nu, sunteți cu ochii-n patru. Nu vorbiți cu nimeni. Așteptați doar să vedeți dacă vă abordează careva. Încercați pur și simplu să arătați ca și cum ați fi terminată și pierdută, și nu doriți ca acest lucru să se observe.

– Sunt născută pentru așa ceva, spuse Julika și dispăru.

Van Leeuwen întră în încăperea în care mai fusese de atâtea ori până atunci. Avea senzația că intra într-o mașină a timpului, că știa ce va spune secretara dinainte ca ea să rostească: Profesorul vă poate primi imediat, *mijnheer*. Dădu din cap și se așeză pe unul din cele două scaune de la perete, aflate în dreptul ușii. Era un sentiment ciudat să aștepte aici singur, fără soția sa alături. Ca și cum mașina timpului ar fi reținut, la coborâre, o parte din el.

„Un an, se gândi; Doamne, ce diferențe aduce un an!" Cu puțin mai mult de douăsprezece luni în urmă venise aici pentru prima dată – doar îngrijorat pe atunci, nu încă speriat –, și pe cel de-al doilea scaun stătuse Simone, care îi ținea mâna atât de strâns, încât îl durea. În săptămânile dinainte fuseseră de câteva ori la medicul ei de familie, care însă nu găsise nimic, nici o inflamație, nici un focar de boală. Abia la ultima vizită îi venise ideea să o întrebe pe Simone care era numele reginei.

– Care regină? fusese replica lui Simone.

– Regina Olandei.

Simone privise lung întâi spre medic, apoi spre van Leeuwen și în cele din urmă spre fereastră.

– Nu știu, spusese ea. Este important?

Doctorul ei o trimisese la clinica universitară și nu trecură decât câteva zile până la prima consultație în secția neurologică a profesorului Terlinden. Van Leeuwen își luase liber, pentru a o putea însoți. O revăzu stând lângă el. O văzu și în cabinetul de dincolo de ușă, stând dreaptă și atentă ca un copil cuminte pe

scaunul simplu din fața mesei medicului. Auzea întrebările neurologului. Vedea obiectele pe care Terlinden le înșira pe birou – un creion, un calendar, un măr, o monedă.

– Cum vă numiți, *mevrouw?* întrebase doctorul.

– Simone Antoinette, spusese ea.

– Antoinette este numele de familie? voise medicul să știe.

– Simone Antoinette, repetase Simone.

– Antoinette este cel de-al doilea prenume, spuse van Leeuwen de pe canapeaua îngustă din colțul de lângă geam.

Terlinden îl atenționase cu o privire care părea a spune: *fiți, vă rog, liniștit.*

– Care este numele dumneavoastră de familie? o mai întrebase o dată pe Simone.

Ea tăcea.

Doctorul continuase:

– Sunteți căsătorită?

Simone dăduse din cap nehotărâtă.

– Și cum îl cheamă pe soț?

Spatele lui Simone se încordase. Van Leeuwen simțea cum încep să-l doară ochii. „Spatele nu minte niciodată", se gândi. Ea-i căuta numele. Căuta până ce ceafa începu să-i tremure.

– Simone, spusese ea.

Terlinden îi arătase un creion de pe masă.

– Ce e ăsta?

– Un creion, răspunse Simone.

– Și ăsta?

Atinse cu degetul arătător un măr.

– Măr.

Indică acum caietul de însemnări pe care-și nota întâlnirile.

– Și ăsta ce-i?

Simone se întinse în față.

– Blocnotes, spusese ea.

– Bine, foarte bine, o aprobase medicul. Vă rog să țineți minte aceste noțiuni. Îi întinse apoi un ziar deschis. Citiți-mi, vă rog, cuvintele subliniate.

Simone se aplecase asupra ziarului. Poli-, începu ea, poliță de asi... Se oprise și începuse din nou. Poliță de asi... poliță de asistență... nu, o clipă... poliță de asigurare... poliță de asigurare de via... Parcă nu mai reușea să tragă aer în piept, iar van Leeuwen observase că și el încetase să respire. Viață, spusese și dăduse drumul ziarului. Pot să plec acum? întrebase ea încet.

– Imediat, răspunsese doctorul. Împinsese spre ea un creion și o coală de hârtie. Scrieți-mi, vă rog, numele dumneavoastră, spusese el.

– Numele meu?

Medicul încuviință din cap. Doamna...?

Se gândise preț de o clipă și apoi scrisese.

Terlinden se aplecase înspre ea, pentru a citi ce notase.

– Și acum desenați, vă rog, cadranul unui ceas.

Ceafa lui Simone începuse din nou să tremure, de parcă mușchii ei ar fi fost încordați până la limita ruperii. Privise înspre foaia de hârtie fără a se mișca. Scosese un fel de sunet, atât de încet însă, încât cu greu puteai să-l percepi ca atare, cu atât mai puțin ca scâncet.

Van Leeuwen se stăpânea cu multă greutate. Îi venea să se repeadă la Terlinden și să urle la el: *Lăsați-mi soția în pace! Ce vreți de la ea? Ce v-a făcut? Are dreptul la un avocat!*

– „Ceas", spusese Simone neașteptat, cadran, și se apucase să deseneze ceva.

Lumina traversa domol spațiul, crea și muta umbre. Firele de praf licăreau în aer. Simone însă nu părea să se miște deloc. După ce termină, Terlinden îi luase coala și o examinase scurt.

– Povestiți-mi ceva despre dumneavoastră, spusese el.

– Ce? întrebase Simone.

– Cum arăta tatăl dumneavoastră?

Simone se întorsese. Căuta privirea lui van Leeuwen, dar înainte de a o găsi, doctorul zisese:

– Vă rog să vă uitați la mine. Mai știți cum arăta tatăl dumneavoastră? Sau mama?

– Mama. Femeie. Simone dădea de zor din cap, de parcă ar fi găsit soluția. Femeie. Mamă.

– Puteți să repetați după mine – *poliță de asigurare de viață?* Terlinden nu avea de gând să slăbească ritmul. Arătați-mi, vă rog, creionul. Mărul. Blocnotesul. Cum se numește soțul dumneavoastră?

Simone tremura din tot corpul, rămăsese cu toate acestea prietenoasă. Nu răspundea la nici o întrebare, dar întreaga ei atitudine emana amabilitate. Într-un târziu, Terlinden o întrebă:

– Știți de ce sunteți aici, *mevrouw?*

– Dar unde sunt?

– Într-un spital.

– Cine m-a adus?

– Soțul dumneavoastră, *mevrouw.* Sunteți măritată, și bărbatul dumneavoastră își face griji.

– Nu am mulți bani.

Terlinden zâmbise blând.

– Am vrea să vă ținem la noi sub observație, spusese el. Doar câteva zile.

Simone înțepenise.

- Nu vreau să divorțez, spusese speriată.

– Sigur că nu, *mevrouw,* cred că nimeni nu vrea asta, intervenise Terlinden și o rugase să aștepte o clipă afară. Ea nu voia să plece fără van Leeuwen, astfel încât acesta o însoți afară și o așeză pe scaunul din sala de așteptare.

Neurologul îi arătase coala de hârtie pe care soția sa rezolvase problemele. Cadranul ceasului era de neidentificat, iar cifrele de pe el nu se subordonau nici unei ordini cunoscute. Exista *un singur* arătător. Iar acolo unde Simone ar fi trebuit să-și scrie numele, nu apărea nimic altceva decât cuvântul *femeie,* mâzgălit în litere tremurate, greu de descifrat.

Lumea de până atunci a lui van Leeuwen se topise surd, asemenea ninsorii mărunte, în neant.

– Trebuie să vă supunem soția unor teste medicale, spusese doctorul. În două zile puteți veni să o luați acasă.

A doua zi van Leeuwen nu reușise să ajungă la spital să-și viziteze soția, iar seara, la telefon, i se spuse că nu poate fi deranjată. Nici Terlinden nu era de găsit, așa că singura soluție era să aștepte a doua seară. Noaptea petrecută singur în apartamentul gol i se păruse ciudată, era îngrijorat, dar în egală măsură recunoscător pentru picul de liniște.

În după-amiaza următoare, se prezentase la spital cu mult timp înainte de ora stabilită. În cabinetul profesorului aflase că Simone mai era cu Terlinden la tomografia cu rezonanță magnetică. Cuvântul îl îngrozise. Pornise în căutarea secției. Pe asistenta care încercase să-l oprească o împinsese pur și simplu la o parte și dăduse buzna în cabinetul de consultații.

Terlinden nu păruse deloc surprins de gestul său, de parcă nici măcar nu s-ar fi așteptat la altceva. Înainte de a-i da explicații, mai privise o dată de la monitor înspre ușă.

– Ceea ce vedeți pe ecran este creierul soției dumneavoastră. Reprezentat plastic; nu vi l-ați imaginat așa, am dreptate? Creierul este singura minune care a avut nevoie de trei mii de ani pentru a se forma – și singura capabilă să se autodistrugă. La prima vedere, pare a fi vorba doar despre acea masă de două livre și jumate de celule cenușii, dar este exact partea care l-a făcut pe Dostoievski să scrie *Frații Karamazov;* fără de care Bach nu ar fi fost capabil să compună *Variațiunile Goldberg,* iar Rembrandt nu ar fi reușit niciodată să mânuiască o pensulă, pe scurt, cea căreia îi datorăm tot ceea ce există măreț pe lume. Dar evident în egală măsură și opusul, diabolicul.

Van Leeuwen urmărea pe monitor formațiunea tridimensională, color.

– Creierul se compune din celule care, spre deosebire de piele, de pildă, nu se regenerează, continuase profesorul. Zi de zi mor circa zece mii dintre ele. Și vă înșelați dacă credeți că asta este mult – la aproximativ trei bilioane de celule, cifra asta nu reprezintă

mai mult de 3 procente din cantitatea totală, nici măcar atunci când este vorba despre o viață foarte lungă. Cele trei bilioane sunt repartizate în creierul anterior, mijlociu și posterior, pe noi ne interesează acum în special cel anterior, pentru că el este cel ce adăpostește memoria. Acolo se nasc sentimente ca dragostea sau ura, sau frica; de-acolo își lansează impulsurile înclinațiile înnăscute sau dobândite. Și tot acolo începe boala Alzheimer.

Era pentru prima dată când van Leeuwen auzea această noțiune în legătură cu soția sa. Înțelegea acum cât de întemeiate fuseseră temerile sale.

– Ce înseamnă culorile? întrebase el.

Terlinden îi explicase:

– Am introdus un ser glucozat în circuitul sangvin al nevestei dumneavoastră. El ne permite să măsurăm fluxurile cerebrale și concentrația unor combinații chimice. Celulele nervoase asimilează zahărul foarte repede. Uitați-vă, unele celule se alimentează cu mai multă glucoză decât altele, sunt cele active – astea colorate într-un roșu-închis. Cele pasive rămân palide, verdele-deschis de aici, picul acesta de galben ori de roz. Exprimat foarte simplist, ceea ce vedeți sunt căile memoriei, iar roșul-închis apare atunci când creierul recepționează o informație, pe care probabil intenționează să o țină minte, pentru că o consideră importantă.

– Prea mult roșu-închis nu văd, remarcase van Leeuwen.

De fapt, el se stingea văzând cu ochii, se pierdea ca o picătură de apă într-un pustiu cenușiu. Nu reușea să-și dezlipească privirea de pe monitor. Așa deci arăta în capul soției sale, aceasta era lumea ei interioară pe care o admirase dintotdeauna, cu respect și plăcută uimire pentru diversitatea ei. Se holba la harta unui continent necunoscut, la râuri șerpuind straniu, la păduri de nepătruns, la munți abrupți și deșerturi monotone. Orașe în ruină. Exista oare viață umană acolo înăuntru, *orice fel* de viață, sau se stinsese aidoma roșului-închis din celulele cerebrale?

Iată, așadar, locul, gândise el, în care soția mea s-a pierdut pe sine, pentru ea și pentru mine. În întunericul în care a călătorit

fără să vrea. Înghițită de jungla împietrită la malul acestor ape secate.

– Cum se poate întâmpla așa ceva? întrebase el. Cum se poate pierde atât de mult?

– Ce preferați, explicația medicală sau cea inteligibilă? întrebase Terlinden.

– Amândouă.

– Chiar aici, spusese Terlinden și atinse cu degetul arătător creierul anterior al lui Simone de pe monitor, se formează din senin depozite care nu se mai dizolvă – în exteriorul celulelor nervoase. Noi le numim plăci amiloide. Silicat de aluminiu. Proteină, albumină, care nu mai pot fi evacuate. Încetul cu încetul fărâmele de albumină năpădesc întreg creierul mare, sufocă toate celule nervoase. O celulă atacată o atrage în ruină și pe următoarea, tot mai mult, tot mai repede și neîncetat. Și, cum v-am mai spus, celulele cerebrale nu se regenerează. Cu timpul, toate căile care la oamenii sănătoși servesc transportului și schimbului de informații devin tot mai impracticabile și în cele din urmă se înfundă definitiv.

Van Leeuwen tăcuse. Încerca din răsputeri să-și imagineze acele mici plăci amiloide care distrugeau creierul nevestei sale. Ucigași microscopic de mici, strangulatori răbdători, aflați în siguranță la adăpostul capului ei.

– Viața acestor oameni o ia razna, își continuase Terlinden explicația, pentru că ei nu mai au coordonate după care să se orienteze, nici un fel de compas. Ei nu-și mai pot clasifica și compara percepțiile pentru că nu mai reușesc să pătrundă până în acel loc în care și-au înmagazinat experiențele.

– Asta înseamnă că, practic, soția mea nu mai are nici un fel de trecut, spusese van Leeuwen.

– Nici unul pe care să-l mai cunoască, îl lămurise profesorul.

– Și când te gândești că întotdeauna am avut o feblețe pentru femeile cu trecut, continuase comisarul.

Terlinden îl privise uluit. *O durere stranie,* părea a sugera expresia sa, *în pieptul unui bărbat extrem de straniu.* Apăsase pe un buton și stinsese monitorul.

– Încercați să vă imaginați un peisaj care este înghițit – pas cu pas – de o ceață de nepătruns. Întâi nici măcar nu prea percepeți această negură, curând realizați însă că nu mai puteți recunoaște decât niște siluete, contururi în parte familiare, până când totul în jurul dumneavoastră se pierde, și nici măcar nu vă mai amintiți de existența acestui peisaj din interiorul ceții.

– Aș prefera să nu-mi amintesc nimic, spusese van Leeuwen.

În activitatea sa, lucrurile se petreceau exact invers: ceața îl învăluia doar la începutul începutului, înainta apoi încet înspre siluete și contururi, pentru a descoperi în cele din urmă lumea despre care știa cu certitudine că există – cealaltă lume, străină lui, în care o victimă își întâlnise ucigașul.

– Cine a spus că trecutul este întotdeauna altfel și mereu o țară străină? întrebase Terlinden.

O jumătate de oră mai târziu se întâlniseră iar, toți trei, în cabinetul medicului, și van Leeuwen se înarmase cu o nouă doză de curaj, izvorât din surâsul larg cu care Simone reacționase la revederea lor. Stătea în fața biroului profesorului, era răbdătoare și prietenoasă – mult mai răbdătoare și mai prietenoasă decât înainte –, și foarte curată, așa cum se întâmplase doar arareori în ultimele luni. Pur și simplu strălucea.

– Așa. Terlinden împinsese spre ea, întâmplător parcă, carnetul său de însemnări. Simone, mai știți ce obiecte v-am arătat acum două zile?

– Obiecte? întrebase ea.

– Un blocnotes poate?

– Blocnotes?

Vocea ei, deși slabă, suna mai limpede decât de obicei, aproape nevinovată. Șuvițe argintii îi străluceau în păr ori de câte ori mișca din cap.

Terlinden trăsese înapoi caietul.

– De cât timp sunteți aici, Simone?

– De mult.

– Ce-ați primit de mâncare azi la prânz?

– *Spinacio*, răspunsese Simone.

– Spanac, explicase van Leeuwen.

– Ați avut tocană de vițel cu cartofi fierți, spusese profesorul, nu spanac.

Se ridicase în picioare, înconjurase masa și atinsese buzele lui Simone cu un creion. În loc să protesteze, ea începuse să-l sugă.

– Recăderea în copilărie, explicase Terlinden, inclusiv această tendință de a suge sunt tipice pentru Alzheimer.

Comisarul își dăduse seama că hrănise o speranță înșelătoare.

– Ajunge, gata, spusese el cu autoritatea cumulată a soțului și a ofițerului de poliție, pentru că nu mai suporta acest interogatoriu nici o secundă în plus.

– V-am examinat soția de la A la Z, explicase medicul după ce van Leeuwen o condusese pe Simone din nou în sala de așteptare. I-am făcut cele mai complexe analize de sânge, i-am analizat capacitatea de vorbire, i-am testat reflexele și i-am verificat orientarea stânga – dreapta. Din păcate, nu există nici o îndoială privind diagnosticul.

– Și chiar nu-și mai amintește nimic? întrebase van Leeuwen, nici măcar lucrurile frumoase?

– Memoria nu face diferența între frumos și urât, răspunsese Terlinden. Doar stochează și din când în când ordonează arhivele. De fiecare dată când căutați ceva, când încercați să vă amintiți un nume sau o întâmplare, moleculele din fibrele nervoase ale creierului dumneavoastră vor fi acelea care, în căutarea informației necesare, vor parcurge rapid miliarde de celule și care, într-un final, vor stabili legătura acolo unde vor găsi sinapsa potrivită. Procesul se derulează în toate creierele la fel. Sigur însă că acestea vor găsi la fiecare dintre noi altceva și astfel ajungem la amintirea care vă aparține doar dumneavoastră.

– Din astea am deja prea multe, spusese van Leeuwen.

– Iar soţia dumneavoastră mult prea puţine. Terlinden aprinsese lampa de pe birou, se întunecase. Puteţi încerca să-i treziţi una sau alta dintre ele şi, cine ştie, poate ceaţa se va ridica pentru o clipă, făcând loc unei amintiri care la vremea ei a fost înmagazinată ca fiind frumoasă. Puteţi pune cântece pe care obişnuiaţi să le ascultaţi împreună. Sau călătorii spre destinaţii unde aţi fost fericiţi. Dar nu prea aveţi multă vreme la dispoziţie.

Van Leeuwen tăcea. „Dacă aş fi fost mai atent, se gândea el, dacă aş fi observat modificările la timp..."

– Ştiu ce vă trece acum prin minte, spusese Terlinden. Nu s-ar fi schimbat nimic, nici dacă aţi fi venit la mine mai de mult. La Alzheimer medicul vine întotdeauna prea târziu, la fel se întâmplă şi în meseria dumneavoastră, de altfel. Nu sunteţi chemat la locul crimei doar după ce fapta a fost deja comisă? De multe ori ADN-ul omului poartă boala încă de la naştere. Şi nu există nici un remediu real împotriva ei, pentru că – aşa cum v-am mai spus – celulele nervoase nu pot fi înlocuite, iar lunga despărţire de viaţă a început deja de multă vreme.

– În ADN? întrebă van Leeuwen.

– Substanţa genetică a celulelor, explicase Terlinden. Codul genetic de construcţie a unui organism viu – grupă sanguină, muşchi, oase, celule nervoase. ADN-ul dirijează biochimia moştenirii prin milioane de generaţii de celule...

– Nu uitaţi că vorbiţi cu un poliţist, îl întrerupsese brusc comisarul. Depistăm criminali pe baza analizei ADN. Recunoaştem cui aparţin sângele, saliva, sperma sau părul cu ajutorul amprentei digitale genetice. Găsim oase în gropile comune, le cercetăm ADN-ul şi le spunem supravieţuitorilor de la marginea mormintelor că cei de jos le sunt rude. Ceea ce am vrut să aflu este: Cum poate fi demenţa senilă inclusă din naştere în substanţa genetică?

– Cu cât mai vârstnic este un bărbat în timpul procreării, cu atât mai mari sunt daunele care s-au acumulat deja în substanţa sa genetică şi pe care le va transmite copilului său. Câteodată ele

ajung să se manifeste cândva, vizibil pentru toată lumea, ca forme de nebunie, alteori conduc la impresionantele capodopere târzii ale unor artiști geniali – gândiți-vă doar la Van Gogh, Goya sau De Kooning. Dar, indiferent care ar fi situația, până acum nu s-a descoperit încă nici un mijloc eficient împotriva bolii Alzheimer.

– Nu există deci nici o speranță? întrebase van Leeuwen.

Asta se întâmplase cu douăsprezece luni în urmă.

Pe biroul secretarei se auzi o sonerie.

– Puteți intra, *mijnheer*.

13

Profesorul Max Terlinden lucra la biroul său din lemn de trandafir, în umbra jaluzelelor pe jumătate lăsate. După intrarea comisarului mai rămase câteva secunde pe scaun, pentru a rosti parcă fără de cuvinte: *Ce obicei plăcut, acesta de a lăsa vizitatorii să mai aștepte câteva momente în picioare, sunt sigur că mă înțelegeți.* Apoi își scoase aproape în silă ochelarii cu ramă de corn, se uită în sus și se ridică.

– Ce mai faceți, *mijnheer* van Leeuwen? Cum se simte soția dumneavoastră?

Purta nelipsitul halat alb, o cămașă albă, o pereche de pantaloni albi de in și pantofi albi de pânză cu tălpi din cauciuc. Mâinile-i erau și ele albe. „Ca acelea ale unui cadavru care a petrecut deja o bună bucată de vreme în pământ, gândi van Leeuwen; degete tot albe, suple." Strângerea lor rece și accentuat de apăsată trezea încredere. Van Leeuwen nu se prăpădea de dragul lui Terlinden, recunoștea totuși că era un medic bun. Dar

de ceva vreme oricum nu prea-i mai plăcea nimeni, așa că această antipatie nu însemna probabil foarte mult.

– Nu am venit din cauza soției mele, spuse van Leeuwen. Caut un criminal.

– Luați loc, comisare.

Terlinden îi indică scaunul rezervat pacienților din fața biroului său. Van Leeuwen rămase în picioare. Nu se schimbase nimic de la ultima vizită făcută aici împreună cu Simone. Pereții erau neîmpodobiți; excepție făcea doar o reprezentare grafică în culori spălăcite a creierului, inscripționată cu termeni latinești la fel de palizi. Rafturile din lemn de frasin bătuit adăposteau, până la tavan aproape, cărți de specialitate legate în piele. Literele aurite de pe cotoarele uzate ale foliantelor licăreau în fasciculele subțiri de lumină care reușeau să pătrundă printre jaluzele. Pe jos, între ușă și masă, se afla o carpetă persană. Trebuie să fi costat o mică avere. Poate tocmai acea mică avere pe care o plătise van Leeuwen până acum pentru tratamentul lui Simone.

Pe birou trona o cană de ceai din porțelan de Delft. Terlinden se reașeză în fotoliul tapițat cu piele verde din spatele mesei și începu să mestece în ceașcă cu o lingură de argint. Era înalt și puternic, sigur, în felul în care bărbații trecuți de șaizeci de ani pot fi înalți și puternici după ce au început să piardă vizibil din vigoarea tinereții. Părul său blond și buclat începuse să se rărească, dar firele albe lipseau cu desăvârșire. Avea un ceas cu o frumoasă brățară de aur la care părea să se uite cu coada ochiului, *cât de puțin timp ne rămâne, chiar și atunci când suntem cumplit de meschini.*

– Căutați asasinul printre pacienții noștri, *mijnheer?* dori el să știe.

– Poate printre ei, răspunse comisarul. Sau poate chiar printre medici.

Ceasul ticăia, lingura lovea zornăind ușor porțelanul, iar proprietarul ambelor își odihni ochii serioși o bună bucată de vreme pe chipul lui van Leeuwen.

– Dacă vă referiți la acel caz despre care s-a vorbit recent la televizor, despre acel băiat mort din Vondelpark...

– Exact despre el este vorba. Comisarul îi prezentă derularea de până atunci a anchetei și-i spuse că se afla în căutarea unui *doctor* enigmatic, care este posibil să-i fi furnizat stupefiante decedatului Kevin, fiul unei doctorițe din spital, Ruth van Leer. Pentru a fi ceva mai exact, am nevoie de o listă cu numele tuturor medicilor și îngrijitorilor clinicii, dar în special al acelora care ar putea avea acces la medicamente și la altfel de droguri.

– Doctor van Leer? îl întrerupse Terlinden. Ruth van Leer? Doamne, Dumnezeule, nu am avut idee. Ziarele nu au scris și despre asta, nu-i așa? Vestea părea să-l fi șocat. Este șefa secției noastre de cardiologie, și în ultima vreme a venit la serviciu ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat...

– Acum, că tot ați adus vorba, spuse van Leeuwen imperturbabil, ar trebui să știu cine a fost de serviciu și când, și cine și-a luat liber și când. Aș prefera să încep cu colaboratorii mai strânși ai doamnei doctor van Leer, și apoi mi-ar trebui o altă listă cu toate preparatele legale și ilegale care se folosesc în spital...

– De ce veniți la mine cu chestia asta? îl întrerupse din nou Terlinden. Comisarul avea senzația că, în forul său interior, profesorul încerca să se retragă cât mai neobservat pe un pod basculant, pe care din clipă în clipă se pregătea să-l ridice.

– Eu nu sunt răspunzător decât de ceea ce ține de neurologie și neurochirurgie.

Van Leeuwen zâmbi, cel puțin aceasta era impresia pe care o lăsau buzele sale. Și spuse:

– Sigur, nu ar fi nici o problemă să cer conducerii clinicii să întreprindă o anchetă în toate secțiile și să afle cine a avut acces la cabinetele medicilor, la spațiile de tratament, dulapurile cu medicamente, cine a fost de serviciu, în ce zile, la ce ore, cine a făcut schimb de gărzi sau a ținut cuiva locul et cetera et cetera...

– Dar vă temeți că totul ar putea eșua destul de lamentabil, confirmă Terlinden îndoielile lui van Leeuwen. Aveți perfectă

dreptate. O astfel de clinică universitară este o uriașă întreprindere și, practic, din mulțimea de oameni care – cu sau fără motiv – se perindă zi și noapte prin diferitele secții – pacienți, medici, îngrijitori, asistente, studenți, personal de întreținere, de pază și protecție –, oricare poate fi *doctorul* dumneavoastră, nici măcar nu este absolut obligatoriu să mișune pe coridoare ca medic. Este suficient să îmbrace un halat alb, să-și spună sau să i se spună doctor, sau poate pur și simplu să fie poreclit *doctorul,* doar pentru că cineva, cum ar fi Kevin, vine la el cu niscaiva simptome, iar el găsește prompt remediul potrivit, fără restricții, fără rețetă, doar cu plata cash. Și atâta timp cât nu aveți un nume sau vreo descriere și nici măcar nu știți cu exactitate dacă drogurile provin cu adevărat din rezerva secției de cardiologie a doamnei Ruth van Leer, nu cred nici eu că o astfel de anchetă poate avea succes. Nu ați face decât să aruncați o piatră într-o baltă mare. Și este inevitabil ca, mai devreme sau mai târziu, valurile să ajungă până la doctor și să-l avertizeze.

Fasciculele de lumină de pe cotoarele cărților din spatele lui Terlinden păliseră, pentru că un nor traversa cerul acoperind soarele. Van Leeuwen se apropie de fereastră și privi printre lamelele jaluzelelor spre golașa curte interioară.

– Pe de altă parte, spuse el, pornind un mic atac împotriva podului de apărare al profesorului, aș putea trimite chiar astăzi câțiva dintre oamenii mei să se infiltreze aici, sub acoperire, ca îngrijitori sau ca oameni de serviciu și să țină totul sub observație...

– S-ar putea ca aceasta să fie însă o măsură puțin cam prea exagerată. Agitat, Terlinden puse pe masă ceașca de ceai, a cărei margine tocmai se apropiase de buzele sale arcuite cu satisfacție. În absența unei bănuieli concrete, vreau să zic, sau ceva de genul ăsta. Începu din nou să rotească linguriță. Dacă stau și mă gândesc bine, cred că a fost foarte bine să veniți întâi la mine. Lăsați-mă să văd ce pot face pentru a vă fi de folos cu lista asta, bine? Ah, să nu uit,

aș vrea și să o mai consult pe soția dumneavoastră cât de curând. Ați fost între timp în călătoria despre care am vorbit atunci?

Comisarul se întoarse spre el.

– Care călătorie? Nu-și mai aducea aminte. Am avut mult de lucru în ultimul timp, răspunse el. Săptămâna trecută m-am gândit la ea, dar cu crima asta nouă...

– Dar la un cămin? La un cămin v-ați gândit vreodată?

În loc să răspundă, comisarul se uită din nou pe geam. Ferestrele corpului de clădiri de vizavi reflectau cerul, albastrul lui orbitor de primăvară. Trecu încă un nor, strălucirea se stinse, geamurile eliberau acum privirea înspre coridoarele din fundal.

În spatele uneia dintre ferestre trecu un băiat, mic, în fugă, ca o urmă neclară, și, preț de o bătaie de inimă, comisarul se simți apăsat sau chiar copleșit de teamă. Casa demolată, gândi el; era aceeași frică. Constată că își băgase mâna în buzunarul pantalonului, acolo unde se afla punga cu așchia de bambus. Se uită din nou insistent la prima fereastră și la următoarea, dar băiatul nu mai apăru.

Terlinden se ridică și închise revista aflată în fața sa. Își drese apoi ușor glasul, pentru a marca sfârșitul întâlnirii.

– M-aș apuca de treabă acum, comisare, dacă nu mai aveți nevoie de mine.

– Da, sigur.

Van Leeuwen respiră adânc, își scoase mâna din buzunar și se depărtă de geam. Terlinden puse revista peste teancul de lângă masa sa de scris.

Poza de pe copertă reprezenta un bărbat cu barbă, purtând o cămașă safari cu mâneci scurte și un șort de culoare kaki care se profila pe un fundal verde, abia la o analiză mai atentă îți dădeai seama că era vorba despre o învălmășeală de plante proprii junglei. Dar nu bărbosul bronzat îi atrăsese atenția lui van Leeuwen, ci literele *CJD,* mari, albe precum oasele decolorate de soare, tipărite chiar lângă pieptul său.

– Scuzați-mă, *mijnheer,* spuse van Leeuwen și întinse mâna spre revistă. Era britanică, purta titlul *Science Monitor*, iar cunoștințele de limbă engleză ale comisarului ajungeau doar pentru a descifra numele bărbatului fotografiat pe copertă, doctor Josef Pieters, și a afecțiunii cercetate de el, pare-se, cu mult succes: *mad cow disease.*

– *Mad cow disease?* întrebă van Leeuwen.

– *Mad cow disease* este denumirea engleză pentru ESB – encefalopatia spongiforma bovina –, o cunoașteți probabil sub denumirea de boala vacii nebune, îi răspunse Terlinden. Într-un sens mai larg este legată și de BCJ.

– Nu mi-ați spus odată că bolile Alzheimer și Creutzfeldt-Jacob sunt foarte asemănătoare?

– Asemănătoare nu, îl contrazise profesorul, doar comparabile; e o diferență. De bine, de rău, Alzheimer nu prea se abate de la un anumit curs, în timp ce Creutzfeldt-Jacob se manifestă într-o multitudine de variante: unii orbesc, alții își pierd mințile sau suferă de tulburări grave de personalitate, una dintre acestea – coordonarea deficitară a mișcării – amintește cel mai mult de boala vacii nebune. La Alzheimer, zona afectată se întărește și se sclerozează, în timp ce la BCJ se transformă într-o masă moale. Alzheimerul nu este contagios, în vreme ce boala Creutzfeldt-Jacob poate fi transmisă virologic. Dincolo de aceste deosebiri, Alzheimerul pustiește cu precădere creierul mare, în vreme ce BCJ se concentrează asupra creierului mic.

– Și care este, de fapt, succesul repurtat de acest Pieters? întrebă comisarul.

– Acest Pieters, cum îl numiți dumneavoastră, este un coleg deosebit de apreciat, îl puse la punct Terlinden, revenit acum pe teren propriu, cu o doză perfectă de condescendență și de mândrie în voce. Este medic pediatru și profesor de antropologie la noi la Alma Mater, în plus neuro-patolog, biochimist, epidemiolog și, cu siguranță, cândva în viitorul apropiat, laureat al Premiului Nobel într-unul dintre aceste domenii.

– E aici? La Amsterdam?

Van Leeuwen privi poza, bărbatul ars de soare cu părul încleiat de transpirație, pădurea seculară din spate său, băștinașii.

– Nu știu dacă s-a întors deja, dar, dacă vreți, pot să mă interesez pentru dumneavoastră, îi spuse Terlinden. Doar să nu care cumva să sperați că un progres pe tărâmul cercetării BCJ, indiferent de natura lui, ar putea fi transferat într-o perioadă de timp previzibilă și asupra terapiei bolii Alzheimer. Succesul pe care Pieters l-a pregătit cu observațiile sale privind cazurile de kuru înregistrate în rândul populației fore se referă în special la disponibilitatea industriei farmaceutice de a investi bani în realizarea unui medicament împotriva BCJ.

– Nu-mi fac speranțe, spuse van Leeuwen. Sunt doar curios – asta este o boală a polițiștilor. Și am crescut la o fermă.

– Dar să știți că nu există nici o legătură între kuru și vaci, spuse Terlinden, iar comisarul se întrebă dacă profesorul mai sesiza condescendența care se insinua în glasul său. Este vorba despre o boală ale cărei simptome corespund întru totul BCJ, cu excepția faptului că ea seceră și copii. Nu există în Olanda. După câte știu eu, până acum nicăieri în Europa.

– Unde-l pot găsi pe profesorul Pieters? întrebă comisarul și puse *Science Monitor* la loc peste teancul de reviste. Are un birou aici în zonă?

– Doamne, *mijnheer,* la o somitate ca Pieters nu intrați fără o programare, care adesea durează săptămâni de zile. Nu puteți da buzna, pur și simplu, pe ușă.

– O să am grijă să bat înainte, spuse van Leeuwen. Mulțumesc pentru timpul acordat, profesore. Și nu uitați, vă rog, lista.

Părăsi biroul. Abia pe coridor simți cum începea să-l părăsească acea încordare care-l apăsase toată dimineața.

Brigadier Tambur aștepta pe una din băncile de lemn de lângă ușă și trimitea un SMS. Întrerupse mesajul și se ridică în momentul în care-l văzu pe van Leeuwen ieșind din cabinet.

– În sfârșit, comisare. Au sunat deja de două ori de la secție, inspectorul-șef Gallo vrea să știe...

– *Hoofdinspecteur* Gallo vrea întotdeauna să știe totul, dar trebuie să învețe o dată pentru întotdeauna că asta este imposibil, o întrerupse van Leeuwen. Ce-ați aflat la cardiologie?

Nimic. Julika îndesă telefonul mobil în buzunarul exterior drept al jachetei ei de piele. Doamna doctor van Leer a operat toată dimineața și nu am observat chiar nimic suspect în secția ei, nici un bărbat în halat alb încercând să-mi vândă prafuri și nici de atacat nu m-a atacat nimeni, fie el un gnom alb ca varul ori...

– Cum poate cineva să petreacă ore în șir în secția de cardiologie a unui spital mare și să nu vadă nimic dubios? o repezi van Leeuwen. Și cine naiba să vrea să vă atace pe *dumneavoastră?!* Uitați-vă în oglindă, deși nici în cazul ei nu sunt sigur că îndrăznește să vă redea imaginea! Tare mi-ar mai plăcea să vă trimit așa, în ținuta asta, sus la comisarul-șef, să mă așez apoi la biroul meu și să aștept să mă sune.

– E la fel de arțăgos ca și dumneavoastră? întrebă Julika îmbufnată.

– Nimeni nu este la fel de arțăgos ca mine! urlă van Leeuwen și se simți în sfârșit redevenind omul pe care toată lumea se bătea să-l aibă în preajmă.

14

Deja la puține clipe după trezire Bruno van Leeuwen se pricopsi cu impresia că, într-un anume fel, fusese păgubit de ceva. În somn fusese fericit, dar nu mai știa de ce. Iar sentimentul dispăruse odată cu ultimele imagini ale unui vis deja pălit, făcând

locul dorinței de a părăsi locuința, de a pleca la serviciu atâta timp cât Simone mai dormea. Rămase întins pe spate, cu ochii închiși și trăgând cu urechea la respirația liniștită și regulată a soției sale, până când acel impuls începu să se mai atenueze.

Petrecuse aproape toată noaptea meditând în biroul său. Făcea parte din rutina sa să noteze zilnic rezultatele investigațiilor dimpreună cu gândurile și raționamentele sale legate de acestea.

Să fie născocitorul meu medic? Este posibil ca asasinul lui Deniz să fie doctor – doctorul pe care-l amintise Deniz la interogatoriu? L-o fi șantajat Kevin, l-o fi amenințat că îl denunță? Un medic scund, de statura lui Toulouse Lautrec, care i-a aplicat rana mortală cu o precizie chirurgicală? Alb sau negru? Care este ușa corectă?

Dintr-odată îi reveni în minte telefonul medicului legist de acum cîteva zile și hotărî să mai facă o mică incursiune în internet. Până la orele șase de dimineață sondase cyberspace-ul în căutarea oricăror informații despre Papua – Noua Guinee, unde se afla ea, cine trăia acolo, ce se știa despre istoria locurilor. La sfârșit ochii îi ardeau, iar spatele îl durea până sus, la vertebrele cefii. Mâinile îi tremurau din pricina cantității mari de cafea pe care o consumase.

„Nu mai există vânători de capete, gândi. Nu mai există și probabil că nici nu au existat vreodată, nici în Noua Guinee și nici altundeva."

O singură dată, către ora trei dimineața, adormise cu capul pe masa sa de scris. În somn îl văzuse pe băiatul din pragul ferestrei casei în flăcări. Îl prinsese, știind însă că jacheta se va rupe și se trezise apoi, printr-o smucitură brutală, înainte de a-l pierde.

Se ridicase de pe scaun, pentru a se dezbrăca și a se spăla, dar, în loc să se bage în pat, se îndreptase din nou spre bucătărie, unde își pregătise o altă cafea, pe care o luase cu el în camera de lucru. Ceva mai târziu, constatase că cerul era deja senin, că frontoanele, acoperișurile și vârfurile turnulețelor dinaintea ferestrei sale se avântau în purpuriul zorilor.

Nu existau vânători de capete; medicul legist se înșelase. Van Leeuwen deșertase restul cafelei reci în chiuveta din bucătărie și se îndreptase, în sfârșit, către dormitor. Simone dormea ca întotdeauna adânc, era o umbră respirând liniștit. „Nici un vânător de capete, gândi comisarul, și nici o crimă ritualică, în orice caz nu la noi la Amsterdam."

Cu puțin timp înainte de-a adormi de-a binelea, îi mai trecu prin minte ceva, ceva ce selectase înainte, dar uitase între timp, din noianul fluxului de informații din internet. Nici acum nu știa decât că fusese vorba despre un lucru care ar fi putut avea o legătură cu cazul său. Bâjbâi după mâna soției sale și o strânse cu putere. Se oprise din scormonit. Indiferent ce descoperise acolo, avea să revină la momentul potrivit. Nimic din ceea ce-i atrăsese vreodată atenția nu dispăruse apoi definitiv din câmpul său vizual.

La ora zece se trezi din nou dintr-un vis fericit, pe care nu și-l amintea însă, pentru că fericirea nu era genul de sentiment care să te urmărească și să te bântuie, care să lase cicatrici în suflet. Se ridică în cele din urmă, își pregăti o cafea proaspătă și se întoarse cu ceașca în pat. Își aranjă perna sub spate și întinse mâna după cartea pregătită pe birou pentru nopțile sale de insomnie, o cronică a celor mai neobișnuite crime de la Cain și Abel încoace.

Lumina dimineții pătrundea în camera estompată de draperiile bej din pânză. Din curțile dosnice de sub fereastra dormitorului urcau zgomote, care comisarului i se păreau liniștitoare: larma cotidianului, o sâmbătă dimineață pașnică, fără catastrofe. Sunetul clopotelor din turnul Westerkerk țesea în aer un psalm, ale cărui tonuri clare pluteau în dreptul acoperișurilor caselor învecinate asemenea unor fulgi aurii.

Nici foșnetul paginilor răsfoite, nici zornăitul ușor al ceștii de cafea pe placa de sticlă a noptierei nu păreau să deranjeze somnul lui Simone. Dormea, oricum, mai mult și mai adânc de când se îmbolnăvise. Câteodată, când stătea ca acum și o privea, avea impresia că nici măcar nu-și mai amintea cu adevărat cum trăiseră odată. Că ar fi avut posibilitatea să-i recreeze viața.

Existau artiști, cel puțin așa auzise, care vedeau o floare abia în momentul în care o întruchipau, din memorie, pe o pânză sau în versurile unei poezii; renăscută în fața ochiului lor interior. Uneori avea impresia că el însuși era unul dintre acești artiști, se întâmpla atunci când își dădea seama că nu-și văzuse soția niciodată atât de deslușit ca în ultimul timp, ori de câte ori încerca să și-o recheme în amintire, că nicicând nu-și resimțise iubirea atât de evident ca acum, când nu mai era atât de facilă.

Pe vremuri, la ora asta ar fi fost deja de mult trează și s-ar fi aflat pe terasa uneia dintre cafenelele stradale de jos, unde și-ar fi sorbit primul cappucino dinainte de lucru. L-ar fi sărutat, pasional sau fugitiv, și-ar fi plecat cu un clipit, cu părul strălucitor, aflat parcă permanent în zbor. Doar că acest pe vremuri nu mai exista. Și tocmai de aceea nu avea voie să uite cum fusese odată.

Își bău cafeaua și puse cartea înapoi pe noptieră fără a fi reușit însă să se adâncească în capitolul destinat lui Charles Manson. Făcu un duș, se bărbieri și strânse un pic prin apartament. Merse apoi la băcan, pentru a cumpăra chifle proaspete. Era o zi luminoasă de primăvară, care învăluia strada în mătase. Întors acasă, subție restul de cafea cu mult lapte fierbinte și i-l duse lui Simone la pat. O sărută pe frunte pentru a o trezi și simți că trebuia să o spele.

Luară micul dejun în pat. El stătea pe marginea saltelei și muia în cafeaua cu lapte croissantul pe care Simone îl mânca apoi gâlgâind mulțumită. Cu câteva luni în urmă, mai obișnuia să plângă dimineața după ce se trezea. Câteodată, cuprinsă de un fel de panică furioasă, chiar lovea în jurul ei asemenea unui cal speriat, care dădea cu copitele în pereții de scândură ai boxei sale. Ca și cum ceața din ea s-ar fi ridicat pentru o clipă, permițându-i să arunce o privire în abisul situației ei. Mai nou, părea să fie însă ocolită de această disperare.

Imediat după micul dejun van Leeuwen umplu cada cu apa caldă și o scoase pe Simone din multiplele straturi de haine strâmte pe care le purta asemenea unei cepe. Se crampona

chicotind de fiecare din aceste piese în care se simțea atât de bine, dar până la urmă – ca de fiecare dată – se declara învinsă. Comisarul își așeza soția în apa caldă și aștepta ca pielea ei palidă să prindă puțină roșeață. Folosea apoi timpii liberi schimbând așternutul pătat cu cafea cu lapte, foetaj muiat și lichide corporale.

Arunca din când în când o privire în baie. Simone stătea liniștită în cadă. Telefonă la inspectorat pentru a se interesa despre evenimentele petrecute în cursul nopții. Existaseră și acum, ca întotdeauna, oameni care nu mai apucaseră dimineața, dar nici una dintre morțile înregistrate nu părea să aibă vreo legătură cu cazul său și oricum nu era vorba despre crime.

Lângă telefon se afla bilețelul cu numărul profesorului Pieters, de care făcuse rost ieri de la secretariatul clinicii. „Credeai că nu mai este nici o speranță, își spuse, privind bucata de hârtie. Atunci de ce te-ai mai dus la biroul lui Pieters, deși Terlinden te sfătuise să nu o faci? De ce ți-ai strecurat cartea de vizită pe sub ușa ferecată? La ce te-ai așteptat? Că doar a trecut multă vreme de când nu mai crezi în minuni, nu-i așa?"

Pe drumul înapoi spre baie, observă de-a lungul coridorului amprentele unor tălpi umede. Le urmă până în living. În fața ferestrei soția sa – goală, udă și aproape aburind încă – stropea florile cu apă din cadă.

Primul ghiveci era gata inundat, iar peste marginea celui de-al doilea se insinua deja un pârâiaș de pământ de flori umflat. Simone stătea cu ambele picioare în balta formată sub calorifer. Într-o mână ținea cădița, între timp golită, pentru băi de picioare, în timp ce cu cealaltă rearanja comorile ei de pe pervaz, așeza steaua uscată de mare lângă cutiuțele de chibrituri, schimba locul dopurilor de plută cu cel al semințelor de dovleac și punea câteva pietricele în apa de la picioarele ei.

– Ce faci acolo? o întrebă van Leeuwen. Cum umbli prin casă? N-ai vrea să te acoperi măcar cu ceva? Uită-te și tu la tine cum

arăți cu pielea ta înroșită, ca un rac fiert. Hai să-ți aduc un halat de baie!

Dădu drumul la televizor, pentru că știa că sâmbăta dimineața aproape toate canalele transmiteau filmulețe comice care atrăgeau necondiționat atenția lui Simone. Muzica stridentă și gâlceava omuleților umpleau spațiul desenat de umbra ulmilor de afară. Plecase să îi aducă halatul și o găsi la întoarcere instalată comod pe fotoliul ei preferat, ținând cu ambele mâini o pernă pe burtă. Cufundată fericit în isteria viu colorată de pe micul ecran.

O înfășură în capotul frotat și se așeză apoi lângă ea, pe jos, pentru a privi cu ea câteva minute la televizor. Simone râdea fericită împreună cu personajele desenelor animate și scotea un sunet, un fel de scâncet, de fiecare dată când unul dintre acestea plângea. Într-una dintre pauzele publicitare, își puse mâna pe creștetul capului lui van Leeuwen și întrebă:

– Ce facem acum?

– Surpriză, îi răspunse el.

Ea reflectă la cele auzite, apoi zâmbi aprobator.

– Bine, dar ce facem? continuă.

– Mergem la plimbare, îi zise el. Cu Ton.

– Cu Ton?

– Ton Gallo, îl cunoști doar. Vine un pic mai târziu și ieșim puțin împreună la piață.

Vizitele constituiau o raritate; de fapt, în afară de Gallo oricum nu venea nimeni. Toți ceilalți păreau să se teamă, de parcă suferința pe care o împărtășeau amândoi ar fi fost o gaură neagră, ceva sumbru și necunoscut, care i-ar fi putut atrage și pe ei într-un abis. „Boala și crima se aseamănă, obișnuia comisarul să gândească, odată ce te-au atins, întunericul, imprevizibilul devin instantaneu parte a propriei vieți. Hăul devine realitate, indiferent cât de tare te străduiești să te îndepărtezi de el."

Simone se ridică, strânse cu putere perna din brațe și murmură insistent:

– Mergem la plimbare... să ne îmbrăcăm repede!

– Nu încă, o liniști el, nu încă, mai întâi mâncăm.

– Ce mâncăm?

– Să vedem ce găsim pe aici.

Van Leeuwen se ridică și merse în bucătărie. Inspectă frigiderul, cutia de pâine, cămara. Aveau ouă, pâine și sparanghelul pe care-l cumpărase ieri după vizita la clinică. „O omletă cu sparanghel, se gândi, un pic de șuncă crudă, pâine de Toscana, o salată de rucola și un vin alb ușor."

Se întoarse și o descoperi pe Simone stând în dreptul ușii, chiar în spatele lui.

– Când plecăm? îl întrebă ea.

– Mai stăm puțin, îi răspunse van Leeuwen. Întâi trebuie să te îmbraci, și după aceea mâncăm.

– Ce avem?

– Nu are nici o importanță, spuse el ceva mai tare decât și-ar fi dorit. De când te interesează ce mănânci? E foarte posibil să nu avem nimic, pentru că nu pot găti, dacă te tot ții după mine. De ce nu poți să mă lași în pace măcar un sfert de oră!? Doar nu ești o gâscă! Asta ai de gând să faci toată ziua?

– Iartă-mă, murmură ea. Obrazul i se schimonosi la fel ca atunci când auzea plângând personajele desenelor animate. Trebuie să merg la lucru!

– Bine, mergi la lucru! strigă van Leeuwen. Pleacă la lucru așa cum ești și rătăcește-te pe drumul spre prăvălia părinților tăi. Atunci pot să mă duc și eu la serviciu și să aștept să mă sune careva care te-a pescuit goală din canal! Ai măcar cea mai vagă idee ce-ai făcut din viața noastră?

Simone începu să plângă, nu pentru că el țipa, ci pentru că mâhnirea din glasul său era mai puternică decât furia. Stătea pur și simplu acolo cu perna lipită de burtă, și lacrimile îi secară abia atunci când el amuți.

– Nu face nimic, spuse ea zâmbind, pentru că te iubesc.

El oftă. O luă în brațe și o scoase din bucătărie.

– Da, și eu te iubesc. Acum îți zic ce îmbrăcăm, apoi când plecăm, și de mâncat o să mâncăm mai târziu, la piață.

15

Hoofdinspecteur Gallo spuse:

– M-am tot gândit la ce a declarat Deniz. Și Tic. Poate că doctorul ăla despre care Kevin îi povestise prietenului său nu avea nici o legătură cu frica sa și nici cu crima. Existase un *doctor,* la fel cum existaseră și drogurile, dar lui Kevin îi era frică de altceva, și acest altceva l-a și ucis în cele din urmă, nu micul trafic. Ce părere ai?

– Posibil, recunoscu comisarul. Nu prea avem multe date, nu-i așa? Nu știm decât că îi era frică și că a fost omorât, și că martorii au văzut pe cineva fugind, pe cineva mic și alb ca varul. Dar vrei să-ți spun ce cred eu? Cred că nici măcar nu era alb, că se vopsise doar.

Era după-amiaza târziu, mergeau de-a lungul Canalului Egelantier până la Prinsengracht. Simone tropăia în mijloc, la brațul lui van Leeuwen, și era veselă ca un cintezoi de dimineață. Nu-l recunoscuse pe Gallo, dar nici frică nu-i era de el; din când în când chiar îi adresa câte un zâmbet, doar că nu avea voie să o atingă.

Arăta ca o păpușă sculptată într-un lemn deschis la culoare și îmbrăcată apoi în haine nepotrivite. Purta cizme grosolane de cauciuc, pantaloni dintr-o pânză rezistentă și un pardesiu. În timp ce van Leeuwen fusese ocupat să-i încheie nasturii, ea-i înnodase de câteva ori cordonul. Părul îi dispărea sub o căciuliță finlandeză tricotată din lână roșie și albastră, buzele sub un strat gros de ruj. Look de Simone.

Pe vremuri, van Leeuwen s-ar fi jenat să iasă așa cu ea pe stradă, dar între timp nu-l mai deranja. Iată unele dintre avantajele venite odată cu vârsta, gândi el, nu mai există rușine, falsă mândrie. Și Gallo se purta absolut firesc în preajma lui Simone, fără a se preface însă că ar fi fost sănătoasă ca întotdeauna, iar acesta era unul dintre nenumăratele motive pentru care van Leeuwen îl aprecia atât de mult pe inspectorul său șef.

Ulmii foșneau în vânt deasupra capetelor lor. Un pescăruș se ridică fără exces de bătăi din aripi de pe luciul apei și pluti ca o seceră albă către frontonul unei case de pe cealaltă parte a canalului, unde ateriză pe cel mai înalt punct, pentru a avea o perspectivă perfectă asupra acoperișurilor și a tuturor lucrurilor interesante care s-ar fi putut petrece într-o după-amiază târzie.

Simone se opri dintr-odată, de parcă i-ar fi venit o idee, se întoarse și o luă spre mal. Rămase acolo în lumina voalată a soarelui, pentru a privi intens spre canal. Van Leeuwen și Gallo se opriră.

– Cum a fost la spital cu brigadier Tambur? întrebă Gallo.

– Își dă silința, mormăi comisarul.

Gallo nu replică, dar un zâmbet îi înflori pe buze. În soarele după-amiezii ochii îi străluceau precum chihlimbarul, iar părul blond, nepieptănat ca mai mereu, îi flutura în vânt.

– M-am gândit la ce mi-ai spus și am observat-o. Este mai mult decât strădanie. Chiar muncește mult să controleze toată harababura aia. Acel talmeș-balmeș compus din dor, iubire, respect, apropiere, dinstanță, din a fi cool și a scoate la iveală sentimente.

– Dacă ar reuși, ar fi cu siguranță prima, spuse van Leeuwen.

– De ce, ție ți-a ieșit. O iubești pe Simone fără să te fi prostit. Și continui să o respecți, chiar și acum.

– O merită, spuse van Leeuwen.

– Te gândești din când în când să o internezi într-un sanatoriu?

– Îi e frică de oamenii străini. Cu Ellen s-a obișnuit, dar a durat foarte mult timp. Atunci a fost vorba despre sacrificiul *ei,* acum

este rândul meu. Suntem căsătoriți de aproape treizeci de ani, cel puțin douăzeci și cinci dintre ei au fost frumoși. Mi-a dăruit multă fericire, fără să am neapărat dreptul la ea. Mi-ar lipsi.

– Ce fel de sacrificiu? întrebă Gallo.

– Copiii, îl lămuri van Leeuwen. Nu am vrut niciodată copii. Știu însă că ea și-ar fi dorit. Ar fi putut să mă părăsească atunci când i-am spus asta, și-ar fi putut căuta altundeva o fericire mai desăvârșită. Dar a renunțat, și fără cine știe ce tam-tam. Nu mi-a făcut scene, nu m-a șantajat, nu a pus condiții. A acceptat, ca o dovadă a dragostei noastre, că nu există nimic mai important decât noi. Iar eu am încercat să am grijă ca această dragoste să fie cât mai adevărată.

Gallo tăcu din nou. Întrebă apoi cu mare grijă:

– Nu ți s-a întâmplat niciodată – înțelegi, ce vreau să spun, nu ne putem controla întotdeauna sentimentele, nu-i așa? Te mai îndrăgostești și de altă femeie, chiar dacă propria soție nu...

Comisarul oftă.

– Sigur că mai apare când și când cineva care ar putea să te ispitească – o colegă a lui Simone de la *Telegraaf Zoo* sau o femeie de care te apropii în timpul anchetei, sau una dintre colege în timpul incursiunilor noastre comune. M-aș fi putut convinge de unul singur că nu-i nici o nenoricire, că nu aș răni pe nimeni, pentru că oricum nu s-ar afla niciodată, și cu toate asta nu am reușit să-mi calc pe inimă.

– Dar de ce nu ți-ai dorit copii?

– Pur și simplu. Dacă ai copii, ești obligat să le fii un tată bun. Iar eu nu eram sigur că puteam – sau voiam – asta. Și este obligatoriu să fii sigur.

– Ți-a părut vreodată rău?

– Nu. Câteodată pentru Simone. Pentru mine, niciodată.

– Ai fi fost un tată bun.

– E prea târziu să mai aflu dacă e adevărat.

– Cât o să mai reziști să trăiești așa?

– O să văd, răspunse van Leeuwen. Deocamdată, mă consider un supraviețuitor al happy-endului.

Trecuse o bună bucată de vreme de când Simone coborâse pe malul canalului și comisarul merse spre ea, pentru a afla ce o captiva atât de tare.

Apa era neagră și verde, și plină de gunoaie plutind tihnit. Sub suprafața ei creșteau alge și tot felul de plante cu brațe lungi, care se legănau nesigur în curenții slabi. Păianjeni de apă se cățărau peste pietrele umede acoperite de mușchi. Un pește închis la culoare zăcea nemișcat în bezna nevăzută a străfundurilor. Dacă priveai suficient de mult timp în jos, aveai senzația că-ți fuge pământul de sub picioare, că te scufunzi în nămol. Timpul se opri, în timp ce apa continua să curgă. Un pescăruș coborî brusc, ca un fulger alb. Van Leeuwen apucă mâna lui Simone și o trase dinspre chei.

– Haide, îi spuse el.

– Veneția, zise ea.

Îl urmă, nu fără a se opune și se mai întoarse de câteva ori. Dar el o ținea strâns, o sărută o dată pe obraz și încă o dată pe nas. Ea zâmbi și-și întinse fața spre el.

– Eschimoși, spuse ea.

El își frecă nasul de al ei, și Simone renunță la rezistența dinainte.

– A fost întotdeauna înnebunită după apă, îi explică van Leeuwen lui Gallo. Prima oară când am văzut-o, pedala pe bicicleta ei prin ploaie. Vara nu reușea să treacă pe lângă vreun pârâu sau vreo baltă fără să facă o baie. Ca o vidră. Am închiriat odată o căsuță în Toscana, undeva pe un deal din apropierea Sienei. Pe costișele de sub ea creștea viță-de-vie, o potecă îngustă ducea printre butuci până jos la un râu, dar nu mai știu cum se numea. Pe șoseaua de deasupra malului tronau pini și chiparoși, ca să ajungi la apă mai trebuia să treci printre niște podbeli. Era un august canicular, soarele ardea zi de zi, astfel încât părăseam casa de dimineață, coboram drumul prăfuit și ne petreceam vremea pe

un cot al râului. Aveam întotdeauna la noi un coș de picnic plin cu vin, șuncă, brânză și pâine albă, care ne ajungeau până seara. Vinul alb îl depozitam în apa rece și limpede, și, dacă nu eram prea ocupați cu tot felul de chestii nebunești, ne întindeam și noi în râu. Zăceam acolo, pur și simplu, cu licoarea la îndemână, și observam libelulele de deasupra stufului care străluceau albastru în soare, în timp ce curenții ne șopteau la ureche și plescăiau ca un animal mare, mulțumit. O strânse pe Simone la piept. Putea să stea așa, întinsă pe spate în apă, câte o jumătate de zi și, când se ridica, scutura în soare o cascadă de picături strălucitoare. Seara ieșeam în oraș. Ai fost vreodată la Siena, Ton? Orașul se află pe un deal și este înconjurat de ziduri străvechi. Turnurile lui străpung cerul sever și colțos, iar vara orizontul este luminos până foarte târziu, în vreme ce pe câmpie noaptea se adună deja ca fumul și urcă încet spre ziduri și turnuri. Este o priveliște frumoasă, la fel ca și lumina familiară din ulițele înguste și ferestrele minuscule. Simone nu se sătura niciodată de Siena. Van Leeuwen își privi soția. Mai știi vara aceea în Toscana? Cum jucam nopțile *palio*. În piața cea strâmbă?

Simone dădu din cap ca și cum și-ar fi amintit, chiar dacă toate celelalte erau de mult uitate. Îl apucă de mână, câțiva pași mai târziu îi dădu însă drumul.

Peste acoperișurile din Amsterdam începuse să se lase amurgul scurt al unei seri de primăvară. Cerul se decolora într-un albastru rozaliu, în care avea să se infiltreze rapid verdele cenușiu al nopții. Pe podurile canalului lumina galbenă sărea de la felinar la felinar, ferestrele caselor mai pluteau încă în aer asemenea unor pătrate albe, dar zidurile lor se contopeau deja cu întunericul.

Își continuară drumul de-a lungul canalului până la Noordermarkt. Sub podul care traversa Canalul Brouwer plutea un abur violet. Trecătorii se înghesuiau printre tarabele aflate în umbra bisericii care se înălța abrupt dimpreună cu zidurile ei maro și puternice. Frontoanele albe, ca niște clopote, ale caselor din jur tiveau piața asemenea unei borduri.

– Ai grijă, să nu te pierzi, spuse van Leeuwen.

Simone îl luă iar de mână, o îngrijora puhoiul de lume. Obrazul ei trăda curiozitate, dar şi un prim atac de panică.

Toată piaţa mirosea a mangal încins, a arsură picantă, a ceapă şi a usturoi. Primele insecte dansau deja în lumina aburită a becurilor din dreptul dughenelor. Muştele zumzăiau deasupra cărnii suculente şi a peştilor argintii de pe gheaţa pătată cu sânge. Fazanii legaţi în snopuri atârnau de nişte cârlige de oţel bine lustruite şi se holbau la iepurii de jos, care – bine întinşi – păreau să mai alerge şi în moarte. Piramide de brânzeturi, fructe şi legume se înălţau sub marchizele standurilor şi în roabele cu marfă. Alături munţi de stridii, de scoici sau melci, amestecul roşu de homari vii din găleţi umplute cu apă. Pâine proaspătă de vatră, vin, miere, totul te îmbia, iar Simone se tot oprea, fascinată de atâta abundenţă.

Comisarul observa toţi acei negustori întorcând peştii pe gheaţă, împachetând carnea, luând banii clienţilor sau dându-le acestora restul. „Nu numai dreptatea este oarbă, gândi el, ci şi fericirea. Cât de simplă putea fi viaţa, dacă ştiai să o iei aşa cum vine, fără să încerci să o îmbunătăţeşti sau schimbi."

Cerul din spatele turnului bisericii devenise arămiu, iar luna prezenta contururi mai precise. Apa canalului strălucea în reflexele asfinţitului. În faţa portalului principal al Noorderkerk, stătea un muzicant ambulant cu o flaşnetă bogat împodobită. Cânta *Lalelele din Amsterdam*. Rafale de vânt reci treceau foşnind printre prelatele din muşama şi împrăştiau muzica şi strigătele ţăranilor, pescarilor şi măcelarilor.

Trecând prin mulţime, van Leeuwen recunoscu multe chipuri familiare. Îşi lăsă privirea să alunece deasupra trecătorilor, pe unul sau altul dintre aceştia îl luă apoi în vizor, îl fixă în minte, până ce ştia cu exactitate cine era, dacă avea sau nu vreun cazier. Răspundea întotdeauna, dacă era salutat, dar niciodată nu făcea el primul pas.

– Copiii sunt urmăriți în continuare? îl întrebă pe Gallo care mergea alături de el.

– O echipă îl supraveghează pe Deniz și alta pe acea Robbie, răspunse inspectorul-șef. Am postat pe cineva în fața clădirii demolate și pe altcineva în fața casei în care locuiesc părinții lui Tic. Dar comisarul-șef nu va aproba treaba asta prea multă vreme.

– Vor rămâne acolo unde sunt atâta timp cât vreau eu. Van Leeuwen își simți telefonul mobil sunând în buzunarul de la piept al jachetei sale sport, îl scoase și răspunse. Da? La început, nu reușea să distingă nimic altceva decât zgomote de fundal, crâmpeie dintr-o melodie rock, apoi zornăitul unui aparat de jocuri mecanice. Alo?

În sfârșit, auzi o voce stinsă întrebând:

– *Mijnheer* van Leeuwen? Comisare?

– Da.

– Sunt eu, Esther. Fata de la gară.

Van Leeuwen o înțelegea cu greu.

– Esther, poți să vorbești ceva mai tare?

Trosnete și pocnete se auzeau, dar legătura rămase la fel de proastă. Esther spuse:

– Voiam să vă întreb de ce mi-ați spus Tic, știți dumneavoastră, atunci pe peron.

Vocea îi suna neclar, părea să vină de foarte departe, de parcă s-ar fi propulsat în cele din urmă în cosmos, pentru a avea de acolo o perspectivă astronautică asupra pământului pe care era atât de nefericită.

– Pentru că eram în căutarea unei fete, căreia i se spune Tic, îi răspunse van Leeuwen. Și pentru că aveam impresia că mi-a condus cineva pașii către tine.

– Cine v-a condus la mine? întrebă fata.

– Un băiat mort.

– Vă referiți la Kevin.

– Cum ți-a venit ideea asta?

– Știu că sunteți pe urmele unui criminal, spuse fata. Mi-a povestit Robbie. Și mi-a mai spus că sunteți în regulă.

– Robbie Maartens? De unde o cunoști tu?

Esther tăcu. Părea că se gândește.

– Se întâmplă să ne întâlnim din când în când, noaptea, pe pistă. Ea mi-a povestit și că băiatul ăsta, Kevin, avea o prietenă pe care o chema Tic. Și brusc totul a început să se lege și să capete sens. Înțelegeți?

– Ce a căpătat sens?

– Ei, ce, chestia asta cu băiatul. Ea zicea că ucigașul său ar putea fi de culoare, un african sau așa ceva, dumneavoastră ați fi spus asta la interogatoriu, și eu am văzut unul, de Koninginnedag, și cu puțin timp în urmă l-am văzut iar.

Van Leeuwen deveni dintr-odată conștient de transpirația care-i umezea subsuorile. Își simțea pulsul bătând până și sub unghiile degetelor.

– Unde? Unde l-ai văzut?

Muzica din fundal devenea tot mai sonoră, un aparat de jocuri mecanice începuse din nou să zornăie.

– L-am văzut fugind din parc, strigă Esther destul de greu perceptibil, cam pe la ora la care trebuie să fi fost omorât Kevin. Avea sânge pe mâini și pe față, doar că atunci nu știam că e sânge, ci ceva roșu, mânjit pe alocuri, unde de fapt era alb, dar dedesubt era negru.

– Încotro alerga?

– De fapt, a trecut foarte aproape de mine. Dar nu știu încotro se îndrepta.

– Și unde l-ai revăzut? Când?

– Ieri-noapte. La Blue Note. Ăsta este un...

– Știu ce este Blue Note. După ce l-ai recunoscut?

– Avea un nas cam ciudat, cu un fel de gaură sfredelită în el, dar nu purta nici vreun inel, nici o perlă, știți dumneavoastră, avea doar gaura aia.

„Mai este în Amsterdam, gândi van Leeuwen. Acum o știa cu certitudine; ucigașul mai este aici."

– Crezi că ar putea reapărea și diseară la Blue Note? o întrebă el. Ni-l poți arăta?

– Nu știu. Vocea lui Esther devenise și mai slabă. De fapt, ei bine, aș prefera să nu am nici o legătură cu chestia asta...

– Ne întâlnim la zece în fața clubului, continuă repede van Leeuwen. Mă auzi, Esther? La zece...

– Mai bine la un'șpe, spuse Esther. Și nu chiar în fața clubului. Câteva case mai departe este o cafenea...

Van Leeuwen simți pe cineva atingându-l de braț. Ridică privirea. În fața sa era Gallo care întreba:

– Unde e Simone?

– Ce? Van Leeuwen se sperie. La unsprezece la cafenea, strigă el și întrerupse convorbirea. Credeam că e cu tine!

– Ultima dată când am văzut-o stătea chiar lângă tine. Tu vorbeai la telefon, în timp ce ea...

Comisarul avea impresia că întreaga piață începuse să se învârtă în jurul său. Zburau pe lângă el chipurile trecătorilor, tarabele luminate, negustorii urlând.

– Simone!

Nici una dintre fețe nu era a ei, făptura ei suplă nu se deslușea nicăieri în mulțime. Van Leeuwen își roti privirea în căutarea unei căciuliță colorate, unui trenci bej, a unui obraz palid și speriat. Și iată din nou acea frică surdă, furioasă, pe care toată ziua încercase să o uite.

– Simone!

Și Gallo se amestecase în puhoi și-i striga numele.

– Simone!

Se oprea, oprea oameni întâmplare, îi împingea la o parte, mergea mai departe.

Van Leeuwen rezista cu greu impulsului de a o lua, pur și simplu, la sănătoasa. Rămase pe loc, doar ochii-i alunecau peste străduțele dintre tarabe, defalcau chipurile, suprapuneau un raster

peste mulțime, pe aceasta o împărțeau apoi în pătrate micuțe, pe care – rând pe rând – le măreau și iar le micșorau, separau corpurile de umbrele lor. Își simțea inima chircită și întărită de grijă bătând cu putere în piept.

Simone nu era nicăieri. Cu cât mai tare se străduia, cu atât mai mult se estompau figurile din jur. Îl auzea pe flașnetar cântând *Lalelele din Amsterdam,* percepea undeva și vocea lui Gallo strigând numele ei, dar de văzut, nu vedea decât trecători grăbiți, care cu fiecare privire îi deveneau mai străini. Își modificau culoarea, forma, înfățișarea.

Unul dintre chipuri îl fixa insistent. Se mișca împreună cu toți ceilalți. Reapăru în lumină în spatele uneia dintre tarabele pieții, pentru a dispărea apoi din nou în umbră. Era scund, dar cu tot întunericul de afară polițistul realiză că nu mai era un copil. Nu avea zece sau doisprezece ani, ci mai mult. Băiatul înainta repede, mărise mai mult viteza după ce întâlnise privirea lui van Leeuwen, cu toate acestea comisarul reușise să-i vadă ochii, și erau ochii unui vânător care-și urmărește prada.

„De aici vine frica, deci, gândi van Leeuwen; nu dispariția lui Simone este cauza, ci băiatul. El a fost în casa demolată și el a fost la spital, și acum este aici, și dacă afli ce a căutat în toate aceste locuri, atunci ai găsit și cheia care-ți trebuie."

Flașnetarul începuse un cântec nou, *Penny Lane.* Băiatul, pe care cu o clipă în urmă îl mai văzuse, dispăruse dintr-odată. „Cine ești? se întrebă van Leeuwen. Pe cine țineai sub observație, pe mine sau pe nevastă-mea? De unde știi cine sunt? Și, dacă știi, ce vrei de la mine? Vrei să mă atenționezi sau să mă amenințI?"

Caterinca derula melodia, iar van Leeuwen se strecură prin mulțime până la intrarea principală în biserică, acolo unde Simone stătea în dreptul flașnetei și asculta muzica.

– Surpriză, îi spuse el. Nu a fost deloc bine ce ai făcut.

Ea se întoarse cu fața spre el, dezvăluindu-i obrazul inundat de lacrimi.

– De ce plângi? o întrebă.
Dar cine să știe!?

16

Cerul se arcuia ca o mătase de un albastru foarte închis deasupra Rijksmuseum-ului. Mașinile de pe Stadhouderskade se strecurau de la stop la stop în cozi lungi de tablă. Luminile frânelor clipoceau roșu printre dârele gazelor de eșapament. Blue Note se afla pe o stradă lăturalnică. Comisarul îl rugă pe Gallo să oprească la colțul ei, unde coborî, pentru a parcurge ultima bucată de drum pe jos.

– Intru eu primul, explică el. Ton, tu vii ceva mai târziu cu brigadier Tambur, și tu, Vreeling, ultimul. Nu ne cunoaștem, și voi nu întreprindeți absolut nimic fără să vă spun eu. Fata asta, Esther, nu are încredere decât în mine. De aceea trebuie să intru cu ea, chiar dacă există riscul ca persoana țintă să mă recunoască. Dacă apare, bineînțeles. Arestăm băiatul imediat ce Esther îl identifică, și asta a fost.

– Să te audă Dumnezeu, spuse Gallo.

Van Leeuwen tăcu, pentru că descoperise între timp fata. Stătea, așa cum stabiliseră, la câteva case depărtare, în dreptul unei cafenele. Deși nu sufla nici pic de vânt, comisarul simțea pe piele o adiere fină, aripi de fluture parcă. Porni spre ea domol, nu dorea să lase impresia că ar fi urmărit vreun scop. Avea antrenament, știa să-și mascheze febra vânătorii, ceea ce nu însemna însă că ea nu exista.

Dincolo de marile artere de circulație, trotuarele erau aproape pustii la această oră. În dreptul intrării în club se afla un pluton de

motociclete și biciclete. Deasupra, de fațadă era prinsă o firmă luminată de un reflector mic, reprezentând imaginea stilizată a unui bongo și a unui saxofon. Obloane metalice vopsite în albastru ascundeau interiorul clubului de privirile curioșilor. O scară din piatră conducea spre o ușă din oțel deschisă, din spatele căreia duduia muzica hip-hop.

Van Leeuwen trecu de ea și se îndrepta spre fata din fața cafenelei. Esther stătea acolo de parcă acesta ar fi fost unicul scop al vieții ei: să aștepte undeva în noapte un lucru pe care oricum nu-l putea influența în vreun fel. Îmbrăcase aceleași haine pe care le purtase și duminică seara pe peron, dar nu mai era așa de palidă ca atunci. Îl observă pe van Leeuwen abia când ajunse în fața ei. Ochii continuau să-i ardă la fel albastru și de luminos asemenea unor flame de gaz. Scutură simultan din cap și din umeri.

– Aveți o țigară?

– Nu fumez, spuse comisarul. Te simți mai bine?

– Sigur, răspunse Esther. Nu este ăsta mersul lumii?

– Ba da, răspunse el. Tu mergi înainte, eu te urmez peste câteva minute. Dacă el este deja înăuntru, nu faci nimic până îți zic eu. Dacă nu a venit, te întorci la ușă și rămâi acolo, și, cum apare, îmi faci un semn.

Esther încuviință, își băgă mâinile în buzunarele jachetei și o porni spre scara de la Blue Note. Van Leeuwen așteptă preț de vreo două minute și o luă după ea. Prin ușa de oțel de la piciorul scării pătrunse într-o încăpere mică și prost luminată, plină de un fum dulceag. Pe banca cu perne albastre de vinilin de dincolo de ușă stăteau trei africani echipați în costume din piele neagră. Unul dintre ei își purta părul împletit într-o coadă lungă, ceilalți doi îl ascunseseră sub niște baticuri roșii de pirat, înnodate într-o parte. Nu-i acordaseră comisarului nici un fel de atenție, trecuse pe lângă ei și nimerise într-un soi de pivniță cavernoasă, care tremura sub povara zgomotului produs de o trupă cu cinci membri care cântau live.

„Nu sunteți voi", gândi el.

Sunetul ascuțit al trompetelor amplificate electric se amesteca cu ritmurile sacadate ale ritmurilor de percuție și cu tonurile biciuitoare ale corzilor de chitară. Bateriile reflectoarelor roșii, galbene și albastre asigurau revărsarea luminilor pe trupurile contorsionate ale dansatorilor de pe ringul din fața formației. Doi cântăreți de culoare cu căciulițe roșii tricotate, jachete de piele, pantaloni bottom-down și pantofi sport Puma lălăiau un cântec monoton despre viața pe stradă, care desigur că era rece și criminală, populată de cocote masculine, homosexuali și pui de târfe în limuzine Lexus și țoale P-Diddy. Purtau la gât și mâini o cantitate de aur suficientă pentru achitarea, dintr-o bucată, a datoriilor externe ale câtorva state africane mici.

Comisarul se opri instinctiv la marginea ringului de dans, de parcă s-ar fi temut că suprafața sa subțire ca o pojghiță de gheață nu ar fi rezistat la greutatea sa. Bașii bubuind înfundat îi modificau bătăile cordului. Dintr-odată nu mai era vorba nici despre inima *sa* și nici despre ritmul *său*.

Esther era de negăsit. Van Leeuwen înconjură ringul și intră într-o încăpere mai mică, dominată de un bar lung. Lângă acesta, câțiva hip-hoperi purtând haine de breakdanceri se înghesuiau în jurul unui Flipper Barbarella. Și ei purtau căciulițe roșii. Existau acolo o jumătate de duzină de nișe cu mese înalte și taburete înșurubate în podea, pe care stăteau fete cu artistice frizuri rasta, îmbrăcate în jeanși sau fuste scurte de piele și tricouri fără mâneci.

Între ele tronau – asemenea unor micuțe păsări de pradă – însoțitorii lor, niște băiețandri cu barba abia mijită, în costume de jogging largi, din mătase artificială, și cu ceasuri Rolex contrafăcute la încheieturile mâinilor. Fesurile roșii de schi păreau să se constituie într-un fel de cod secret, *fac parte din gașcă*. Unul dintre puști îl țintui pe van Leeuwen cu o privire scurtă și pătrunzătoare.

„Așa e băiete, sunt polițai. Dar indiferent ce ai făcut, nu mă interesează persoana ta.

Nu ești tu."

Esther stătea în aglomerația aia de la bar și îl observa în oglinda din spatele tejghelei. Van Leeuwen se îndrepta încet spre un scaun liber din apropierea ei. Barmanul alb se prefăcea că nu-l bagă în seamă. Purta un muscle-shirt cu inscripția *Jailhouse Rock,* iar părul îi cădea în bucle cenușii până în dreptul umerilor slăbănogi.

Comisarul se așeză. Întâlni privirea lui Esther în oglindă. Ea-și mișcă apoi capul aproape imperceptibil, se ridică și merse spre ringul de dans. Van Leeuwen îi urmărea mișcările în oglinda încadrată de sticle. Îl vedea și pe barmanul care încetase să-l ignore. Acesta îl privi întâi scurt, apoi întrebă:

– Ce doriți?

– Aveți un vin roșu desfundat? întrebă comisarul. Muzica îi acoperea glasul. Un vin roșu, vă rog, spuse el mai tare.

Bărbatul dădu din cap afirmativ, aprinse apoi cu o brichetă Zippo zgâriată țigara unei femei trei scaune mai încolo. Era unsprezece și un sfert și băiatul pe care Esther îl văzuse de Koninginnedag nu apăruse încă. Van Leeuwen se uită discret în jur. Descrierea martorilor oculari nu se potrivea nici unuia dintre cei prezenți, dar se întâmplase deja ca martorii să descrie omuleții de pe Marte sau extratereștrii și ca martorii să nu fie martori, ci doar persoane care încercau să se dea mari sau care căutau ei înșiși ajutor.

Comisarul nu se aștepta la nimic. Așteptările se dovedeau întotdeauna a fi false, la fel ca și speranțele. Urmărea în continuare culoarul care conducea la ringul de dans și băiatul care-i aruncase acea privire pătrunzătoare.

Doi bărbați îmbrăcați în cămăși colorate, transpirate, se înghesuiseră lângă el. Fețele le erau umflate de prea multă băutură și de prea puțin somn. Amândoi purtau niște fulare cu embleme necunoscute lui van Leeuwen, nu și căciulițe roșii. *Hooligans,* gândi el, probabil din Chelsea. Ajax jucase azi împotriva celor de la Chelsea, dar nu știa care fusese scorul.

– Two Guiness! urlă unul din cei doi.

– Ce-i cu vinul meu roșu? strigă și van Leeuwen. Barmanul tocmai scutura cu ambele mâini un cocktailshaker bine răcit. Ochii-i deveniseră obtuzi ca metalul paharului de mixat umplut cu gheață.

Aveți răbdare, răspunse el. Doar vedeți ce aglomerație e. Fac cele mai bune băuturi din tot orașul. Iar asta durează.

– Am comandat vin roșu, replică van Leeuwen. Și, din câte știu eu, ăla e gata și în sticlă. Trebuie doar turnat în pahar.

Barmanul turnă conținutul shakerului în două pahare cu picior lung, pe care le puse imediat pe tejghea. Întinse apoi mâna spre o sticlă destupată deja de Mouton Cadet și turnă Bordeaux-ul într-un potir burtos. În oglindă van Leeuwen îi descoperi pe inspectorul-șef Gallo și pe bragadier Tambur îndreptându-se de-a lungul ringului spre bar. Pe inspectorul Vreeling, în schimb, și pe Esther nu-i zărea nicăieri.

Formația luase o scurtă pauză, dar muzica pusă de DJ era la fel de agresivă și de monotonă. Lui van Leeuwen nu-i rămânea decât să spere că nu mai avea mult de așteptat. Vinul roșu avea iz de dop de plută, îl bău totuși și așa. Îl vedea pe Gallo aplecându-se, pe Julika șoptindu-i ceva la ureche, din nou pe Gallo dând din cap. Ea-i mai spuse ceva și el o aprobă. Julika se îndepărtă de inspector și se duse la bar, pentru a comanda ceva. „Ce face, ce i-a venit?“ gândi van Leeuwen.

Julika se străduia să nu se uite în direcția lui. Vorbise ceva cu barmanul, acum stătea acolo și aștepta, și, în timp ce aștepta, își aprinse o țigară. Prin fumul ridicat, analiza bărbații înșirați de-a lungul tejghelii. „Nu e bine ce face. Există pericolul să fie abordată de careva, să-i fie distrasă atenția. Ton nu ar fi trebuit să-i permită mișcarea asta. Au venit ca un cuplu, și acum, uită-te la ea, stă acolo ca una care vrea să agațe pe cineva pentru noapte. Și unde naiba e Vreeling?“

Abia atunci îl zări pe inspector printre dansatori. Dintre ei toți Vreeling – purtând o căciulă de lână roșie de schi, ochelari de soare și o jachetă bleumarin cu glugă – era singurul care se

potrivea perfect cadrului. Se mișca grațios și dezinvolt la marginea ringului de dans. „Bună idee", gândi comisarul.

Unul din cei doi *hooligans* cu cămășile înflorate și transpirate își lua Guinness-ul și o porni spre Julika. Ajuns în fața ei, o privi în ochi și sorbi o înghițitură zdravănă. Îi spuse ceva, dar fata nu reacționă. Bărbatul își strâmbă gura într-un rânjet strâmb. Mai bău o gură și mai zise ceva. Julika scutură din cap.

Gallo nu reapăruse încă, iar Vreeling dansa mai departe. La câțiva pași de el se afla Esther. „Ce face pe ringul de dans? se mira comisarul; era vorba doar că așteaptă lângă ușă și-mi face semn când apare băiatul."

Băiatul purta o pălărie fără boruri, o pereche de ochelari de soare și un balonzaid bej, lung până la glezne. Sub palton van Leeuwen zări niște tenișI albi, nu însă și o cămașă sau ciorapi. Pălăria și ochelarii aveau menirea să-l facă să arate mai vârstnic, dar statura nu avea cum să și-o modifice: nu era mai înalt de un metru și șaizeci, vârsta era undeva între paisprezece și șaptesprezece ani, de culoare. Se mișca încoace și încolo în spatele ascultătorilor, ca o panteră în cușcă, cu pași arcuiți parcă. Pașii aceștia îl trădaseră, van Leeuwen îi recunoscuse.

Încercă să și-l imagineze pe puști în absența acestor haine, gol până la brâu, într-o pereche de pantaloni scurți, cu trupul pictat cu ulei de cocos și var. Gata, asta e, iată-l pe asasinul său.

Esther se întoarse și o luă agale spre ieșire. Vreeling se apropia în ritmul muzicii de băiat. Van Leeuwen se ridică de pe scaun, rămase însă în continuare cu spatele la încăpere. Spera ca inspectorul-șef să-l fi remarcat între timp pe băiatul de culoare și să-i bareze drumul spre scară.

Deodată la bar, acolo unde stătea Julika, se iscase scandal. Se auzi zgomot de sticlă spartă și un strigăt. Huliganul aruncase un alt client de pe taburetul său și se repezea acum asupra sa. Julika se ținea de obraz, ca și cum ar fi fost la rândul ei lovită. Se alătură grupului și al doilea bătăuș, se ocupau cu schimbul de omul trântit la pământ.

Puștiul de pe ringul de dans se oprise, privea în jur asemenea unui animal sălbatic care adulmeca primejdia. Fixase barul tocmai în momentul în care Julika îl împinsese pe cel de-al doilea scandalagiu, își scoase legitimația din plastic și strigase: *Politie, politie!*

„Asta a fost", gândi comisarul. Se întoarse în încercarea de-a salva ce mai putea fi salvat.

Formația își reluă programul, reflectoarele mângâiau creștetele publicului cu lumina lor roșie, galbenă și albastră. Inspectorul Vreeling se strecura printre dansatori către marginea spațiului de dans, dar van Leeuwen nu putea vedea încotro se îndrepta. Apoi îl descoperi pe băiat, stătea în preajma ieșirii.

Părea nesigur, era evident că se străduia să priceapă ce se întâmpla. Dacă incidentul avea vreo legătură cu el. Își întoarse obrazul spre van Leeuwen. „Știe cine ești, gândi comisarul. A știut-o deja seara, la piață, dar acum știe și de ce te afli aici, i-o spune instinctul." Băiatul se întoarse și o zbughi cu salturi mari pe scară în sus.

– Ton! Julika! Ne scapă!

Van Leeuwen o porni ca o furtună în urmărirea lui, iar marea căciulițelor roșii se desfăcea dinaintea sa. Lopăta cu ambele mâini hip-hoperii care-i ieșeau în cale. Traversă în fugă suprafața de dans netedă ca o oglindă, poalele trenciului zburau. În fața lui încercau să străpungă mulțimea Vreeling și Gallo. Amândoi își scoseseră la vedere pistoalele SIG Sauer, dar cu toate acestea nici unul din ei nu reușea să înainteze mai mai rapid decât el. Ajunse în sfârșit la ușa de oțel, apoi la scară, la treptele de piatră, la trotuarul din fața clubului, la stradă.

Strada era goală. Își roti privirea de jur împrejur, dar strada rămânea pustie. Se întindea în lumina felinarelor ușor legănate de vânt, iar van Leeuwen gândi din nou, *asta a fost, deci.*

– Eu am zbârcit-o, o auzi pe brigadier Tambur rostind fără suflare în spatele său. A fost vina mea. Îmi pare al naibii de rău. Am stricat totul.

– Ai zbârcit-o, spuse și inspectorul Vreeling ajuns în dreptul lor.

– Știu, replică Julika. Știu că am zbârcit-o.

Gallo își puse pistolul la loc în toc.

– Se mai întâmplă, spuse.

– Mă simt ca un rahat, continuă Julika gata, gata să plângă.

– Astfel de lucruri se mai întâmplă, repetă Gallo.

Van Leeuwen nu zicea o vorbă. Dar nici să se uite la ea nu putea, nu încă. Încetul cu încetul, inima sa își regăsea propriul ritm, în care mai trebuia să bată o bună bucată de vreme, înainte de putea privi sau vorbi iar cu cineva.

17

– A fost vina mea, spuse comisarul. Indicațiile mele nu au fost suficient de clare.

Comisarul-șef stătea în dreptul ferestrei privind la platanii și la stârcul de lemn din curtea interioară. Îi trăda furia doar spatele său, mai îngust parcă decât de obicei.

– Spune-mi, te rog, mai știi cumva în ce oraș trăim? întrebă el. Mai ai vreo legătură cu restul lumii, Bruno?! Te-ai pierdut, te-ai rătăcit sau ce-oi fi mai făcut în țara lui van Leeuwen, la care noi, ceilalți muritori, nu avem acces. Aici nu este vorba nici despre *Accesul doar pe propria răspundere,* nici de *Accesul interzis,* nu, nici vorbă, ci direct de *Accesul imposibil!* Câteodată am impresia că ești aidoma soției tale, că ai uitat pur și simplu că în jurul tău există și o altfel de lume. Nu scrii rapoarte. Sustragi probe. Te plimbi suveran pe străzile orașului nostru, care continuă să se numească Amsterdam, și nu Van Leeuwendam și, în loc să servești

legile, obligatorii de altfel pentru noi toți, acționezi după bunul tău plac. Până acum am tot închis ba un ochi, ba altul, dar acum s-a terminat! Cu arestarea ratată de ieri-seară a principalului nostru suspect ai distrus munca unei întregi săptămâni. Și ceea ce este și mai rău: omul a aflat că suntem pe urmele lui.

– Este mai mult decât suspect, spuse van Leeuwen. Este asasinul.

– Cu atât mai rău că ți-a scăpat. Și chiar dacă nu ar fi fost vina ta – așa cum susține sus și tare inspectorul-șef Gallo – tot tu ești cel răspunzător de acțiune. Comisarul-șef nu se întoarse încă. Sau ești de altă părere.

– Nu, spuse van Leeuwen.

– Sunt sigur că îți amintești că ți-am spus și la ultima noastră întâlnire că am toată înțelegerea pentru situația ta familială, continuă comisarul-șef. Respect hotărârea ta de a-ți ține nevasta acasă, de a nu o interna într-un cămin, ba chiar o admir până la un punct. Dar, dacă grija pentru Simone te împiedică să-ți îndeplinești atribuțiile, mă văd obligat să iau anumite măsuri.

– Soția mea nu are nici o legătură cu arestarea ratată, spuse van Leeuwen.

– Ai pierdut-o ieri-seară în piața din fața Nooderkerk, cu doar trei ore înainte de operațiunea de la Blue Note, spuse comisarul-șef. S-a rătăcit și mi s-a povestit cât de devastat erai chiar și la mult timp după ce ai găsit-o.

– Nu a fost pentru prima dată că s-a întâmplat așa ceva, și zău nu-mi pot aminti ca munca mea să fi avut vreodată ceva de suferit.

– Până acum poate că nu, dar va veni și ziua aceea, iar tocmai acesta este rolul meu, acela de a preveni și de a împiedica lucrul acesta. Comisarul-șef se îndepărtă acum de fereastră, fără a se întoarce însă cu totul. Vreau să iei o decizie, și anume imediat: comisia de investigare a crimelor sau soția. Sau mai clar: atâta timp cât Simone continuă să trăiască la tine, nu mai lucrezi nici la acest caz, nici la altul, ci treci la serviciul interior de la...

– Cine ți-a permis ție, Jaap, să-i spui soției mele pe nume?

Abia acum comisarul-şef îşi întoarse faţa către van Leeuwen. Oftă şi arătă cu mâna scaunul din faţa biroului său.

– Nu vrei să iei în sfârşit loc, te rog!

– Credeam că am terminat, zise van Leeuwen şi rămase în picioare.

– Tu chiar crezi că nu am idee cam cum arată în sufletul tău, nu-i aşa? Comisarul-şef se aşeză în spatele mesei sale de scris. Ştiu cum îmi spui. Ayatollahul. Eu şi toţi ceilalţi, care nu am luat-o de jos de tot, ca şi tine, suntem talibani. Dar ce ştii tu, de fapt, despre mine? Ştii cum trăiesc, dacă sunt însurat? Ştii că am un frate? Este mai mare decât mine cu doi ani. Era farmacist la Rotterdam, un bărbat paşnic şi prietenos, care practic m-a crescut după ce tatăl nostru a pierit într-un accident pe o insulă de forare din Marea Nordului. De mama nu mă leagă practic nici o amintire, a dispărut cândva din vieţile noastre, înaintea erei mele, cum s-ar spune. Dar înapoi la fratele meu care a fost împuşcat de nişte drogaţi în timpul unui jaf armat asupra farmaciei sale şi transformat instantaneu într-un schilod. Paraplegic, aşa, de azi pe mâine. Comisarul-şef se apucă să desfacă o agrafă pe care o scosese dintr-un vas de lângă mapa sa de birou. Am crezut că mă pot descurca. Îl ţin la mine, îmi tot spuneam, şi mă ocup eu de el. Dimineaţa îl bărbieresc şi îl spăl, îi pregătesc micul dejun înainte de a pleca la serviciu. Seara, când mă întorc, pregătesc cina, ne uităm un pic împreună la televizor şi îl ajut să se culce. Doar că el nu voia deloc să mănânce, nici măcar atât cât să rămână în viaţă. Îi duc o ceaşcă de cafea cu lapte şi o farfurie cu omletă cu şuncă, apoi el bea cafeaua, iar eu iau înapoi mâncarea.

După ce transformase agrafa într-o bucată de sârmă aproape dreaptă, comisarul-şef se străduia acum să o readucă la forma ei iniţială.

– Am avut şi o femeie, Hannah, cu care doream să mă căsătoresc, spuse el, *noi* doream să ne căsătorim. Cred că m-a iubit – în cadrul posibilităţilor ei, ca să spun aşa. Dar de, cadrul ăsta a fost din păcate cam mic, după cum aveam să aflu, iar conţinutul

lui nu i-a mai plăcut din momentul în care s-a îmbogățit cu un frate în scaun cu rotile, apărut peste noapte și pentru totdeauna în locuința noastră. M-a părăsit. Ea a plecat și fratele meu a rămas. Iar eu am observat abia mai târziu că îmi furasem singur căciula. Nu puteam să împac ambele lucruri, să mă ocup și de el, și de muncă. Și nici nu voiam. L-am internat într-un cămin. Aceasta a fost decizia mea.

Aruncă agrafa de hârtie, cea care se opusese strădaniei sale, în coșul de hârtie din resopal de lângă birou.

– Eu am luat o altfel de decizie, spuse comisarul.

– Atunci nu mai vreau să te văd în poliția mea, răspunse comisarul-șef revenind la bine cunoscutul său ton neutru cu care obișnuia să împartă dispozițiile de serviciu. Consideră-te eliberat din funcție. Cu efect imediat.

Era întuneric în apartament. Doar felinarele stradale reflectau jocul de lumină al apei din canal și-l proiectau pe tavanul camerei de zi. Aproape toate ferestrele caselor de pe cealaltă parte a canalului erau puternic luminate; prin frunzișul verde și des al ulmilor, van Leeuwen reușea să urmărească mișcările relaxate, de sfârșit de zi, ale locuitorilor ei. El stătea pe canapea și reflecta la ultimele zile. Se comportase corect? Ce greșeli îi scăpaseră?

Comisarul-șef avea dreptate, nu exista nici o scuză pentru eșecul cu băiatul pe care-l lăsaseră să scape la Blue Note. Cineva trebuia să răspundă pentru acest lucru. Un criminal care știa că este urmărit putea să devină la fel de periculos ca un leu rănit din jungla africană. „Dar în realitate, nici măcar nu avem vreo pistă, gândi van Leeuwen. Dacă o să fie prudent, o să se ascundă bine și nu o să se apropie de club sau de pușți. Este clar deci că nu-l vom mai vedea vreodată. Și în Amsterdam chiar că te poți ascunde bine."

După discuția purtată cu șeful, van Leeuwen coborâse în biroul său și le relatase lui Gallo, Vreeling și Julikei Tambur despre suspendarea sa. Înăbușise în față toate protestele și exploziile lor

de furie și îi încredințase inspectorului-șef Gallo conducerea anchetei. Acesta îi spusese:

– Te vom informa despre fiecare pas în parte. Pentru noi este în continuare cazul *tău.*

– Nu-i scăpați din ochi pe copii. La despărțire, van Leeuwen dăduse mâna cu fiecare dintre ei. Sub nici o formă nu poate fi întreruptă supravegherea. Ieri și alaltăieri a fost la club doar pentru că le căuta pe Tic și pe Robbie. Unde locuiește Deniz, știe deja. Și ei erau toți o gașcă. Indiferent care o fi secretul lui, este evident că-i e frică să nu le fi povestit Kevin ceva. Dacă e deștept, se ascunde. Dar nu cred că are atâta minte. L-ați văzut acum cu toții și știți cum arată. Cereți un portret robot, cu și fără pălărie, ochelari de soare și palton. Împărțiți poza tuturor secțiilor și patrulelelor de poliție, nu și presei sau televiziunii. Urmărire generală *da,* dar cât de discret se poate. Ocupați-vă în special de școli – școli, cluburi pentru tineret, discoteci, nu ocoliți nici unul din posibilele locuri de întâlnire ale hip-hoperilor, brake-dancerilor sau ce-or mai fi ei, acești puști de culoare.

Comisarul stătea în întunericul livingului său și se întreba dacă procedase corect. Dar probabil că șeful său ajunsese acolo unde era azi tocmai pentru că lua un alt fel de decizii, pe care le analiza prin prisma altor puncte de vedere. Ceea ce, mai mult ca sigur, era valabil pentru majoritatea oamenilor, așa că nu prea avea la ce să cugete acum.

– Imaginează-ți, am fost suspendat, îi spusese lui Simone când ajunsese acasă. Peste treizeci de ani în slujba poliției, și acum m-au scos.

– Nu-i foarte grav, murmurase Simone împăciuitoare, cu siguranță nu-i foarte grav.

„Suspendat sau nu, gândi van Leeuwen, îți rămâne cazul *tău,* exact așa cum a spus Ton. Pe de altă parte, nici un caz nu este atât de important, încât să renunți din pricina lui la soție. Va fi mult prea devreme și atunci când vei fi obligat să o faci, pentru că nu va mai exista nici o altă soluție, dar nu am ajuns încă așa de departe."

Ceva mai târziu se văzu obligat să recunoască că până atunci nu analizase decât o jumătate de adevăr. Cealaltă parte putea foarte bine să însemne și că dorea, de fapt, să scape de acest caz al său, pentru că nu mai avea nici un fel de soluții. Cum altfel ar fi trebuit să-și explice faptul că, pentru scurtă vreme este drept, se gândise chiar și la posibilitatea ca omorul să fi fost comis de un vânător de capete sau de un canibal? Și nu de unul dintre acei canibali albi, care prin intermediul internetului căuta parteneri cu orientări similare – victime, cărora perspectiva de a fi devorați le provoca plăcere. Ci de unul dintre ultimii canibali adevărați, sugerat de doctorul Holthuysen de la patologie în timpul telefonului său nocturn.

Așchia de bambus era răspunzătoare de apropierea – chiar și în Amsterdamul contemporan – de acele reprezentări absolut ciudate despre vânători negri de capete și alți sălbătaci, practicanți ai unor ritualuri de mult apuse. Dar dacă găseai totuși o clipă în care să nu alungi strania idee, te trezeai drept în fața următoarelor întrebări: De ce tocmai în Amsterdamul zilelor noastre? De unde venea canibalul? Cum a ajuns el în Olanda? De ce nu-și recruta victimele din alte orașe europene, din Berlin, Londra sau Paris? De ce era tocmai canibal? De ce atât de tânăr? Cine-i erau părinții? Și, dacă într-adevăr mânca oameni, atunci de ce lăsase atât de mult din Kevin?

„Tâmpenii", gândi comisarul furios. Nu exista nici un canibal. Nu i se întâmpla acum pentru prima oară, la fiecare caz apărea așa un punct, în care te năpădeau cele mai absurde supoziții. Și oricum ar fi fost, nu avusese nici o altă soluție, hotărârea de a renunța la caz fusese singura variantă posibilă după ce comisarul-șef îi ceruse să aleagă.

Se ridică și merse prin întuneric de-a lungul vestibulului în capătul căruia se afla o debara plină de haine vechi, pantofi, fotografii, aparate electrocasnice defecte și tot felul de obiecte moștenite, cărora în anii căsniciei lor nu le găsiseră niciodată vreo întrebuințare. În această cameră a groazei, cum o botezase Simone

odată, se aflau și geamantanele ei nefolosite de multă vreme. Van Leeuwen aprinse lumina. Merse până sub raftul de lemn sub care se îngrămădeau geamantanele, cele ale lui Simone în față, pentru că ea călătorise mai des decât el, de cele mai multe ori în însărcinarea redacției la care lucra.

Ridică valiza și constată cu surprindere că era foarte grea, de parcă ultima dată uitaseră să o despacheteze. Marginile erau deformate, dar mânerul mai ținea, iar încuitorile săriseră de îndată ce le atinsese.

Van Leeuwen se așeză pe jos, lângă geamantanul deschis, pentru a-i studia conținutul în lumina lămpii simple de pe perete. În minte începuse deja să alcătuiască o listă a tuturor obiectelor și a posibilelor lor semnificații, așa ca la orice loc al faptei. Primul lucru descoperit sub o pătură de lână împăturită cu grijă fu o veche șapcă cu cozoroc, una cu model scoțian, pe care Simone o purtase cu multă plăcere în copilărie.

Dădu apoi de un plic gros din hârtie maro, doar pe jumătate lipit și neinscripționat.

Găsi o mănușă uzată, maro-deschis, din piele de bovină.

Găsi un teanc de scrisori legat cu sfoară.

Găsi un caiet negru zdrențuit, care se dovedise a fi un blocnotes cu paginile acoperite de cerneală verde: idei pentru articole, observații, exerciții de stil.

Găsi un ceas ieftin din plastic, bun pentru mersul la înot.

Ah, și inelul acela de argint cu un ametist, care îi aparținuse mamei ei și pe care-l căutase cu atâta zel înainte de primul consult la clinică.

Găsi planuri ale orașelor Siena, Florența, Lisabona, Roma. Lisabona? De unde până unde *Lisabona,* gândi van Leeuwen, nu am fost niciodată împreună acolo și nici singură nu a fost.

Găsi patru bucăți de carton colorate, dar tocite, dintr-un puzzle, de pe vremea când mai aveau răgaz și pentru astfel de jocuri. Când Simone mai reținea regulile, când mai știa cum

trebuie așezate piesele la locul lor, astfel încât imaginea finită să capete un sens.

Găsi trei castane smochinite.

Găsi o pereche de cercei, păreau a fi scumpi, din aur alb și platină, într-o cutiuță îmbrăcată în catifea roșie. Frumoase podoabe, poate puțin cam grele. „Ar trebui să le cunosc", își zise el și încercă să-și aducă aminte când își văzuse soția purtându-le. Nu reuși.

Cine era femeia căreia îi aparținea ciudata colecție? De ce păstrase toate aceste lucruri? De parcă ar fi bănuit dinainte că se va îmbolnăvi și ar fi încercat, pentru orice eventualitate, să adune amintiri.

Găsi un mic tablou, de 15x15 centimetri, pictat de un autor necunoscut pe zinc și învelit în hârtie de mătase. Reprezenta o femeie goală pe un prosop de baie, undeva la malul unui pârâiaș. Era culcată pe spate. Ramurile de pini desenau pe pielea ei tot felul de umbre. Un picior era strâns spre corp, eliberându-i rușinea. Fața-i era întoarsă într-o parte, ochii închiși, putea fi totuși recunoscută. Și împreună cu părul blond putea fi într-adevăr ușor recunoscută.

„Siena, gândi van Leeuwen, râul cel mic de sub vie." Ceva în el se zdruncină, simțea cum îl cuprinde greața.

Din plicul doar pe jumătate lipit alunecă o fotografie, imaginea polaroid a unui tânăr brunet zâmbind – suplu, bronzat, frumos, aidoma unei vedete a filmului mut –, pe care van Leeuwen și-l amintea parcă vag. Cine era bărbatul acesta? Comisarului i se părea că – în spatele surâsului său aparent nevinovat – se ascundea o combinație de răutate și vulgaritate. De ce se afla fotografia sa la Simone? De ce o păstrase?

Din apropierea capului tânărului, se avânta spre cerul strălucitor de albastru un turn construit dintr-o piatră roșiatică; era fără îndoială primăria din Siena.

Mai știi cât de fericiți eram la Siena?

Peste tot am fost fericiți.

Dar la Siena am fost foarte fericiți.

Poate ar trebui să mai mergem o dată acolo, medită van Leeuwen; poate acesta este orașul ideal care ne-ar ajuta să redobândim o parte din trecutul nostru, mai curând decât Madridul sau Parisul, sau Roma.

Se gândea la toate locurile în care fuseseră fericiți, la dealurile Castiliei, la viile Toscanei în august, la toamna venețiană și la munții acoperiți de zăpadă ai Elveției. Aceasta fusese ultima lor călătorie împreună, la Klosters, doar câteva zile de Revelion. Își mai amintea și acum jocul artificiilor, reflectarea culorilor lor vii pe dâmburile albe dimprejur.

La începutul căsătoriei lor, atunci când banii nu ajungeau încă pentru mai mult de atât, obișnuiau să plece doar la Zandvoort, pentru a se plimba pe malul mării. Fusese întotdeauna frig, vremea fără excepție rea, un cer cenușiu atârnase mai mereu adânc peste valurile plumburii ale Mării Nordului, iar ei umblaseră strâns înlănțuiți de-a lungul țărmului. Se vedea mergând alături de ea pe nesfârșitele plaje părăsite, auzea foșnetul talazurilor și strigătele răzlețe ale pescărușilor, o simțea pe Simone în brațele sale, lipindu-se de el și căutând protecție în fața vânturilor usturătoare care măturau nisipul umed și rece – toate de parcă ar fi fost ieri.

Și la Zandvoort fuseseră fericiți. *Fericire înseamnă să știi de ce trăiești,* spusese Simone atunci.

„Și să știi de ce plângi", gândi van Leeuwen acum.

Tocmai se pregătea să închidă geamantanul, când descoperi la fundul său o bucățică de roșu strălucind puternic: un chilot din mătase purpurie, al cărui elastic era brodat cu paiete negre. Zăcea acolo mototolit ca o batistă folosită, iar van Leeuwen se întreba ce naiba căuta în valiza lui Simone. Se uită la el în lumină. Măsura s-ar fi putut potrivi, cu toate acestea nu-i putea aparține ei; soția lui nu ar fi îmbrăcat niciodată un astfel de *dessou.* Îl puse la loc. „Niciodată, își spuse el, de câte ori ai gândit oare cuvântul *niciodată* în ultimele minute?"

Își simți stomacul întorcându-i-se pe dos. Nevasta ta nu ar fi purtat așa ceva, dar poate o altă femeie, o altă femeie în soția ta,

care ieșea la iveală doar atunci când nu erați împreună. Pentru cine și-a pus acest chiloțel, pentru un alt bărbat sau poate doar pentru ea? Când a fost la Lisabona, și cu cine? Cine a pictat nudul pe pătrățica de zinc, acea femeie care semăna atât de bine cu Simone? De la cine provin cerceii?

Van Leeuwen își pierduse brusc orice urmă de reținere. Rupse plicul și studie fotografiile. Instantanee, alb-negre și color, ale lui, ale ei, ale unor prieteni comuni; unele dintre ele se întorceau până aproape de anii copilăriei ei petrecuți la Nes. Bărbatul din fața primăriei din Siena nu mai apărea.

Van Leeuwen tăie cu briceagul sfoara ce ținea legate scrisorile. Plicurile nu conțineau expeditor, doar numele și adresa lui Simone, notate cu un scris semeț, aplecat înspre dreapta. Timbre poștale italienești, cu valoarea indicată încă în lire. Scoase una dintre scrisori din plic, găsi același scris și spații mari între rânduri.

Van Leeuwen simțea aerul vibrând dinaintea sa. De vină era formula de adresare. Nu știa suficientă italiană pentru a înțelege conținutul epistolelor, dar formula de adresare era clară: *amore mio*. Și mai înțelegea și câteva alte cuvinte repartizate pe puținele rânduri cu spații mari între ele, încă o dată *amore mio* și *desiderio*, și aici, *passione*, și acolo *ti amo tanto*, și, în sfârșit, cel mai groznic, *Sim carissima*. Pe cealaltă pagină găsi semnătura: *Sandro*.

Sandro, era exact numele pe care i-l spusese cu câteva nopți în urmă.

Van Leeuwen nu mai reușea să se convingă că scrisorile erau adresate unei alte femei; nu mai ținea. Dar cu siguranță că fusese vorba doar despre o chestie unilaterală și lipsită de perspectivă. Acest Sandro – oricine o fi fost el și oriunde l-o fi cunoscut – îi scrisese, în limba sa de bună seamă, dar și *a ei*, pentru că amândoi vorbeau italiana.

De ce nu-i povestise Simone nimic despre acest lucru? Întotdeauna se bazaseră pe un respect reciproc necondiționat, în toate. Trebuie să fi existat un motiv pentru care ea îi ascunsese existența unui bărbat care era evident îndrăgostit de ea. Care încercase să pătrundă în viața ei, care era și viața lui.

Van Leeuwen numără scrisorile. Erau nouă. Ultima dintre ele era ceva mai înghesuită, și scrisul era diferit, și cerneala. Era în italiană, ca și celelalte opt, așa că van Leeuwen nu își dădu seama imediat că era scrisul soției sale. Începea cu Sandro *caro, carino!* și, întorcând fila, citi și semnătura: *per sempre, Sim.*

Sim.

Observă că i se face rău. Clipea foarte des. Avea brusc impresia că lumina lămpii de deasupra capului său era orbitor de puternică. Avea impresia că mica încăpere se învârtea în jurul său. Stătea pe jos, lângă geamantan, apoi în dormitor, în apropierea patului conjugal, lucrurile continuau să se rotească odată cu el. Nu pricepea foarte bine ce se întâmpla. Aștepta să mai intervină ceva, ceva care să-l ajute să înțeleagă. Aștepta să se înfurie sau să se trezească Simone, să-l vadă și să-i vorbească, astfel încât viața lui să înceteze să se mai învârtă în jurul lui. Rămase în întuneric în fața patului, și Simone continua să doarmă, și nu se întâmpla nimic.

În cele din urmă înțelese că nu avea să se mai întâmple nimic, pentru că totul se întâmplase deja.

Se dezbrăcă și merse la culcare. Rar fusese atât de obosit ca azi, cu toate acestea nu reușea să adoarmă. Era întins lângă o soție pe care nu o mai cunoștea. „La ce oare visează o persoană care a uitat totul?" se întrebă el în gând.

– M-ai iubit vreodată? șopti el. M-ai iubit vreodată cu adevărat?

18

Furia venise abia mai târziu. Furia venise în toiul nopții și refuza să-l mai părăsească. Van Leeuwen se ridicase din pat, pur și simplu nu mai putea sta lângă soția sa. Ea dormea liniștită, în timp

ce sufletul său era spintecat de un cuțit. De câte ori o privea, avea impresia că se cutremura pământul. Îi venea să o apuce de umeri, să o scuture și să strige *de ce ai făcut asta, a fost pentru prima oară, cât a durat, cine este acest Sandro, răspunde-mi, răspunde-mi!*

O lăsă însă să doarmă și se simți înșelat de două ori, pentru că știa că nu va primi niciodată un răspuns la aceste întrebări. Nu avea cum să facă ceea ce ar fi făcut orice bărbat și orice femeie în locul său. Nu avea cui să ceară socoteală sau explicații ori să pretindă rușine și regrete. Cuvintele scrisorii ei i se roteau în cap, dar nu i le putea arunca în față. Nu o putea nici interoga, nici învinovăți ori încolți. Nu o putea obliga să mărturisească, să-și recunoască vina sau să se exteriorizeze în alt fel care i-ar fi putut alina durerea și potoli furia.

Era o furie străină, distrugătoare, care nu dispărea, tocmai pentru că nu avea țintă.

Van Leeuwen se duse în bucătărie și-și turnă, fără a aprinde lumina, un pahar cu vin. Îl bău așa, în întuneric. Își aminti cum se întorsese Simone ultima dată din Italia cu noul Alfa pe care-l cumpărase acolo atât de convenabil. Fusese plecată două săptămâni. El o așteptase acasă, înseamnă că fusese o zi de duminică. Nu se schimbase nimic în apariția ei – același nas micuț, pometii înalți, bărbia scoasă în evidență de liniile ei bine cunoscute, fruntea neridată și ochii mari și căprui. Pe scurt, obrazul nu pierduse nimic din eleganța lui senzuală, îmbrăcămintea era de o neglijență cuceritoare, nimic nou, un strop de moliciune în plus poate, era exact așa cum și-o imaginase în timpul absenței ei, mai strălucitoare poate – dichisită oarecum.

O strânsese cu putere în brațele sale, ea acceptase îmbrățișarea, iată, trecuseră două săptămâni de când nu o mai făcuse.

– Sunt total terminată, îi spusese ea, lasă-mă, te rog, să fac o baie întâi, nu-mi doresc nimic altceva.

Acum abia, cunoscând conținutul valizei, înțelegea ce nu se potrivise în acea imagine de atunci. Ceea ce ar fi trebuit să observe. O vedea din nou întorcându-se acasă și înțelegea acum de

ce fusese atât de atrăgătoare, mai atrăgătoare decât înainte: pentru că dintr-odată nu-i mai aparţinea doar *lui*. O privise în ochi şi descoperise, undeva departe în străfundul lor, o umbră de panică.

Trecuse repede pe lângă el, intrase în vestibul şi-l lăsase pe el să închidă uşa. Nu luase cu ea nici geanta de voiaj, se îndreptase direct spre baie.

– Îmi prepari te rog un Martini dublu?

Îi dusese băutura la cadă, acolo unde Simone – în elementul ei – se instalase comod sub un strat de spumă care o acoperea până la bărbie. Faţa îi lucea, ochii-i erau închişi.

– Fără gheaţă? îl întrebase ea, de parcă în timpul absenţei ei ar fi putut să-i uite tabieturile.

– Fără gheaţă, confirmase el.

Degetele mâinii scoase din apă se zbenguiau.

– Dă-mi odată paharul!

– Bine-ai venit acasă, spuse el.

Se bucurase mult prea mult de revenirea ei, pentru a-şi da seama că lipsise prea mult. Şi că fusese prea departe.

Ochii ei, în sfârşit deschişi, erau uşor înroşiţi, de parcă ar fi plâns. Privirea ei se deosebea de toate celelalte pe care le observase vreodată la ea, la fel cum şi această reîntoarcere era altfel. O simţea, pur şi simplu, şi singura soluţie era să o întrebe direct.

– Cine a fost?

Mâna în care ţinea paharul nu tremura.

– Poftim?

– Nu-i nevoie să mă aburești, continuase el.

Ea sorbise o gură de Martini. Porii pielii i se dilataseră, apa fierbinte începea să-şi facă efectul, întâi apa, dar apoi şi alcoolul; luciul feţei uşor înroşite se întetea. Pusese paharul pe coşul de rufe de lângă cadă şi începu să se săpunească de parcă van Leeuwen nici n-ar fi fost prezent.

„Străina care s-a întors acasă", gândi el. Ea se oprise o clipă din mişcare şi-i spusese:

– E mai bine să ieși acum, retrage-te, lasă-mă singură, îndură-te înainte de a face dreptate. Vorbim, când termin.

Simțise un impuls cu care de regulă se confrunta doar la serviciu, acela de a o încolți. Se retrăsese cu toate acestea din propria baie. O jumătate de oră mai târziu i se alăturase și ea în living. Era, ca întotdeauna, perfect machiată, pieptănată ireproșabil. Nu purta bijuterii, era doar acasă și oricum fața ei o împodobea suficient.

Își aprinsese o țigară și spusese:

– Bun, ce vrei deci să știi? Cum îl chema? Îl chema Sandro. Cât a ținut? S-a terminat și nu o să mai înceapă. Cum s-a putut întâmpla? Nu am nici cea mai vagă idee. Nu pentru că m-ai fi neglijat sau ceva de genul ăsta. A fost o prostie și-mi pare rău, pentru că niciodată nu am vrut să te rănesc. Sper că nu ai de gând să le spui ceva părinților mei.

– Nu, zisese van Leeuwen, dar se gândise apoi că nu ar fi trebuit să-i ușureze situația chiar atât de mult și adaugase: Nu știu încă.

– Te rog să-mi faci o favoare, continuase Simone.

– Pentru ce, pentru adulter? întrebase el.

– Nu-i un cuvânt foarte frumos, replicase ea.

– Nici procedeul nu este, spuse el. Cine este acest Sandro? Unde l-ai cunoscut? Ce e de meserie?

Dar bineînțeles că lucrurile nu se desfășuraseră astfel. Ea se întorsese, făcuse într-adevăr o baie, venise apoi și se așezase în living, dar el nu observase și nu întrebase nimic. Fusese doar fericit că se întorsese din călătorie.

Și-amintea exact.

Nu avusese nici un fel de bănuieli.

Fusese întotdeauna sigur de iubirea ei. Încă de la primul sărut. Știuse că dragostea lor nu era nici nesigură, nici amenințată și că niciodată în viață nu va mai fi fără ea. Nu existau îndoieli ori temeri. Era ireproșabilă, nu găsea nimic la ea ce ar fi putut fi

schimbat. Rămânea la fel de proaspătă sub sărutările sau îmbrățișările lui.

Să se fi înșelat atât de tare? Să fi pierdut fericirea încă din timpurile în care o credea veșnică? Să fi devenit Simone alături de el nu numai mai bătrână și mai frumoasă, dar și mai agitată și mai tristă? Să nu fi fi fost echilibrul și împlinirea ei în realitate nimic altceva decât distanțarea dureroasă a unei femei care începuse să se îndepărteze de el?

Nu putea să nu se întrebe dacă nu care cumva aceasta fusese chiar cauza îmbolnăvirii ei. Dacă nu care cumva căutase consolarea în uitare. Aproape că o putea înțelege. Înțelege, da, dar nu și ierta.

Se luminase în sfârșit de ziuă, iar el se afla tot în bucătărie. Nu știa cum să se comporte cu soția sa atunci când se va trezi. Atunci când îl va privi și va zâmbi liniștită, doar pentru că el se afla acolo. Inima îi era grea ca plumbul sub povara atâtor întrebări fără de răspuns. Se gândea la afișul din camera sa de lucru, la titlul acelui *capricho* semnat de Goya: *somnul rațiunii naște monștri*. Doar că, iată, îi trecu acum prin minte, monștrii nu așteaptă întotdeauna ca rațiunea să adoarmă; uneori mai apar și așa, pur și simplu. Merse apoi în baie și făcu un duș, pentru ca apoi să se îndrepte spre telefon cu îndrăzneala omului obosit după o noapte de nesomn și să sune la numărul pe care-l primise la secretariatul clinicii universitare.

Cine știe, poate profesorul Josef Pieters era la birou, în ciuda orei matinale. Și poate progresase cu cercetările sale mai mult decât credea colegul Terlinden. Poate găsise deja un mijloc care să le redea pacienților bolnavi de Alzheimer, măcar temporar, amintirile, astfel încât el și soția sa să reușească să stea de vorbă.

Astfel încât ea să-i poată răspunde la întrebări.

Van Leeuwen lăsase telefonul să sune lung, dar la celălalt capăt al firului nu răspundea nimeni. Abia la a treia sa încercare, o femeie ridicase receptorul și spuse:

– Secretariatul profesorului Pieters.

– Aș dori să vorbesc cu domnul profesor Pieters, spuse van Leeuwen.

– În ce problemă?!

– Într-una privată.

– Îmi pare rău, profesorul Pieters este toată ziua la o conferință...

– Se pare că nu m-am exprimat foarte clar, continuă van Leeuwen. Sunt comisarul Bruno van Leeuwen de la poliția din Amsterdam și doresc să vorbesc de îndată cu el, indiferent de ceea ce face.

De cealaltă parte se așternuse un moment de tăcere, după care femeia spuse:

– Să văd dacă este aici.

– Doctor Josef Pieters, răspunse puțin mai târziu un bărbat cu o voce profundă, liniștită. Cu ce vă pot fi de folos?

– Scuzați deranjul, spuse comisarul. Numele meu este Bruno van Leeuwen. Soția mea se află în tratament la unul dintre colegii dumneavoastră, profesorul Terlinden, și de la el am aflat că ați fi înregistrat un succes în cercetarea maladiilor Creutzfeldt-Jakob și Alzheimer...

– Se va vedea dacă într-adevăr este un succes, îl întrerupse Pieters. În știință se mai și întâmplă să fii lăudat înainte de vreme, dar cu atât mai aprig vei fi apoi blamat.

– Ați putea cu toate acestea să-mi explicați în ce constă progresul, în cuvinte simple dacă se poate, ca să înțeleg și eu ceva?

– Adevăratul succes constă în faptul că am reușit să trezesc industria farmaceutică, îi răspunse Pieters într-un ton care se potrivea perfect cu surâsul său de pe coperta revistei *Science Monitor*. Care până acum era de părere că nu merită să investești milioane și zeci de milioane în cercetarea Creutzfeldt-Jakob, doar pentru a dezvolta un remediu – prea puține cazuri înseamnă un profit redus. Pentru că în fond CJ nu este o boală populară, așa cum este Alzheimer. Dar dacă s-ar putea scoate pe piață un medicament care să poată fi folosit în combaterea ambelor

afecțiuni, lucrurile ar arăta evident diferit. De aceea, pentru a descoperi o metodă de diagnosticare timpurie, am început să cercetez împreună cu colegii mei lichidul măduvei spinării la pacienții cu Alzheimer. Trebuie să știți că în măduva spinării are loc spălătura pentru creier, iar în cazul bolilor CJ și scrapie am reușit acum să stabilim că în lichidul cefalorahidian există depozite ale bolii din creier...

– Și dacă ați reușit și la Alzheimer...

– Este doar o posibilitate de diagnostic, *mijnheer,* nu este încă o terapie, îl ponderă Pieters. Dar când secretara mi-a spus numele dumneavoastră, m-am gândit că ar fi vorba despre o treabă profesională. V-am văzut poza prin ziare. Cercetați o crimă.

– Nu v-am sunat în calitate de polițist.

Pieters tăcu o clipă. Spuse apoi:

– *Mijnheer* van Leeuwen, bănuiesc că cineva din familia dumneavoastră a fost diagnosticat cu Alzheimer.

– Da.

– Îmi pare rău. Vă înțeleg grija și durerea, și vă deplâng soarta. Dar cercetarea mea se îndreaptă în cu totul altă direcție. Chiar dacă numele Creutzfeldt Jakob, encefalopatia spongiformă bovină și Alzheimer se rostesc tot mai des împreună, singurele asemănări dintre ele sunt plăcile amiloide și albuminoidele anomale, dacă lucrurile astea vă spun ceva. Nimic din ceea ce fac eu nu poate întoarce timpul și nu vă poate reda ruda așa cum a fost...

– De ce înnebunesc vacile? întrebă van Leeuwen.

– Poftim?

– Mi-au plăcut întotdeauna vacile, spuse comisarul. Sunt animale foarte pașnice, prietenoase. De ce înnebunesc?

– Începe cu oile, răspunse Pieters fără acea vagă urmă de superioritate care obișnuia să se insinueze în explicațiile lui Terlinden. Întâi înnebunesc oile și abia apoi vacile. ESB-ul începe cu scrapia, o afecțiune cerebrală a oilor care se instalează natural și este din păcate ușor transmisibilă. După moartea animalelor, cadavrele acestora – carne, oase, creier, totul – sunt prelucrate în

făină animală pentru vite. Vacile se contaminează deci prin intermediul nutrețului care include cadavrele oilor moarte de scrapie. Ați fost vreodată într-un abator, domnule?

– Nu.

– Eu da. Și am văzut cum capetele a o sută sau a două sute de vaci sacrificate sunt încărcate, pentru a fi reciclate, claie peste grămadă într-un morman uriaș, pe platforma unui singur camion. Stăteam suficient de aproape pentru a vedea cu ochii mei cum lichidul cerebral curgea din gâturile tăiate peste straturile inferioare. Cum infesta toate căpățânile cu care intra în atingere. Iar din carnea jupuită din fălci se prepară Hamburgeri.

Van Leeuwen se gândi la reportajele pe care le urmărise la televiziune despre vacile din rasa Holstein, își amintea cum buldozerele împingeau cu cupele lor munți de cadavre și cât de apocaliptice i se păruseră acele imagini.

– De ce carne de la căpățâni? întrebă el.

– Pentru că este foarte ieftină, îi răspunse Pieters, și de o calitate inferioară. Iar rezultatul sunt oamenii cu Creutzfeldt-Jakob, care mor în același fel cumplit ca și vacile doborâte de ESB. S-ar putea spune că animalele se feresc să fie mâncate mai ales de semeni. Că ripostează, și că omul este cel afectat, pentru că nu are nici o reținer să le hrănească cu alte animale. Le obligă, de fapt, la un soi de canibalism, și apoi le mai și mănâncă.

„Canibalism", reflectă van Leeuwen; întâi la oameni și apoi la animale. Sau invers. Nu mai reușea să gândească clar.

– Și ce se mai întâmplă când oamenii se mănâncă între ei? spuse distrat și-și frecă ochii arzând.

Pentru o clipă la celălalt capăt al firului nu se auzi decât respirația lui Pieters. Apoi profesorul îi puse precaut întrebarea:

– Ce vreți să insinuați cu această remarcă?

– Nimic, spuse comisarul și se întrebă dacă noaptea nedormită sau conținutul valizei ar fi putut transforma această discuție brusc într-un soi de lat, pe care-l simțea deja așezându-se în jurul gâtului său. A fost doar un gând.

Se uita pe geam la frontoanele caselor de vizavi și-și dădea seama că era incapabil să descifreze abisurile acestui dialog. Le adulmeca existența, undeva sub suprafață, dar nu se putea concentra asupra întrebărilor pe care ar fi trebuit să le pună. Încerca să rememoreze coperta revistei – imaginea acelui bărbat bronzat, cu părul încleiat de transpirație și cu surâsul fericit din fața peretului verde-închis al junglei, hainele sale de safari, privirea strălucitoare. O imagine care se potrivea, de altfel, perfect cu vocea sa care trezea încredere.

– Aveți o poză pe coperta revistei ăsteia, *Science Monitor,* spuse comisarul, unde este făcută? Vă întreb doar, pentru că știu că boala vacii nebune și Creutzfeldt-Jakob au venit la noi din Anglia. Nu ar fi trebuit să fiți deci fie aici, fie în Cornwall?

– La noi, BCJ nu apare decât la oamenii care au mâncat carne de vită infestată cu ESB, răspunse Pieters. În timp ce pe această insulă din Oceanul Pacific există și o boală, la care unii bărbați și unele femei prezintă la scurt timp înainte de decesul lor anumite simptome asemănătoare cu cele ale ESB și ale BCJ, deși acele persoane nu au intrat niciodată în viața lor în contact cu carnea de vacă...

– Kuru...

– Nu, Fore. Kuru se numește boala. Pieters tăcu dintr-odată și schimbă apoi subiectul. Nu vă ocupați tocmai de cercetarea unui crime? Ceva legat de un băiat mort în Vondelpark...?

– Ba da, răspunse van Leeuwen și gândi: *Concentrează-te!* Ba da, dar după cum v-am mai spus, nu acesta este motivul telefonului meu.

– Sau poate că totuși este, își spuse el, poate că da, la urma urmei?

– Cum a fost omorât puștiul? insistă profesorul.

– Strangulat, spuse van Leeuwen, și i-a fost scos creierul. Cineva i-a ridicat maxilarul inferior și i-a străpuns palatul cu o

daltă sau cu vreo bâtă. Pe interiorul tâmplelor și sub calota craniană existau urme fine de zgârieturi, ca de lingură.

Până atunci nu descrisese situația niciodată atât de clar, atât de de la sine înțeles, își spuse el. Acum însă se potrivea parcă atât cu discuția, cât și cu atenția pe care avea impresia că i-o acorda Pieters.

– Și credeți că ar putea fi vorba despre un act de canibalism? întrebă Pieters după o pauză lungă.

Vocea i se modificase evident, devenise mai stinsă, mai prudentă.

– Nu, de fapt nu. Pe de altă parte însă, în momentul de față nu prea mai știu ce să cred. Și, ca să fiu sincer, nu mai știu exact nici ce am sperat de la acest telefon, mă refer acum la soția mea, desigur. Toate medicamentele care există pe piață nu fac decât să încetinească evoluția bolii, nu există încă vreun leac care să o întoarcă din drum. Doar că mi-aș dori... câteodată mi-aș dori enorm să mai pot vorbi cu ea ca altădată. Dar sunt conștient că nu există nici o speranță.

– Speranță, iată un cuvânt pe care nu-l folosesc, spuse Pieters. Noțiunea este întotdeauna legată de o prejudecată, care în orice întreprindere științifică reală se dovedește a fi nocivă. Eu sunt de părerea lui Edward O. Wilson: „Trebuie să ne începem călătoria în interiorul întunecat al creierului departe de orice idee preconcepută, iar vasele care ne-au transportat până în acel punct ar trebui părăsite și scufundate."

– Ceea ce eu am făcut deja de multă vreme, zise comisarul.

Percepu un zgomot în spatele său, întorcându-se își zări nevasta infidelă zîmbindu-i speriată din prag.

– Așa deci, îl întrebă ea, trebuie deja să pleci?

– Am să vă rog acum să mă scuzați, îi spuse profesorul Pieters din biroul său îndepărtat.

– Da, vă mulțumesc din suflet, replică van Leeuwen. Puse receptorul jos și, în momentul în care Simone se îndreptă spre el,

observă că trebuia să-i schimbe scutecele. De ce nu ai fost în stare să ascunzi mai ca lumea scrisorile alea? o întrebă el plin de amărăciune. De ce naiba le-ai uitat în valiza aia tâmpită?

19

Minunându-se singur de forța propriei revolte, comisarul petrecu prima zi a suspendării sale din funcție ca un *somnambul*. „Acasă este cel mai groaznic loc", cine spusese sau scrisese odată chestia asta? De câteva ori deja fusese gata-gata să părăsească apartamentul și să se îndrepte spre inspectorat. Apoi își aminti că, în calitatea sa de ofițer al poliției, avea obligația de a se supune ordinului superiorului său atâta timp cât acest ordin nu venea în contradicție cu propria conștiință.

Atunci nu mai vreau să te văd în poliția mea.

O spălă pe Simone și îi făcu după aceea micul dejun. Pregăti cafeaua, fierse două ouă, prăji pâinea și o unse cu unt, totul ca urmare a ordinului pe care el – în calitatea sa de ofițer al reginei – și-l dăduse singur. Constatase că în cursul nopții pătase cu vin roșu fața de masă din bucătărie, o scoase deci și o aruncă în coșul de lângă cadă. După ce văzu cât de plin era acesta, se apucă să sorteze rufele murdare, albe și colorate, și să umple mașina de spălat. Atunci când pierdeai pământul de sub picioare, spălatul și călcatul ajutau aproape la fel de mult ca și făcutul curățeniei.

Și deodată îi reveni în minte cum Simone fusese deja dintotdeauna înclinată spre mici șmecherii, înșelăciuni drăgălașe la jocuri, de fapt, pentru a fi exacți, la toate jocurile. Dar nu pentru că nu i-ar fi plăcut să piardă. Asta nu o deranja deloc. Trișa pur și simplu pentru că îi făcea plăcere să păcălească pe cineva. Până și la

puzzle se întâmpla să trântească câte o piesă într-un loc, unde ar fi mers poate din punct de vedere al formei, culorii și conturului, dar unde cu toate acestea nu se potrivea.

– Dacă aș proceda și eu așa la unul dintre cazurile mele, o mustrase el odată, dacă aș încerca să-mi rezolv puzzle-ul...

Dar ea zâmbise doar, scuturase ușor din cap și-și aruncase părul pe spate cu o mișcare fermecătoare:

– Nu ai fi în stare, niciodată.

Prin minte i se perindau iar și iar conținutul valizei, cerceii, micuțul tablouaș, planul orașului Lisabona; tot încerca să priceapă semnificația descoperirii sale.

Și dacă nici măcar nu este bolnavă, îi trecuse brusc prin cap. Dacă doar se preface? Dacă în realitate e sănătoasă, chiar sănătoasă tun? Dacă doar mă păcălește că ar fi uitat totul, pe mine și cine știe, poate chiar și pe ea? Ca să nu mai fie nevoită să-și aducă aminte, ca să nu mai trebuiască să vorbească cu mine despre toate aceste lucruri, ca să nu o pot confrunta în veci cu geamantanul deschis?

Se duse în living, acolo unde Simone stătea în fața televizorului și se uita la un film despre puii urșilor polari.

– Hai cu mine, îi spuse el fără cea mai vagă intenție de a-și controla furia. O ajută să se ridice și o trase după el până în camera groazei. Trase cu putere ușa, aprinse lumina și târâse geamantanul în vestibul. Îl deschise și-i goli conținutul la picioarele ei. Ce sunt astea? întrebă el. Poți să-mi spui ce sunt toate aceste lucruri?

Ea se aplecă și ridică un cercel.

– Plecăm într-o călătorie? dori ea să afle. Ținea cercelul în mână și îl privea ca pe o amintire pentru care nu găsea cuvintele. De, știu și eu... murmură.

– Nici eu nu știu, spuse el tare și cu amărăciune, dar pentru mine asta nu este o scuză! Pentru mine este groaznic, mă înțelegi, groaznic și înfiorător!

Alergă spre comoda din vestibul și smulse sertarul de jos în care se aflau cutiile cu jocuri. Găsi un puzzle pe care-l cumpărase la magazinul cu suveniruri din Prado: era o reproducere după *Inchiziția* lui Goya. Vărsă toate acele forme de carton pe masa din living.

– Hai să vedem cum mai trișezi acum!

Îi împinse un scaun. Ea se aplecă cu mult zel asupra pieselor, fără a atinge însă vreuna dintre ele. Într-un final puse o bucată din piciorul unui inchizitor lângă alta, care reprezenta pălăria ascuțită a acuzatului. Încercă apoi să unească un obraz din masa sumbru estompată a plebei – ba nu, doar gura acestei fețe schimonosite – cu un fragment minuscul din arcadele luminate de flăcări, în care se desfășura judecata. Piesele nu se potriveau.

Van Leeuwen își văzu soția stând în fața puzzle-ului și gândi: „De ce nu m-ai omorât pur și simplu? De ce ai lăsat atât de mult din mine, încât să nu pot înceta să mă simt mizerabil și nedemn, și lipsit de valoare?" Furia i se amplificase din nou.

– Ți-am spus să faci puzzle-ul! se răsti el la ea. Și încetează să mă mai duci de nas! Nu ești bolnavă, minți și mă înșeli, și-ți bați joc de mine! Cât timp crezi că o să mai accept treaba asta? Nebunia asta?

Încetă și privi harababura pieselor de puzzle. La început, van Leeuwen nici nu observă că Simone începuse să plângă, pentru că ea se străduia să-și ascundă lacrimile de el. La un moment dat înțelese însă că soția sa se rușina – că își mai amintea acest sentiment: sentimentul rușinii.

– Pentru noi nu mai există salvare, spuse el răgușit.

Și simți cum se trezește ca dintr-o narcoză. În timp ce efectele anesteziei cedau încetul cu încetul, amănuntele acestei înșelăciuni de pe vremuri începeau să se contureze tot mai clar în toată grozăvenia lor neîndurătoare. Cuvintele cuprinse în scrisoare îi dansau în fața ochilor: *amore, desiderio, passione, per sempre...* „Iată, gândi el, chiar în ordine alfabetică."

Se mișca fantomatic prin semiobsuritatea apartamentului, era cuprins de furie, disperare și umilință, iar lui Simone – care la un moment dat apăruse în spatele său – îi trântise ușa în nas. După-amiaza se culcase. Cu puțin timp înainte de a adormi înțelese că nu numai trădarea îi dădea de furcă, ci mai ales teama că nu se va mai putea încrede în viața sa de până acum.

Când se trezi, două ore mai târziu, o zări pe Simone dormind alături de el. Se simțea mai mizerabil decât înainte. „Pierdere, gândi el, ce cuvânt sever!"

Prin ușa deschisă vedea comoda din vestibul pe care se aflau acele scrisori. Erau asemenea unor capcane periculoase, care nu așteptau nimic altceva decât să-i apuce mâna întinsă și să continue să-i învenineze viața. Întunericul înghiți camera, iar el se mobiliză în sfârșit, gândind: „Gata, ți-ai plâns destul de milă. Nu mai permiți nimănui să te scoată din circuit, nici unui comisar-șef, nici unui vânător de capete ori unui iubit din trecut".

Se sculă pentru a mai face un duș și a se spăla pe cap. Dădu drumul la apă și observă că din conducta trosnind și pocnind curgea o apă rozalie. Așteptă să se limpezească, intră apoi sub duș și-și ținu fața cu ochii închiși în dreptul jetului rece. „Exorcism", își zise el, în timp ce simțea cum corpul umflat de alcool și nesomn se încordează.

Ceva mai târziu o sună pe Ellen, era deja în capul scărilor, atunci când femeia ajunse la ei. Se îndreptă spre stația Rozengracht, de acolo avea de gând să ia tramvaiul spre Weesperplein, unde urma să se urce în metroul cu direcția Gein. Se răcorise iar. Coborî la Weesperplein. Din puțul metroului îl lovi un abur cald. Prin gangurile acoperite cu faianță duduiau anunțurile difuzoarelor. Trenurile subterane împingeau cu zgomot prin tuneluri aerul consumat și prăfuit. După ce inspiră de câteva ori, van Leeuwen simți funinginea și mirosul de cauciuc ars invadându-i plămânii.

Aştepta metroul liniei 54 şi studia călătorii care se aflau pe acelaşi peron ca şi el.

O privire aruncată asupra chipurilor impenetrabile îi era suficientă pentru a şti cu cine avea de-a face. Îi vedea doar, şi ştia tot, îi cunoştea. Nu existau secrete. Cu excepţia acelora din propriul cămin.

Trenul intră pe peron. Comisarul aşteptă să coboare toţi pasagerii, se urcă apoi în vagon şi se opri în imediata apropiere a uşii. Corpurile de iluminat amplasate sus pâlpâiau. În tunel ferestrele se transformaseră în suprafeţe reflectorizante care-l oglindeau pe van Leeuwen, dar şi pe ceilalţi pasageri, ca pe nişte fantome transparente. Simţea presiunea scrisorilor pe piept. După un timp, trenul părăsi subteranul şi se ridică în noapte, pentru a se urca mai apoi uruind pe picioroange. Van Leeuwen coborî la gara Bijlmer. Îl învălui un vânt aspru, mai rece chiar decât cel din oraş. I-ar fi prins bine să fi îmbrăcat un palton ceva mai gros.

În spatele staţiei, fagurii de beton ai Bijlmermeer străpungeau cerul serii asemenea bancurilor de stâncă ale unui uriaş lăcaş de cult străvechi. Geamurile luminate ştanţau desene enigmatice în întuneric. Între ele, pe bretele de ciment, pluteau tot felul de străzi, iar farurile maşinilor se constituiau într-o bandă strălucitoarea care rula deasupra acoperişurilor magazinelor. Felinare răzleţe însoţeau trotuarele asfaltate de la staţia de metrou şi până la garajele supraterane şi apoi mai departe în hăurile dintre blocurile de locuit.

Nu exista poliţist să nu cunoască renumele acestei suburbii situate la zece kilometri sud-est de centru: Bronxul Amsterdamului; cincizeci de mii de locuitori, opt din zece imigranţi, legali şi ilegali, din Antile, din Surinam, din Pakistan sau din Ghana. Un ghetto futurist, în care mai mult de jumătate dintre case rămăseseră nelocuite, în timp ce alături se construise un gigantic oraş hightech de birouri cu faţade reflectorizante, ale cărui etaje superioare păreau să stocheze lumina soarelui de mult apus.

Van Leeuwen își înfundă mâinile adânc în buzunare și înaintă împotriva vântului. Aerul mirosea a gunoaie umede. Vântul smucea afișele lipite pe pereții centrelor comerciale de sub podurile rutiere. Ici-colo frunzișul ud, care supraviețuise ultimei ierni, forma mici grămăjoare. Puținii trecători se grăbeau cu fețe înghețate de-a lungul caselor, cât mai aproape de ele. Doar africanii, care făceau parte din tura de noapte a echipelor de curățenie a aeroportului și se îndreptau – îmbrăcați în hainele lor de protecție – spre Schiphol, păreau a nu simți nici vântul și nici frigul.

Van Leeuwen lăsă în urmă un fast-food, o prăvălie de covoare și o albitorie. Trecu apoi de un magazin de import-export, de un Balkangrill și de un video-shop, a cărui intrare era mărginită de becuri clipind violet. Majoritatea celorlalte uși și ferestre erau deja ferecate în spatele jaluzelelor metalice lăsate.

Într-un container de gunoi din spatele parcării ardea un foc. O gașcă de băieți de culoare cu frizuri rasta se adunase ciorchine în jurul deșeurilor arzând. Fumau, beau bere din cutie și cântau la chitară sau bongo muzica patriei lor.

Van Leeuwen se opri în fața unuia dintre blocurile din beton ciobit. Fațada era invadată de pete de mucegai. Pe balcoanele minuscule se aflau mobilă dezafectată și stative de uscat rufe cu câte un maiou, chilot sau ciorap uitat. Balustradele de fier rugineau, vopseaua se cojea pe tocurile ferestrelor. Jaluzele insuficient fixate se bălăngăneau cu un zumzet nemelodios în vântul care bântuia aceste silozuri locuibile.

Majoritatea plăcuțelor de nume ale soneriilor lipseau. Ușa de la intrare era doar rezemată.

Iar de ușa liftului atârna un afiș pe care se putea citi: Nu funcționează. Alături se afla un sac crăpat de gunoi. Van Leeuwen urcă scara până la etajul opt. Merse de-a lungul unui coridor nesfârșit de lung, prost luminat; gălăgia din spatele ușilor zgâriate, mirosurile, mâzgălelile de pe pereți, murdăria, totul îi amintea de

acel culoar jegos și întunecos pe care-l străbătuse în viața sa de polițist. Se opri la ușa cu numărul 817 și sună.

Brigadier Tambur îi deschise după cea de-a doua încercare.

– Dumneavoastră sunteți, comisare? întrebă ea mirată.

Purta o pereche de pantaloni din pânză, cu croiala foarte largă și elastic în talie, un maiou kaki și tenișii. Era nemachită, părea tânără și vulnerabilă. Își spălase gelul din păr, acum nu mai rămăsese decât un frumos roșu tizian, culoarea ei naturală probabil. În spatele urechii drepte își fixase o țigară fără filtru. Din bucătărie răzbătea un miros de dovlecei prăjiți.

– Pot să intru? o întrebă van Leeuwen.

În apartamentul de alături televizorul funcționa cu sonorul dat la maxim; comisarul auzea aplauzele, strigătele publicului, fanfara emisiunii.

– Vă rog. Julika îi făcu loc să treacă. Bineînțeles, scuzați-mă *mijnheer,* tocmai îmi pregăteam ceva de mâncare.

– Miroase bine, spuse van Leeuwen.

Vestibulul din spatele ușii era îngust. Lumina din bucătărie dezvăluia existența unui cuier, a unei oglinzi și a unei biblioteci, dar nu era suficientă pentru a-i permite să descifreze și titlurile. Mai exista o ușă, închisă, care probabil ducea la baie și încă una rezemată, în imediata apropiere a bucătăriei.

– Sunteți singură? o întrebă van Leeuwen.

– Da, răspunse Julika și o luă înainte.

Urmând-o, simți un ușor iz de parfum. Așteptați pe cineva? insistă el.

– Nu.

Pe masa din bucătărie acoperită cu o față de masă în carouri roșii și albastre ardea o lumânare din ceară de albine. Alături, un singur scaun. Pe peretele din fața acestuia atârna, într-o ramă metalică simplă, diploma de polițistă a Julikăi. Alte podoabe nu existau pe pereți. Prin geamul mic se vedea calea ferată aeriană pe care venise comisarul. Și-o imagină pe Julika stând câteodată în întuneric și privind spre trenurile trecând în viteză.

La lumina redusă a micuței lămpi de deasupra plitei Julika mesteca consecutiv în două oale de aluminiu, într-una erau spaghetti, într-alta clocotea un sos de roșii. Gustă din sos, luă apoi de pe foc tigaia cu feliile prăjite de dovlecei și spuse:

– Mult prea mult pentru o persoană. Nu vreți să mâncați cu mine?

– Nu, mulțumesc.

Puse tigaia pe un fund de lemn și scoase din cuptor o farfurie preîncălzită. Arătă cu mâna spre un vin roșu californian, care se afla într-un minuscul stativ de sub fereastră.

– Atunci puteți între timp să desfundați sticla. Tirbușonul e pe pervaz. De băut sper că o să beți ceva, nu-i așa? Nu de alta, dar arătați de parcă tocmai v-ați fi întâlnit cu dracul.

– Mai rău, l-am luat de nevastă; spuse Van Leeuwen sau poate doar o gândi.

Scoase dopul sticlei, în timp ce Julika strecură pastele și le puse pe farfurie. Adăugă dovleceii și la urmă acoperi totul cu sosul de tomate. Van Leeuwen simți mirosul de usturoi și de ceapă prăjită, și își dădu seama că, de fapt, cu excepția micului dejun, nu mâncase nimic toată ziua.

– Ei hai, așezați-vă odată, *mijnheer*, îi ceru Julika.

El își roti privirea prin încăpere, dar nu descoperi decât un scăunel de lemn fără spetează. Îl trase spre masă și turnă vinul în două pahare cu o margine discretă aurie, impecabil spălate. Julika își ridică paharul ei pentru a ciocni cu el.

– În sănătatea dumneavoastră, comisare. Nu ar fi trebuit să faceți ce ați făcut. A fost greșeala mea și m-aș fi descurcat chiar și dacă m-ați fi dat afară.

– Nu vă place să fiți polițistă?

– Ba da, și încă cum.

– Ei bine atunci, după o chestie ca asta nu ați mai fi fost. Van Leuuwen se uita la ea cum își bea vinul și-și luă propriul pahar abia atunci când ea începuse să mănânce. Vinul nu era chiar atât

de rău cum se temuse. Dar oricum ar fi, multe greșeli nu vă mai puteți permite.

– Știu. Julika își încreți fruntea, dar continua să mănânce, se pare că-i fusese foarte foame. Chiar vă sunt foarte recunoscătoare, comisare. Probabil că acum nu mai credeți însă că o să iasă vreodată o adevărată polițistă din mine.

Van Leeuwen zise:

– V-am citit dosarul. Sunt scrise acolo tot feluri de lucruri despre dumneavoastră, școlile, calificativele, ce știți, nu însă și de ce ați ales poliția.

De fapt, nici măcar nu-l interesa prea mult să vorbească acum cu ea despre acest subiect. Mult mai mult ar fi vrut, în schimb, să știe ce scria în scrisorile pe care la purta asupra sa, dar îi era în același timp și frică, așa că prefera să mai amâne.

Julika mai luase tăcând câteva înghițituri. Puse apoi furculița jos și își aprinse de la lumânarea de pe masă țigara pe care până atunci o ținuse după ureche.

– Pe când eram încă o fetiță mi-era tot timpul frică, spuse ea într-un târziu. Dar ce frică, nici măcar nu vă puteți imagina. Tot ceea ce-mi doream, de dimineața și până seara târziu, dispăruse. Pe atuncea locuiam în altă zonă, părinții mei și cu mine, nu era nici aceea mai bună decât asta. Pe străzi exista multă criminalitate, o grămadă de violență, dar lucrurile astea fac parte dintr-un astfel de cartier și te obișnuiești cu ele. Copiii continuă să se joace pe stradă sau pe terenurile amenajate pentru ei printre seringi aruncate și linguri îndoite de inhalat crack. Eu eram singura care se temea. În timp ce eram afară, ochii mi-erau mai mereu în patru, și de aceea joaca nici nu-mi făcea vreodată cu adevărat plăcere. Julika se ridică, scoase din dulapul de bucătărie o mică scrumieră din alamă și se așeză la loc. Câteodată se auzeau țipete, continuă ea. Chiar și ziua în amiaza mare, urlete la care ți se oprea inima în loc. Răzbăteau din vreun subsol sau din curtea dosnică a vreunei case demolabile sau din casa scării vreunei clădiri neterminate, și fiecare dintre noi știa că acolo se întâmpla ceva, că cineva era bătut

sau schingiuit, sau câteodată chiar omorât, și de cele mai multe ori chiar vedeam câțiva bărbați părăsind fără urmă de jenă subsolul sau curtea, sau casa scării și urcându-se într-un automobil cu patru uși. Erau întotdeauna mai mult de doi tipi, de regulă trei, iar mașinile aveau fără excepție patru portiere. Unii părăseau locurile și pe jos, dar cei mai mulți o făceau cu mașina. Privirea i se plimbă până înspre diploma de pe perete. Încetam cu joaca de fiecare dată când se întâmplau astfel de lucruri. Nu însă în timpul țipetelor, atunci ne prefăceam că nu auzim nimic. Dar ne opream de îndată ce bărbații dispăreau, și unii dintre noi o zbugheau în direcția dinspre care veniseră zgomotele, pentru a vedea ce se întâmplase. Era o curiozitate pur copilărească, mai mare decât frica însă, pentru că ei erau cu siguranță conștienți de faptul că imaginea pe care o vor descoperi acolo avea să-i urmărească multe zile, inclusiv în somn – un om grav rănit, mort poate, într-o baltă de sânge, altul mutilat, sânge pe jos și sânge pe pereți și un deget tăiat sau un ochi scos și o ureche retezată, toate azvârlite pe undeva. Julika fuma și scormonea cu furculița prin macaroanele rămase în farfurie, le împingea încoace și încolo în sosul de tomate, tăia feliile de dovlecei pe care nu mai avea însă de gând să le mănânce.

– La mine frica a fost întotdeauna mai mare decât curiozitatea, continuă ea. Eu nu mă duceam să văd ce s-a întâmplat, ci alergam acasă, și tot drumul nu auzeam decât urletele și, ajunsă acasă, mergeam direct în camera noastră, a mea și a surorii mele, și mă ascundeam în dulap. Mă piteam jos pe podea, închideam ușa și-mi astupam urechile. Chestia asta a ținut însă doar de câteva ori, pentru că dulapul nu mă mai proteja, nu-mi mai conferea siguranță, și nici strigătele nu conteneau. Dar lucrurile se petreceau astfel, tocmai pentru că eu nu știam ce se întâmplase cu adevărat. Eu nu dispuneam decât de propriile reprezentări, de fantezia mea care născocea niște imagini de o sută de ori mai rele decât cele de care fugisem. Cu o sută de capete însângerate în loc de unul.

Van Leeuwen o asculta și și-o închipuia copil, se gândi apoi la Kevin și la *hoofdcommissaris* și la fratele său, și se întrebă ce s-o fi întâmplat cu lumea asta. Mai exista în zilele noastre și cineva care să nu se teamă? Mai există vreo casă care să nu adăpostească răniți și mutilați, tot felul de stafii tăinuite?

Julika mai luă o gură din vinul ei roșu, continuă apoi să vorbească, iar vocea îi sună acum altfel, mai liniștită.

– Și într-o bună zi nu am mai vrut să fiu acest copil, dar nici adultul care ar fi putut ieși din acest copil. Nu am mai vrut să fug și să mă las pradă fanteziei, în loc să deschid ochii. Dar nu am mai vrut nici ca alții să fie victimele unor astfel de suferințe, să fie obligați să moară așa, în subsolul unei case străine. Mi-am dorit ca puștii să se poată juca pe stradă fără a fi obligați să asculte asemenea țipete. Și am devenit polițistă.

– Un motiv întemeiat, spuse van Leeuwen.

– Dar nu pentru a afla aceste lucruri ați venit la mine, nu-i așa?

– Nu. Sunt aici, pentru că am aflat din dosarul dumneavoastră că vorbiți fluent italiana. V-aș ruga să îmi traduceți ceva.

Scoase de la buzunarul de la piept al sacoului său scrisorile. Mâna îi tremura, dar atât de slab, încât era aproape imperceptibil.

Puse scrisorile, fără plicuri, exact pe mijlocul mesei, și era conștient de faptul că raportul dintre ei doi se va schimba pentru totdeauna din clipa în care ea va lua și va citi una dintre ele.

Julika întinse mâna după hârtiile împăturite și le răsfiră în fața ei ca pe niște cărți de joc.

– Au vreo legătură cu cazul nostru?

– Nu direct, răspunse comisarul evaziv. Dar cu toate acestea sunt importante.

O răsfoi pe prima, apoi pe a doua.

– Sunt scrisori de dragoste, spuse ea surprinsă.

– Știu, replică el. Puteți să-mi spuneți ce scrie în ele? Citiți-mi-le, pur și simplu.

Julika își stinse țigara. Începutul e clar, nu? *Amore mio* – ceea ce înseamnă draga mea sau dragul meu, dar și iubitul meu. *A*

trecut doar o zi de când ai plecat și deja mi-e dor de tine... de ochii tăi... de gura ta... și *baci,* adică sărutări – *de sărutările tale și de – de atingerile tale și după aceea, de modul în care inima mea* – scuzați-mă, trebuie să-mi intru în ritm – *înflorește sub ele?* Cam pompos, nu vi se pare?

– Am să vă rog să vă păstrați comentariile pentru mai târziu, spuse van Leeuwen.

– *Ne-am iubit toată noaptea,* continuă Julika ezitant, *și de dimineață, azi de dimineață, ai plecat, dar nu sunt obosit deloc. Amintirea ta este încă trează în mine și, dacă acum ai fi aici, te-aș mai iubi o dată, ar trebui să te ating peste tot, să te sărut, iar și iar, și în toate locurile care ne provoacă atâta plăcere.* Tânăra se împotmoli. *Cel mai mult și mai mult mi-ar place să-ți ling toată pielea corpului, pentru a pătrunde apoi foarte adânc în intimitatea ta, mai adânc decât aș putea să o fac cu limba mea sau cu cazzo,* penisul meu adică. *Vreau să-ți ating inima, Sim, să-ți gust sufletul. Pasiunea ta este aidoma unui fulmine,* unui trăsnet, *mă învăluie într-un foc în care, în loc să ard, am renăscut.* Julika ridică privirea. Despre ce caz este vorba aici? întrebă foarte încet.

– Continuați, vă rog, spuse comisarul.

Julika citi primele rânduri ale următoarei scrisori și spuse:

– Asta e puțin cam, cum să vă spun, pornografică. Chiar vreți să o ascultați?

„Nu, gândi van Leeuwen, dar nu am încotro."

– *Îți mai sorb mirosul de pe degetele mele, de acolo, unde se odihnea inelul,* citi Julika în timp ce o ușoară roșeață îi acoperea obrajii și urca până spre frunte. *Cu ambele mâini îți desfac fundul la fel ca jumătățile unei piersici coapte și dulci, simt carnea zemoasă, mlădioasă, netedă și tare, iar adâncul tău mi se deschide roz. Tu întinzi mâna spre cazzo-ul meu bățos și îl apuci pofticioasă și nevinovată ca un copil; te aud gemând. Îl freci între picioarele tale, o dată și încă o dată, până spre intimitatea ta. Mă atragi în interiorul tău și aici rămân, dar cu puțin timp înainte*

să-ți dai drumul, te întorc cu fața, iar pe chipul tău descopăr – în timp ce tu-ți încolăcești picioarele în jurul meu și mă împingi tot mai mult în tine – o uimire, de parcă niciodată nu ai mai fi fost iubită atât de adânc, de profund, de parcă niciodată nu te-ai mai fi dăruit astfel...

„Nu vreau să aud chestiile astea, gândi van Leeuwen, doar e vorba despre soția mea, și de ce *Sim*, o cheamă Simone!" Îi era atât de rușine, încât nici nu mai știa încotro să-și îndrepte privirea. Se uita la mâinile sale, la lumânarea arzând, la aragaz, dar ceea ce vedea cu adevărat era soția sa, făcând toate acele lucruri descrise în scrisoare. Își frecă ochii până când îndărătul pleopelor sale începuseră să danseze cercuri albastre și roșii.

Julika citi mai departe. Iar el redeschise ochii, pentru că observase schimbarea bruscă a tonului ei. Și ea se rușinează, gândi el surprins. Asculta în continuare și îi privea chipul, se crampona de el, încerca să se concentreze asupra lui, doar-doar o uita tot restul.

Nu era frumos în adevăratul înțeles al cuvântului – regulat da, dar fără o armonie evidentă. Era ciudat că nasul – mic, drept și pistruiat – părea mai tânăr decât ochii și gura. Pielea parcă lustruită se întindea palidă peste oasele proeminente ale pomeților și fruntea înaltă. Gura ei umedă de vin și atâta citit părea catifelată, așa ca o petală de lalea după ploaie.

Van Leeuwen avea impresia că le vede pe toate Julikele care existaseră de-a lungul anilor adunându-se, fără a se contopi însă, în acest chip. Dacă-l priveai cu atenție le puteai descoperi imaginile difuze, suprapuse precum straturile de vopsea într-o pictură de ulei, câte puțin modificate de la versiune la versiune, nici una dintre ele însă nimic altceva decât un nou crochiu.

O auzea citind și-și dorea să fie ea femeia căreia îi era adresată scrisoarea și care făcuse toate lucrurile acelea cu un bărbat străin, *îmi ții capul cu ambele mâini între coapsele tale, îmi strivești obrazul de străfundurile tale, de parcă tu ai putea vedea astfel mai bine și mai adânc, îl ții cu degetele tale gingașe, mângâietoare,*

apucătoare, și te umezești atât de repede, înăuntru și afară, și-și închise din nou ochii, până ce Julika explodă:

– Dumnezeule, comisare, nu ar fi mai bine să mă opresc?!

– Nu, spuse van Leeuwen.

– Zău nu? Ceea ce urmează este mai mult sau mai puțin același lucru...

– Nu! Vă spun eu când este suficient.

Ea îl privi și zise:

– Scrisorile astea nu au nici o legătură cu vreun caz, nu-i așa?

– Ba da.

– Și *Sim* vine de la Simone, este o prescurtare de alint, continuă Julika impasibilă. Simone van Leeuwen. Sau tot mai insistați că e vorba despre un caz?

– Da, spuse van Leeuwen. Despre uciderea căsătoriei mele.

– Nu ar fi trebuit să faceți asta, continuă Julika.

– Ce?

– Să veniți la mine cu treaba asta. Nu a fost corect. Nu o să mi-o iertați niciodată.

– Ba bine că nu, replică van Leeuwen. Sunt în stare să fac abstracție de asta. Citiți mai departe.

– Mi-e foarte neplăcut.

– Știu. Și mie.

– Urmează altă scrisoare, cu un scris diferit, semnată *Sim*. Și vocea Julikăi se schimbase, era mai recalcitrantă. *Penisul tău era atât de plăcut și de mare în mine, și acum fiecare gând la el mă inundă din nou, Sandro, caro, nu mă pot sătura de tine și de...*

Van Leeuwen nu înțelegea cum de putea sta atât de liniștit. „De ce nu intri în pământ de rușine? se întreba el. Cum de nu se deschide sub tine ca să te înghită? Acum nu mai este vorba despre un altul care a scris aceste rânduri, ci despre Simone. Ea le-a așternut pe hârtie. Cu tine nu a fost niciodată așa; nu a folosit astfel de cuvinte." Continua cu toate acestea să asculte cu încăpățânare, dar și cu scârbă, evocarea unor pasiuni străine și se

gândea că brigadier Tambur avusese într-adevăr dreptate, nu ar fi trebuit să o implice în povestea asta.

Dar cu cât mai mult o supunea acestui chin, cu atât mai impresionat era de chipul ei. În gând îi elimină un strat după altul și dădu în cele din urmă de toate dorurile ei dezamăgite, de speranțele ei rămase neîmplinite. Dar și de o mândrie neînfrântă, de o furie justificată, care după părerea sa trebuiau să caracterizeze orice polițist, de blândețe și de bunătate.

„Chiar și acum continuau să existe mai multe Julike, gândea el, cel puțin două, care intrau și ieșeau din sufletul ei ca dintr-un higrometru popular. Una părea să păstreze controlul asupra propriei vieți, pe când cealaltă îi tot scăpa printre degete. Și care-i diferența? se întrebă el, nu suntem cu toții așa?"

– *După aceea,* citi Julika, *după ultima noastră oară în zorii zilei, m-ai privit cu ochii tăi aproape incolori de epuizare și am putut citi în ei că tu credeai că te-am trădat pe tine și pe noi, și iubirea noastră. M-ai sărutat apoi și te-ai ridicat, și de n-am fi fost în locuința ta, ai fi plecat fără un singur cuvânt. Dar caro, carino, nu a fost vorba despre trădare. Ci de respectarea unei promisiuni, pe care mi-o făcusem mie însămi. Știai foarte bine că există un el, că îl iubesc și că nu-l voi părăsi niciodată, știai asta, și chiar dacă pentru tine a însemnat iubire, tot a fost și un pic de comedie, pentru că nu uita, tu ești italianul și eu sunt olandeza.*

Un el – acesta era *el,* un ins fără de nume, așa se referea la el? De ce nu expediase niciodată această scrisoare? Sau poate că se întorsese cu adresa tăiată, cu primirea refuzată de destinatar, un tânăr bărbat din Siena mult prea rănit în amorul său propriu?

Van Leuuwen se ridică dintr-odată de pe scaun, puse scrisorile în buzunar și spuse:

– Trebuie să plec.

– Știți ce cred eu? îl întrebă Julika în timp ce i-o dădea înapoi pe ultima dintre ele, cea pe care tocmai o citise, cea cu semnătura *Sim.*

– Nu. Și nici nu vreau să aflu. Ieși în coridor și se îndreptă înspre ușa apartamentului, de unde se mai întoarse o dată. Aveți dreptate – nu trebuia să vin la dumneavoastră.

Julika era încă în bucătărie și îi replică de acolo:

– Ba cred că este cel mai curajos lucru pe care l-ați făcut vreodată.

El deschise ușa de la intrare.

– Gândiți-vă la lista profesorului Terlinden. Altă urmă nu avem, nici vreo strategie, nu avem nimic! Ce mai polițiști!

Părăsi locuința. Greața îl apucase abia jos, în fața casei, fusese nevoit să se rezeme de zidul rece de beton. „Și uite așa se termină, gândi el, așa se termină totul exact atunci când te aștepți mai puțin."

Străbătu strada prin noapte, cu pași repezi. Observase în stație un autobuz de linie care se pregătea să plece, așa că o luă la fugă, pentru a-l mai prinde. Ușile hidraulice se deschiseră cu un șuierat și se urcă. Își cumpără un bilet și, deși mașina era aproape goală, se așeză pe banca puțin ridicată din spate de tot.

Tot drumul nu se gândi la nimic altceva decât la un bărbat străin, pe numele său Sandro, și la o femeie necunoscută numită Simone. „Nu ne cunoaștem deloc unii pe alții, gândi el, Goya știa lucrul acesta, îl și notase de altfel sub una dintre gravurile sale." Își mai spuse apoi că, dacă pe acea femeie, Simone, nu o mai putea întreba nimic, cu totul altfel se prezenta însă situația în cazul bărbatului zis Sandro.

Mergem la Siena, Sim, ce părere ai? O să-ți facă bine, ai să-ți aduci aminte. Unul din voi doi o să-și aducă aminte.

Închise ochii și se rezemă obosit de spătarul băncii. *Cum se spune în italiană: Caut un bărbat pe care-l cheamă Sandro, și asta este tot ce știu. Iată, am și o fotografie a lui, îl cunoașteți cumva? Sto cercando un uomo, il nome e Sandro...* își mormăi el în barbă,

sau cam așa ceva. Fusese ultimul lucru pe care i-l spusese brigadier Tambur înainte de a se despărți.

20

Era una dintre nopțile cele bune.

Se întunecase, iar Deniz simțea mingea cea albă venind. Mingea cea albă venea tot mai des în ultimul timp, și era de la zi la zi mai rapidă și mai mare. La lumina unui lumânări pâlpâind, băiatul dezbrăcat până la talie stătea ghemuit pe salteaua sa dindărătul cutiilor de carton și mușcă capătul furtunului de cauciuc, pe care îl ținea încolăcit cu mâna dreaptă peste antebrațul stâng.

Începuse deja să tremure. Întâi doar mâinile, dar apoi frisonul îi cuprinse întreg corpul, și nu prea mai reușea să lege ca lumea nici furtunul. „Haide odată, gândi el, grăbește-te, cum crezi că o să treci altfel de această noapte?"

Haide, haide. Își pompă sânge în vână și trase apoi cu seringa substanța dizolvată la flacăra lumânării. Prin mansarda casei dărăpănate sufla un vânt rece, cu toate acestea pielea îi era acoperită de broboane de sudoare. Nu-i era deloc ușor să mai găsească vreo arteră pulsând slab în brațul său acoperit aproape în întregime de cicatricele multiplelor înțepături. Goli conținutul seringii, eliberă brațul de strânsoarea cauciucului și se lăsă cu un oftat pe spate.

Simți furnicături în palme, apoi și în picioare. Încetase să tremure, iar sudoarea rece de pe spate se uscase. Strâmbă din nas și zâmbi. Mingea cea albă începuse să se risipească, acum Deniz știa că se afla în fața unei nopți bune. Toată ziua se temuse de una

dintre cele rele, de-a lungul căreia nimeni și nimic nu ar fi reușit să rețină balonul cel alb; în care el personal vedea moartea rostogolindu-se asupra sa și îngropându-l sub un frig la fel de alb.

Venise însă Robbie care-i adusese un pic de marfă de la unul dintre curtezanii ei, nu mult, dar suficient pentru a aprinde fitilul inimii sale. Așa fusese întotdeauna, avea nevoie de puțin, pentru a realiza mult, așa funcționa sistemul. Se gândise la Kevin, cel care fusese cel mai bun prieten al său. Și nu credea că era cu adevărat mort, pentru că el continua să-l simtă în preajma sa. Chiar în imediata sa apropiere.

Se simțea iar bine, mă rog, atât de bine cât se putea simți cineva. Sări în picioare și înțelese brusc că nu prea știa încotro să canalizeze toată această energie. Ar fi preferat să spargă sau să distrugă, sau să sfâșie ceva cu dinții. Asemenea unui cal neîmblânzit care lovea cu copitele în scândurile boxei sale.

Își puse pe el un tricou negru cu mânecile lungi, îl îndesă în blugi și se aplecă după haina de piele. Rucsacul se afla la capătul opus al saltelei. El adăpostea cincisprezece spray-uri cu vopsele mate și lucioase, un sortiment de ventiluri de rezervă, o lanternă, o pereche de mănuși, mai multe cârpe, o legătură de chei și o mască de schi care avea rolul să-i ascundă fața. În caz că una dintre camerele de înregistrat amplasate în stația de metrou l-ar fi surprins asupra faptei.

Stinse lumânarea și așteptă ca ochii să i se obișnuiască cu întunericul. Percepuse un zgomot, ceea ce nu însemna însă nimic într-o astfel de clădire bântuită mai tot timpul de zgomote ale vântului, ale porumbeilor sau șobolanilor. Își trecu ambele mîini pe sub bretelele rucsacului, coborî scara spre etajul inferior și își dădu drumul apoi pe frânghie în jos până la parter.

Prin crăpăturile scândurilor bătute în cuie peste ferestre putea vedea că mașina poliției continua să staționeze în fața casei. Nu putea recunoaște și oamenii dinăuntrul ei, dar știa că erau acolo. Se aflau sub un felinar defect și credeau că sunt invizibili. În realitate doar *el* era invizibil.

În întuneric, Deniz păşea prin ceea ce adineauri fusese un atelier de cizmărie, împinse la o parte lemnul slab fixat în cofrajul uşii şi ieşi în curtea din spatele clădirii. Afară abia ameţi un pic şi se temu pentru o clipă să nu fie nevoit să se întoarcă. Dar se gândi la obiectivul propus şi se simţi instantaneu mai bine. Traversă curtea fără să fie văzut, se căţără pe un container pentru moloz de la capătul ei opus şi imediat după aceea peste plasa de sârmă.

Gardul pe care se urcase pe o parte şi de pe care coborâse pe cealaltă scoase un uşor zornăit. Fusese de altfel singurul zgomot provocat de el în acest răstimp. În curtea învecinată trecu apoi prin dreptul mai multor garaje. Între timp cunoştea drumul atât de bine, încât se descurca indiferent dacă era zi sau noapte. Cu puţin timp înainte de a ajunge la poarta spre stradă, auzi gardul zornăind din nou. *O rafală de vânt,* gândi el.

Merse de-a lungul Westerdok pe Grote Bickerstraat. Cu excepţia lui nu mai era nimeni pe acolo, orele erau foarte înaintate. Noaptea aceasta strada era a lui şi numai a lui, exact aşa cum îi plăcea. Era linişte; nu se auzeau voci. Doar foşnetul frunzelor sus în ulmi ori apa care plesnea şlepurile ancorate şi malul.

Merse mai departe pe Damrak, Damstraat şi Kalverstraat şi, se simţea de parcă dăduse drumul la televizor: auzea voci. Care i se adresau din gameboys, computere, ceasuri, haine de piele, motociclete şi DVD-playere. Şi vorbeau cu buzele vopsite în roşu ale manechinului din reclamă, cu mâinile ei cu o manichiură perfectă, cu gesturile ei ispititoare şi privirile profunde, cu mirosul parfumurilor scumpe.

La început se prefăcuse că nu aude vocile, dar ele erau insistente şi nu renunţau, *nu însemni nimic fără noi, noi suntem lumea, viaţa ta, ar trebui să-ţi aparţinem, dar nu o facem.* Nu avea banii cu care să plătească această lume, deci era obligat să o ia, pur şi simplu, să o cucerească. Era înfometat; iubea şi dorea suficient, pentru a-şi asuma un risc. Prin venele lui curgea sânge de pirat.

Dacă un anume ceva dorea să-i aparțină și-i spunea *ia-mă, vino și ia-mă,* atunci îi îndeplinea dorința.

Și-l ducea pe insula comorilor.

Așa era în nopțile cele bune. Dar existau și nopți rele, în care nu putea face nici un pas fără a-și dori să urle. Se mișca atunci ca pustiit printre clienții dichisiți din fața magazinelor scumpe și, în timp ce-și simțea stomacul strângându-i-se, se uita la oamenii din reclamele restaurantelor fițoase stând în fața farfuriilor lor cu porții mici. Lovea cu piciorul în limuzinele luxoase staționate pe locurile rezervate de parcare, pentru că știa că nu erau și nu aveau să fie vreodată ale lui, nici mașinile, nici hainele, nici restaurantele.

În astfel de nopți, respirația grea ca plumbul i se împotmolea în piept asemenea unei greutăți sufocante. Se imagina atunci declarând război întregului oraș, mărșăluind pe străzi și făcând una cu pământul tot ce-i ieșea în cale – ceasuri, țoale de firmă, automobile, dar și oamenii care nu se mai săturau de ele.

Spărgea tuburile de neon, le sorbea lumina și scuipa flăcări pe cioburi.

Dar astăzi se întâmpla să fie una dintre nopțile bune. Cerul era profund albastru și limpede, și undeva departe pe Ijsselmeer trâmbița, ca la comandă, o sirenă de ceață. *Vrei să știi cum sună libertatea?* îl întrebase odată Kevin. *Așa.* Deniz asculta acum sunetul cornului și se gândea la Kevin, și simțea cum îl năpădesc lacrimile.

Gândi *mort,* și pentru prima oară cuvântul avea și pentru el o semnificație. Nu murise până atunci nimeni cunoscut; nu văzuse decât la cinematograf oameni murind, doborâți de gloanțe sau de săbii, sau de arme cu laser. Este drept însă că acolo totul se petrecea mereu foarte rapid, indivizii alergau spre o rază violetă și ardeau înainte de a se dizolva cu totul. *Mort,* își spuse, *mort.*

Trecu de vechile hale ale fabricilor, dincolo de care putea zări îndepărtatele lumini de poziție ale macaralelor de pe chei și siluetele cargoboturilor aflate în cursă pe Noordzee Kanaal. Dar apoi se înfioră dintr-odată, pentru că inima i se deschisese brusc

într-o gaură care-i provoca un fel de durere, diferită de toate celelalte pe care le simțise vreodată până atunci. Se simțea copleșit de un dor fierbinte, amestecat cu rușine, nu, nu voia ca prietenul lui, Kevin, să fie mort. Și observă cu surprindere că plângea. Toată fața îi era udă. Lacrimile îi șiroiau pe obraz în timp ce mergea pe străzile părăsite și traversa podul mobil de pe Realengracht, cel a cărui umbră se întindea ca o spânzurătoare pe pavaj.

Și-aminti de ultima dată când fuseseră împreună la cai, afară din oraș, la hipodrom, Kevin și Tic, și Robbie, și el. Vedea în fața ochilor surâsul din ochii lui Kevin, un cal cu numele de Spinoza pe care-l încurajaseră. După încheierea cursei, Kevin mersese să vadă bălanul, își lipise obrazul de gâtul asudat al animalului.

Un cal, gândi Deniz; un cer de un albastru de cobalt și o lună de argint și dedesubt un cal, un cal care ara oceanul ca un vapor cu un foc de cinabru în burtă. Kevin iubise caii mai mult decât orice pe lumea asta, aproape mai mult chiar decât pe Tic. Și sub toate acestea numele său, așa ca un legat, *Kevin*. Deniz continua să înainteze, auzea deja fâsâitul gazului din tuburi, percepea mirosul amețitor al vopseselor, savura presentimentul forței sale ascunse, rapide.

„Nu trebuie să boceşti, gândi el, Kevin este mort, iar tu trăiești, asta e tot. A fost omorât, dar fără nici o legătură cu tine. Ai totuși o noapte bună azi. Și dacă o să reușești să scapi de droguri și să o smulgi pe Robbie de pe stradă, ți se vor îmbunătăți și zilele. Câteva zile bune, iată, acesta este singurul lucru pe care i-l datorezi lui Kevin."

Balonul alb se topise în neant. Cu toate acestea Deniz nu se îndepărta de case și evita lumina felinarelor stradale. Doar odată, la mică distanță de terenul de baschet de pe Elandsgracht, simți nevoia să se oprească brusc, să se prefacă că-și leagă șireturile pantofilor sport, doar pentru a verifica dacă nu care cumva este urmărit.

Era acolo, umbra, dar dispăruse într-o clipă, iar Deniz gândi, *un nor*.

În fața lui se profila viaductul feroviar, un perete negru peste care uruiau acceleratele cu ferestre pâlpâind galben. Se strecură pe

lângă grilajul terenului de baschet îndreptându-se către intrarea arcadelor de sub viaduct. Interiorul acestora adăpostea birouri și magazine, toate închise, majoritatea ferecate cu jaluzele metalice. Un drum de beton îngust și cu piloni solizi trecea, de la Bickerseiland și până la Haarlemmerplein, prin dreptul ferestrelor întunecate. Atârna ca un balcon lung deasupra apei plescăind ușor a Elandsgracht. Platanii de dincolo de acest canal tremurau în vântul nopții.

Deniz mai aruncă o privire înapoi asupra pieței pustii din spatele său. Se cățără apoi rapid pe balustrada potecii de beton, se avântă dincolo de poarta cu grilaj asigurată suplimentar cu țepi de fier, care era supravegheată de o cameră video defectă. Lipsise foarte puțin să nu se înfigă de-a dreptul într-unul din acei ghimpi deosebit de ascuțiți. Rămase agățat, se smulse din capcană și simți o arsură puternică în locul în care oțelul îi despicase pielea. *Nu-i nimic, astea sunt fleacuri pe care nici măcar nu le simți.* Continuă să meargă cu capul plecat pe străduța îngustă de beton, la umbra pilonilor, prin fața geamurilor mari de sticlă ale birourilor goale, ale magazinelor goale, ale acestor vizuine yuppie cenușii, nepopulate încă.

Găsi într-un final ceea ce căutase de la bun început. În spatele unei vitrine uriașe, o suprafață mare de zid nevopsită încă. Se opri, privi de jur împrejur, trase cu urechea. Deasupra capului său gonea un tren, uruia asurzitor pe traverse, lumina-i zbura strălucind deasupra golfului și a malului prăpădit de pe cealaltă parte a insulei. Nu putea auzi nimic altceva, iar ceea ce vedea era ireal: o umbră care aluneca, de la pilon la pilon, în spatele său.

Deniz sparse fereastra prăvăliei care încă nu era prăvălie cu o puternică lovitură de cot și se feri în timp ce cioburile începuseră să trosnească și să cadă la pământ. Trecu imediat peste ele și intră în spațiul mare și gol. Se opri în dreptul peretelui din spate și-și dădu rucsacul jos de pe umeri. Scoase din el lămpașul, îl porni și-l plasă pe jos, astfel încât să lumineze peretele de beton. Apoi și tuburile cu vopsea, primele care-i trebuiau; le instală în fața sa.

Roşu, albastru, negru şi galben, mate asemenea mătăsii ori lucioase, reuşea să deosebească tonurile culorilor aproape şi cu ochii închişi. Începu cu duzele grosolane, pentru suprafeţele mari.

Luă din rucsac şi walkmanul, îl fixă de curea, îi adăugă căştile şi apăsă pe tasta start. Muzica techno-beat îi explodă de îndată între tâmple.

Rămase neclintit şi cu ochii închişi preţ de câteva bătăi de inimă, voia să vadă pe retină ceva ce l-ar fi putut inspira, şi văzu, şi înţelese că era într-adevăr vorba despre un cal, despre un cal cu un foc în burtă.

Întinse mâna după spray-urile cu cinabru şi purpuriu, le ţinea în ambele mâini şi dansa pe ritmurile muzicii ce venea din walkmanul său. Întâi spinarea, îşi spuse el, şi trasă pe zid un arc roşu, de la gât şi până la coamă. Din negura fină se formase o dungă groasă şi roşie. O înnobila acum cu mişcări largi rotative într-un trup, pe care urma să imprime ceva mai târziu, cu violet-închis şi negru, muşchii puternici.

Tuburile se contopeau parcă cu mîinile sale, le preluau energia şi atacau pereţii. Mirosul vopselei proaspete şi strălucitoare îl ameţea. Nu mai vedea nimic altceva decât acel cal focos care gonea printre talazuri într-un galop întins şi repede, cu ochii larg deschişi şi copitele învăluite în spumă. Se simţea la rându-i uşor şi iute, şi una cu animalul.

Ritmul techno îi bătea direct în cap. Se aplecă să ia spray-urile cu capetele lor fine de pulverizare, albastru de China pentru ochi şi valuri, portocaliu pentru flăcările din care trebuia să rezulte coama. Se îndepărtă un pas, pentru a-şi admira lucrarea de la o distanţă ceva mai mare, se aruncă apoi din nou în direcţia zidului, pentru a lua cu asalt coada.

Lovitura îl nimerise atât de brusc, încât i se opri inima. Un fulger rece ca gheaţa îi străbătu corpul de la şira spinării şi până la creier. Timp de o secundă rămase ca paralizat. Spray-urile îi scăpaseră printre degete. Se clătină pe picioare şi se lovi cu fruntea

de zidul de beton din față. În timp ce încerca cu disperare să respire, muzica din walkman continua să-i urle în cap.

Genunchii începuseră să-i cedeze, în ochi avea sânge și lacrimi. Strigă, tuși apoi și încercă din nou să tragă aer în piept. Pieptul i se încleștă. Bezna din jurul lui se pusese pe clipocit, era tot mai grunjoasă și mai neclară.

Erau și drogurile pe care și le injectase ceva mai devreme. Îl protejau. Era mai puternic decât durerea. Și mai era și toată acea adrenalină care-l ajuta pe Deniz să fie mobil și iute. Se ghemui și se întoarse, și zări ceva ce nu mai văzuse în toată viața lui, o chestie alb cenușie care se apropia de el din întuneric. Nimerise doar pentru o fracțiune de secundă în raza de lumină a lămpașului, se mișca repede și într-un fel sacadat, așa ca un personaj din jocurile de pe calculator. Purta o mască albă cu doi ochi larg deschiși, cu o gaură roșie în dreptul gurii și cu o chestie sub nas care semăna cu o bucățică dintr-o ramură cojită. Dar Deniz nu apucă să ordoneze aceste impresii preluate fulgerător de mintea sa, că atacatorul îl lovi din nou cu o măciucă grea și scurtă, iar acum îi nimerise fruntea, astfel încât muzica se opri brusc, și îi era din nou frică, pentru că ceea ce sărise pe el și-l bătuse până îngenunchease, și-l bătuse apoi mai departe până când căzuse la pământ, nu era nimic altceva decât mingea mare și albă, care se prăvălea peste el și-l îngropa pentru totdeauna.

Îl simțea pe Kevin mai aproape ca oricând. Era una dintre nopțile cele bune.

21

Bruno van Leeuwen alerga. Avea treizeci și cinci de ani și respira cu ușurință. Greutatea nu-i apăsa nicicum pe umeri.

O auzea pe Simone chiuind și încurajându-l cât de tare o ținea gura, dar el nu forța nota, pentru că între timp drumul cobora spre curba Casato.

Se afla cam umăr la umăr cu germanul, care în dreptul Palatului Public chiar încercase să-l împingă, doar că el făcu o fentă, pentru a scăpa de el, accelerase apoi ritmul și se instalase în frunte.

Era fericit pentru că nu o văzuse pe Simone încă niciodată atât de zburdalnică. Îi apăsa picioarele cu ambele brațe de pieptul său, în timp ce ea se ținea cu mâinile de fruntea sa. Îi simțea coapsele calde aproape de urechi. Ea râdea și se tot apleca pentru a-i săruta cărarea, iar pe el, acum că intrau în ultima rundă, nu mai avea cine să-l învingă.

Ferestrele caselor care înconjurau Piazza del Campo erau întunecate, dar pe pavaj luna se reflecta argintiu și albastru. Van Leeuwen nu reușise să pătrundă întunericul doar preț de o secundă, atunci când alergase prin umbra aruncată de Torre del Mangia, cu puțin înaintea urcușului spre curba San Martino. Suișul nu-l deranja defel, pentru că avea treizeci și cinci de ani și se simțea ca la șaisprezece, și până la victorie nu mai avea de parcurs decât o tură în jurul pieței, jumătate din ea la vale. Sudoarea îi inundase cămașa, o simțea caldă, curgându-i peste piept și spate. Era un sentiment plăcut să transpiri așa și să simți că ai forță în picioare și că respirația nu ți se modifică în timp ce-i depășești pe competitori.

Auzea în urma sa cuplul german, femeia mai ținea încă în mână sticla de vin pe jumătate plină și râdea strident, iar bărbatul gâfâia sub povara ei pe umerii săi, lăsând impresia că nu prea mai avea suflu. Mai în spate se afla perechea italiană, învinsă fără de speranță, în rest la acea oră din zi în piața abruptă din fața primăriei din Siena nu se mai afla picior de om.

„Optsprezece ani, gândi van Leeuwen, au trecut optsprezece ani de atunci." Își mai amintea până și vremea acelei zile, soarele,

vântul, lumina îmbibată în culori puternice; aerul respira totuși presentimentul precoce al toamnei.

Fuseseră fără îndoială beți și făcuseră mai multă gălăgie decât toți caii și miile de spectatori la un loc la un adevărat palio. Îi cunoscuseră pe ceilalți, germanii din regiunea Ruhr și cuplul italian din Milano, seara trecută într-un restaurant de sus, din Piața Domului, și după cină plecaseră cu toții la un bar din Piazza del Campo. Cândva către miezul nopții, după câteva sticle de *birra* și mai multe grappa, germanul își luase nevasta pe umeri și îi provocase la întrecere pe van Leeuwen și pe italian. Văzând sclipirea din ochii lui Simone, van Leeuwen înțelesese imediat că nu avea voie să se eschiveze, nu în fața unui neamț.

Mai ții minte cum ne-am organizat atunci, la miezul nopții, propriul palio, nemții ăia nebuni, milanezii și noi doi? întrebă el. Stătea pe balustrada de marmură a Fonte Gaia de deasupra pieții concave și aflate în pantă, iar Simone se așezase alături pe jacheta ei și nu-și amintea.

– Când mergem să înotăm? dori ea să știe.

– Mâine, îi răspunse el.

Soarele apusese de mult, iar cerul amurgea verde deasupra Palazzo Publico. La mesele restaurantelor din jurul scoicii răsunătoare a pieței ardeau mici lumânări, iar van Leeuwen se întrebă dacă nu cumva unul dintre cei care stăteau acolo era chiar Sandro. Întinse mâna după polaroidul care se afla în buzunarul tricoului său polo.

– Chiar nu-ți mai amintești nimic? o întrebă el supărat.

Simone fredona *Penny Lane*. Și pentru că el nu renunța deloc să o fixeze, își întoarse și ea fața spre el și-l privi cu seriozitate, cu seriozitate și înțelegere, adică exact așa cum obișnuia în trecut să o facă din când în când. Se aplecă apoi spre el, îi luă capul cu ambele mâini și îl sărută pe gură.

– Eschimoși, spuse încet, înainte de a-și freca nasul de obrazul său.

Către ora zece de dimineață se apropiaseră de Florența. La vederea acoperișurilor orașului care se întindeau jos, sub ei, fusese plin de speranță, împlinit de gândul că nu exista pe lumea asta priveliște mai frumoasă decât cupola Domului strălucind roșu-arămiu în ceața dimineții. O panoramă imposibil de uitat.

– Ia uite unde am ajuns, continuă el. Îți spune ceva?

Simone purta un batic bleu care să o protejeze împotriva vântului din timpul călătoriei și o pereche de ochelari de soare ieftini, cu lentilele acoperite de urmele degetelor ei.

– Unde suntem? îl întrebă ea cu un zâmbet care sugera că știa exact răspunsul și încerca doar să-i ascundă faptul că-și amintea deja de multă vreme. Deci unde suntem?

– Tokio.

– De ce nu mi-ai spus că o să călătorim? Îl întrebase asta și alaltăieri, la plecarea din Amsterdam, și apoi iar și iar, la fiecare oră aproape, în Germania, și în Elveția, și la granița italiană, și ultima dată de dimineață, imediat după sculare, în hotelul lor de după Modena. Obrazul îi era ușor insolat, pentru că începând cu Elveția vremea fusese atât de frumoasă, încât lăsaseră capota jos.

– Încotro mergem? întrebă ea.

– Surpriză, îi răspunse el.

– Trebuie să-mi spui și mie când plecăm, insistă ea. Baticul îi flutura în vânt. Ochelarii de soare aveau o montură extravagantă, galbenă cu puncte negre, ca dintr-un film al lui Fellini. *La dolce vita,* gândi el, cu Sandro la Siena.

Trecuseră prin Florența fără să oprească, continuaseră drumul pe malul râului Arno, pe care-l traversaseră apoi, pentru a intra pe șoseaua care o lua printre dealuri. Simone admira atent peisajul din jur. Zâmbetul luminos de pe chipul ei apărea și dispărea, ceea ce însă nu părea să însemne mare lucru. Cu puțin înainte de Poggibonsi, comisarul își parcă automobilul Alfa undeva la marginea șoselei, pentru că ea dorise să facă un picnic și să înoate, iar acest lucru semăna atât de mult a amintire, încât – pentru o clipă – van Leeuwen ameți de speranță.

Scoase dintr-un coș aflat pe bancheta din spate pâine albă, ouă fierte, friptura rece de pasăre și o sticlă cu vin. Întinse apoi o pătură pe iarba uscată de dincolo de drum. Simone zise:

– Întâi mergem să înotăm.

– Vezi tu vreo mare prin preajmă? o întrebă van Leeuwen. Sau poate un lac? Sau un pârâu? După ce ai mâncat ceva, plecăm mai departe și-ți arăt unde mergeam pe vremuri la înot. Ți-aduci aminte de micuțul râu de la poalele viei?

– Știi unde o să mergem?

Îmbrăcată în costumul ei pantalon șifonat, dintr-o pânză de culoare bej, Simone se așeză neliniștită pe pătură și-l privi cum rupe o pulpă de pui, o înfășoară într-un șervețel de hârtie și i-o dă ei. Nu dură mult până ce gura, bărbia și ambii obraji începură să-i lucească de grăsime. Puiul părea să-i placă, pentru că începuse din nou să fredoneze un cântec.

Aerul mirosea a pământ cald și salvie. Deasupra șoselei zbura un uliu, era greu de văzut în lumina soarelui. Cerul păstra distanța, se apropia de coline mai puțin insistent decât o făcea în toiul verii. Plopii de la marginea drumului păreau zemoși și tineri. Iar pământul de sub chiparoșii răzleți de pe coamele dealurilor, de dincolo de ogoare și câmpii, era năpădit de roșul palid al ierbii negre. În zare se vedeau două conace acoperite cu șindrilă roșie – erau ca niște șarniere de care atârna pământ.

Pe cealaltă parte a șoselei Van Leeuwen reuși să deslușească un sat, dar distanța era greu de apreciat, pentru că lumina stridentă a amiezii atenua contururile caselor de culoarea ocrului. În umbra dindărâtul șurelor și grajdurilor luceau coase și furci pentru bălegar. Dinspre lăcașul clopotului din campanila grosieră veneau și se pierdeau în depărtare două bătăi de alamă. Iar mai departe în zare se adunau, fără a se apropia însă, munți înalți de nori.

– Vino încoace. Van Leeuwen luă un șervețel de hârtie și șterse cu el gura lui Simone. Să-ți mai dau un pic de vin?

– Acum vreau să înot, spuse ea.

– Bine, replică el, ceva mai târziu însă, când ajungem la apă. Duse mâna spre buzunarul tricoului său şi scoase de acolo fotografia lui Sandro, pe care i-o arătă lui Simone. Şi asta? întrebă el. Ţi-aminteşte ceva?

Simone îşi aţinti privirea asupra fotografiei polaroid. Expresia feţei nu i se schimbase în nici un fel. Cu mâna rămasă liberă, Van Leeuwen îi împinse ochelarii pe frunte.

– Uită-te la mine, îi spuse el. Iar ea clipi încurcată şi-l ascultă. Sandro, continuă el.

– Nu face nimic, zise ea.

Ochii-i căprui rămaseră închişi, doar gura-i zâmbea, de parcă ar fi vrut să-i spună imediat că îl iubeşte.

– Hai să plecăm mai departe, reluă el şi puse poza la locul ei.

– Unde mergem?

Ajunseseră la Siena târziu după-amiază. Îşi lăsaseră Alfa-Romeo-ul pe o parcare publică din faţa zidului oraşului, pentru că hotelul lor se afla în vechiul centru, interzis accesului autoturismelor. Era acelaşi mic albergo, aceeaşi cameră chiar, în care locuiseră şi prima dată, atunci când fiecare cent mai conta pentru ei. Odaia nu se modificase: perdelele erau prăfuite, linoleumul de pe jos, acoperit de ambele părţi ale patului cu rogojine în loc de covoraşe, era tot dezlipit, totul rămăsese la fel.

Atunci Simone alergase spre fereastra care nu prea se închidea, pentru a trage draperiile. Şi-o amintea perfect. Nici nu lăsase bine valizele din mână, că şi începuse să-şi scoată hainele, jeanşii, bluza olive, sutienul, slipul. Îi întorsese spatele, de ruşine parcă. Stătea pur şi simplu în acea semiobscuritate de culoarea mierii, cu braţele încrucişate în faţa pieptului, cu palmele pe umeri, de parcă ar fi încercat să spună: „Sunt gata, aştept."

Se dezbrăcase şi el, se apropiase de ea, o cuprinsese de umeri, o condusese la pat şi simţise în timp ce se iubiseră cât de mult îl dorise. Rămăseseră şi în continuare îmbrăţişaţi pe salteaua îngustă. Oglinda micuţă a şifonierului reflecta fundul lui Simone, doar fundul. În faţa oglinzii trona o masă rotundă acoperită de o

cuvertură cărămizie, peste care se afla o placă de sticlă. Pe masă erau poșeta deschisă a lui Simone și tot ceea ce alunecase din ea: rujul de buze, bani, un pieptăn, pașaportul, dropsuri de mentă.

Își putea vedea mâinile mișcându-se pe fundul ei. Ea suspina ușor, foarte aproape de urechea sa.

– Știi cum este atunci când mă mângâi și mă săruți? îi șopti. E ca și cum m-ai răsuci cu interiorul către exterior. Ca și cum trupul mi s-ar întoarce asemenea unei haine, cu căptușeala la vedere, și ca și cum așa răsucit s-ar simți mult mai natural, mai frumos. Mâinile tale știu ce vor. Sunt foarte sincere.

Simone își rotea acum privirea prin aceeași cameră minusculă, dar nici un gest nu dezvăluia că ar fi posibil să mai știe ceva.

El, în schimb, își amintea totul, până și de faptul că la o distanță de câteva străzi se afla o piață, pe care fusese instalat un carusel, și că în timp ce se iubiseră, auzise râsetele și strigătele copiilor, zarva veselă și cântecele vechi venite de la vreun magnetofon urlând undeva în burta călușeilor *Azzuro* și *Something Stupid* și *Penny Lane,* da ăsta era, *Penny Lane.*

Străbătuseră mai apoi și străduțele înguste ce duceau la acea piațetă, în care – în umbra după-amiezii și la lumina beculețelor multicolore – copiii călăreau cai în balans sau se ghemuiau între aripile cioplite cu măiestrie ale unor lebede albe. Simone îl trăsese spre o bancă de lemn de la marginea scuarului. Unde stătuseră așezați unul lângă celălalt, cu obrajii lipiți, ca doi frați siamezi și priviseră la rotirea caruselului. Până ce Van Leeuwen ameți se.

Penny Lane.

Era o amintire care-l durea, ca atâtea altele. Reîntorși șaptesprezece ani mai târziu în hotelul lor, adormiră însă imediat – erau obosiți de drumul lung. Când deschise ochii a doua zi de dimineață, van Leeuwen o găsi pe Simone trează. Era întinsă lângă el pe spate, îl privea și întrebă:

– Acum mergem să înotăm?

El o spălă, o ajută să îmbrace corect costumul de baie, îi alese o pereche de pantaloni și o bluză, și avu grijă ca, machindu-se, să

nu-şi transforme faţa în cea a unui clovn de circ. Părăsiră hotelul, dar nu făcură prea mulţi paşi, şi Simone îl atrase în interiorul unei micuţe cafenele, aflate dincolo de o intrare acoperită cu o perdea din mărgele de bambus. Lângă uşă se aflau o unică masă metalică rotundă şi două scaune prost tapiţate. Din întunericul unei odăi învecinate, ascunse îndărătul unei alte perdele de mărgele, se auzea în surdină muzică, o arie dintr-o operă necunoscută lui van Leeuwen. Ferestrele caselor înşirate de-a lungul străduţei erau zăbrelite, răcoarea nopţii continua să strălucească pe caldarâm, în timp ce jgheaburile acoperişurilor începuseră deja să capteze lumina soarelui.

În tot timpul micului dejun, van Leeuwen nu-şi pierdu soţia din ochi. „De ce tocmai această cafenea? se întreba el. Pentru că este întunecată şi goală? Pentru că o atrăsese mirosul de cafea? Sau pentru că fusese aici cu Sandro?" Observa cu atenţie bărbaţii care intrau, consumau rapid un espresso, cumpărau ţigări, strigau *ciao Paolo* şi plecau.

Să fi fost Sandro unul dintre ei? Să fi existat vreun semn secret de recunoaştere, vreo clipire din ochi rămasă neobservată? De ce proprietarul care-i servise lui Simone un cappuccino, o privise atât de atent? S-o fi recunoscut? Sau poate îl cunoştea pe Sandro?

Van Leeuwen scoase fotografia din buzunar şi i-o arată proprietarului. *Sto cercando un uomo,* spuse el, *questo uomo. Il suo nome e Sandro...* Dar bărbatul scutură din cap, întinse braţele cu regret şi spuse ceva de neînţeles pentru van Leeuwen. După micul dejun străbătură străzile, între timp animate, îndreptându-se spre maşina lor, unde el se apucă să studieze harta.

– Ce-ai zice de Lago Trasimeno? îşi întrebă el soţia.

Drumul dură o oră şi, până când să ajungă la lac, se făcuse atât de cald, încât van Leeuwen chiar se bucura de apropierea apei. Poteca îngustă care ducea de la şosea la lac se termina într-un nisip silicios cenuşiu, plaja goală se întindea sub razele soarelui arzător. Simone se dezbrăcă în grabă, uită însă să-şi scoată ciorapii. Înainte ca van Leeuwen să o poată atenţiona, trecu fugind pe lângă el şi se

aruncă râzând în apă. El o urmări o clipă cu privirea, se dezbrăcă, își aranjă hainele atent împăturite pe prosopul de baie și o urmă. Cheia mașinii o ascunsese sub o bucată de piatră vulcanică.

În dreptul malului apa nu prea era adâncă, fu nevoit să înainteze destul de mult până ca ea să-i acopere coapsele. Se aruncă apoi înainte și înotă cu mișcări ample de brațe. Simone rămăsese în urma sa. Continuă să înainteze până ce nu mai văzu nimic altceva decât suprafața strălucitoare a apei și cerul. Apa se răcea cu cât mai mult lăsa malul în urmă. I-ar fi plăcut să înoate așa pentru întotdeauna.

Se întoarse totuși la un moment dat și lăsă curentul să-l împingă înapoi. Simone stătea într-un loc puțin adânc și se stropea de una singură. În momentul în care îl zări o luă spre el, continua să înoate la fel de mlădioasă ca o vidră, creând pentru o clipă impresia că ultimii doi ani nici măcar nu existaseră. Nu era dependentă de el; avea nevoie doar de apă. Van Leeuwen se răsuci pe spate și închise ochii. Dădea din picioare și trăgea cu urechea la vânt și la strigătele vesele de delfin ale soției sale. Valurile mici îi clipoceau în urechi, îi clăteau buzele.

Se întoarse pe plajă, iar Simone îl urmă de îndată și se așeză pe prosop. El o șterse, pentru a o feri de o eventuală răceală. Soarele reflectat de lac îl orbea, dar își uitase ochelarii în mașină. Simone se culcase pe spate și închisese ochii. El îi scormoni printre lucruri, găsi ochelarii ei Dolce Vita și și-i puse la ochi. Fixă apa, puțin amețit de soare și de liniște, până ce imaginea începu să-i joace. Foarte mult nu-i ajutau nici ochelarii. Dar ce ajuta foarte mult?

– Vrei să ne întoarcem? o întrebă el.

Simone nu-i răspunse. În somn pieptul îi urca și cobora liniștit. Capacitatea ei de a dormi era de-a dreptul inepuizabilă. Privită așa, prin ochelarii de soare, pielea ei avea aproape culoarea pietrișului de pe plajă. Van Leeuwen observa cum i se aduna sudoarea în anumite părți ale corpului, sub bărbie, sub braț, sub sâni. „Ar

trebui să o duci acolo unde a pictat-o, unde a pozat goală pentru el, gândi. Cine știe, poate locuiește prin apropiere."

Renunțaseră la mâncare și rămaseră pe țărm până spre seară, pe lângă ei oamenii dornici de o baie veneau și plecau. Simone se trezi din somn și privi încurcată în jur.

– Unde suntem? întrebă ea.

– La Siena, îi răspunse el.

– Ar fi trebuit să-mi spui că plecăm.

– Iar tu ai fi trebuit să-mi spui că ai avut o aventură, replică el. Ai măcar idee de ce am venit aici?

Mașinile se înghesuiau pe șoseaua de deasupra plajei. Ziua se transforma încetul cu încetul într-o seară liliachie. Țărmul se golea de lume. Pe cealaltă parte a lacului, ferestrele unei case aflate la înălțime reflectau soarele la apus. Curând însă acesta dispăru cu totul în aburul serii. Nu se întunecă însă imediat. Pentru că – înainte de apariția adâncului violet toscan, de care van Leeuwen își amintea din trecut – cerul și apa își mai împărțiseră o vreme același roșu, în care se fălea o semilună palidă.

– *Andiamo,* zise el.

Se îmbrăcară și urcară poteca îngustă spre șoseaua de pe faleză, iar o oră mai târziu zăriră silueta strălucitoare a Sienei apărând în fața cerului nopții.

– *Sto cercando un uomo, il nome e Sandro...*

Altceva decât să pună întrebări nu putea face. Începu cu restaurantele și barurile din jurul Pieței del Campo, trecu apoi la cafenele, tutungerii și la chioșcurile de ziare. Arăta pretutindeni fotografia, de parcă s-ar fi legitimat, și spunea că este în căutarea unui bărbat, acest bărbat, pe care-l chema Sandro, și care putea fi pictor, chelner sau șofer de taxi.

Sto cercando un uomo, guesto uomo, Sandro...

Nu recolta decât una și aceeași mișcare a capului, aceleași palme întinse. *Scusi, no conosco.* Părăsi Piazza și o luă în direcția străzilor laterale. Nu sări nici o prăvălie, nici un fast-food, nici o tarabă, indiferent cât e mică, cu înghețată. Se opri la fiecare

aprozar, la fiecare florărească, arăta peste tot poza și întreba de Sandro.

– *Scusi, Signora, il mio nome e van Leeuwen, commissario van Leeuwen...*

Dar era ca și cum oamenii ar fi intuit că motivele care-l mânau în căutarea acelui Sandro nu prea semănau cu cele pentru care un polițist pornea, sau ar fi trebuit să pornească, pe urmele unui infractor sau chiar martor; și că de aceea nu erau obligați să-l ajute. Buzele le rămâneau pecetluite. Ca să le desfacă, i-ar fi trebuit un cuțit de stridii. Dar și așa ar fi existat posibilitatea să afle că spuneau adevărul, că într-adevăr nu-l cunoșteau, nu-l văzuseră niciodată pe acest bărbat numit Sandro.

Simone dormea. Îi dăduse la cină un pahar cu vin neîndoit cu apă care să o obosească, o înfășase, o acoperise și o sărutase de noapte bună. Plecase apoi încă o dată, acum știa și de ce, pentru a-și desăvârși înfrângerea.

Mergea și iar mergea. Se oprea când și când, fără a avea idee unde se afla. La capătul străzii sclipeau luminile unui restaurant, dar în spatele ferestrelor caselor înghesuite unele într-altele domnea cel mai profund întuneric. Avea impresia că până atunci nici măcar nu observase bezna din jurul său. Pășea cu grijă. Până la restaurantul luminat mai erau doar câțiva pași; privirea-i căzu pe un magazin, *chiuso*, ale cărui jaluzele de fier nu erau coborâte decât pe jumătate. În galantarul vitrinei din spatele acestora recunoscu pensule, tuburi de vopsea, rame, palete și cutii de culori.

Van Leeuwen se opri. O plăcuță metalică mică și mai mult ruginită prinsă sub clanță anunța cu litere minuscule numele proprietarului. Încercă să-l descifreze, dar lumina era insuficientă. Parcurse ultima porțiune de drum rămasă până la restaurantul luminat și rugă un ospătar să-i dea niște chibrituri. Chelnerul nu-l înțelegea însă. Degeaba duse la gură o țigară imaginară și mimă gestul aprinderii ei. Van Leeuwen își pierduse răbdarea. Se

îndreptă spre una dintre mese, luă lumânarea aprinsă și se întoarse cu ea în stradă. Ospătarul îl urmă protestând gălăgios.

Van Leeuwen se opri în dreptul prăvăliei cu accesorii pentru pictură și ținu lumânarea în fața plăcuței metalice pe jumătate ruginită. *Alessandro Mariano, proprietario.*

Van Leeuwen căută, fără succes, o sonerie. Bătu cu pumnul în ușă, în jaluzelele de fier. Zadarnic. Nu se întâmpla nimic, nu se deschidea nici o fereastră, intrarea rămânea ferecată. Lovi furios ușa cu piciorul.

– Sandro! urlă el. Alessandro Mariano! Aici e Bruno van Leeuwen din Amsterdam, soțul lui Simone! Bărbatul lui Sim!

Chelnerul se afla lângă el și țipa.

– *Chiamo i carabinieri, signore!* Singurul cuvânt înțeles era *carabinieri!*

– Și eu sunt polițist! *Commissario!* strigă la rându-i van Leeuwen ridicând lumânarea astfel încât să-i lumineze fața.

Ospătarul dădu înapoi. *Chiamo i carabinieri,* mai spuse el o dată, ceva mai încet, în timp ce se retrăgea pas după pas din străduța întunecoasă.

Magazinul de pictură continua să fie cufundat în liniște, iar van Leeuwen începuse să-și revină. Puse lumânarea pe jos, așa ca într-un gest de reculegere pentru ceva ce murise aici. Mai rămase puțin în fața prăvăliei, după care se întrebă: „Ce cauți aici, de fapt? Ce ți-ai imaginat? Cam câți Sandro crezi că există la Siena și în împrejurimi? Bun, și să admitem că-l găsești pe cel adevărat, cam ce crezi că ai putea să-i faci? Să-l cotonogești? Să-l confrunți cu Simone: *ia uite, așa arată azi iubita ta, nevasta mea, o vrei înapoi?!*"

Își plimbă privirea pe fațada casei înguste până sus la ferestrele negre, în spatele cărora nu se mișca nimic. Se întoarse la hotel pe aceeași stradă pe care venise, nu-i mai era greu să se orienteze; străduța conducea direct la Piazza del Campo. Trecu printr-un arc de poartă, coborî o scară până la marginea pieței celei

înclinate, traversate acum de trecători târzii aflați în căutrea adăposturilor lor.

Nu știa ce căutase soția sa aici. Fericire? Plăcere? Indiferent ce fusese, o pierduse. Dar de ce o căutase? Sau dacă o găsise fără a o căuta, de ce se aplecase să o ridice, de ce nu-și văzuse pur și simplu de drum? Să fi fost în relitate vina *lui,* și nu a ei? Ar mai fi existat această aventură cu un amant străin, insignifiant, dacă s-ar fi ocupat mai mult de ea, de nevoile ei?

Și scrisorile? Cine naiba ascunde scrisori într-un geamantan, dacă într-adevăr nu vrea să fie descoperite?

„Îmi pare rău", gândi.

Să fi bănuit ea oare lucruri care se mai petrecuseră, din când în când, în mintea lui? De câte ori se culcase în gând cu o altă femeie, o suspectă, o martoră, o colegă, poate chiar o prostituată din una dintre vitrinele de pe dig... Nu căutase într-adins aceste fantezii, existaseră însă, și poate că soția sa le intuise. Nu le materializase niciodată, dar poate că Simone, înainte de a-l înșela, se simțise totuși la rândul ei trădată.

„Îmi pare rău."

Și încă un gând: fusese iar fericită, chiar dacă nu pentru mult timp.

Pe vremuri fusese fericită cu el, la Nes întâi, apoi în micuțul său apartament din Amsterdam. Își luaseră iubirea cu ei și în locuința mai spațioasă de pe Egelantiersgracht. Viața li se modificase acolo, dar dragostea rămăsese. Simone începuse să scrie, erau primele ei articole, pe care curând începuse să le și vândă. Lucrase un timp ca jurnalistă independentă, doar pentru a avea și ea o ocupație în timp ce el se dedica activității sale de polițist.

Simone se bucurase de succes, întorcându-se seara acasă, el găsise apartamentul adesea plin de oameni străini, jurnaliști ca și ea, artiști, pictori, scriitori, regizori de film. Și alte femei, moderne și cultivate, care discutau repede și pasional despre literatură, politică, sport și artă modernă. Nu îl deranjase faptul că se aflau acolo, deși uneori și-ar fi dorit să nu fie.

Nu-i trecuse niciodată prin cap că ar fi fost posibil ca el să-i fi deranjat pe *ei*. Subiectele celor mai multe conversații nu-l interesau mai deloc; nu aveau nici o legătură cu viața lui. Vorbea doar când era întrebat. De la sine putere nu zicea nimic, înțelegea prea puțin din toate acele lucruri care păreau să fie importante pentru prietenii lui Simone. După aceea, când nu mai era nimeni la ei, obișnuiau să se așeze amândoi pe canapea, frații siamezi, pentru a bea împreună un ultim pahar.

Adesea însă van Leeuwen se culca încă înainte ca dezbaterile aprinse ale musafirilor din living să se fi încheiat. Simone apărea mai târziu în noapte, se întindea lângă el, îl trezea, îl iubea. Dar după o vreme ea nu-l mai scula, iar el era mult prea obosit pentru a o observa măcar. Probabil că nici măcar nu mai erau fericiți. Dar de iubit, se iubeau încă.

Fericirea era un dar, la fel ca și dragostea, dar în goana după ea nu avea încredere. Existau mult prea mulți oameni care credeau că dreptul lor la fericire le permite să fure, să înșele sau să ucidă. Cu toate acestea îi înțelegea pe toți aceia care doreau să fie fericiți; sau care cel puțin se străduiau să fie. Un străin numit Sandro îi făcuse soția fericită într-un timp în care el nu fusese în stare de asta. Poate că ar trebui să-i fie recunoscător.

Pe de altă parte, poate că nu.

În orice caz, acum că nu mai exista nici un Sandro, îi părea rău.

Stătea în lumina lunii, pe balustrada rece de marmură a Fonte Gaia și privea înspre piața pustie de jos. Se vedea alergând în cerc, cu trenciul fluturând în vânt și soția în cârcă, dar nu ca atunci la treizeci și cinci de ani, ci așa cum era azi: un bărbat în vârstă de peste cincizeci de ani, a cărui respirație își pierduse din ușurință.

Continua să o care. Și gândea: „Acum nu te mai are decât pe tine. Trebuie să-ți amintești pentru ea. Trebuie să fii memoria ei, astfel încât să continue să rămână măcar o fărâmă din ceea ce a fost odată."

Își auzi telefonul mobil sunând. Îl scoase din buzunarul jachetei și răspunse. La celălalt capăt al firului era *hoofdinspecteur* Gallo.

– A dispărut Deniz, îi spuse el.

– De când?

– De trei zile.

– E mort, zise comisarul. Mă întorc.

22

– Poate totuși nu a murit, spuse inspectorul-șef Gallo.

– E mort, insistă comisarul. Asasinul a învățat din greșeala sa de data trecută și a înlăturat cadavrul. Trebuie doar să-l găsim.

Stăteau cu toții în acel *bruin café* de pe Prinsengracht, în care-i invitase la o discuție despre caz pe toți ofițerii săi și pe tânăra brigadier Tambur. Cafeneaua făcea parte din categoria de cârciumi pe care toate revistele lucioase nu le-ar fi recomandat niciodată ca pont. Era curată, e drept, dar slab luminată, și nu servea băuturi cu umbreluțe din hârtie colorată înfipte în gheața mărunțită. Un jukebox difuza plângăcios șansonete franțuzești și șlagere englezești dintr-o vreme în care televiziunile nu-și confecționaseră încă superstarurile. Și strălucea ca un dos de pavian în roșul amurgului. Între cântece se auzea zornăitul vaselor din bucătărie.

O dată pe zi soarele pătrundea prin ușă în spațiul cârciumii și lumina chipul epuizat al lui Vincent van Gogh din afișul de expoziție îngălbenit, atârnat pe peretele de deasupra tonomatului. Pe tejghelele din lemn de abanos luceau o casă de marcaj nichelată, un filtru de cafea cromat și un suport de alamă care furniza șervețele de hârtie. Lângă ele, o vitrină de sticlă permitea privirii

accesul spre prăjituri uscate, salate veştede şi castroane cu aperitive pe jumate goale, toate acoperite cu folii de plastic.

Comisarul şi oamenii lui stăteau într-un colţ, în care lumina abia dacă le ajungea să-şi nimerească paharele. Tăblia de lemn a mesei lor rotunde era acoperită de urme de arsuri de ţigară şi de pete de bere, iar pe plafonul înnegrit de fum de deasupra capetelor lor o elice metalică învârtea leneş aerul sufocant.

– Unde să începem căutările? întrebă Julika.

Nimic nu trăda faptul că acea seară din apartamentul ei ar fi determinat-o să-şi permită vreo intimitate. „Bun", gândi van Leeuwen; o apreciase deci corect.

– În apropiere, acolo unde a locuit băiatul, răspunse el. Pentru făptaş riscul creştea cu cât se îndepărta de acel loc. Prima dată fusese un act spontan, poate pentru că voia să acţioneze repede sau pentru că era dominat de vreun instinct. Acum însă şi-a observat victima dinainte. Zona din jurul acelei case dărăpănate este pustie, noaptea trebuie să fie de-a dreptul moartă. Este posibil să-l fi aruncat în port. Ar trebui să solicitaţi ajutorul poliţiei portuare. Ce ştiţi de ceilalţi, de Robbie şi de Tic?

– Amândouă locuiesc împreună cu părinţii, răspunse Gallo. Cei ai lui Robbie sunt cam ciudaţi, nu prea au chef să colaboreze cu noi. La început, nici măcar nu au vrut să ne creadă când le-am spus că fata lor obişnuieşte să mai facă şi trotuarul din când în când. Ceea ce este de înţeles. I-am convins până la urmă, ne-a ajutat mult faptul că nu i-am adus, de fapt, nici o acuzaţie. Cel puţin în perioada imediat următoare criminalul nu se va putea apropia prea uşor de cele două fete. Sigur, nu ştim dacă intenţionează să o facă.

– Bine, spuse van Leeuwen. Care a fost rezultatul căutării?

Gallo întinse mâinile.

– Nimic. Am câteodată impresia că la Amsterdam trăiesc acum mai mulţi imigranţi decât localnici şi că majoritatea dintre ei, cel puţin a tinerilor, sunt de culoare.

Van Leeuwen dădu din cap; se aşteptase la asta.

– Avem deja lista profesorului Terlinden cu personalul clinicii?

Julika scoase din haina ei de piele un plic, din care extrase mai multe coli de hârtie.

– A sosit azi-dimineață cu poșta. Sunt cam șaizeci de persoane – profesori, medici-șefi, medici primari, medici stagiari, anestezișți, îngrijitori, asistente...

Îi dădu lista lui van Leeuwen. El se uită în grabă peste toate acele nume ordonate pe secții și încă o dată alfabetic. Le depistă și pe acelea ale lui van Leer și Terlinden.

– Mulți dintre oamenii ăștia sunt corifei recunoscuți pe plan mondial, spuse Julika. Adevărate somități în domeniile lor, cercetători, oameni de știință multiplu premiați...

– Tot oameni sunt și savanții, mormăi van Leeuwen, chiar dacă unii dintre ei se comportă ca niște păuni. Știți ce făceau vechii romani cu păunii, nu-i așa? Le smulgeau penele și apoi, în timpul mesei, și le îndesau pe gât, astfel încât să poată vomita mai ușor. Imaginați-vă această scenă, în caz că unul dintre ei ține morțiș să facă pe nebunul în fața voastră.

Inspectorul Vreeling arătă înspre lista de nume.

– Trebuie să-i anchetăm pe toți, *mijnheer?*

– Pe fiecare în parte, spuse comisarul. Aflați care dintre ei a avut acces la droguri și la ce fel de droguri, ce fel de instanțe de control există, cum pot fi ele păcălite, dacă lipsește ceva, dacă da, de când lipsește, când intră iar, și – înainte de toate – nu vă lăsați intimidați.

– Era să uit, unul din ăștia s-a interesat la *hoofdcommissaris* despre cazul nostru, interveni Gallo, un oarecare doctor Pieters. A spus că l-ai sunat și i-ai povestit că băiatului mort i s-a îndepărtat creierul.

– Așa e, recunoscu van Leeuwen.

– Încerca să afle cât mai multe amănunte, spuse Gallo. Cazul părea să-l fascineze.

Van Leeuwen căută pe listă și găsi numele doctorului Pieters. Pe ăsta îl preiau personal, zise el.

Gallo continuă:

– Comisarul-şef suna de parcă ar fi avut cristale de gheaţă pe limbă. A mormăit ceva despre transmiterea neautorizată a rezultatelor anchetei interne şi...

– Din partea mea n-are decât să şi patineze pe limba aia a lui, interveni van Leeuwen. Când îi anchetaţi pe oamenii de pe listă, ar fi bine să începeţi cu cei din anturajul doctoriţei Ruth van Leer. Poate că băiatul a dat doar accidental peste acel lucru care l-a îngrozit atât de tare. Din întâmplare, la una dintre vizitele la mama sa. Nu simţea aşchia din buzunarul pantalonilor săi, dar ştia că se afla acolo. O uşă greşită se deschide cu uşurinţă, dar se întâmplă adesea ca ea să nu mai poată fi închisă în veci. Puse banii pentru consumaţie pe masă şi se ridică. Mulţumesc că m-aţi pus la curent cu ultimele noutăţi.

Inspectorul Vreeling întrebă:

– Aveţi un Panasonic?

– Un Panasonic? întrebă van Leeuwen.

– Televizor, spuse Vreeling. Panasonic este o marcă.

– Ştiu şi eu că Panasonic este o marcă, replică van Leeuwen. Dar habar n-am ce marcă are televizorul meu. De ce?

– Pentru că acum aveţi mult timp să vă uitaţi la televizor, explică Vreeling, şi e important să ţineţi cont de calitate. Există o statistică anume care spune că majoritatea aparatelor care mai sunt în perfectă stare de funcţionare provin de la Panasonic.

– Mai sunt în stare de funcţionare când?

– După ce au murit proprietarii. Se mai întâmplă să citiţi prin ziare că – la descoperirea vreunui cadavru într-un apartament sau altul – televizorul mergea; nu vă întrebaţi atunci niciodată care firmă l-o fi produs? Posesorul a murit în faţa aparatului, a fost găsit trei luni mai târziu, iar acesta continua să funcţioneze. Eu cred că acesta este un argument zdravăn în favoarea mărcii. Iar statistica spune că majoritatea dintr ele sunt Panasonic.

– Nu o să mor în fața televizorului, spuse van Leeuwen ajuns deja în dreptul ușii. Televizorul meu va muri în timp ce mă voi uita la el, și eu voi dansa pe mormântul lui.

Plecă înainte să apuce careva să-l întrebe cum fusese în Italia. Îi promisese lui Ellen să ajungă acasă până la ora șapte. Dar în momentul în care o coti pe Egelantiersgracht, înțelese că nu acolo voia să se ducă. Ci pe Elandsgracht, la inspectoratul de poliție, acolo unde se afla biroul său, masa sa de lucru. Voia să meargă de-a lungul și de-a latul orașului, pentru a se asigura că era nevoie de el. Voia să se îndrepte spre casa în care se ascunsese Deniz Aylan și în care nu reușise să-l protejeze.

Și mai voia să-l interogheze pe doctorul Pieters, pentru a afla de ce se interesa atât de mult de cazul său.

Comisarul ședea pe banca de lemn din fața biroului lui Josef Pieters de la etajul trei al Facultății de Medicină a Clinicii Universității. Era ora patru după-amiază, și aștepta deja de trei sferturi de oră. Dacă ar fi fost un vulcan, interiorul său ar fi semnalat deja o creștere semnificativă a temperaturii. Ușa se deschise tocmai când se pregătea să scuipe prima ploaie de cenușă și în prag se afla profesorul în persoană.

– Sper că nu ați așteptat foarte mult, spuse Pieters.

– Contele de Monte Cristo nici măcar nu ar fi perceput această așteptare, replică van Leeuwen.

Se ridică și-și transferă toată forța în strângerea de mână cu care-l salută pe doctor, dar acesta nu păru să sesizeze mica sa răzbunare. El spuse doar:

– Mă bucur să vă cunosc în sfârșit personal!

Medicul arăta mai bătrân decât pe coperta acelei reviste de specialitate din cabinetul doctorului Terlinden, ochii săi verzi luceau însă la fel de tare, iar zâmbetul îi era tot așa de tineresc și de molipsitor. În locul halatului alb îmbrăcase o cămașă oliv cu epoleți, o pereche de pantaloni decolorați Chino și tenișii maro-închis, fără ciorapi. Îl conduse pe comisar în biroul său, în care,

printre reviste de specialitate, cărți, ziare și fotocopii capsate, abia dacă mai era loc pentru o masă de scris, un scaun și un fotoliu de piele uzat. Fereastra mică era aproape acoperită de viță sălbatică. O lampă cu un abajur de sticlă verde furniza mai multă umbră decât lumină.

Pieters se așeză pe muchia mesei de scris și-l invită pe van Leeuwen să ia loc pe fotoliu.

– Pot să vă ofer ceva?

– Nu, mulțumesc.

Comisarul se cufundă în fotoliu și înțelese de îndată că fusese o greșeală: ar fi trebuit să-și respecte obiceiul și să rămână în picioare. Privi în sus spre Pieters, care părea a zâmbi, dar la semiobscuritatea aia impresia putea fi, la fel de bine, înșelătoare.

– Cu ce vă pot fi de folos? întrebă profesorul.

– Ați putea să-mi răspundeți la câteva întrebări, spuse comisarul.

– Este vorba despre soția dumneavoastră?

– Nu, nu despre ea. Van Leeuwen își schimbă poziția și-și puse un picior peste altul. M-a surprins să aflu că v-ați interesat la superiorul meu despre cazul crimei pe care o investighez.

– Chiar dumneavoastră mi-ați povestit despre ea, spuse Pieters. Discuția noastră m-a obsedat toată ziua. Doream să aflu, dacă se putea, cât mai multe amănunte. Și, când am sunat la poliție, am cerut explicit să vorbesc cu dumneavoastră, dar mi s-a spus că sunteți într-o călătorie. De asta sunteți atât de iritat?

– Nu. Van Leeuwen își mai schimbă o dată locul și poziția picioarelor. Mă întreb doar cum de un specialist în Creutzfeldt-Jakob este interesat de un puști asasinat în Vondelpark.

– Este vorba despre ceea ce mi-ați povestit despre creierul băiatului, explică Pieters. Mi-a amintit de ceva, și m-a făcut să fiu curios.

– De ce vi-a amintit?

– E o poveste tare lungă.

– Am foarte mult timp.

Pieters se mută de pe marginea mesei pe două teancuri aproape la fel de înalte de reviste *National Geografic*.

– Nu am fost dintotdeauna neuropatolog, spuse el. De început am început ca medic pediatru, dar cu timpul am descoperit în mine o înclinație pătimașă spre antropologie, iar și mai târziu a început să mă pasioneze și virusologia. Întorcându-mă acum câțiva ani dintr-o călătorie de studiu efectuată într-o regiune australiană, m-am oprit în Noua Guinee, pentru a mă ocupa aici vreme de câteva luni de creșterea și dezvoltarea copiilor mici în culturile primitive.

Auzind *Noua Guinee,* comisarul se aplecă înainte, simți însă imediat forța gravitației trăgându-l înapoi.

Pieters continuă:

– La Port Moresby exista un medic australian, Will Ahern, care conducea serviciul sanitar local. Imediat ce m-am prezentat, mi-a spus cât de mult se bucură de prezența mea acolo, pentru că unul dintre funcționarii săi îi raportase existența unei ciudate boli letale, care se răspândea în podișul estic al insulei. Ea apăruse pentru prima oară într-o așezare izolată, Kainantu, și anume, în rândul membrilor tribului Fore. Care numeau această boală Kuru și erau convinși că ea se producea prin vrăjitorie. Funcționarul serviciului sanitar, în schimb, considera că era vorba despre o formă de encefalită necunoscută până atunci. Chiar nu pot să vă ofer nimic?

– Nu, zău nu.

Pieters dădu scurt din cap, un ascet care recunoștea cu ușurință un suflet înrudit.

– Fore, mai trebuie să știți, reprezintă una dintre ultimele culturi ale epocii de piatră. Oamenii aceștia erau născuți parcă pentru cercetările mele. Nu am pierdut timpul, am angajat câțiva *bois*, hamali localnici adică, și am pornit imediat spre Kainantu, de fapt, ne-am strecurat ar fi mai corect. Ne-am croit drumul printre păduri tropicale dese, am înotat prin mlaștini care ne ajungeau până la genunchi și ne-am târât pe o căldură ucigătoare

pe pantele abrupte ale munților. Dar toate aceste eforturi, enorme, este drept, au fost răsplătite din belșug. Tot ce-am trăit și am obținut până atunci, ca om și cercetător, fiecare succes, fiecare distincție, totul este lipsit de importanță în raport cu experiențele pe care le-am trăit în mijlocul populației Fore. Am cunoscut acolo ultimele exemplare ale omului primitiv, originar. Iar faptul că ele sunt amenințate de dispariție, ba nu, rectific, faptul că ele vor pieri cu siguranță într-un viitor nu foarte îndepărtat a făcut ca această întâlnire să fie atât de neprețuit de valoroasă.

– Nu prea știu ce să-mi imaginez atunci când vorbiți de omul în forma sa originară, spuse van Leeuwen.

Pieters făcu o scurtă pauză.

– Dar noțiunea de Hominidae vă spune ceva?

– O etapă preliminară a omului în evoluție, zise van Leeuwen.

– Un primat în poziție verticală, confirmă Pieters. Colegul meu Johanson îl descrie fie ca pe un strămoș dispărut al omului, ca pe o rudă a sa sau ca pe un om adevărat. Toți oamenii sunt hominizi, dar nu toți hominizii sunt oameni. Conform definiției religioase, omul este, cum probabil știți, o ființă cu suflet. Antropologia, în schimb, nu a găsit încă nici o definiție, sau cel puțin nici o definiție care să permită afirmații clare de genul: „acesta este un om" sau „Acesta nu este încă om". Creierul și dimensiunea lui vor constitui probabil întotdeauna criteriul care va contribui la această delimitare – tocmai creierul, cel care ne-a adus în situația să încheiem, cu o simplă apăsare de buton și o dată pentru întotdeauna, toate eforturile evoluționiste.

– Sau să le desăvârșim, spuse van Leeuwen.

– Așa că putem să comparăm tribul Fore cu orhideele rare, reluă Pieters firul, care nu pot crește și supraviețui decât într-un singur loc și în anumite condiții. O întâlnire cu civilizația noastră modernă ar conduce cu siguranță la dispariția lor. Deși am înțeles repede această realitate, medicul din mine a știut și că – dacă nu vom pătrunde cu viața noastră în izolarea lor – nu vom reuși nici să le vindecăm bolile, nici să le tratăm rănile sau să le salvăm copiii

muribunzi. Iar ca antropolog nu m-am îndoit nici o clipă că și ei își vor dori curând să vadă și să cunoască această lume; și că atunci nu va mai exista cale de întoarcere. A naibii dilemă, puteți să mă credeți pe cuvânt. Și, vă mai rog să înțelegeți corect, numai idilică nu era viața lor. Existența le era marcată de superstiții, frică, foame, război, crimă și molime, dar în egală măsură plină de înțelepciune, dragoste și de o frumusețe unică. Doctorul se opri brusc. Vă rog să mă scuzați, probabil că toate astea vă sună de neînțeles.

– Dacă nu înțeleg ceva, vă întreb, spuse van Leeuwen. Nu voiați să-mi vorbiți și despre Kuru?

– Cum să nu, Kuru, replică Pieters. Când am ajuns la Kainantu, erau acolo două femei bătrâne afectate de această boală. Ajunseseră deja în stadiul în care nu mai puteau merge. Știți care sunt simptomele maladiei Creutzfeldt-Jakob?

Comisarul răspunse:

– Nu știu decât de vitele alea care se împleticesc și cad la un moment dat la pământ, de unde nu se mai pot ridica.

– Asta e ESB, encefalopatia spongiformă bovină sau boala vacii nebune, îi explică Pieters, e înrudită, dar nu identică. Se ridică, se apropie de bibliotecă și scoase o carte. Prima victimă europeană cunoscută a bolii CJ se numea Bertha Elschker și era servitoare într-o mănăstire din Breslau. Deschise cartea, răsfoi câteva pagini înainte și înapoi, apoi îi citi: „În iunie 1913, Bertha Elschker a suferit un colaps. A fost adusă la clinica universitară din localitate, care era condusă de celebrul neurolog Alois Alzheimer. Unul dintre asistenții lui Alzheimer, un medic tânăr numit Hans-Gerhard Creutzfeldt, a notat istoricul bolii acestei fete orfane în vârstă de 23 de ani. Cu circa o lună în urmă, firea ei, deosebit de prietenoasă până atunci, se schimbase brusc. «Dintr-odată nu a mai vrut nici să mănânce, nici să bea, scrisese Creutzfeldt. Nu o mai interesa cum arată, era murdară și corpul ei lua poziții bizare.» Cu trei zile înainte de a o vedea și el, «începuse brusc să strige că sora ei murise din cauza ei, că era posedată de diavol și

voia să se jertfească». Aceste modificări ar fi putut fi primele manifestări ale unei boli mintale, continuă Pieters să citească, ţinând cartea chiar sub abajurul verde de sticlă al lămpii sale de birou, dar expresia răvăşită a feţei Berthei, chicotelile ei prosteşti, clipitul din ochi şi mersul nesigur indicau, foarte clar chiar după opinia doctorului Creutzfeldt, că fata suferea de o afecţiune fizică gravă a creierului. Tânărul medic german a consultat femeia vlăguită şi a observat muşchi ai obrazului tremurând, zvâcniri necontrolate ale braţelor, reflexe anormale, o vorbire schimonosită şi explozii necontrolate de râs. Starea ei fizică se înrăutăţea vizibil. Uneori ţipa zile la rând fără încetare, alteori înţepenea într-o amorţeală totală. Iată cum descrie el ultimele ei zile de viaţă: «Pe data de 6 august suferă o criză epileptică, către seară încă una. În zilele următoare pacienta zace tremurând. De-a lungul ultimelor ore de viaţă starea de stupor se accentuează, capacitatea de a înghiţi este afectată. Moartea se instalează pe 11 august în status epilepticus». După moartea Berthei, Creutzfeldt i-a autopsiat creierul. Şi a găsit nenumărate leziuni, nici o inflamaţie însă. *Un anume ceva* condusese la moartea a milioane de celule cerebrale". Pieters închise cartea şi o puse înapoi la locul ei din bibliotecă. Cam în aceeaşi perioadă de timp, un coleg al lui Creutzfeldt, şi anume doctorul Alfred Jakob din Hamburg, a constatat simptome similare la unii dintre pacienţii săi, iar autopsiile efectuate l-au condus la acelaşi rezultat. Doctorul se încruntă. Şi cele două femei Fore tremurau necontrolat, braţele şi picioarele lor erau scuturate necontenit de convulsii. Din câte-mi dădeam eu seama, mintea le era limpede, dar de îndată ce încercau să vorbească, sunetele scoase semănau mai degrabă cu bolboroseala unui beţivan. Chipurile li se schimonoseau mai mereu într-un rânjet fără sens, pe care funcţionarul serviciului sanitar îl denumise în raportul său „râs patologic". Ziua în care presa din Sydney a pus mâna pe acest raport – această parte a Noii Guinee se afla în administraţie australiană – a fost foarte norocoasă pentru

ziariștii aflați în goană după senzațional. De atunci, în lumea occidentală Kuru s-a numit *Moartea zâmbitoare.*

– Moartea zâmbitoare...

– Simptomele observate la Kuru nu se deosebeau de afecțiunile degenerative ale creierului pe care le cunoaștem în statele industrializate apusene – Parkinson, scleroză multiplă, boala CJ, doar că nici una dintre acestea nu se răspândește ca o epidemie. S-ar putea deci ca o boală, care la noi e cunoscută abia de vreo sută de ani, să fi apărut paralel, doar că mult mai devreme, și în acea parte a lumii. Și, ceea ce este și mai fascinant, diagnosticul pidgin al băștinașilor a fost cel puțin la fel de precis ca evaluarea medicinei noastre moderne.

– Ce vreți să spuneți cu „diagnosticul pidgin"? întrebă van Leuwen.

– Pidgin este limba uzuală folosită în Noua Guinee, explică Pieters, un fel de ghiveci de engleză, germană, spaniolă, condimentat cu câteva cuvinte ale indigenilor. La început ne-au ajutat cu traducerea asistenții noștri, *dokta bois,* dar mie nu mi-a trebuit foarte mult timp să învăț limba fore. Vracii tribului împărțeau boala Kuru în cinci stadii: *kuru laik i – kamap mau,* o redare onomatopeică a cuvintelor engleze *kuru like he come up now,* ceea ce nu vrea să însemne nimic altceva decât: „Kuru începe acum". A doua fază se numea *wok-about yet,* în engleză: *walkabout yet* – adică „mai poate merge". Urma *sindaun pinis,* în engleză: *sit down finish* – adică „nu mai poate merge". Apoi *slip pinis – sleep finish:* „amorțire". Faza finală o numeau *clostu dai nau* – ceea ce probabil nu mai e cazul să traduc.

– *Close to die now,* spuse comisarul care între timp se adâncise fără a mai opune nici un fel de rezistență în adâncurile fotoliului uzat. „În pragul morții." Dar tot nu înțeleg ce legătură au toate astea cu băiatul ucis în Vondelpark.

Pieters continuă:

– Cele două femei nu au fost singurele victime ale bolii Kuru pe care le-am cunoscut la Kainantu. Câteva zile mai târziu, a fost adus un băiat de şapte ani, care era evident sortit morţii. Nu mai putea merge; iar atunci când vorbea, era imposibil de înţeles; nu se uşura la latrină, ci acolo unde tocmai se afla, deşi nu suferea nici de incontinenţă urinară şi nici de diaree. Sigur că trebuia şi hrănit, pentru că între timp nu mai reuşea să-şi ducă singur mâncarea la gură. Sfârşitul său a fost cumplit – nu mai putea să înghită, aşa că ar fi murit simultan de foame şi de sete, dacă nu l-ar fi doborât înainte o congestie pulmonară. S-a stins la şapte ani, deşi cu trei luni înainte – au confirmat acest lucru la unison toţi cei care l-au cunoscut – mai alerga, se juca şi râdea fericit ca orice alt copil.

Pieters tăcu, iar van Leeuwen se gândi să-l întrebe acum de droguri, ca să-l poată tăia de pe listă. Doar că profesorul nu terminase încă.

– Era uimitor, continuă el, pur şi simplu uimitor – o boală progresivă clasică, caracteristică bătrâneţii, care aici părea să se limiteze însă la femei şi la băieţi aflaţi înainte de pubertate. Am plecat împreună cu câţiva *bois* să vizitez şi satele învecinate. Unde am dat peste grupuri întregi de tineri oameni ai epocii de piatră aparent sănătoşi, care – cu un zâmbet isteric pe faţă – se împleticeau tremurând şi zvâcnind de colo până colo. O privelişte greu de digerat.

Comisarul încercă să o recompună în minte, ar trebui să reuşească, gândi, pentru că imaginea din faţa ochiului său interior părea a fi fost desenată de însuşi Goya: făpturi întunecate şi strâmbe răzând isteric, cu chipurile schimonosite marcate de nebunie.

Pieters spuse:

– Doctorul Ahern din Port Moresby, cu care comunicam prin radio, credea că boala era provocată şi transmisă printr-un agent patogen. Dar o infecţie virală ar trebui să producă o congestie şi febră, pentru că sistemul imunitar pune în funcţiune

o reacție de apărare. Nimic din toate acestea nu se întâmplă însă la victimele bolii Kuru. Nu-mi dau seama în ce măsură un om străin de medicină poate înțelege ce înseamnă lipsa inflamației într-un astfel de caz. *Ea* ar trebui să existe, și cu toate acestea nu este absolut nici una!

E ca și cum ai investiga o crimă și nu descoperi mobilul, gândi comisarul; el ar trebui să existe, pentru că totdeauna există unul, dar de data această nu-l găsești.

Telefonul începuse să sune, dar Pieters nu-i acorda atenție.

– Am ajuns la concluzia că trebuia neapărat să disecăm creierul unei victime răpuse de Kuru, pentru că între timp ne era clar că acolo se afla focarul bolii. Eram obligați să procurăm un creier intact, să-l conservăm și să-l transportăm din Noua Guinee, via Australia, într-un laborator. Singura soluție a fost, în aceste condiții, să autopsiem un Fore mort de Kuru chiar acolo – în mijlocul pădurii tropicale – și să-i extragem creierul.

Telefonul sună de cinci ori, apoi persoana de la celălalt capăt al firului renunță.

– Pe atunci nu mă pricepeam încă la patologie, așa că am încercat să secționez creierul în felii chiar acolo, la fața locului, spuse Pieters, cu rezultatul, că singurul lucru pe care l-am obținut, într-un final, a fost un singur și îngrozitor terci. Trebuie să știți că un creier proaspăt este la fel de moale ca o omletă. Dar deja la a doua încercare – între timp fusesem instruit prin intermediul radioului – l-am pus imediat după extragere la conservare în formalină, unde l-am lăsat două săptămâni, după care l-am învelit în bandaje de tifon și l-am trimis cu pilotul din junglă la cel mai apropiat aeroport. În această perioadă de timp creierul luase deja consistența unei mingi moi de cauciuc. Dar nici colegul meu din laborator nu a găsit vreun indiciu care să confirme o congestie. Ajunsese, din acest motiv, la concluzia că boala ar fi putut fi declanșată, cine știe, de vreo otravă, cu care tribul Fore intra în contact fie prin alimentație, fie prin mediul înconjurător. Cu toate

acestea el a găsit altceva, sau mai bine spus *eu,* atunci când am primit rezultatele sale.

Telefonul sună din nou. De data aceasta profesorul ridică receptorul și răspunse scurt:

– Pieters. Un zâmbet îi lumină chipul când recunoscu vocea de la celălalt capăt al firului. Da, da, bine, spuse el încet înainte de a se întoarce cu spatele la van Leeuwen, pentru a se putea concentra exclusiv asupra partenerului de discuție. Nu, azi nu, ajung acasă în curând.

Vocea-i suna de parcă ar fi vorbit cu o iubită sau cu un copil, vorbele erau puține, dar pline de tandrețe. Într-un final spuse:

– Și eu pe tine, și închise. Se întoarse apoi din nou cu fața înspre van Leeuwen. Fiul meu, îi explică. Unde rămăsesem?

– Ce ați găsit? îl întrebă van Leeuwen.

– Poftim?

– În creierul omului din epoca de piatră mort, ce ați găsit acolo?

– Găuri, răspunse Pieters. Mai contemplă o clipă telefonul și se uită apoi la ceasul său de mână. Nu eram patolog pe atunci. De aceea am și observat găurile. Corpul celulelor nervoase era găurit ca un burete. Medicul din laborator nu le-a acordat nici o importanță, din simplul motiv că patologii au o adevărată aversiune față de goluri, ei detestă găurile. Să deduci un diagnostic din ceva ce nu există, iată o realitate care le provoacă adevărate coșmaruri. Dar în acest caz tocmai găurile sunt acelea care se constituie în elementul decisiv al bolii Creutzfeldt-Jakob.

– Eu ador găurile, spuse comisarul. Munca mea se bazează pe ele – găuri într-un corp, într-o haină, într-un alibi, într-un interval orar. Găurile sunt primele pe care le caut. Se opri, nu de asta venise până aici. Kuru și BCJ conduc deci la vătămări cerebrale similare. V-am înțeles bine?

Pieters părea dintr-odată absent.

– Cu o diferență: CJ afectează cu precădere persoane peste 40 de ani, vârsta medie a deceselor înregistrate este de 60 de ani, în timp ce Kuru a secerat adesea și copii. La Kuru nu s-au semnalat diferențe privind simptomele și desfășurarea bolii. La BCJ, în schimb, ne confruntăm cu întreaga paletă, de la probleme de echilibru și de coordonare, trecând prin orbire și tulburări de personalitate, și până la demență. BCJ este, ca să zic așa, o simfonie, iar Kuru doar o micuță melodie drăgălașă.

Pentru a ilustra parcă această imagine, profesorul începu să fredoneze fragmente dintr-o melodie pe care van Leeuwen o cunoștea, nu-și amintea însă acum de unde.

– Cu toate acestea, se întrerupse Pieters pe el însuși, răspunsul la întrebarea referitoare la cauză continua să rămână necunoscut. Care era relația dintre cele două afecțiuni enigmatice ale creierului? Modalitatea lor de transmitere poate? La BCJ există mai multe posibilități, prin țesutul uman, bunăoară, la grefe de piele, oase, măduvă, vase de sânge, nervi, meninge sau organe întregi. Numai că populația Fore nu a auzit în viața ei de transplanturi. Iar atunci când pornea un război împotriva vreunui trib învecinat, lupta, este drept, cu bâte, sulițe, securi de piatră sau arcuri și săgeți, dar o contaminare de la rana deschisă a inamicului putea fi de asemenea exclusă.

Pieters se opri și începu să fredoneze din nou melodia dinainte, câteva măsuri, pe care van Leeuwen le pierdu tocmai în momentul în care crezuse că le recunoaște. Reuși, în schimb, să vadă luptătorii Fore – cu trupul pe jumătate gol și pictat cu scene de război – năpustindu-se cu bâtele și securile asupra dușmanilor, provocându-le răni oribile. „Un alt desen semnat Goya, gândi el, executat cu trăsături îndrăznețe și furioase de peniță. Alb-negru și de o cruzime înfricoșătoare." Regândi propoziția *alb-negru și de o cruzime înfricoșătoare,* și înțelese brusc că se apropiase de soluționarea cazului său.

Întotdeauna începea așa, cu o intuiție. Undeva în această imagine se ascundea indiciul pe care-l căuta.

– Sunt sigur că aveați deja o suspiciune, spuse el, sau măcar o presupunere, privind modul de transmitere al bolii Kuru.

– Da, răspunse doctorul după o pauză lungă. Deși la început a fost mai degrabă o intuiție.

– Care apoi s-a confirmat.

– Altminteri nu ar fi fost o intuiție, confirmă Pieters. Ideea de intuiție presupune tocmai că dai de adevăr, dacă reușești să găsești calea de a construi din goluri o punte către țintă.

Comisarul nu mai reușea să recunoască fața medicului; în fața ferestrei acoperite de vegetație nu mai deslușea decât un contur de umbre.

– Dar probabil că nici măcar nu veți crede ce vă voi spune. Am vorbit cu foarte puțini oameni despre acest lucru, și nici ei nu prea au fost dispuși să-mi dea crezare.

Van Leuwen nu spuse nimic.

– Descoperirea a fost senzațională pentru un antropolog, explică Pieters, dar pentru majoritatea oamenilor era atât de greu de imaginat, încât mintea lor refuza, pur și simplu, să o accepte.

Van Leeuwen aștepta.

Pieters spuse:

– Nu uitați, vă rog, că mă aflam într-una dintre cele mai izolate și doar de curând cercetate regiuni ale Noii Guinee, într-o zonă înaltă greu accesibilă, în care băștinașii continuau să pună mâna pe suliți și topoare atunci când se războiau și în care religia sau morala, așa cum le înțelegem noi, erau necunoscute.

Van Leeuwen tăcea și aștepta.

Pieters continuă:

– Într-una dintre ultimele seri ale primei mele incursiuni în lumea Fore, am văzut cum membrii tribului au fiert – în fața mea – și și-au hrănit copiii cu trupul unei femei moarte de Kuru. Era vorba, cum aveam să aflu, de un ritual obișnuit de înmormântare.

Era din ce în ce mai răcoare în biroul lui Pieters; umbra acoperise deja și pereții. Un ceas ticăia în spatele teancurilor de cărți, cu toate acestea timpul părea să stea în loc. Telefonul mobil începuse să vibreze în buzunarul de la pieptul lui van Leeuwen. Răspunse. Ascultă și apoi zise:

– Mulțumesc. Vin imediat. Întrerupse legătura. Trebuie să plec, spuse el.

23

Strada din spatele viaductului căii ferate era blocată cu capre de lemn, de care atârnau lumini portocalii de avertizare. Între ele fluturau în vânt benzi de celofan fluorescente pe care scria *Politie*. Mașinile patrulelor poliției blocau banda de circulație, lumina lor albastră se reflecta pe asfaltul ud. Salvarea cu ușile din spate deschise arăta ca o fereastră albă în noapte.

Comisarul se îndrepta spre lumină.

Vehiculul echipat cu reflectoare al celor de la departamentul de prelevare a probelor lumina canalul. Lămpile de înaltă presiune aruncau în apa lui tulbure un fel de pâlnie verzuie. Valurile uleioase luceau negru. Peste pâlnia cea verde se legăna o macara ușoară a poliției fluviale.

Comisarul se îndrepta către lumină și, ca întotdeauna, se temea de ceea ce avea să vadă, pentru că noaptea locul de descoperire a unui cadavru se prezenta altfel decât ziua. Era mai tulburător, mai neliniștitor. Nu existau umbre, lumina artificială pătrundea asemenea mercurului până în ultimul ungher. Acoperea toate suprafețele, dar nu avea pic de căldură. Adunați în jurul cada-

vrului, funcționarii care asigurau locul păreau mai mici și total pierduți.

Noaptea trupul arăta ca și cum nu ar fi avut niciodată viață. Excepție făceau momente ca acestea, în care tocmai era tras din apă. Atunci dădea impresia de naștere; de naștere a unui leș.

Un agent al poliției de pază bară drumul comisarului, îl recunoscu apoi și-i dădu drumul să treacă.

– Bună seara, *mijnheer*.

Van Leeuwen trecu prin lumina fără de umbre și merse până la bazinul portuar, acolo unde inspectorul-șef Gallo și inspectorul Vreeling asistau la activitatea de mamoș a scafandrilor.

– Este Deniz? îi întrebă el.

– E în orice caz un băiat, răspunse Gallo.

– Cine l-a găsit?

– Skiperul unui iaht cu motor, spuse inspectorul-șef. Stătea pe punte împreună cu soția sa, căreia i se făcuse frig. În timp ce se schimba, femeii i-a căzut în apă partea superioară a costumului de baie. Așa că el a pus mâna pe o cange, și ea pe o lanternă electrică, pentru a lumina suprafața apei. Și așa au descoperit sutienul și sub sutien cadavrul. Peștii se ocupaseră deja de mare parte a obrazului său...

– Dar nu știți încă sigur dacă e Deniz? îl întrerupse van Leeuwen.

– Nu, sigur este doar că nevasta skiperului s-a ales cu spaima vieții ei, și că bărbatul ei nu este doar proprietarul iahtului, ci și al unei edituri și a câtorva ziare. Fițuici de scandal. Ia ghicește care.

– Ceea ce înseamnă, pe scurt, că în curând locul va viermui de reporteri și că nici comisarul-șef nu se va lăsa prea mult timp așteptat, se băgă în discuție și inspectorul Vreeling. Care arată apoi înspre pâlnia verzuie din apă. Iată și nou-născutul.

Doi scafandri scoaseră la suprafață un corp îngust. În lumina puternică a farurilor, băiatul cel mort lucea ca fildeșul. Apa-i țâșnea în fire strălucitoare din urechi, din ochi și din rana căscată

din palatul bucal. Sânge nu se vedea, pentru că pe tot obrazul nu mai exista pic de carne care să poată sângera.

– Ce porcărie! murmură Gallo.

Van Leeuwen își simți pielea încrețindu-i-se pe spate. I se făcuse deodată înfiorător de frig, avea impresia că trupul său își pierduse întreaga rezervă de căldură. Scafandrii înotau cu mortul înspre zidul canalului, iar sanitarii le coborâră o targă pe care să poată întinde băiatul. Era gol, și picioarele i se bălăngăneau de parcă ar fi aparținut unei marionete, de parcă nu ar fi avut oase.

– Unde-i este penisul? întrebă Vreeling. Nu-i văd penisul.

– N-o fi avut, spuse Gallo.

– Unde-i sunt hainele? continuă van Leeuwen. Haine trebuie să fi avut, nu?

– Acolo jos în canal în orice caz nu, explică Vreeling după ce se consultase cu scafandrii.

Chiar și de la acea distanță comisarul reușea să distingă înțepăturile negriciose de pe pielea palidă a brațelelor subțiri ale băiatului. „Asta nu ar fi trebuit să se întâmple, gândi el; nimic din toate acestea nu ar fi trebuit să se întâmple."

– Ce au pățit picioarele lui? Arată de parcă ar fi rupte.

– Picioarele i-au fost prinse cu putere, zise Gallo. Cine știe, poate și le-a rupt în timp ce încerca să și le elibereze din strânsoare.

– Asta ar însemna că mai trăia când a fost aruncat în apă, concluzionă van Leeuwen. Ia spune-mi, câți oameni cunoști tu care pot trăi fără creier?

– Doar în Amsterdam? întrebă Gallo.

– Trimite-mi și mie o copie a raportului patologic, spuse van Leeuwen. Și ai grijă ca zona să fie cercetată milimetru de milimetru, să nu vă scape nici o pubelă, nici un container, nici un colț și nici o intrare. Este drept că băiatul a venit pe lume gol, dar atunci când a căzut în mâna asasinului purta cu siguranță haine. Trebuie controlate toate capacele de canal, inclusiv perimetrul de sub ele. Scafandrii să cerceteze întregul canal...

– Mă întreb cum s-or fi prins ucigaşii înainte de a intra tu în poliţie, interveni Gallo. Nu cumva să ne ocupăm şi de găsirea eventualilor martori, care ar fi putut observa băiatul sau făptaşul, sau însăşi crima?

– Iartă-mă, zise van Leeuwen. Toată adrenalina asta... Este posibil ca de data asta să-şi fi aruncat arma. Ar putea fi un ciomag sau o măciucă, chiar şi o secure. Sigur, doar dacă presupunem că Deniz a fost atacat şi doborât aici. Poate găsiţi şi sânge – poate Deniz s-a apărat şi în lupta sa pe viaţă şi pe moarte a reuşit cumva să-l rănească pe agresor...

– Crezi că a fost el? întrebă Gallo. Născocitorul tău?

– Da. Comisarul se uita cum băiatul era scos din apă şi lăsat pe marginea cheiului. Doar că între timp nu mai sunt chiar atât de sigur că este vorba despre un născocitor. Cel puţin nu despre unul în sensul clasic. Este posibil ca făptaşul să nu aibă habar că a inventat ceva. Se mai poate şi ca ceea ce nouă ni se pare născocire să existe de când lumea în alte locuri.

Cadavrul aflat în sfârşit în siguranţă atrăgea lumea asemenea unui magnet. Fotografii de la prelevarea probelor, sanitarii, toţi care până atunci priviseră de pe mal cum era scos din apă, se înghesuiau acum în jurul târgii. Medicul se aplecă asupra acelui trup subţire şi cu picioarele strâmbate într-un mod bizar.

Comisarul şi ofiţerii săi se apropiară, la rândul lor, de băiatul mort.

– E el? întrebă Gallo. Este Deniz Aylan?

– Cine vrei să fie? replică Vreeling.

– Dacă nu e el, atunci înseamnă că la Amsterdam s-a instalat ciuma, spuse van Leeuwen.

În lumina fără de umbre, imaginea craniului golaş cu maxilarul inferior lipsă provoca doar o spaimă abstractă; cartilajul, dinţii şi cavităţile păreau artificiale.

– De când e mort?

– Mai trăia când a fost aruncat în canal? întrebă Gallo.

Medicul întoarse craniul încoace și încolo, își plimbă degetele peste tâmple, frunte și occiput, sondă hăul din cerul gurii.

– Trebuie să mă corectez, spuse el. Ați avut dreptate, comisare. Așa ceva nu fac mulți, nici măcar la Amsterdam. Își îndreptă spatele și înghiți repetat. Dar *cine* face așa ceva?

Gallo spuse:

– Picioarele rupte... Este posibil să fi încercat să se...

– Așteptați să-l văd pe masă, îl întrerupse medicul. Abia atunci o să vă pot spune de cât timp este mort, dacă are apă în plămâni, când i-au fost rupte picioarele, ce a încercat și mai mult ca sigur ce nu a încercat să mai facă. Sigur, cu condiția ca domnul comisar să nu insiste iar ca autopsia să fie făcută de șeful în persoană.

– Comisarul nu mai este în măsură să pretindă ceva, spuse van Leeuwen și-l trase pe inspectorul-șef deoparte. Tocmai mi-a venit o idee, Ton. Îți mai aduci aminte de doctorul care te-a sunat la telefon, pentru a se interesa de mortul din Vondelpark? Doctor Pieters?

– Da.

– Vezi dacă nu care cumva știe calculatorul ceva despre el. Dar fără a face valuri, te rog.

– Crezi că are vreo legătură cu crimele?

– Nu, nu, nu direct, în orice caz. Până acum este vorba despre o simplă suspiciune.

– O suspiciune? Referitor la cine? întrebă comisarul-șef.

Bărbatul se apropiase de ei venind din spate. O apariție subțire și tăioasă asemenea lamei de ras, care cu aura ei metalică lucea și clipea în lumina neastâmpărată la fel de straniu ca un extraterestru proaspăt aterizat. Purta uniforma de gală cu toate tresele și galoanele ei precum și o umbrelă pliantă închisă, pe care ar fi putut însă să o deschidă în orice clipă, dacă cumva ar fi început să plouă fără de veste. Îl apucă pe van Leeuwen de cot și întrebă încet:

– Te-ai decis totuși să-ți internezi soția într-un cămin, Bruno?

– Nu.

– Şi eu care crezusem că m-am exprimat cât se poate de clar. Comisarul-şef îşi retrase mâna de pe cotul lui van Leeuwen, se întoarse către Gallo şi-l întrebă încruntându-se:

– Tu l-ai informat pe comisar?

– Eu am ascultat pe staţie anunţul poliţiei, spuse van Leeuwen. Dar ţie cine ţi-a zis?

– Pe mine nu trebuie să mă informeze nimeni, răspunse comisarul-şef cu buzele subţiri strânse. Unde este domnul DeGruyter – mă refer la martor, la cel care a descoperit mortul.

– *Mijnheer* DeGruyter îşi conduce soţia acasă, explică Gallo. Dar aşa cum arată situaţia, cred că preferă să fie reprezentat de călăreţii săi apocaliptici. În faţa barierei opriseră două maşini, pe ale căror portiere se putea citi *Goedemorgen Nederland.* Coborâseră din ele şi împinseseră barierele de lemn deoparte patru bărbaţi înarmaţi cu camere foto şi reportofoane. Agentului în uniformă, care încercase să le bareze accesul, îi fluturaseră prin faţa nasului legitimaţiile lor de presă trase în plastic şi legate la gât în cordeluţe subţiri de piele. Unul dintre reporteri îl zărise pe van Leeuwen.

– *Commissaris!* strigă el. *Mijnheer* van Leeuwen! Doar câteva întrebări! Ne puteţi da deja detalii? Există vreo legătură cu mortul din Vondelpark? Este vorba despre un lanţ de crime?

– Mă ocup eu, şopti comisarul-şef şi se îndreptă spre baricadă. De investigaţia acestui caz se ocupă o comisie specială aflată sub conducerea mea directă, le explică el ziariştilor. Mâine-dimineaţă divizia mea va organiza o conferinţă de presă, în timpul căreia veţi fi informaţi pe larg despre toate măsurile noastre referitoare la elucidarea acestor crime şi la protecţia cetăţenilor Amsterdamului.

Dar reporterii îl ignorau şi-şi îndreptau aparatele de fotografiat şi microfoanele în continuare spre van Leeuwen.

– Este adevărat deci că oraşul este bântuit de un criminal în serie? Aveţi deja o pistă, comisare?

– Comisarul van Leeuwen a fost suspendat din funcţie! le strigă şeful lor şi totodată întregii lumi.

– Este adevărat? Acum abia ziariștii se năpustiră cu toții asupra *hoofdcommissaris*-ului. Chiar v-ați concediat cel mai bun om, în timp ce copiii noștri sunt măcelăriți de un bezmetic?

Comisarul-șef se apără ridicând ambele mîini.

– Este vorba, pur și simplu, despre o transferare a competențelor în interiorul comisiei de anchetă. Comisarul van Leeuwen a cerut personal să fie eliberat din funcție, din motive de ordin personal pe care instituția noastră este obligată să le respecte.

Van Leeuwen se apropiase la rândul său de barieră și se pregătea să părăsească locul de descoperire a cadavrului.

– Ia spune, îți vizitezi vreodată fratele în căminul ăla în care l-ai băgat? îșI întrebă superiorul în timp ce ridica banda de avertizare și se strecura pe sub ea.

– Aveți un frate, *hoofdcommissaris?* întrebă unul dintre reporteri. La ce cămin s-a referit comisarul?

Îndreptându-se spre mașina sa, comisarul simți privirea șefului înfigându-i-se ca un pumnal printre omoplați. Cu fiecare pas, lama sa pătrundea tot mai adânc.

24

Comisarul visa ciori. Ciorile se adunau pe ogoare asemenea unor bande de derbedei. Lansau în văzduh strigăte triste, furioase, își luau apoi zborul și se ridicau într-un cer sumbru și cenușiu. În visul său comisarul se afla în mijlocul unui câmp tomnatic golaș. De jur împrejurul său aerul era negru de aripi fâlfâind. Dar în curând ciorile nu mai aveau să fie păsări, ci omuleți negri care agitau spre el topoare și suliți. Îl atacau cu strigăte de ciori, îl înghesuiau din toate părțile.

Ţipetele îl treziră. Visul îl neliniştea aidoma unei radiografii care scotea în evidenţă o boală neştiută. Ca imaginile Roentgen ale creierului lui Simone, pe care profesorul Terlinden i le tot arătase în ultima vreme. Rămase un timp întins pe spate, cu inima pulsându-i puternic şi respiraţia grea, până ce reuşi să se scuture de resturile visului.

Îşi amintea acum ciorile de pe ogoarele gata recoltate ale copilăriei sale petrecute la Nes; croncănitul lor care, odată cu sfârşitul verii, părea a deveni tot mai gălăgios. Îşi amintea focurile de cartofi, mirosul lor înţepător de dulce cutreierând împreună cu fumul câmpiile pregătite de toamnă şi învăluind apusul de soare. Îşi amintea prima ploaie căzută după un lung august canicular, picături mari şi calde plesnind pe pământul uscat încă înainte de a transforma brazdele în adevărate pârâiaşe. Şi-o amintea şi pe Simone apărând din ploaie călare pe bicicleta ei.

Ploaie. Doar ploaie, nu păduri tropicale. Şi nici, cât vezi cu ochii, vânători de capete; ori războinici cu bâte şi topoare din piatră. „Civilizaţia occidentală are fără îndoială avantaje", îşi spuse van Leeuwen. Dar poate că aceasta era doar părerea *lui*, gândi mai departe, că puşti precum Kevin, Deniz, Esther sau Tic împărtăşeau cu totul altă părere. Cine ştie, era posibil ca nici măcar profesorul Pieters să nu fie de acord cu el. Comisarul ştia cu certitudine că Pieters nu îl asasinase pe băiatul din Vondelpark, s-ar fi purtat diferit dacă ar fi făcut-o. Dar o legătură între el şi caz exista – un *missing link* pe care, cine ştie, nu-l bănuia nici măcar antropologul însuşi.

Nu era vorba despre droguri, nu, sub nici o formă, acesta era un alt lucru pe care comisarul îl ştia pur şi simplu intuitiv. Este drept că van Leeuwen abordase subiectul înainte de plecare, dar nu-i acordase cine ştie ce importanţă şi consemnase doar răspunsul lui Pieters:

– Da, sigur că lucrez cu substanţe chimice, dar contabilizez cu exactitate cui şi ce dau, în ce dozaj, când.

Sigur că pentru comisar cel mai simplu ar fi fost să-l întrebe direct pe profesor dacă credea plauzibilă posibilitatea ca un Fore să-l fi ucis pe Kevin, dar înțelepciunea îl oprise de la un asemenea demers. În fond și la urma urmei, dacă nu se descurca altfel, putea să o facă și mai încolo. Deocamdată nici măcar nu era sigur că Pieters nu-i înșirase, doar așa ca să se amuze, o poveste inventată de la a la z – un puzzle desfășurat în fața unui polițist insistent pe fundalul fredonării unor fragmente de melodie pe jumătate cunoscută.

Ce bine ar fi fost să știe despre ce cântec era vorba...

Van Leeuwen își aruncă privirea pe afișajul digital al deșteptătorului radio de pe noptieră. Era deja trecut de ora patru de dimineață.

Dimineață. Nu prea mai credea în acest cuvânt. De când găsise scrisorile – dar mai degrabă de când fusese suspendat –, îi căuta noi înțelesuri. Pentru că nu-i mai asigura eșafodajul necesar, nu-i mai promitea rutina confortabilă. Nu mai cuprindea elemente de încredere, familiare. Încerca acum să-l doteze cu noi obișnuințe cotidiene completate ici-colo și cu câte un ceva mai deosebit care să-l ajute, asemenea unui plan de serviciu, să se orienteze.

Își dădu seama abia acum că trecuseră câteva zile de când nu-l mai visase pe băiatul arzând. Își putea imagina însă de acum viitorul său vis: un băiat alb precum fildeșul, iar și iar fără chip, tras afară din apă.

Dormise doar două ore, dar nu mai era obosit. Se ridică, merse la toaletă și apoi, îmbrăcat în halat, la bucătărie, pentru a-și fierbe o cafea. Imediat după aceea se duse în camera sa de lucru, unde începu să răsfoiască *Capriciile* lui Goya în căutarea schițelor reprezentând campania militară napoleoniană din Spania.

Soldați care se împungeau cu baionete de parcă ar fi fost sulițe. Plebe care se arunca cu topoare și măciuci asupra răniților, le zdrobea craniile, le rupea membrele. Corpuri schimonosite de morți, unul dintre ei în genunchi, cu picioarele apropiate. Spânzurați din care sângele picura ca apa, bălăngănindu-se de

crengi noduroase de tamarind. Şi doctori care arătau ca nişte măgari, fuduli şi neştiutori deopotrivă.

Comisarul îndepărtă albumul Goya din raza de lumină a lămpii de birou şi întinse mâna după concluziile medicului legist, pe care le citise deja de două ori înainte de a merge la culcare. Raportul era sec şi clar, şi dincolo de orice speculaţie, ceea ce-l făcea cu atât mai înfricoşător.

Corpul decedatului Deniz Aylan prezenta mai multe răni: o spărtură în osul occipital provocată probabil de o lovitură puternică la cap aplicată de un agresor la fel de înalt sau mai puţin înalt decât victima; oase temporale despicate în locul în care fusese spart şi îndepărtat maxilarul inferior; o gaură mare, aproape rotundă ca un cerc în palat; şi în plus o amprentă dentară pe braţul drept, în imediata apropiere a umărului.

Probabilitatea ca două danturi să semene între ele nu este mai mare de 1:2,5 bilioane, scria patologul. *În cazul prezentat, o strungăreaţă impresionantă între incisivii superiori uşurează suplimentar indentificarea (vezi anexa 1). Se pare că după lovitura pe occiput victima a continuat să se apere cu disperare şi că în timpul luptei a fost muşcată de braţ.* Anexa 1 era o fotografie a amprentelor dentare pe corpul băiatului mort.

Alte particularităţi care indicau existenţa unei lupte erau: cantităţi microscopice de sânge din grupa B (diferită de cea a victimei) şi minuscule particule de piele sub unghii. Culoarea particulelor acoperite de un strat de ulei de nucă de cocos şi talc era maro-închis, aproape neagră.

Organele genitale ale băiatului fuseseră tăiate. Rinichii lipseau, rănile prin care fuseseră extraşi aveau multiple urme de muşcături de peşti. Ambele oase ale coapselor erau zdrobite, arătau de parcă fuseseră lovite cu un topor. Venele prezentau înţepături de ace de seringă şi tăieturi făcute probabil special, cel puţin aşa presupunea patologul, pentru ca sângele să se scurgă din corp, *tot* sângele.

„Cine face aşa ceva, gândi comisarul; de ce face cineva aşa ceva?"

Pe degetele victimei fuseseră descoperite și urme stacojii de vopsea acrilică rezistentă la intemperii. Genunchi și tibii zdrelite. În plămâni nu era apă. Victima trebuie să fi fost deja moartă atunci când fusese aruncată în apă, pentru că este evident că nici una dintre răni nu putea proveni de la pești... chiar dacă, e drept, nici aceștia nu se sfiiseră defel să golească de zor interiorul craniului și să se dedice ulterior și exteriorului.

Nota bene: Decesul se instalase totuși cu câteva zile în urmă, și anume ca urmare a unei fracturi a vertebrei cervicale între...

„O mină de aur, gândi van Leeuwen; acest raport este cea mai pură mină de aur. De ce fusese criminalul de data aceasta atât de neatent? Nu-l interesa că putea fi prins? *Voia* chiar să fie prins? Ori pur și simplu nu cunoștea metodele actuale de investigare ale poliției, pentru că acolo de unde venea el nu exista poliție? *Ori* – încă un *ori,* cel mai înfricoșător *ori* – habar nu avea că era o infracțiune să ucizi oameni?"

Comisarul închise raportul, îl puse deoparte și-și luă materialul referitor la probe pe care i-l trimisese tot Gallo. Funcționarii găsiseră pe malul Canalului Wester urma unui pantof, găsiseră de fapt urmele mai multor pantofi, dar numai una dintre ele lăsase, ca urmare a contactului cu solul ud, particule de sânge uscat, și anume, de sânge AB pozitiv care corespundea grupei sanguine a victimei. Mai erau și dâre ale unor tălpi de cauciuc care, completate cu modelul acestora, se potriveau tenișilor Puma, mărimea 6.

„Din bine în mai bine", gândi comisarul. Înainte de a citi a mai departe, își sortă informațiile și completă cu ele locurile rămase libere ale puzzle-ului. Le așeză în locurile în care – credea el – că s-ar fi potrivit cel mai bine. Fixă imaginea ce se insinua printre cuvintele seci ale raportului, o vedea întremându-se, colorându-se, făcându-i lui însuși loc la un moment dat. Nu apărea la canal, pentru că nu acolo se petrecuse crima. Era undeva pe traseul dintre Barentszplein și oraș. Poate pe Galgenstraat (strada execuției), și o părticică din el se gândea cât de potrivit, cât de

sinistru de potrivit era numele străzii cu ceea ce avea să se întâmple ceva pe ea mai târziu.

Urmele vopselei acrilice stacojii de pe degetele lui Deniz îl conduseseră pe comisar într-acel loc, el își amintise de un alt raport, pe care *hoofdinspecteur* Gallo îl concepuse imediat după incursiunea lor în casa dărăpănată: lista bunurilor băiatului descoperite în pod, printre ele și un rucsac cu un echipament complet de graffiti.

Purta rucsacul pe spate, acum când străbătea strada în pielea lui Deniz Aylan, noaptea, pentru a trece neobservat, în special de către polițiștii care stăteau la pândă în fața casei. Alergase prin curțile dosnice, făcuse un mic ocol. Ardea de nerăbdare să-și scoată spray-urile și să se apuce de treabă, să-și depună opera pe un zid pe care până atunci nu desenase nimeni nimic, pe un spațiu gol, o suprafață albă. De aceea mergea atât de repede, pentru că voia să înceapă odată și pentru că chestia aia pe care și-o injectase nu avea să țină o veșnicie.

Nu se temea, nu-i era niciodată frică atunci când plutea, și atunci de ce să se uite în jur? Cineva îl urmărea, dar el nu-și dădea seama. Nici de auzit nu auzea nimic, nici un pas, nici o respirație, și chiar dacă o făcea, nu-l interesa. Putea fi orice, orice sunet putea însemna o mulțime de lucruri, vântul, apa care se lovea de parapetul vreunei bărci, scrâșnetul catargelor.

Căuta un loc în care să nu poată fi văzut, nu foarte îndepărtat totuși. Se gândea la Kevin, prietenul său? Poate, dar Kevin fusese omorât altundeva, aproape în capătul opus al orașului. De către cineva cunoscut, doctorul poate? Pe Deniz nu-l cunoștea nimeni, și tot nimeni nu știa unde locuia, doar Robbie.

Este posibil să fi mers în direcția viaductului feroviar, nu mai departe, pentru că fusese imediat atacat și ucis, iar criminalul nu avea cum să-l transporte prin jumătate de oraș. Nu putea decât să-l ascundă undeva, foarte aproape, undeva unde să se poată ocupa mai târziu de el. Dar până atunci mai era, Deniz trăia încă. De degetele sale nu se lipise încă nici vopseaua acrilică, pentru că

raportul patologic nu lăsa loc de speculații: sângele din grupa B și vopseaua intraseră simultan sub unghii.

Sigur că Deniz nu avea habar de aceste lucruri, la fel de puțin știa și că se afla în vizorul unui asasin cu grupa de sânge B. Care-l urmărea, fie de pe strada principală într-una lăturalnică, fie în pasajul subteran întunecat al viaductului, acolo unde Deniz își scosese tuburile de vopsea și, la lumina unei lămpi acționate de baterii, începuse să pulverizeze pereții cu un roșu stacojiu. Și unde-l nimerise deodată acea lovitură puternică în cap.

Căzuse buimac în genunchi, fusese cât pe aci să-și piardă cunoștiința. Reușise totuși să-și revină și să se ridice. Privise fix într-o față crispată cenușie, ulei de cocos și var, ochi larg deschiși, dinți rânjiți și o strungăreață între incisivi. Începuse să se agite. Să lovească și să zgîrie, să muște poate.

Comisarul schimbă perspectiva și se strecură în pielea ucigașului puțin mirat de rezistența care i se opunea. Îl urmărise pe băiatul cel periculos – în tăcere și la distanță sigură – din momentul în care acesta părăsise casa. Aștepta de multă vreme posibilitatea de a-l lichida, singur, fără martori și în toiul nopții. Era încălțat cu tenișI de marca Puma, putea să alerge în ei fără să scoată nici un zgomot, de parcă ar fi fost desculț. Purta, mai mult ca sigur, pantaloni scurți, dar în primul rând un balonzaid ușor care să-i acopere straniile tatuajele trupului; renunțase la el înainte de atac.

Sub haină strângea în mână o bâtă. Băiatul care trebuia să moară în curând mergea repede, nici o problemă însă pentru ucigașul care îl urmărea cu ușurință. Nu-l pierduse din ochi nici măcar în beznă. Oricum, nici măcar nu era foarte întuneric, pentru că luna lumina la fel ca acasă, pe insulă, în podișul din Kainantu.

„De ce trebuie să te ucid? se întrebă comisarul. Ce pericol reprezinți tu pentru mine? De ce a fost nevoie să moară și Kevin? De ce pentru al doilea caz am ales un *modus operandi* diferit de primul? De ce acum nu-ți mai jefuiesc doar creierul, ci și rinichii?

De ce îți retez organele genitale? Ce fac cu ele? De ce îți rup ambele oase ale coapselor și-ți las sângele să se scurgă din vene? Ce înseamnă pentru mine această succesiune de leziuni?"

Telefonul începu să sune. Îl smulse pe comisar din gânduri, nu-l readuse totuși imediat cu picioarele pe pământ. Era cinci și jumătate. Se ridică încet și o luă spre vestibul, acolo unde se afla aparatul. Întinse, este drept, mâna spre receptor, dar nu-l ridică. „Încă o crimă, gândi el, din care alt motiv aș mai putea fi sunat la ora asta? Cine să fie de data aceasta? Esther, Tic, Robbie?" Se temea de vocea de la celălalt capăt al firului, de ceea ce avea să-i comunice. Se încumetă în cele din urmă.

– Alo, răspunse repezit.

– V-am trezit, comisare?

Se rezemă de perete răsuflând ușurat.

– Brigadier Tambur, ce vă veni, vreți să mă omorâți?

– Câteodată da, îi răspunse Julika, dar acum nu voiam decât să știu ce faceți.

– Ca Edgar Allan Poe atunci când a scris: *În adevăratul înțeles rămâne și o oarecare crimă neexplicată.*

– Cine e acest Poe? întrebă fata. Scrie pentru una dintre fițuicile lui DeGruyter?

– Cum de sunteți trează la ora asta?

– Nu pot să dorm, și m-am gândit că v-ar interesa să aflați despre apariția comisarului-șef la una dintre emisiunile matinale de azi ale televiziunii. Eu am oricum de gând să mă uit. Și, în afară de asta, biroul nostru de presă ne-a atenționat că DeGruyter va scoate astăzi și o ediție specială cu tot felul de amănunte privind stadiul anchetei noastre.

– De unde știe presa de ele?

– *Mijnheer*, de când nu mai sunteți aici, informațiile se scurg din comisia specială ca apa dintr-un robinet. Dintre noi, am uitat să vă spun, doar *hoofdinspecteur* Gallo face parte din această comisie.

– Dacă nu mai ai alte noutăți, aș aprecia dacă aș putea să mă duc iar la culcare, spuse comisarul.

Julika tăcu, van Leeuwen o auzea doar respirând ușor. Apoi întrebă însă:

– Cum reușiți? Cum vă descurcați cu toate astea?

Întrebarea îl nimerise nepregătit; nu o prevăzuse, de fapt nici nu se potrivea în context.

– Închid cartea, răspunse el cu toate acestea.

– Nu înțeleg.

Explică:

– Este ca și cum citești seara o carte și nu observi că lumina devine tot mai slabă. Faci o pauză, pentru că este din ce în ce mai greu, iar la un moment dat îți dai seama că lumina a dispărut de tot. S-a făcut întuneric și, uitându-te iar în carte, descoperi că nu mai poți descifra nimic și că textul nu mai are sens.

– Eu seara mă uit întotdeauna la televizor, spuse Julika. Nu mai am putere să citesc.

– Atunci cumpărați-vă un Panasonic.

– Am deja unul. De la inspecteur Vreeling.

– Este ceva între dumneavostră și inspector?

– Nu, și nici între mine și *hoofdinspecteur* Gallo. Remko are posibilitatea să ia chestiile astea mai ieftin, nu știu, ceva în familie. Ei bine, știu, o să intru acum într-o încurcătură și nici măcar nu e treaba mea, dar dacă vreți să vă ajutați pe dumneavostră *și* soției...

– Ar trebui să o duc într-un cămin, știu, interveni van Leeuwen obosit și, spre propria surprindere, deloc enervat. Dar asta ar însemna să-i iau cartea pentru întotdeauna.

– Îmi permiteți să fiu sinceră, domnule?

Van Leeuwen tăcu; mai bine nu, gândi.

Julika spuse:

– Știu probabil pe de rost textele nenumărator cântece triste din lumea asta. Știu câte pahare de vodka on ice pot stoarce dintr-o sticlă de 0,7 de *Moskovskaja* și după a câta porție melodiile încep să sune mai trist, dar recunosc și momentul în care să-mi pun

conştiinţa pe pilot automat şi să-mi iau de la viaţă ceea ce este bun pentru mine.

– Conştiinţa mea nu are pilot automat, spuse van Leeuwen. Şi nici de băut, nu beau. Constată, nu fără uimire, că trecuseră zile întregi de când nu mai pusese în gură picătură de alcool, ca şi cum ar fi intrat într-o etapă decisivă a vieţii pe care dorea neapărat să o parcurgă cu capul limpede.

– Nu are încredere în nimeni, acum cu atât mai puţin, reluă Julika. Nu se preface. Nu suportă minciuna şi nu acceptă să fie cruţat. Cuvintele-i sunt dure, dar inima blândă. Te jigneşte în permanenţă, dar o face fără să vrea. Nu cunoaşte îndoiala. Este capricios şi imprevizibil. Îi place să trăiască retras, nu încearcă niciodată să obţină un avantaj sau un beneficiu. Nimic nu-i este mai important decât propria demnitate. Nu disprețuieşte oamenii, ceea ce – la câte a văzut deja – este, să recunoaştem, de-a dreptul uimitor. Dar, păzea, dacă te apropii prea tare. Iar atunci când îl ataci, pe el sau ceea în ce crede, se transformă într-o adevărată fiară.

– Ce vrea să fie asta? întrebă van Leeuwen.

– Fragmente dintr-o compunere intitulată *Şeful meu*. Ceea ce vreau să vă spun de fapt este: dacă doriţi, vă ajut să căutaţi şi...

– Mulţumesc, *mevrouw*, ar fi bine să puneţi punct.

Lăsă receptorul jos şi, când se întoarse, o văzu pe Simone stând în livingul întunecat.

– Bruno? întrebă ea îngrijorată. Bruno?

– Da.

– Trebuie să dau un telefon...

– Pe cine vrei să suni acum?

– Nu ştiu. Telefonul a sunat.

Începu să fredoneze crâmpeie dintr-un cântec oarecare venit, nu se ştie cum, din negura trecutului.

– Hai să te duc iar în pat. Mergem la culcare.

– Bine. *Andiamo.*

Continuă să cânte și pe drumul spre dormitor, unde între timp desfăţase patul. Aşternutul forma o mică grămăjoară albă pe covorul din mijlocul camerei. Cât o să mai dureze, gândi el, *cât?*"

– De ce ai făcut asta? o întrebă cuprins brusc de furie. Ce-a fost în capul tău? Și ce tot mormăi acolo tot timpul?

– *Penny Lane*, îi răspunse cu vocea limpede și sănătoasă pe care o mai avea din când în când, cu vocea timpurilor de altădată.

Supărarea lui van Leeuwen se topi în fum la fel de brusc cum venise. Ăsta era, acesta era cântecul pe care-l fredonase și profesorul Pieters – *Penny Lane*. „Ce coincidenţă, gândi el, ce coincidenţă... asta, desigur, dacă crezi în coincidenţe."

25

La cinci și jumătate, van Leeuwen dădu drumul la televizor, pentru a-l vedea pe comisarul-şef în *Goedmorgen Nederland*. Emisiunea depăși temerile sale cele mai sumbre.

La început, moderatorul arătase spre camera de luat vederi ediţia specială a unui ziar bulevardier, litere de un roșu strident întipărite pe un fundal negru.

– Cu suplimentul de patru pagini, pe care redacţia Het Parool l-a realizat în colaborare cu poliţia din Amsterdam și pe care-l difuzează acum în milioane de exemplare pe întreg teritoriul ţării, opinia publică este chemată să ajute la rezolvarea acestui caz de crime în serie de o violenţă fără precedent!

După o pauză a cărei durată corespundea dramatismului mesajului el anunţă:

– Nici o crimă până acum nu a provocat pe străzile oraşului nostru atâta frică și teroare ca acestă sângeroasă orgie a unui autor

încă necunoscut, căruia i-au căzut victimă cei doi băieți minori Kevin van Leer și Deniz Aylan. Și niciodată până acum poliția nu s-a dovedit a fi atât de neajutorată. Oaspetele nostru în studio este *hoofdcommissaris* Jaap Joodenbreest de la Hoofdbureau van Politie. Bună dimineața, domnule Joodenbreest.

Comisarul-șef îmbrăcat în uniforma sa bleumarin stătea picior peste picior, pe o canapea neagră: un studiu al calmului monocrom. Bună dimineața, *mijnheer* Loosen! Ei bine, în primul rând...

– Este adevărat, îl întrerupse moderatorul, că i-ați retras cazul celui mai capabil colaborator, comisarul Bruno van Leeuwen, încă înainte de comiterea celei de-a doua crime?

– Permiteți-mi să remarc, pentru început, că poliția nu este nici pe departe atât de neajutorată, precum ați prezentat-o...

– Este adevărat, deci, că l-ați eliberat din funcție pe comisarul van Leeuwen, un funcționar care – corectați-mă, vă rog, dacă greșesc – a elucidat, de-a lungul prodigioasei sale activități în slujba poliției din Amsterdam, nu mai puțin de optsprezece crime?

– Bun, la început nici măcar nu a fost cazul domnului van Leeuwen, spuse comisarul-șef. Și-a însușit într-un fel investigația și, din păcate, nu în ultimul rând pentru un spor de imagine, nu a avut o mână tocmai bună în alcătuirea echipei sale...

– V-ați consultat cu primarul în această privință?

– Nu a existat nici un motiv în acest sens, răspunse comisarul-șef neliniștit; calmul începuse să-l părăsească. Este vorba exclusiv despre una dintre acele măsuri normale, interne ale poliției, care se întâmplă zi de zi. Trebuia făcut ceva, și asta am făcut. În țara noastră criminalitatea a atins o nouă dimensiune, societatea noastră se transformă...

– Și ce anume ați făcut dumneavoastră, *mijnheer* Joodenbreest, pentru a împiedica omorurile rituale ca acelea cărora le-au căzut victime Kevin van Leer și Deniz Aylan?

Piciorul drept al comisarului-șef începuse să zvâcnească de parcă ar fi vrut să alunge o javră lătrând.

– Am format o comisie specială, care de la înființarea ei a obținut deja o multitudine de rezultate...

– Cum ar fi?

– Păi, am stabilit între timp un profil destul de exact al făptașului, îi cunoaștem modul de operare și, din urmele pe care le-a lăsat la locul crimei, ne putem face o imagine a fizicului său...

„Ce face, gândi van Leeuwen, pentru Dumnezeu, ce face acolo?"

– Ucigașul este neobișnuit de mic, continuă inspectorul-șef, și de culoare. Are grupa sanguină B, care – după cum se știe – este foarte rară, și mărimea 6 la pantofi. Își atac victimele din spate, le doboară la pământ cu un obiect greu și apoi le strangulează, după care le deschide craniul și-l...

Van Leeuwen asculta și nu-i venea să creadă cum comisarul-șef dezvăluia carte după carte, puțin câte puțin, tot ceea ce adunaseră cu atâta migală și ascunseseră conștient până atunci. Cum îl învăța pe criminal, în direct în fața camerei, să-și schimbe radical procedeul. Cum invita la acțiune posibili imitatori. Cum cu fiecare indiciu trâmbițat pe post, semăna oroare și implicit panică.

– Pe trupul ultimei victime am găsit amprentele sale dentare, continuă comisarul-șef, în plus și amprenta unui tenis marca Puma, undeva în apropierea locului în care a fost descoperit Deniz Ayal. Pornim de la premisa că este vorba despre crime cu o componentă necrofilă puternică...

„Haide, gândi van Leeuwen, ce aștepți, mai povestește-le și despre rinichi, venele deschise, așchia de bambus, doar n-oi vrea să-ți păstrezi și tu un as în mânecă?" Telefonul sună, dar nu se duse să ridice.

– Mai răspundeți-ne, vă rog, la o ultimă întrebare, îi ceru moderatorul. Când o să atace iar canibalul?

Comisarul-șef transpira.

Era o zi fierbinte.

Era cu adevărat prima zi fierbinte a acestei veri, sigur, nu era atât de cald ca la Atena, la Istanbul sau Mexico City, dar pentru Amsterdam era o zi caniculară. Comisarul își lăsă soția moțăind în umbra apartamentului, pentru a alerga, pentru a respira adânc. Frica îi apăsa cu putere pe piept, devenise chiar mai mare de când îl văzuse pe Jaap Joodenbreest pe ecranul televizorului. Simțea nevoia de aer, de mirosul apei, de strălucirea luminii.

Nu era singurul care se temea. Titlurile de-o șchioapă ale ziarelor, chiar și a celor serioase, debordau de această frică generală pe care tot ele o încălzeau. Pe stâlpi de anunțuri, ziduri ale caselor și trunchiuri de copaci fuseseră lipite afișe, strigăte roșii de ajutor înscripționate pe un fundal negru: „Ajutați poliția să oprească acest ucigaș de copii!" – „Sprijiniți împiedicarea altor crime!" – „Țineți-vă ochii deschiși!" – „Este printre noi!" – „Sunteți vecin cu asasinul?" – „Coleg de serviciu?" – „Este bărbatul de lângă dumneavoastră, din autobuz, de la bar, din ArenA?" – „Cine este canibalul din Amsterdam?" – „Când va ataca din nou?"

Scund, piele închisă la culoare, strungăreață, grupa de sânge B, tot ceea ce divulgase comisarul-șef la televiziune se regăsea acum în articolele de fond și în comentariile tuturor ziarelor. Pe fiecare pagină întâi se afla câte un portret robot, dar van Leeuwen își dădu seama de la bun început că ucigașul nu arăta deloc așa. Cumpără câteva ziare, *Telegraaf, Handelsblad, Het Parool, De Volkskrant,* dar nu le putea lua pe toate, fiecare exemplar în parte, nu avea puterea să împiedice continuarea răspândirii fricii.

Era o zi fierbinte, iar frica iubea canicula. Îi pria când era foarte cald.

Ajuns înapoi acasă, comisarul se apucă să răsfoiască relatările presei. Stilul și nivelul articolelor diferea de la ziar la ziar, la fel și concluziile, doar de sfârșit se sfârșeau toate la fel, cu o unică revendicare, aceea de a-l repune în drepturi pe comisarul Bruno van Leeuwen; el și numai el trebuia să preia conducerea investigației, să-l prindă pe acel criminal dement.

Cine este canibalul din Amsterdam?

Telefonul continuă să sune toată ziua. La un moment dat van Leeuwen îl scoase din priză, pentru că țârâitul său insistent îi neliniștea soția. Era constant preocupat să-i găsească o ocupație și constată, cu rușine, că își pierdea tot mai des răbdarea. Nu avea ce face, furia-i era mult prea mare. Cel mai rău era însă că nu o putea direcționa, elibera prin vreun ventil. Către seară reconectă telefonul, intenționa să stabilească o nouă întâlnire cu profesorul Pieters, pentru a continua discuția de acolo de unde o întrerupsese moartea lui Deniz Aylan.

Profesorul Pieters a plecat într-o călătorie, îi explică o voce din secretariat după ce van Leeuwen îi spusese în ce problemă îl căuta.

– Când este așteptat să se întoarcă?

– Din păcate nu vă pot răspunde. Profesorul nu ne comunică niciodată cât timp lipsește.

– Aha, și unde a plecat?

– Nu am cunoștință nici despre acest lucru, spuse asistenta, dar de data aceasta voce-i suna mai puțin sinceră. După cum poate că știți, numele său este mai mereu rostit în contextul conferirii Premiului Nobel pentru medicină din acest an, așa că se mai întâmplă ca atunci când se satură de tot acest bâlci mediatic să se mai retragă, din când în când, pentru un timp.

– A lăsat vreun mesaj pentru mine?

– Din păcate nu văd aici nimic pentru dumneavoastră, domnule van Leeuwen.

„Și eu m-aș sătura de bâlciul mediatic, gândi comisarul, în special dacă numele meu ar fi asociat cu investigarea unei crime."

– Vă mulțumesc mult, spuse el. Și notați-vă, vă rog, să mă sune de îndată ce revine.

Nici nu închise bine telefonul, că sună iar. Răspunse după o scurtă ezitare:

– Da?

– Dă drumul la televizor, îi spuse Ton Gallo.

– Pe ce canal?

– Meciul Ajax-Juventus.

ArenA din Amsterdam, stadionul clubului Ajax, strălucea în lumina puternicelor reflectoare. Şi arăta asemenea unei farfurii zburătoare tocmai aterizate sub cerul albăstrui al nopţii. Jocul nu începuse încă. Camerele de luat vederi prezentau gazonul gol, cele două porţi şi cei cincizeci de mii de spectatori care se înghesuiau în tribune şi agitau steguleţe cu culorile cluburilor din Amsterdam şi Torino. Suporterii din stadion se legănau încoace şi încolo, făceau valuri şi cântau *Guantanamera.*

Van Leeuwen luase telefonul cu el în living.

– Şi? întrebă el.

– Auzi ce cântă?

– Şlagărul ăsta vechi, *Guantanamera,* răspunse van Leeuwen.

– Nu, asta e melodia, fii atent la text.

Van Leeuwen încercă să înţeleagă ce ieşea din cele câteva zeci de mii de gâtlejuri, ce urlau amsterdamezii în microfoanele camerelor şi dintr-odată simţi cum i se înmoaie genunchii. „Bruno van Leeuwen, cântau corurile reunite ale spectatorilor, îl vrem pe Bruno van Leeuwen", suna, e drept, ca *Guantanamera,* dar era Bruno van Leeuwen, îl vrem pe Bruno van Leeuwen! Valurile colorate continuau să acopere băncile, iar vocea crainicului stadionului făcea eforturi uriaşe să repete şi pentru telespectatori textul improvizaţilor din stadion.

– Cine este canibalul? urla acum un bloc de fani în ritm ameţit de rap-staccato.

– Eu sunt canibalul, răspundea alt grup în acelaşi ritm şi la fel de tare.

– *Cine* este canibalul?

– *Eu* sunt canibalul.

– ... îl vrem pe Bruno van *Leeuwen*...

– Ei, acum ce mai spui? îl întrebă Gallo. Ăştia sunt oamenii tăi din Amsterdam! Tot nu vrei să te întorci?!

– Nu, replică van Leeuwen. Sunt doar nişte oameni beţi.

Gallo continuă:

– De când ai plecat, toate lucrurile merg prost. În comisia specială nu știe stânga ce face dreapta. Fac pariu că Ayatollahul ți-ar mulțumi în genunchi, dacă ai apărea în liniște la serviciu. *Nu întreba ce face țara pentru tine, întreabă-te ce poți face tu pentru ea.*

– Cât ați înaintat cu personalul clinicii universitare?

– Ayatollahul ne-a chemat înapoi tocmai când ne pregăteam să ne ocupăm de medicii-șefi. El e de părere că spitalul e o pistă moartă. Doar dacă, nu care cumva, rinichii au fost luați de un negustor de organe.

– Aveți deja vreun indiciu referitor la locul în care a fost asasinat Deniz Aylan?

Gallo spuse:

– Oamenii noștri au descoperit pe peretele unui spațiu comercial gol un început de graffiti în roșu-cinabru. Foarte aproape de locul în care trăia Deniz. Poate că tocmai se apucase de treabă atunci când l-a prins agresorul. Colegii de la probe au găsit bucăți din căștile unui walkman, altceva nimic, nici sânge, nici urme de pantofi, nici duze sau tuburi de culoare. Poate nici măcar nu are vreo legătură cu crima.

– Alte probe există?

– Nici una. Doar o droaie de telefoane de la tot felul de sonați care cred fie că locuiesc în aceeași casă cu canibalul, fie pe aceeași stradă, sau că au călătorit împreună în același autobuz. Fiecare om care a avut dintotdeauna probleme cu imigranții, solicitanții de azil, musulmanii sau oamenii de altă culoare, investește acum jumate din pensia anticipată în convorbiri telefonice locale. Știai că suntem un popor de agenți secreți și spioni?

– Ce-i cu Josef Pieters – ai reușit deja să afli câte ceva despre el?

– Nu încă, răspunse Gallo. Pe Soko nu pot să o folosesc, că m-ar lapida Ayatollahul...

– Trimite-i pe Vreeling și pe Tambur, îi ceru comisarul, că ei doar nu fac parte din comisia specială. Să-și bage ei puțin nasul, să se intereseze pe la birouri ale administrației, autorități, colegi ai profesorului, vecini și prieteni, discret evident, fără a se grăbi să

scoată legitimația de serviciu. Sunt sigur că Pieters nu are antecedente penale, dar la cineva de rangul său și la relațiile pe care le are se întâmplă adesea să nici măcar să nu se ajungă la acuzații formale. Cine știe, poate undeva există totuși o înțelegere extrajudiciară, un compromis, o anchetă suspendată, o investigație abandonată din lipsă de probe, ceva legat de mită, de evaziune fiscală, de conducere sub influența alcoolului, ce știu eu, orice. Sau vreo acțiune penală tărăgănată sau amânată, dar încă pe rol. Îmi asum eu toată răspunderea. Sună-mă, dacă aflați ceva.

Simone se așeză în fotoliul de televizor și se uită captivată la ecran.

– Îl știu și eu, spuse ea și începu să freodoneze *Guantanamera,* e frumos.

– Trebuie să închid acum, spuse van Leeuwen la telefon. Crezi că o să câștige Ajax azi?

– Nu.

– Nici eu. Ar trebui totuși să fluiere odată începutul partidei, ca să se termine cu cântatul ăsta.

26

Se întâlniră din nou în cafeneaua prost luminată, de data aceasta la etajul superior, unde erau doar între ei. Stăteau la fereastră și auzeau voci și râsete care urcau de la mesele de pe trotuar. Pe canal treceau vaporașe panoramice împodobite cu ghirlande de luminițe. Era aproape ora unsprezece noaptea.

– Deci, am următoarele întrebări, spuse comisarul. Avem de-a face cu un singur autor în cazul crimelor comise asupra lui Kenin și Deniz? Dacă da, de ce și-a schimbat el modul de operare? De ce

i-a extras mortului rinichii și i-a fracturat ambele coapse? De ce i-a tăiat organele genitale? De ce i-a scurs sângele din corp? Ce a provocat găurile din vene? De ce i-a provocat tocmai aceste răni, și nu altele?

– Rinichii lipsă s-ar putea constitui în indiciu pentru pista spital, spuse Vreeling, dar în alt fel decât ne-am fi putut gândi până acum. Poate că Kevin a dat de urma vreunei rețele de trafic de organe...

– Bun, dar atunci de ce ucigașul nu i-a luat și lui rinichii? îl întrerupse Julika.

– Pentru că a fost deranjat, timpul a fost prea scurt, răspunse Vreeling. Era prea multă lume în Vondelpark, nu avea cum să dispară cu cadavrul, și era la fel de imposibil să-i preleve acolo organele...

– ... Sau să i le taie, îl întrerupse Julika iar, și asta deși știm cât de mare este căutarea de organe genitale și creiere în rândul traficanților de organe. Eu cred în continuare că este vorba despre un ritual, care abia în cazul lui Deniz s-a putut desfășura în totalitate și fără întreruperi.

– Și despre ce ritual vorbim? vru Vreeling să știe.

– Nu vă spargeți capul cu ritualul, interveni van Leeuwen. Am eu o bănuială, dar îmi lipsesc dovezile. Cercetați fiecare pistă, chiar dacă vi se pare greșită. Ce ați aflat despre Pieters?

Hoofdinspecteur Gallo își deschise caietul de însemnări și începu să citească:

– „Pieters, Josef Nikodemus, născut la Utrecht, în vârstă de șaizeci și doi de ani, necăsătorit, nu are copii. A studiat la Amsterdam și în America, printre altele și la renumitele Harvard Medical School și Caltech din California. A fost studentul și asistentul laureaților Premiului Nobel Linus Pauling și Carleton Gadjusek. Studiului de pediatrie i-au urmat specializări în antropologie, biofizică, biochimie, neurologie, neuropatologie. Predă la catedrele mai multor universități din țară și din străinătate. Un pretendent serios la obținerea Premiului Nobel

pentru medicină pe baza contribuției sale la cercetarea bolii Creutzfeldt-Jakob. Un geniu."

– Un geniu cu o predilecție ciudată pentru copii, continuă Vreeling, scoțându-și, la rândul său, blocnotesul. Comisare, intuiția dumneavoastră a fost din nou senzațională. Am aici două denunțuri, ambele referitoare la molestarea sexuală a unui minor...

– A *unui* sau a *unei?* întrebă Gallo.

– Băieți, amândoi, primul acum doisprezece ani în Haga, celălalt... Vreeling aruncă o privire în carnețel. Acum zece ani la Amsterdam.

– Ce vârstă aveau puștii? ceru amănunte comisarul.

– Opt și nouă.

– Circumstanțele? Când, unde și cum?

– De fiecare dată la piscină. El, adică Pieters, s-ar fi apropiat doar de băieți și i-ar fi mângâiat, mai târziu s-a susținut că doar i-a mângâiat, pe creștet...

– Nu mă interesează amănuntele, îl întrerupse comisarul. Molestare, abuz, într-adevăr o infracțiune gravă, doar că lucrurile nu stau întotdeauna chiar așa. Poate a fost vorba într-adevăr doar de un gest spontan de afecțiune...

– De două ori? întrebă Vreeling.

– Ce s-a întâmplat cu dosarele?

– O acuzație a fost respinsă, alta retrasă. Băieții se încurcau în tot felul de afirmații contradictorii, doar al doilea caz beneficia de un martor, care însă de la o vreme începuse să aibă probleme de memorie. Ambele incidente se înscriau în rândul delictelor, care pe vremuri cădeau des în sfera de aplicare a principiului oportunității, adică procuratura putea, dar nu trebuia, să facă plângere. Iar în cazul Pieters era ușor de intuit că ea nu avea să ia în calcul dispunerea urmăririi penale. La sfârșit poliția chiar le-a recomandat părinților să o lase baltă.

– Acuzatul era chiar Josef Amadeus Pieters? dori să se asigure comisarul.

– Nikodemus, îl corectă Gallo. Josef Nikodemus Pieters.

– Da, confirmă Vreeling. Profesorul dumneavoastră Pieters. Poate ar trebui să organizăm o confruntare, cu Tic și cu Robbie.

Van Leeuwen scutură din cap.

– Nu l-au văzut niciodată pe doctorul despre care le vorbise Kevin. Și nici nu cred că este vorba despre unul și același doctor. Ah, și tocmai îmi trece prin cap: Cum suportă moartea lui Deniz? Beneficiază în continuare de protecția poliției, nu-i așa? Li se acordă asistență psihologică?

– Așa cum poate un copil să suporte așa ceva, spuse Gallo. Iar în momentul de față sunt probabil unele dintre cele mai bine protejate persoane ale Amsterdamului.

– În regulă. Ce noutăți aveți dumneavoastră brigadier Tambur?

– Biroul de Imigrări, răspunse Julika. Se pare că Pieters a început cu câțiva ani în urmă să adopte copii în Micronezia și să-i aducă cu el acasă...

– I-a adus aici? întrebă van Leeuwen.

– Da.

– Și ei proveneau din Micronezia, nu din Noua Guinee?

– Exact acesta a fost subiectul discuției purtate la Biroul de Imigrări, explică Julika. Autoritatea bănuia că datele furnizate în legătură cu unii dintre ei erau false, dar nu putea aduce dovezi în acest sens, pentru că puștii nu aveau acte. Profesorul afirmase că își dorește o familie mare, dar că urmărește în același timp să se revanșeze față de triburile băștinașe care l-au primit atât de bine în timpul cercetărilor sale, oferindu-le copiilor lor o educație pe măsură. Se pare că folosise o tactică abilă, a vorbit despre ascendentul toleranței olandeze asupra birocrației instituționale, al utopiei multiculturale asupra învechitelor văicăreli morale și așa mai departe. La vremea respectivă astfel de texte dădeau gata pe oricine, cu atât mai mult dacă veneau de la unul cu referințele lui Pieters. În tot acest timp, unii dintre cei mai buni avocați ai țării îi desenau imaginea în culori dintre cele mai gingașe: portretul unui medic pediatru, puțin cam excentric poate, cu inimă de aur.

– Câți copii a introdus astfel în țară? întrebă van Leeuwen. Și unde se află aceștia acum?

– Se pare că a păstrat unul dintre băieți, răspunse Vreeling. Pentru că, dacă informațiile mele sunt corecte, are un fiu adoptiv în vârstă de paisprezece ani.

– Ceilalți au rămas doar o vreme la el, spuse Julika, după care i-a plasat pe la prieteni și colegi, medici, oameni de știință, universitari, care erau fie burlaci, fie dornici să adauge ghiveciului lor familial încă un condiment exotic.

– Găsiți numele acestor oameni, continuă van Leeuwen, cât mai discret cu putință. Cine știe, poate o să fie necesar să-i interogăm la un moment dat, dar deocamdată tare n-aș vrea ca vreunul dintre ei să pună mâna pe telefon și să-l sune pe Pieters. Sau pe *hoofdcommissaris*. Căpăta acum contur, încetul cu încetul, un gând care pusese stăpânire pe el. Cei doi băieți, cei pe care se zice că i-ar fi molestat, erau de aici?

– Da, mici olandezi albi.

– Iar după aceea nu au mai existat nici un fel de plângeri îndreptate împotriva lui?

– Nu.

– Destul de interesant, spuse comisarul. Ați făcut treabă bună. Mulțumesc.

– Eu mai am ceva pentru dumneavoastră, reluă Julika și cotrobăi prin rucsac, ceva pentru completarea imaginii.

– Scoase o casetă video VHS și o puse pe masă, chiar în fața lui van Leeuwen.

– Ce e asta?

– O emisiune despre Pieters pe care a pregătit-o televiziunea, pentru a nu fi prinsă nepregătită în caz că profesorul va câștiga în acest an Nobelul pentru medicină. Am rugat postul să-mi facă și mie o copie.

– Minunat! Comisarul zâmbi pentru prima oară în această zi. Nu mai trebuie să aflu decât unde se află acum.

– Are o vilă la țară, zise Gallo. Destul de izolată, la Ijsselmeer, între Monnickendam și Hoorn.

– Oare o avea vreun alibi pentru seara din Ziua Reginei? mormăi comisarul pierdut printre gândurile sale.

– Am verificat deja chestia asta, spuse Gallo. A fost la Haga. A făcut parte dintr-un grup de savanți, cărora li s-a permis să-i însoțească pe rege și pe regină la baia lor de mulțime.

Ajuns acasă, van Leeuwen introduse caseta VSH în video-recorder și dădu drumul aparatului. Materialul nu fusese încă montat. Începea cu imagini documentare fără sunet care prezentau un Pieters mai tânăr în timpul unei expediții. El și echipa sa, însoțiți de hamali de culoare, înaintau cu greu printre plantele agățătoare și ferigile junglei. Mai încolo, cercetătorii erau prezentați într-un kraal stând înconjurați de băștinași în jurul unui foc arzând. Pieters și oamenii săi purtau doar pantaloni scurți și sandale, localnicii – bărbați și femei – erau goi.

Urmau imagini alb-negre cu Pieters, și mai tânăr, într-un laborator. O voce din off explica:

– Josef își petrecea fiecare clipă liberă în podul casei părintești din Utrecht, unde se folosea de trusa sa destinată experiențelor chimice, pentru a cultiva cristale și a pune în acest mod bazele primelor sale activități de cercetare. Deoarece, după cum avea să afle ceva mai târziu, agenții patogeni ai bolilor Scrabie, Kuru și Creutzfeldt-Jakob se înmulțeau prin cristalizare. Un procedeu care în alte condiții inițiale conduce la formarea de oase, zahăr, fulgi de zăpadă sau stalactite, produce la nivelului țesutului nervos al creierului acele plăci amiloide, care în cele din urmă se dovedesc a fi letale.

Urma imaginea filmată sub microsop a unui creier uman: așa încărcat cu plăci cum era, arăta ca o mare de stele albe pe fundalul unui cer gri.

În continuare, era prezentată o serie de mici clipuri montate, care prezentau stadiile carierei lui Pieters și se încheiau cu o

filmare de exterior, necomentată încă, a Academiei Suedeze din Stockholm. Prin fața camerei se perindau martori contemporani, colegi și concurenți ai savantului, care făceau scurte declarații.

– Josef Pieters este bolnav, spunea un bărbat în vârstă cu părul alb, briliant peste măsură, genial, excentric, dar înainte de toate nebun. Ar merita închis, tot așa cum ar fi trebuit să fie și Einstein, Newton sau Madame Curie. Ori Mozart. Este un pericol. Pentru dumneavoastră, pentru mine, pentru lume. Pentru că ea nu mai poate rămâne aceeași după ce a fost locuită de oameni ca el. Astfel de indivizi transformă planeta și viața noastră din temelii. Ei dinamitează reguli, creează noi dimensiuni, *supra*accelerează progresul.

– Dacă ai norocul să vorbești cu el, susținea un alt interlocutor, înveți într-o singură seară mai mult decât într-un întreg an universitar. Clocotește de idei, dezvoltă ore în șir adevărate piramide de idei, te fascinează cu ideile sale captivante. Întră în încăpere vorbind, mai vorbește încă atunci când o părăsește, iar între timp nu permite nimănui să ia cuvântul. Ca să fiu sincer, fluxul său verbal are ceva forțat, ar putea fi vorba despre o tulburare epileptică. Unde mai pui că nici nu este capabil să se relaxeze; nu poate fi singur. Dumneavoastră și cu mine, noi cunoaștem nevoia de liniște, simțim câteodată dorința de a ne retrage. La Josef numai gândul la odihnă provoacă niște crize înfiorătoare de migrenă.

– Este extraordinar de deștept, povestea o femeie, coeficientul său de inteligență se situează undeva pe la 180, chiar deasupra. Maturitatea sa emoțională, în schimb, corespunde unui puști de cincisprezece ani. Nu a învățat niciodată să se adapteze, nici măcar să se subordoneze. Este egoist, nesimțit și lipsit de scrupule. Sentimentele altora nu-l interesează deloc. Nu suportă slăbiciuni, la el și cu atât mai puțin la alții. Nu-i este frică pentru viața sa sau a celor din jurul său. Îl doboară pe cel care i se pune de-a curmezișul. Este o scârbă, dar una genială. Femei? Alarmă falsă. Nu l-am văzut niciodată în compania vreuneia, pur și simplu nu-l

interesează. Decât în calitate de colege. Și zâmbi un pic tristă, de parcă, la rândul ei ar fi fost una dintre acelea care nu l-au atras vreodată. Dar copii? Da, pentru copii și-ar da și viața. Ar fi putut fi de multă vreme un om putred de bogat, dacă nu și-ar fi dat de fiecare dată și cămașa de pe el pentru vreun băiat sau vreo fată, cărora dorea să le asigure o viață mai bună. Își cheltuiește pentru ei și ultimul cent. A devenit deja aproape o manie. Dar îi iubește – absolut necondiționat. Ca pe Keo, de exemplu.

Imaginea trecu din nou, fără pauză, la kraalul african în mijlocul căruia ardea focul. Femeile indigene dansau în fața limbilor de foc, observate și încurajate de bărbații care formaseră un cerc în jurul lor. Bărbații și femeile continuau să fie goi, excepție făceau doar pânzele care le acopereau șalele și câteva șiraguri de fildeș. Abia peste câteva secunde van Leeuwen își dădu seama că nici măcar nu era vorba de fildeș, ci de oase. Lanțurile erau formate dintr-o mulțime de oase mici. Unii dintre bărbați își împodobiseră și nasurile cu oscioare subțiri și albe ca fildeșul.

Pieters împreună cu alți doi albi stăteau lângă foc și băteau din palme în ritmul muzicii. Dar pe când ceilalți bărbați se uitau la femei, Pieters părea a avea ochi doar pentru un băiat care stătea pe cealaltă parte a focului. Privirile lor se încrucișau deasupra vălvătăii. Băiatul zâmbea. Între dinții săi incisivi se căsca un spațiu mare și gol.

Van Leeuwen urmărea fascinat mâinile aplaudând, schimbul de priviri între Pieters și puști. Privea la femeile dansând, la bărbații cu oasele trecute prin pereții găuriți ai nasului.

Poate a fost un punkist, spusese Gallo la prima lor ședință de după crima de duminică dimineață, *un mic punkist de zece ani cu nasul găurit. Iar fetei – cum Dumnezeu o chema? Beatrix? – îi atrăsese atenția ceva pe obrazul său, un soi de piercing.*

Sau un os.

Criminalul nu avea zece ani, ci doar statura unuia de zece ani. Nici unul dintre băștinașii pe care van Leeuwen îi putea urmări pe acel video, indiferent de vârsta lor, nu părea mai mare de zece ani.

Ascultau muzică, dansau, băteau din palme, la fel ca oamenii din Amsterdam de Koninginnedag.

Nici puștiul de culoare pe care van Leeuwen îl urmărise la Noordermarkt nu fusese mai înalt. Între timp comisarul nu mai avea nici un dubiu, tânărul se luase după ei, după el și soția sa. Se apropiase de ei, îi observase, pândise. Simone dispăruse deodată, iar van Leeuwen o regăsise acolo, în fața flașnetei care cânta *Penny Lane.*

Câteodată ascultai un cântec și-l păstrai în subconștient, îl murmurai apoi adesea zile întregi, cu cât era mai simplu, cu atât o făceai mai des. Un altul te auzea și prelua melodia. Așa, ca pe un virus. Și începea, la rându-i, să o fredoneze. *Penny Lane,* bunăoară. Ca profesorul Pieters, atunci când van Leeuwen îl vizitase în biroul său.

„Aceasta nu reprezintă o dovadă, gândi comisarul, toate acestea nu sunt probe, doar conexiuni posibile."

– Primul copil pe care l-a adus cu el acasă a fost un băiat de doisprezece ani din tribul Fore care-l ajutase la consultații și la autopsierea unor pacienți bolnavi de Kuru. Mai mi-aduc aminte cum a ajuns atunci cu el pe un aeroport din Australia. Keo purta un tricou, pantaloni scurți și sandale, toate mult prea mari, pentru că aparținuseră unuia dintre asistenții lui Josef. Înainte de a-și continua drumul spre Europa, merseseră la un magazin, pentru a-l îmbrăca așa cum se cuvine. După sosirea la Amsterdam, Josef l-a înscris pe Keo într-una dintre școlile particulare exclusiviste.

Un gnom alb ca varul în pantaloni scurți.

Și brusc van Leeuwen își reaminti un lucru pe care-l descoperise cu săptămâni în urmă pe internet și-l depozitaze în subconștientul său, pentru că pe atunci nu-i era încă deloc clar în ce măsură ar fi putut să-l folosească în urmărirea ucigașului lui Kevin van Leer. Acum puzzle-ul scotea la iveală un spațiu, în care acea piesă ar putea intra; sau poate chiar potrivi.

Citise că la populația indigenă a Noii Guinee, în special la *anumite* triburi ale băștinașilor proveniți parcă din epoca de

piatră, băieții minori erau introduși în lumea adulților prin intermediul unui contact fizic cu un bărbat mai vârstnic din sat.

– De-a lungul ultimilor zece ani a mai adus în Europa peste treizeci de copii, continuă femeia din off. Le-a finanțat școala, unora dintre ei chiar și universitatea. Și-a folosit în acest scop aproape întreaga sa avere. Mai târziu, prieteni și mecena avuți i-au pus la dispoziție o casă boierească pe un domeniu uriaș situat la malul mării, unde acești copii să poată locui temporar. Keo a rămas întotdeauna special pentru Josef, poate pentru că a fost primul.

Van Leeuwen stinse televizorul, văzuse destul. Existau doi medici, gândi, un „doctor" care poate că nici măcar nu era unul, ci purta doar un halat alb și-l aprovizionase pe Kevin cu droguri. Dar nu de acesta se temuse puștiul. Și încă unul, pe care Kevin – la fel ca și van Leeuwen – nu l-ar fi întâlnit niciodată, dacă nu ar fi întrebat într-o noapte la clinică de „doctor". Iar acesta era cel care-i insuflase băiatului o frică atât de teribilă.

Primul era neimportant, un caz pentru departamentul de droguri, atât și nimic mai mult. Al doilea, în schimb, era amestecat în două crime.

Cred că a fost Josef Pieters, spuse comisarul în timp ce se afundă în pat, frânt de oboseală, alături de soția sa dormind.

Soția sa dormind nu zise nimic, dar aștepta ca el să continue.

Nu știu nici în continuare ce exact a condus la moartea lui Kevin și apoi și la cea a lui Deniz Aylan, dar Pieters este placa turnantă și punctul central al acestui caz, reluă el.

Și de ce crezi că a fost el, întrebă soția sa dormind, și era ca pe vremuri, atunci când discuta cu ea cazurile la care lucra; putea sesiza chiar și ușoara umbră de ironie din glasul ei. *Pentru că așa îți dictează intuiția ta fără de greș? Pentru că te-au condus până la acest punct al cunoașterii trasee logice, interpretări psihologice ale caracterelor și o activitate polițienească atentă?*

Nu, pentru că nu am pe nimeni altcineva, răspunse van Leeuwen. *Josef Pieters este unicul meu suspect, iar acum trebuie*

să-l studiez la microscop, din toate unghiurile, până ce voi şti cu exactitate cine este, de unde vine, dar şi ce mai poate pune la cale.

27

Comisarul îşi conducea Alfa-Romeo-ul pe şoseaua de centură de deasupra micuţelor golfuri ale Ijsselmeer, care îşi întindea antenele – pe sub podul larg arcuit – până în inima Amsterdamului. Pe ambele părţi străluceau în soare construcţiile portului şi ale zonei industriale, în spatele digurilor se întindeau suburbiile, şi dincolo de ele câmpia întinsă al cărei verde se unduia până în zare.

Casele înşiruite în dreapta şi în stânga autostrăzii se mândreau cu ferestrele lor perfect curăţate, toate fără perdele, astfel încât fiecare trecător să poată constata că aici nu era nimic de ascuns. În micuţele grădini din faţă tronau bâtlani din ceramică, iar în spatelor gardurilor de stacheţi vopsite în alb alternau dracila tunsă îngrijit şi straturile înguste de lalele.

Comisarul părăsi autostrada la ieşirea dinspre Edam. Şoseaua era străjuită de plopi care se înălţau suplu în faţa albastrului cerului. Nenumărate canale străbăteau câmpiile îndiguite şi grase, în care gospodăriile ţărăneşti acoperite cu ţiglă roşie, având grămezi de compost sub ferestrele de la bucătărie şi căni cu lapte în faţa şurelor din scânduri, formau mici insule familiare. Aripile morilor de vânt se învârteau încet deasupra câmpurilor proaspăt fertilizate de varză roşie, varză albă şi varză creaţă.

Cu puţin înainte de Monnickendam, cerul după-amiezii începu să se întunece puternic. La orizont se aglomerau, forfotind, nori negri. Sălciile din apropierea şoselei erau scuturate de puternicele

rafale de vânt premergătoare furtunii. Nu trecu mult timp și începu să plouă năprasnic. Ștergătoarele capitulară curând, astfel încât van Leeuwen se văzu nevoit să tragă mașina pe taluz, să oprească și să aștepte trecerea vijeliei.

Stătea nemișcat în spatele volanului și asculta răpăitul ploii. Capota nu se închidea etanș. Apa se insinua pe partea interioară a geamurilor. O autocisternă trecu în viteză pe lângă mașină, împroșcându-i caroseria cu apă. Un sfert de oră mai târziu, furtuna începu să se potolească. Dinspre răsărit se înălța la cer un curcubeau, își arcuia culorile gingașe deasupra câmpurilor și vestea lumii o nouă amânare a Judecății de Apoi.

Van Leeuwen porni mai departe. La jumătatea distanței dintre Monnickendam și Edam trecu de un podeț de lemn, ajunse la o micuță intersecție și o coti la dreapta, pe un drum ce, printre câmpii, ducea spre mare. Un indicator rutier atrăgea atenția: *Slechte Wegdek*. Nu trecu multă vreme și autoturismul începu să huruie peste gropile și denivelările șoselei din dreptul rarelor case de lemn colorate și ale micuțelor bălți, pe care rațele se pregăteau de somn înfundându-și capetele în penaj.

Drumul se oprea înaintea porții de fier forjat din gardul viu, foarte înalt, de cimișir. Și continua, dinapoia ei, printre platani și dafini, spre casa boierească bine ascunsă privirii, ridicată în stil colonial, din lemn alb și maro, și ornamentată cu mici coloane, bovindouri și frontoane. Jaluzelele ferestrelor de la parter erau lăsate.

Van Leeuwen își parcă Alfa-Romeo-ul, dar nu coborî. Rămase în mașină, observă domeniul și privi merișorul înroșindu-se în amurg, umbrele lungindu-se. Deasupra platanilor și acoperișului din planul îndepărtat al casei, pescărușii urcau și coborau necontenit.

În spatele ferestrelor și jaluzelelor, lumina nu se aprinse nici după căderea serii. Comisarul aștepta până ce cerul de deasupra mării își pierdu și ultima licărire de lumină. Aștepta o urmă de

mișcare în zonă, un om sau un câine de pază, orice. Și când se sătură de așteptare, coborî din mașină să încalce legea.

Poarta era încuiată. Nu avea nici sonerie, nici vreo plăcuță de nume. Van Leeuwen încercă să o deschidă cu un șperaclu, dar nu reuși. O luă de-a lungul tufelor de merișor în căutarea unui loc în care să fie mai puțin dese. Se strecură apoi cu întreaga sa greutate prin frunzișul încă ud. Crengile elastice cedau cu ușurință, pentru a opune însă imediat după aceea o rezistență acerbă. Tocmai când se credea bine înțepenit în mijlocul lor, comisarul își pierdu echilibrul. Se pomeni pe cealaltă parte a mărăcinișului, se împiedică, dar își reveni la timp, pentru a nu se prăbuși peste o bancă din marmură năpădită de iederă.

Se îndreptă – pășind prudent peste iarba neîngrijită – spre casa ce se înălța palidă în lumina lunii. Vița sălbatică acoperea fațada asemenea unui semn din naștere luxuriant. Vântul care sufla dinspre Markensee înspre țărm foșnea în coroanele platanilor. Van Leeuwen urcă treptele spre intrare. Nu se mai străduia deloc să nu facă gălăgie, ba sună până și la soneria descoperită acum în dreptul ușii. Auzi sunetul ca de clopot răsunând în interior, în rest însă, nici o mișcare. Nimeni nu venea spre ușă.

Casa era goală.

Comisarul scoase din buzunar întreaga sa legătură de șperacle. Avu noroc de data aceasta: reuși să descuie ambele lacăte ale ușii de la intrare. O deschise, se strecură înăuntru și o închise la loc. În timp ce aștepta ca ochii să i se obișnuiască cu întunericul dinăuntru, trase din celălalt buzunar al pantalonilor și îmbrăcă perechea de mănuși negre de mătase.

Casa era liniștită.

Era însă o liniște pe care van Leeuwen nu o trăise încă niciodată până atunci. Nu auzea nimic în afara propriei respirații și a bătăilor inimii sale care păreau a-i sparge pieptul. Aerul era umed și cald, și îmbibat de o miasmă stătută și dulce, de parcă încăperile nu ar mai fi fost locuite de multă vreme. Mirosea ca într-o grădină botanică. De îndată ce reuși să vadă câte ceva, van

Leeuwen o porni de la fereastră la fereastră, pentru a controla cât de bine erau închise jaluzelele. Deslușì contururile mobilierului, uși și – pe cealaltă parte a camerei – o scară, pe ale cărei trepte se reflecta o fereastră din sticlă colorată. Mergea atât de încet, încât simți mobila înainte de a se lovi de ea.

Ceva îi biciui obrazul. Se sperie, făcu un pas înapoi și ridică un braț, pentru a se apăra. Văzând însă că nu urmă nici o lovitură, întinse mâna și o mișcă prudent, încoace și o încolo, până ce atinse un ceva plutitor, ce-i scăpă însă de îndată.

O frunză, cărnoasă și viguroasă, prinsă de un vrej subțire.

Se opri și aștepta să poată respira din nou liniștit. Străbătu apoi întreg parterul, închise toate ușile și ferestrele, scoase o lanternă mică din buzunarul jachetei și o aprinse. Raza ei lumină un covor din rafie, trecu apoi mai departe spre o masă din bambus și un grup de fotolii din ratan.

În spatele lor se afla un stâlp totemic ornamentat cu diferite cioplituri, care ajungea până aproape de plafon și se termina într-un cap cu trăsături fioroase. Din oalele de lut așezate de ambele sale părți se înalțau ferigi uriașe. Mai existau acolo și o canapea din ratan, dulapuri și etajere din lemn tropical, toate pline până la refuz cu cărți, casete video, tot felul de vase și unelte primitive.

Van Leeuwen se uită scurt la ceasul său de mână. Era 22.37. Nu intenționa să rămână în casa lui Pieters mai mult de o oră. Își roti privirea prin încăpere. Spațiul era populat de zeci de păpuși exotice și de statuete sculptate în lemn, împletite din rafie sau confecționate din lut ars. Ele se aflau pe pervazurile ferestrelor ori pe șemineu. De pereți atârnau, acoperite aproape total de o încrengătură de palmieri cărnoși, măști din lemn, scuturi pictate și sulițe cu vârfuri de piatră.

Conul de lumină rătăcea încoace și încolo printre frunze mari și vrejuri încolăcite. Chipuri pictate săreau din întuneric fără a-și părăsi totuși locul de pe perete. Pe tavan se legăna o canoe, era lungă și plată ca o burtă de rechin.

Comisarul străbătu încet salonul cel mare, deschise toate uşile. În spatele acestora descoperi biroul, sufrageria, bucătăria, o baie destinată musafirilor, o debara. Se asigură că la parter nu se afla nici picior de om şi urcă scara până la nivelul superior. Pe podeaua de lemn de lângă treapta de jos descoperi o cască de motociclist, mult prea mică pentru capul unui adult.

Comisarul îşi îndreptă lanterna spre propriile picioarele, nu dorea ca fasciculul de lumină să poată fi văzut de afară. Treptele îi scârţâiau sub pantofi, dar de fiecare dată când se oprea, se reinstala şi acea linişte lugubră. Pielea dintre omaplaţi îi era cuprinsă de un uşor frison care se încăpăţâna să persiste.

La etaj un coridor larg conducea spre o terasă acoperită, în spatele uşilor ei rezemate un leandru alb cu florile pe jumătate uscate bloca vederea înspre cer. Van Leeuwen se mişca în linişte pe hol şi deschidea fiecare uşă pe lângă care trecea. Toate camerele ale căror uşi le deschidea şi le închidea erau goale, dar cu toate acestea nu reuşea să scape de senzaţia de frig care i se întindea tot mai mult pe spate.

Ce cauţi tu de fapt în casa asta? îl întrebă Simone.

Caut ceva să pot stabili o relaţie între locuitorii ei şi cele două crime, răspunse van Leeuwen. *Caut dovezi care să mă convingă că urmăresc o pistă corectă. Caut urme care să mă ajute să înţeleg rolul jucat de Josef Pieters; legătura pe care o au copiii canibalilor cu toată această poveste. Caut instrumentarul crimei.*

Iar Simone continuă: *Dar ştii foarte bine că – de vreme ce totul este obţinut pe căi ilegale – nu poţi folosi nimic din ceea ce ai putea găsi aici împotriva suspecţilor.*

Sigur că ştiu, şi totuşi...

În realitate, camerele nu erau tocmai goale, nici baia. În baie atârnau două prosoape şi un halat de baie jerpelit. Pe policioara de deasupra chiuvetei se aflau doar puţine obiecte de toaletă: un pămătuf de ras, nişte lame, un pieptăn, dar nici urmă de deodorante, *eau de toilette* sau creme. Săpunul – o bucată considerabilă – mirosea a sare de mare.

Van Leeuwen intră în camera în care probabil că dormea Pieters, cel puțin așa deducea din teancul de reviste de specialitate, toate cu eticheta adresantului pe ele, aflate lângă o saltea pneumatică dezumflată. Deschise dulapul de haine. Nu era de fapt decât o construcție metalică îmbrăcată într-o folie de plastic impermeabilă, care se putea descheia. Înăuntru atârnau o jachetă de piele căptușită cu blană de miel, o haină de piele, două costume de safari de la Abercrombie & Fitch, mai multe perechi de pantaloni dintr-un material grosolan de uniformă și un rucsac. Deasupra se aflau cămăși împăturite cu grijă, maiouri, chiloți, majoritatea kaki; iar dedesubt cizme cu manșete înalte și câteva perechi uzate de tenișI. Van Leeuwen închise cu grijă prelata la loc.

Pe podeaua camerei următoare erau întinse saltele de rogojină și un sac de dormit și împrăștiate dezordonat haine mult prea mici pentru o persoană adultă. De pereți atârnau, la fel ca la parter, măști și totemuri. Pe pervaz se aflau flori uscate de ibisc și orhidee. O tobă pictată artistic cu vopsele pentru copii se rezema de un colț. De ușă erau prinse fotografii mari color reprezentând niște munți cu forme piezișe, dealuri verzi și arbori seculari în ceață. „Patrie, gândi *commissaris;* acesta era rolul pozelor, să-i ureze bun venit acasă."

Inspiră adânc aerul stătut, încercă să identifice mirosul. Se apropie apoi de fereastra de unde putea vedea marea. Ridică toba de pe jos; era surprinzător de ușoară. Se așeză pe sacul de dormit în care se odihnise poate însuși criminalul și se întinse pe spate. Era prea lung pentru el. Simți un obiect dur sub cap, se scula și ridică acea margine a sacului. Aprinse apoi lanterna.

Descoperi o toporișcă. Mânerul fusese acoperit cu ornamente artistice, lama șlefuită din piatră era foarte ascuțită și subțire. Tăișul părea a fi curat, dar asta nu însemna nimic.

Iată deci cât de simplu era totul. Comisarul nu mai avea nici o îndoială: găsise arma care, într-un fel sau altul, servise la uciderea celor doi băieți. Se afla chiar în fața ei, cu toate astea nu-i rămânea nimic altceva de făcut, decât să o lase acolo unde era. Nu avea voie

nici să o ia, nici să o folosească drept probă împotriva suspecților săi. O puse la loc sub partea dinspre cap a sacului de dormit.

Tăcerea devenise atât de apăsătoare, încât își duse încheietura mâinii stângi la ureche, pentru a asculta ticăitul ceasului. Deodată reveniră și celelalte zgomote de fundal care nu dispăruseră, de fapt, nici o clipă: bâzâitul frigiderului, ori de câte ori reintra în funcțiune; un robinet care picura; foșnetul mării și vântul care străbătea neliniștit grădina. Cu toate acestea sentimentul unui pericol iminent, prezența morții, nu dispăreau deloc.

Comisarul se întoarse la parter, pentru a controla, în amănunt, și partea de jos a casei. Continua să resimtă frisonul, doar că acum acesta era dublat de agitația provocată de sentimentul vânătorii. Încerca să-și readucă în memorie rapoartele patologului și ale colegilor de la conservarea urmelor. Ajuns pe treapta inferioară a scării, lumină casca de motociclist. Își zise: *păr, particule de piele, transpirație.*

Îndreptă lanterna spre șemineu și văzu, chiar sub horn, o grămadă mică de cenușă fină și albă. *Ulei de cocos și var.* Privi apoi diferitele obiecte de bambus înșirate pe perete și se gândi la așchia pe care o păstra într-un plic pus bine în biroul său.

Se duse în bucătărie, deschise toate dulăpioarele și descoperi mai multe sticle cu ulei și oțet. Le duse la nas, dar nici una dintre ele nu mirosea a nucă de cocos. Căută apoi prin toate toaletele, și într-una din ele găsi o sticlă care mirosea a cocos. Scoase dintr-un buzunar interior o punguță de plastic și o spatulă de lemn. Vărsă o picătură de ulei pe spatula pe care o introduse în pungă și o împături cu grijă înainte de a o pune înapoi în haină. Smulse și niște fire din periile de cap și de dinți, pe care le lăsă apoi să alunece într-o a doua pungă.

Reîntors în capul scării, luă la puricat casca de motociclist. Găsi un alt fir de păr și-i dădu drumul împreună cu firimiturile din căptușeala spongioasă într-o nouă punguță. Puse casca la loc, exact așa cum o găsise. În raza de lumină a lanternei zări, imediat după aceea, o ușă mică aflată în soclul scării, în fața căreia podeaua

de lemn scotea la lumină un semicerc neacoperit de praf. O deschise cu ajutorul mânerului rotativ care servea drept clanță și lumină suprafața din spate.

Pe jos, se afla o sacoșă de plastic. O scoase, pentru a-i cerceta conținutul. Cuprindea un walkman marca Sony. Pe carcasa sa neagră desluși stropi uscați dintr-un lichid, sânge poate. Ea mai era acoperită și cu o peliculă fină de culoare roșie, care ar fi putut proveni foarte bine de la sprayurile de vopsea.

Ce simplu!

Dar de ce oare acceptase Pieters ca aceste obiecte să rămână în casa lui? Pentru că nu se așteptase să-l suspecteze cineva și cu atât mai puțin să-l viziteze? Sau pentru că habar nu avea de existența lor?

Comisarul rezistă tentației de a lua cu el sacoșa de plastic; o puse la loc și închise lăcașul cel secret. Găsise oricum mult mai mult decât se așteptase, iar acum știa și unde să caute. Se ridică în picioare și se întrebă: *Și acum?* Frisonul pusese stăpânire pe el din cap și până în picioare. Stinse lanterna și se gândi.

Camera de lucru. Poate acolo să găsească ceva care să-i deslușească, așadar, conexiunile: de ce se întâmplase tot ceea ce se întâmplase; de ce-și pierduseră viața cei doi băieți și de ce dovezile incriminatoare se aflau tocmai în această casă. Poate acolo să găsească scrisori, un jurnal, însemnări ca acelea ale oricărui cercetător.

Biroul profesorului era simplu. Raza lanternei cuprindea un covor de buffalograss, mai multe rafturi supraaglomerate cu cărți și un scaun pliant în spatele unei plăci masive de lemn sprijinite pe o capră, care servea drept masă de scris. Pe ea se afla un computer.

Pe peretele de vizavi atârna o plăsmuire osoasă cât pumnul de mare, încadrată într-o ramă din bastonașe de bambus, de care se bălăbănea un lanț de scoici. Un al doilea șirag părea să se compună din vreo duzină de păstăi uscate de fasole. O pendulă ticăia alternativ tare, încet, tare, încet. Și aici exista o adevărată junglă de plante tropicale care năpădeau masa de scris din toate părțile.

Comisarul puse lanterna aprinsă pe placa de lemn, se așeză pe scaunul pliant și căută butonul de pornire al calculatorului. Apăsă

și, în timp ce aștepta ca sistemul să se încarce, privirea-i căzu pe fotografia de lângă monitor.

Poza îl prezenta pe profesorul Pieters alături de un băiat cu pielea negricioasă. Amândoi aveau aproximativ aceeași vârstă ca și în filmul video despre acea expediție, care-i prezenta în jurul focului din kraal. Antropologul, înalt și suplu, ținea brațul în jurul umerilor băiatului mult mai mic și firav. Stăteau în fața unei colibe din chirpici și frunze, iar soarele care inunda întreg peisajul făcea ca poza să pară puțin supraexpusă. Se vedea că, în ciuda surâsului afișat, Pieters trebuia să fi fost destul de stingherit.

Computerul bâzâia. Ceasul aflat pe rafturile de cărți și bătăile lui ba mai tari, ba mai slabe îi trezeau lui van Leeuwen impresia că secundele nu treceau, ci mai degrabă stăteau pe loc. Calculatorul cerea o parolă, pe care comisarul evident că nu o cunoștea.

Încercă marea cu degetul și introduse *Pieters,* apoi *Kuru, Premiul Nobel* și în cele din urmă *Keo;* dar nici una dintre noțiuni nu-i permise accesul în baza de date. Ce i-ar mai fi plăcut să spargă monitorul cu lanterna; se mulțumi totuși să-l închidă.

Se uită din nou la ceas. Era ora 23 și 11 minute.

Sub placa de lucru se afla un dulap cu rulou, asigurat cu un lacăt, care putea fi descuiat cu ușurință cu o agrafă luată din farfuriuța de sub lampa de birou și îndreptată. În mai multe rafturi se îngrămădeau hârtii și folii transparente, dischete, scrisori și caiete. Comisarul luă unul dintre caiete și-l deschise. Paginile liniate abia perceptibil erau acoperite de rânduri înghesuite, scrise de mână, dar deosebit de clar și de citeț. Van Leeuwen își aruncă privirea pe prima foaie, răsfoi mai departe, se uită apoi la a doua și la a treia filă și avea sentimentul că tocmai dăduse de o comoară. Erau notițele lui Pieters referitoare la prima sa călătorie la tribul Fore din Noua Guinee.

Noua Guinee este ultima sălbăticie a lumii. Renumele ei sângeros continuă și azi să-i sperie pe cercetători, citi van Leeuwen. Insula se află în Pacificul de Vest – la sud de ecuator, la nord de Australia și la est de Sumatra și Borneo. Ea este de două ori mai mare decât Franța, are o

lungime de aproape două mii cinci sute de kilometri și o lățime de șase sute de kilometri; un șir de munți centrali, înconjurați de mlaștini infestate de malarie și împânzite de mangrove și de păduri tropicale de nepătruns îi asigură coloana vertebrală.

Port Moresby ține de partea insulei aflată în administrare australiană. La scurt timp după sosirea mea acolo, am aflat despre o boală ciudată care afecta populația băștinașă a podișului Kainantu. La rugămintea medicului local am pornit imediat într-acolo, însoțit numai de câțiva hamali. Nu aveam nici cea mai vagă idee despre ceea ce mă aștepta. Nu știam, bunăoară, că expediția mă va conduce înapoi într-o epocă de piatră, populată de vânători de capete și de canabali, care avea să mă marcheze pentru totdeauna.

Van Leeuwen sări câteva pagini. Și-ar fi dorit să poată lua caietul cu el, pentru a continua lectura acasă, în liniște. Simțea că dintre toate lucrurile găsite aici acesta era cel mai important, că reprezenta cheia porții îndărătul căreia se ascundea criminalul căutat.

Suntem deja de trei zile pe drum. La Landrover a trebuit să renunțăm deja în dimineața celei de-a doua zile. Nu am luat cu noi decât cortul, sacul de dormit, fierbătorul, aparatul de radiorecepție, mașina mea portabilă de scris și câteva provizii.

Marșul prin această junglă este anevoios, așa cum nu am mai cunoscut altul până atunci, continuă comisarul să citească, întâi prin iarba tăioasă și înaltă până aproape de umeri, prin uriașele ferigi sabie și o varietate de ipcărigea de un roșu aprins, apoi pe lângă masivele ciuperci cu pălării strălucitoare și codițe arcuite. Cu lovituri de macetă, ne croim drum printre tulpinele bambușilor, printre liane și tot felul de plante cățărătoare. Între arbori domnește un semiîntuneric sinistru. Aerul este înăbușitor, ne dă târcoale asemenea tămâii calde. Avem impresia că inspirăm miasmele a tot ceea ce a murit, s-a descompus și a renăscut aici în ultimele secole din putregai. Pașii noștri, loviturile de tesac sunt singurele zgomote perceptibile în toată această liniște atotstăpânitoare.

Încetul cu încetul nu mai reușim decât să ne târâm pe dibuite prin bolta sălbatică de frunziș umed. Umezeala lipicioasă picură și se prelinge de la frunză la frunză cu mai multă zgârcenie chiar decât lumina zilei. Ea curge peste secerile mari și cărnoase în potirele larg deschise ale florilor,

se strecoară apoi prin pernuțele de mucegai de pe trunchiurile copacilor și se evaporă încă înainte de a atinge solul.

Rădăcinile pe care pășim sunt mai groase chiar decât trompele elefanților, iar deasupra capetelor noastre crengile arborilor se unesc într-un acoperiș impenetrabil. Printre rădăcini mișună șerpi de toate felurile și culorile, scorpioni cu acele întinse; păianjeni păroși veninoși, mari cât palma; miriapozi albi și lungi. În această învălmășeală fiecare animal pare să-și ocupe propriul univers, să-și întindă propria plasă, să-și creeze propriul culoar de zbor, asta dacă nu care cumva obișnuiește să se strecoare prin desiș sau să se târască în decoctul rășinos. Maimuțe micuțe se avântă, mobile ca niște adevărați trapeziști, de la coroană la coroană. Tucani și papagali fâlfâie prin crepusculul umbros și traversează o rază de soare rătăcită.

Liniștea nu este liniște. Ciripitul păsărilor fără de număr ne însoțește înaintarea, și fiecare dintre pașii noștri provoacă foșnete, fâlfâit sau măcăit. Câteodată chiar am impresia că suntem permanent însoțiți – de cineva sau de ceva – care se oprește ori de câte ori o facem și noi.

Au trecut zile întregi de când nu am mai văzut cerul decât fragmentar, fără soare și fără lună. Lumea-mi pare un singur labirint încurcat. Țânțarii ne atacă în roiuri. Căpușele plouă parcă de pe suprafețele inferioare ale frunzelor și ni se îngroapă sub piele, unde se transformă apoi în mici umflături roșietice-negre. Serile ni le petrecem în jurul focului încercând să ni le cauterizăm în carne. Când și când se întâmplă să aud un țipăt cumplit, și mi se spune că este o puma – natura, roșie în dinte și gheară, cum ar spune Lord Tennyson.

Lanterna pâlpâia. Comisarul își ridică privirea și timp de o secundă neliniștitoare avu impresia că el însuși se afla în junglă. Lumina devenea tot mai slabă. Van Leeuwen se ridică, se îndreptă înspre fereastră și verifică dacă lamelele jaluzelelor se închideau etanș. Stinse apoi lanterna, pentru a da bateriei răgazul necesar să-și revină. Pe masă se afla o lampă mică. O aprinse, dornic să citească mai departe. Nu furniza prea multă lumină; ajungea până la caietul deschis, dar nu și până la pereți.

Din aparatul portabil de radiorecepție răsună, când și când, un țârâit strident, dar de câte ori răspund, replica se rezumă doar la un foșnet surd. Dimineața aburul nebulos dintre copaci aproape că nu apucă să se

dizolve, rămâne agățat în coroanele ferigii uriașe, înalte cât un om, și se încolăcește în jurul tulpinelor florilor otrăvitoare, colorate într-un roșu strălucitor. Este posibil ca între timp să se fi înnorat deja. Aerul se rarefiază. Obosesc repede și dorm prost, astfel încât acest marș prin junglă mi se pare tot mai mult un coșmar chinuitor.

Sunt nevoit să mă opresc la fiecare câțiva metri: îmi tremură coapsele și sunt transpirat din cap și până în picioare. Aerul plin de mirosuri pătrunzătoare și dense e tocmai bun de stors. Iar măcăitul și gâgâitul de deasupra capetelor noastre ne acompaniază ca un comentariu biciuitor, referitor la condiția noastră jalnică. Lipsiți de vlagă, ne împingem înainte prin perdele de lumină neguroasă, prin umbre și pânze plutitoare de păianjeni.

Nici nu mai știu dacă toate acele culori otrăvite și stridente, dacă întreaga junglă sunt reale sau doar plăsmuiri febrile. Să halucinez oare atunci când în frumusețea dulceagă a unei orhidei descopăr pofte trupești nerușinate, când sâmburele ei gingaș, postat ademenitor la vedere mă excită la fel ca un organ genital uman înmugurit?

Van Leeuwen simți pulsul accelerându-i-se, începuse să deslușească trăirea lui Pieters, să-i perceapă starea de spirit. Trecu rapid peste următoarele pagini care continuau să urmărească mica expediție prin junglă, până la limita podișului.

Cerul – Slavă Domnului! Pădurea se termină deodată și reușim să vedem înălțându-se vârful unui munte semeț; el apare din negură, se ridică deasupra dealurilor pieptișe și este atât de rece în goliciunea sa, încât simt cum mi se strânge cerul gurii. Copacii mai urcă o bucată de costișă, după care urmează pietrișul vulcanic și lava care se revarsă în râuri încremenite până în pâcla de deasupra ultimilor pomi. Un peisaj terțiar.

Apusul soarelui se apropie, piscul muntelui se colorează în roșu. Papagali mici și multicolori zboară înspre ultima lumină, un stol sprinten, care înainte de a coborî și a se pregăti de culcare mai fâlfâie dezordonat din aripi, cârâind și cârtind preț de câteva minute. Am tot mai mult senzația că suntem urmăriți de ochi vigilenți, ascunși undeva după crengi și frunze. Câteodată mi se pare că văd ceva, o mișcare rapidă, un trup întunecat, o față albă ca neaua, dar toate acestea dispar înainte de a putea fi percepute de simțuri. Cei din tribul Fore sunt sălbatici, așa mi s-a spus, duc războaie sângeroase împotriva altor

seminții și a intrușilor, luptă cu arme ale epocii de piatră: tub de suflat, suliță, arc și săgeată.

Băieții mei sunt tot mai liniștiți. Poteca urcă acum pieptiș și este atât de îngustă, încât suntem obligați să mergem unul în spatele celuilalt. Alunecăm, iar și iar, pe pietrele mici care alunecă în abis prin spatele nostru. În față se înalță un perete masiv de stâncă, în interiorul căruia se cască o peșteră ca o gură negricioasă. Soarele arde aproape perpendicular, aproape că nu mai există umbră. Ajungem în apropierea grotei și băieții își apleacă capetele; nu vor ca spiritele care sălășluiesc în interiorul ei să le vadă chipurile. Arunc o piatră înăuntru. Peștera o înghite fără ca noi să-i percepem căderea.

Auzim deodată, la câțiva pași doar de următorul platou, un zornăit și un țârâit ciudate, pe care nu mi le pot explica defel. Zgomotul se întețește pe măsură ce continuăm să ne cățărăm și ne apropiem, orbiți de razele piezișe ale soarelui, de un luminiș. Unul dintre băieții mei țipă îngrozit. Pe rariște se află un adăpost de cranii, un eșafodaj din bambus, de care atârnă – strâns lipite unele de altele – capete de morți, mici și mari, împodobite cu șiraguri de scoici, și scoicile sunt acelea care se rotesc în vânt și se lovesc zdrăngănind între ele. Orbitele golite ale țestelor par a ne fixa, oasele maxilarelor au înțepenit într-un rânjet veșnic.

Deasupra muntelui se pornesc dintr-odată rafale puternice de vânt. Intră-n mișcare acum și craniile, toate acele capete de bărbați, femei și copii care și-au găsit un mormânt aerisit aici, între cer și pământ.

Acum comisarul știa și de unde provenea acel obiect care atârna pe perete, vizavi de el, pe cealaltă parte a mesei de scris; știa, fără a fi nevoit să ridice privirea, și mai știa și că era privit insistent de orbitele golite de conținut ale unor ochi.

Nici nu ne instalaserăm bine corturile, că se și lăsă amurgul. Soarele apune rapid, ca pretutindeni la tropice, și vreme de o clipă domnește o liniște ce pare desăvârșită. Apoi în junglă reîncep să răsune vocile nenumăratelor păsări; insectele mai zumzăie și târâie mult timp după lăsarea întunericului. Am aprins un foc, pentru că noaptea se lasă un frig neplăcut. Sentimentul de a fi observați se accentuează, stăm cu toții în acel luminiș ca o scenă puternic luminată, suntem înconjurați de molii mari și albe fluturând din aripi.

Ne aflăm de mult pe teritoriul tribului Fore. Îmi notez impresiile la lumina flăcărilor și atunci când îmi ridic privirea de pe foile albe de

hârtie, sunt aproape orb pentru tot ceea ce se află dincolo de raza focului. Este mai puțin vorba despre o incapacitate a simțurilor, cât mai degrabă despre neputința unui suflet greu; mă simt singur, mic și neputincios. Dinspre bezna care s-a lăsat între arbori vine și se târâște peste luminiș o pâclă albă.

De fiecare dată când insectele se opresc pentru o clipă din producerea monotonelor lor zgomote vitale, am impresia că aud tobe, când mai aproape, când mai departe, în funcție de direcția vântului – sunt sunete de tobă și de fluier. Dintr-odată băieții amuțesc și se holbează în întuneric. Observ și eu că pâcla de dincolo de foc se comprimă până ce ia forma unei făpturi omenești. Care se apropie. Apoi aburii groși se despart și ne trezim cu un bărbat în cercul de lumină al focului. Ochii săi par să ardă, sunt însă doar flăcările care se reflectă în ei. Trupul nu-i este acoperit decât de cercei, brățări și inele de picior din scoici, mai poartă în afară de aceasta un tub, ca un plisc, care-i atârnă până la genunchi și-i adăpostește sexul.

În reflexele limbilor de foc dansând întreg corpul îi lucește negru ca abanosul. Mâinile-i sunt goale. Cu toate acestea corpul său mic, dar musculos, emană o amenințare vagă, în special osul gros al nasului plasat pe un obraz umflat și ciudat proporționat. Dungi albe traversează buclele negre, puternice. Pometii și maxilarul sunt, la rândul lor, pictate cu linii albe, rezultatul este o căpățână desenată parcă în var.

Băieții mei își dau coate și arată spre burta omului, acolo unde o rană, nu de mult cicatrizată, se întinde de la buric și până la stern. Pe neașteptate, bărbatul își întinde brațele și-și împinge, în același timp, umerii înainte, de parcă ar fi o pasăre de pradă, care tocmai se pregătește de zbor. Cu o voce uimitor de puternică pentru statura sa ne adresează un sunet unic și neinteligibil. Aruncă apoi o privire înapoi și se retrage în grabă din cercul focului.

În spatele lui apare, aproape imperceptibilă în noaptea cenușie, o ceată întreagă de alți bărbați care, spre deosebire de cel tocmai dispărut, sunt înarmați cu sulițe și topoare. Au plecat, fără îndoială, la vânătoare de oameni, dar pe noi ne lasă în pace. Aceasta este prima noastră întâlnire cu tribul Fore, cunoscut drept pașnic și prietenos. Abia mai târziu aveam să înțeleg semnificația rănii de pe burta omului. Îmi întreb băieții ce strigase el mai înainte, dar se pare că și-au înghițit cu toții limba.

Comisarul se adâncise în lectură. Uitase unde se afla, uitase să se mai uite la ceas. Citea.

A doua zi către amiază ne atingem în sfârșit obiectivul, satul populației Fore, unde suntem salutați cu atâta prietenie, încât încep să mă întreb dacă noaptea trecută nu care cumva fusese doar o nedorită nălucire. În jurul meu se înghesuie negri mici musculoși, cu bucle negre și dese, care râd și plâng în același timp. Poartă la gât șiraguri din dinți de porc și în jurul șalelor un șorț din împletituri din piele de vită sau ierburi. Câțiva dintre ei renunță la șorț și se mândresc în schimb cu un soi de înveliș al falusului confecționat din scoici sau pliscuri de păsări-rinocer. Părul le este împodobit cu pene și perle. Femeile umblă la fel de goale ca și bărbații, doar rușinea și-o acoperă cu o fustiță de ierburi. Unele dintre ele poartă la gât o bentiță de care sunt prinse mânuțele atrofiate ale bebelușilor lor morți. Degetele nu au nici măcar dimensiunea unei păstăi de fasole.

Mă ating cu mâinile tremurând de emoție, pentru că nu au mai văzut încă niciodată un alb și cred că sunt vreo rudă de-a lor care s-a trezit din morți și s-a întors la ei. Cu ajutorul băieților din echipă le explic că nu sunt decât un doctor de dincolo de munți care dorește să se ocupe de bolnavii lor. Un puști ager, deosebit de drăguț, se oferă să mă conducă la ei. Are unsprezece ani și se numește Keo.

Pe drumul spre femeile bolnave îl întreb pe Keo care sunt simptomele bolii pe care ei o numesc Kuru. Deși nu pricep o iotă din vorbele sale, gesturile-i spun totul, și mă tem să nu care cumva să fi căzut din nou pradă unor halucinații febrile. Sau, dacă nu, înseamnă că am dat aici, în cel mai izolat colț al Noii Guinee, de urmele unei senzații medicale.

Kuru nu înseamnă nimic altceva decât *tremur,* iată de ce rudele celor afectați credeau că bolnavii lor tremură de frică ori de frig. Nu le-a trebuit însă foarte mult timp să-și dea seama că tremurul nu înceta și conducea implacabil la moarte, de parcă oamenii ar fi fost urmăriți de un blestem. Femeile bolnave de Kuru începeau să se împleticească și la un moment dat nu mai puteau merge deloc. Pierdeau capacitatea de a mai vorbi coerent și rânjeau toată ziua. Nu mai reușeau nici să înghită, și cu toate acestea se îngrășau necontenit, iar sfârșitul *klostu dai nau,* cum se spune aici la Pidgin, și ceea ce înseamnă *close to die now* – era aproape întotdeauna o congestie pulmonară.

Toate aceste simptome mă duc imediat cu gândul la Creutzfeldt-Jakob, dar pur și simplu nu-mi vine să cred că aici, unde oamenii continuă să trăiască în epoca de piatră, poate exista deja o boală, care la noi a apărut abia cu o sută de ani în urmă. Bolnavii – sunt patru la număr – nu locuiesc împreună cu celelalte femei din comunitate în casa femeilor, ci într-o colibă mică și ceva mai izolată.

Să aibă vreo legătură cu faptul că la tribul Fore bărbații și femeile trăiesc separat? În fiecare sat există o casă a femeilor și una mai mare a bărbaților, în care aceștia locuiesc împreună cu băieții ceva mai mari. Bărbații sunt de părere că un contact permanent cu femeile le-ar răpi din vigoare. Bărbații și femeile Fore nu se întâlnesc decât pentru raportul sexual, care se petrece însă sub cerul liber.

O ierarhie clară reglementează și mesele. Bărbaților li se cuvine cea mai bună bucată din porcul sacrificat. Restul cărnii se împarte în funcție de gradele de rudenie, iar multora dintre femei li se întâmplă adesea să nu se aleagă cu nimic. Bărbații au de asemenea dreptul la păsările sau animalele mici, la șopârle bunăoară sau oposumi, prinse în pădure cu capcane sau vânate cu arcul și săgeata.

Femeile sunt obligate să se mulțumească cu turte din rădăcini de ignamă sau din fasole, cu cartofi și trestie de zahăr, pe care de bună seamă trebuie să și le planteze singure. Păianjenii mari cât palma și larvele prăjite deasupra focului reprezintă delicatesele cu care își astâmpără, doar parțial, nevoia de carne.

Și Keo crede că boala Kuru este un blestem aruncat de vrăjitorii cei răi asupra femeilor, pentru ca seminția Fore să dispară de pe suprafața pământului. Nimeni nu pare a ști însă foarte bine cine este cu adevărat vrăjitor și cum arată el. Pentru a le demonstra femeilor că nu se tem de moarte, bărbații îi vânează pe toți cei pe care cred a-i identifica drept vrăjitori și îi ucid în cel mai fioros mod cu putință. Le taie și le scot rinichii, le zdrobesc organele genitale, le sfărâmă oasele coapselor cu topoarele de piatră și le introduc așchii de bambus în vene, pentru a le provoca hemoragii masive. Doar arareori vreuna dintre aceste victime demne de milă reușește să scape, dar chiar și așa, unde să se ascundă? Se pare că bărbatul care s-a apropiat ieri de focul nostru este un astfel de vrăjitor.

Comisarul văzu toate aceste răni în fața ochiului său interior, dar nu pe trupul vrăjitorului, ci acolo unde și le imaginase de fiecare dată de când băiatul mort, Deniz, fusese descoperit în Westerkanaal. O altă părticică a puzzle-ului își găsise locul – dispunerea rănilor; răspunsul la întrebarea ce ar putea însemna ele –, chiar și așchia de bambus.

Până să ajungem la bojdeuca femeilor bolnave, se întunecă. O găsim la lumina lunii pline undeva la marginea unor tufe de plante cățărătoare, în care păsările de noapte cotcodăcesc, foșnesc ori țipă, pentru a se

avertiza reciproc cu privire la moartea care le pândește de pretutindeni. Deasupra intrării, o mască de alungare a spiritelor rele se leagănă în vânt.

Intru în colibă. Un miros de putreziciune și de excremente mă lovește drept în față, iar femeile bolnave întinse goale pe saltele de iarbă nu mai par a avea nimic uman. Se strâmbă și zvâcnesc, râd și strigă, nu se deosebesc de fapt foarte mult de păsările nopții din mărăcinișul apropiat. Nu există lumină înăuntru, doar raza palidă a lunii care se strecoară prin ușă. Masca, care face aparținând arsenalului de protecție împotriva strigoilor, aruncă o umbră lugubră și fantomatică.

Pe saltele, acolo unde femeile bolnave scuipaseră sânge, se văd pete mari și întunecate. Vântul foșnește și în frunzele de Malanjari din vârful casei. Și ele fac parte din măsurile de gonire a duhurilor rele, și Keo îmi atrage atenția să nu care cumva să trec pe sub ele, altminteri Kuru m-ar putea doborî și pe mine. Se așază într-un cerc de lumină format de lună la picioarele femeilor, scoate la iveală un fluier din bambus și începe să cânte o melodie foarte monotonă. Sună a cântec de jale. Aflu că una dintre femei este mama lui.

Spun: Keo, trebuie să o transportăm imediat la un spital. El răspunde: Nu mai poate să meargă. A ajuns deja în faza pe care cei din neamul Fore o numesc *sindaun pinis,* nu mai poate să meargă, adică. Este mai puternică decât celelalte bolnave, grasă chiar. Keo zice: O să fie bună de mâncat. Nu sunt sigur că băiatul a tradus corect cuvintele lui Keo; eu oricum nu le înțeleg sensul. Iau legătura prin radio cu Okapa, acolo se află cea mai apropiată secție de poliție, pentru a cere să mi se trimită un jeep.

Și tot timpul nu pot face nimic altceva decât să mă gândesc la modul în care va reacționa lumea de specialitate atunci când va citi raportul meu referitor la această călătorie.

Comisarul ajunsese la finalul primului caiet și întinse de îndată mâna spre următorul. La început Pieters descria cum condusese la Okapa, două zile mai târziu și împreună cu un polițist, bolnavele instalate pe bancheta din spate a jeepului. De acolo trebuiau să fie transportate cu un elicopter la o clinică din Port Moresby, dar amândouă muriseră înainte de sosirea acestuia.

Comisarul citi, în continuare, cum Pieters încercase să o autopsieze pe una din decedate, pentru a-i trimite creierul la un

laborator din Port Moresby, acesta i se scurse însă practic printre degete. Citi cum doctorul rămăsese la Okapa în așteptarea unui elicopter care să-i aducă mai multe unități de formalină, astfel încât la următoarea autopsie să poată evita greșelile făcute la prima. Și mai citi cum Pieters pornise cu formalina înapoi în satul tribului Fore, unde aflase că în lipsa sa alte câteva femei se îmbolnăviseră de acea molimă ucigătoare.

La întoarcere aflu, citi comisarul, că între timp se lupta cu moartea și mama lui Keo. Ea se sfârșește încă în aceeași zi, și Keo și tatăl lui cedează, într-un târziu, la rugămințile mele insistente și-mi permit să extrag creierul defunctei. Au curățat-o, au pictat-o cu multă afecțiune cu var și au împodobit-o pentru ultima oară cu toate giuvaiericalele ei din scoici. Eu le explic că aceasta este singura cale de a găsi antidotul vrajei care, cine știe, ar putea elibera femeile Fore de blestem. Bărbatul moartei refuză, este drept, să mă asiste la autopsie. Keo este singurul dispus să mă ajute.

Pentru a nu provoca daune, deschid micuța cutie craniană a moartei în perimetrul palatal, scot creierul cu o mână făcută căuș din găoacea osoasă și-l las apoi să alunece în vasul pregătit cu formalină. Keo mă urmărește cu atenție, ca un student la medicină profesorul său. Am impresia că nu-l deranjează deloc că este vorba despre mama lui. Observ că are încredere în mine, așa ca într-un prieten mai vârstnic care îl inițează în secretele vieții și ale morții. Este foarte curajos. Și atât de frumos!

Pentru prima dată îmi trece prin cap, cam ce viață îl așteaptă aici pe Keo. Copiii învață de timpuriu tainele războiului, află cum trebuie să lupte și să ucidă dușmanii. La doar câțiva kilometri de sat, dincolo de un râu năvalnic, pe numele său Lamari, trăiesc Kukukuku, cei care se consideră unicii băștinași din regiune, un trib sălbatic, mândru – apașii Noii Guinee. Nu mai poate trece foarte multă vreme până ce Kukukuku să-i atace pe Fore sau invers. Ce se va întâmpla atunci cu Keo?

Pe de altă parte, acest neam Fore oferă bărbaților, și numai lor, o multitudine de ritualuri colorate și o libertate aproape nelimitată. Unui băiat precum Keo, pe cale de a-și descoperi sexualitatea, i se dăruiesc toate experiențele pe care și le poate dori: contactul sexual cu alți băieți sau bărbați ceva mai vârstnici; posibilitatea de a se culca și de a trăi cu una sau mai multe femei, indiferent de vârstă, sau de a-și amplifica beția

iubirii și a simțurilor cu ajutorul ciupercilor ori a rădăcinilor psihogene. Și toate acestea fără a fi judecat, evaluat, fără reproș.

Un paradis, ultimul poate al acestui pământ.

Keo vine în cortul meu, este foarte agitat, pentru că astă-seară vor fi înmormântate mama sa și o altă femeie. Pare a fi vorba despre o ceremonie pe care toți o așteaptă cu bucurie. Keo îmi face o onoare deosebită. Mă invită să particip la funeralii. Ochii îi sunt plini de mândrie și de așteptare, de parcă azi urma să se petreacă un lucru care avea să-l schimbe pentru totdeauna. Dar în aer vibrează și o altă coardă; de când am extras împreună creierul mamei sale, ne mai leagă ceva, ceva ce împărțim doar noi doi – respect, o anume complicitate, poate mai mult decât atât. Îmi întinde o nucă betel și var, pentru a mă putea pregăti pentru serbarea nocturnă.

Mă uit după el după ce părăsește cortul. Mușchii șezutului său, cu o fâșie de piele la mijloc, se încordează la fiecare pas. Îl privesc pe el, privesc ceilalți bărbați și femeile care m-au primit cordial și mă înconjoară cu atâta încredere, încât îmi permit chiar să fiu părtașul ritualurilor celor mai tainice, și tremur de fericire. Am venit la ei, pentru a le fi de folos, dar eu sunt cel copleșit cu prisosință de daruri. Este un sentiment nețărmuit, plin de iubire și profundă prietenie.

Comisarul auzi un zgomot, îl percepu totuși doar în subconștient. Era captivat de raportul lui Pieters și avea senzația că se afla împreună cu antropologul în satul populației Fore și că era prins, la rândul său, de patima acestuia, de nebunia lui latentă.

Este o zi caniculară, cea mai fierbinte de când am ajuns la tribul Fore. Respir cu greu; nici vântul nu aduce cu sine cine știe ce alinare. De pe cerul apropiat, soarele arde printr-o negură arămie, totul miroase a pârlit, încât ai impresia că ar putea lua foc în orice clipă. Către seară aud sunete neobișnuite – fluiere de bambus și tobe –, amestecate cu uguituri, behăituri și cotcodăceli venite dinspre pădure, dimpreună cu un tropot grăbit.

Ies din cort. Oamenii Fore se adună, poartă în mâini făclii. Dar nu văd decât femei și copii, nici urmă de bărbați sau băieți mai mari. Mă alătur mulțimii, rămân însă în spate, pentru că nu vreau să deranjez. Bătaia inimii mele adaptată la ritmul tobelor îmi umple coșul pieptului asemenea răsunetului unei scoici și observ că, de fapt, nici nu-mi mai aparține. În loc de panică, simt euforie. Sunt deschis oricărei noutăți, la

fel ca un copil, pentru că toate experiențele mele trecute par a-și fi pierdut importanța.

Întunericul se instalează cu repeziciune. În grădina de cartofi dulci din spatele colibelor arde o fereastră mare, aprinsă de făcliile acelei mulțimi de vreo treizeci de persoane. Mai multe dintre femeile așezate în preajma focului țin în brațe tobe pe care, am impresia, vor să le legene. Deși mâinile lor par a nici nu le atinge, sunetul înfundat pune tot mai mult stăpânire pe noi toți.

Bătăile surde pătrund în sat și, dincolo de el, în pădurea întunecată de dincolo de colibe, și urcă odată cu fumul spre acoperișul lumii. Un grup mic de femei goale, cu trupurile unse cu uleiuri strălucind în razele flăcărilor, se apropie de grădină venind dinspre marginea luminișului. Keo se află printre ele. Ele poartă pe umeri corpurile mamei sale și al celeilalte moarte. Capul acesteia din urmă este legat cu frunze de banane și pare neatins.

Leșurile neacoperite sunt lăsate jos, lângă foc. Acum tobele amuțesc, la fel și fluierele. Liniștea coboară deasupra grădinii, tot ce se mai aude este trosnetul lemnului în jar. Toate femeile și toți copiii privesc cum surorile și fiicele moartelor se apropie de ele cu cuțite bine ascuțite din trestie despicată de bambus și încep să le tranșeze în vederea festivității.

Pârâitul flamelor se ridică la cerul negru dimpreună cu scânteile și cu fumul subțire, canicula îmi răpește până și aerul de respirat. Una dintre tinere înfinge cuțitul de bambus în încheietura mâinii mamei lui Keo, pe care o secționează în timp ce ține cu putere de antebraț. Pielea și mușchii se desprind cu ușurință, dar oasele și cartilajele tari îi dau de furcă. Femeia începe să taie. Se vede cum i se încordează brațele și pieptul.

O altă tânără se ocupă de cealaltă mână. Femeile Fore din jurul focului nu le scapă din ochi. În lumina reflectată de limbile dansând ale focului par mai degrabă niște copii îmbătrâniți înainte de vreme. Ele stau acolo ciucite, sunt surescitate de lăcomie și-și ling agitate buzele. Cele două tinere, amândouă surori ale defunctei, oferă mâinile tăiate unei femei mai vârstnice, probabil mama, care le pune dinaintea ei pe pământ. După care se îndreaptă spre picioarele cadavrului, le taie și pe acestea, pentru a le da apoi fiicelor și nurorilor.

Femeile despică înainte de toate pielea de pe brațe și picioare, taie carnea, separă mușchii de oase și împart totul la rude și prieteni. Deschid pieptul, scot ficatul, și inima, grea încă și roșie din pricina sângelui scurs.

Keo primește inima. O pune cu multă grijă pe câteva frunze de banane așternute în fața picioarelor sale încrucișate.

Corpul femeii se micșorează văzând cu ochii. Nici unul dintre cei prezenți nu pare deosebit de afectat de faptul că ea a pierit ca urmare a unei boli înfiorătoare și necunoscute.

Între timp în preajma celei de-a doua moarte se desfășoară același ritual. Într-un final o tânără despică laringele și esofagul, taie catilagiul dintre vertebrele cerebrale și coloană și înmânează unei alte femei capul. Aceasta îndepărtează cu pricepere pielea capului, ia un topor de piatră dinainte pregătit, zdrobește țeasta, extrage și introduce într-o trestie de bambus de dimensiunea unei sticle de vin masa moale, lucind mat a creierului.

Fiecare dintre femeile din mulțime are o astfel de trestie de bambus în care îndeasă carnea repartizată din trupul celor două moarte, pentru a o frige la foc dimpreună cu sare, ghimber și legume. Lumina flăcărilor se modifică de îndată; ele nu mai ard doar roșu, ci și albăstrui ori violet. Fumul devine mai dens și mai greu; el se întinde, aproape negru, deasupra luminișului.

Jarul încins destinde bambusul, care trosnește, pare a fluiera și a cânta. Flăcări micuțe ling tuburile de gătit. Siluetele femeilor apar ca niște umbre tremurând, ochii le lucesc de parcă ar fi posedate. Imediat ce cred că bucata lor este făcută, o smulg din foc și dispar cu ea în întuneric, acolo unde o mănâncă singure sau o împart cu copiii lor. A consuma carne, indiferent dacă este de porc sau de om, reprezintă o orgie a simțurilor căreia se cuvine să i te dedai într-o solitudine pudică.

Keo este singurul băiat în creștere care participă la ceremonie. Bărbații Fore nu mănâncă morți. Întâlnesc la un moment dat privirea lui Keo. Stă ceva mai departe de mine, pe cealaltă parte a focului, și se uită la trestia de bambus în care este prăjită inima mamei sale. La un moment dat privește însă brusc spre mine, direct în sufletul meu, iar ochii săi sunt asemenea unor bășici mari și maro care se pot sparge în orice clipă.

Sunt martor cum femeile și copiii mănâncă cele două leșuri până ce nu mai rămâne nimic din ele, nici măcar oasele, pe care le lasă să se ardă în jar și să se înmoaie. Fărâmă apoi resturile carbonizate și le presară deasupra cărnii. Inima, creierul și organele genitale sunt delicatesele cele mai râvnite, care nu se cuvin însă decât soților sau rudelor celor mai apropiate. De fapt, repartiția părților cadavralui se face după aceeași cheie valabilă și în cazul împărțirii porcului.

Sigur că pentru mine, un străin, nu rămâne nimic.

Comisarul se lăsă pe spate și închise ochii. Resimțea o oboseală care depășea toate stările pe care le cunoscuse vreodată. Dar poate

că această oboseală profundă, vecină cu epuizarea, era tot ceea ce-i rămânea unuia care tocmai văzuse înfățișarea groazei. Mai era acolo și un alt sentiment, atât de nepotrivit însă, încât la început refuză chiar să-l clasifice. Dar pe măsură ce el se manifesta tot mai deslușit, nu mai avu încotro și se văzu obligat să-i recunoască rușinat adevărata natură: ceea ce simțea era o foame chinuitoare.

„Încă o pagină", gândi el. Ajunsese abia la jumătatea celui de-al doilea caiet, iar în dulapul cu rulou mai era un teanc întreg. Se uită la ceasul său de mână și constată că era aproape de miezul nopții, deși impresia lui era că petrecuse deja ore nesfârșite cu lectura însemnărilor lui Pieters.

„Ei bine, încă o pagină atunci. Numai una, zău."

A venit la mine în cort, citi comisarul, azi-noapte. Dormeam și am fost trezit dintr-odată de o mângâiere blândă. Lumina lunii mi-l dezvăluie pe Keo întins lângă mine; este atât de mic, de simplu și de drăguț, arată mai degrabă ca o formă ori o umbră decât ca o făptură din carne și oase. Un trup suplu, mirosind ușor a rășină. Negru ca abanosul. Doar ochii și dinții strălucesc alb. Zâmbește. Se bucură ușor, dar se supără la fel de lesne, așa cum o fac toți bărbații tribului său.

Și iată-mă și pe mine, ce coincidență stranie, întins lângă el, lângă un astfel de băiat, care – singur pe lume acum – este dispus să mi se dezvăluie, inconștient, plin de încredere, gingaș ca un pumn de copil. Ne frecăm nasurile și ne sărutăm. La început sărutările sale sunt uscate, nevinovate, candide – o inocență din care așteaptă cu nerăbdare să fie eliberat. Nu închide ochii, și tot timpul sunt captivat de privirea lui de lup, de ochii săi ciopliți foarte aproape de osul nasului.

Odată cu pasiunea îmi crește și neliniștea, căreia îi urmează o senzație de vagă amărăciune, pentru că știu că în timp ce eu profit de o ocazie, el își imaginează un viitor. Extazul și dăruirea îmi sunt sincere. Dar el vine și pleacă asemenea fluxului și refluxului, o maree din carne și sânge. Este prima lui dată. Mai stăm multă vreme îmbrățișați, ne recunoaștem fără a ne putea vedea și adormim într-un târziu.

Comisarul nu scăpa de sentimentul său de déjà-vu. Uite că iar i se întâmpla să citească gândurile intime ale unui om, rândurile unui îndrăgostit, care nu-i erau destinate lui; din nou i se permitea

accesul nedorit în sufletul cuiva. „Nu ai nici un drept să faci asta", gândi el. Se rușină. „Ce s-a întâmplat cu tine? se întrebă. Nici o suspiciune nu justifică ceea ce faci."

Dimineața este neprietenoasă. Keo a plecat înainte să mă trezesc, iar gândurile mi se duc într-o călătorie solitară și neliniștită. Cum aș putea descrie tot ceea ce am trăit ieri? Mă aflu în stare de șoc? Ce se va întâmpla cu Keo, cu toți copiii de aici, care se hrănesc cu morți și sunt destinați morții? După această noapte nu ar trebui să-l salvez cel puțin *pe el?*

Nu acesta este rostul nostru în lume, de a face fericit cel puțin un alt om?

Comisarul se sperie. Mobilul începu să-i vibreze la piept, îl simțea direct în inimă, ca pe un șoc electric. Rămase nemișcat, timp în care sângele îi gonea prin vene. Du-se apoi mâna la buzunarul hainei, pentru a scoate telefonul, dar înainte de a apuca să răspundă, percepu din nou un zgomot. Suna ca un fel de râcâit ușor. Stinse în grabă lampa de birou. Mobilul continua sa-i vibreze în palmă și se văzu nevoit să apese pe tasta de întrerupere a apelului.

Asculta cu atenție. Sunetul venea, cu siguranță, din afara încăperii, dar nu-și dădea seama dacă din casă totuși sau din grădină. Împinse celularul cu grijă înapoi în buzunarul de la piept al jachetei sale, închise caietul și-l repuse pe masa de scris. Și bâjbâi în întuneric după lanterna sa.

Ce n-ar fi dat să fie o pisică ca să poată vedea în întuneric; sau o bufniță. Auzea vântul și o mașină accelerând, înainte ca motorul ei să se liniștească. Și ceasul care, în întuneric, zgâria răbdător secundele viitorului, pentru a le arunca apoi peste grămada trecutului. Adulmeca plantele din jurul său, pământul umed. Și avu brusc senzația că nu era singur.

Încercând insistent să pătrundă întunericul, îi veni în minte sertarul mesei de scris din propria cameră de lucru, cel în care își ține Lugerul. Pistolul care se afla acolo avea piedica pusă și era

descărcat. Puse mâna pe lanternă, nu o aprinse însă, pentru a nu se deconspira. Abia în ultimul moment gândi însă: abia când îi auzi pașii; abia când îi percepi căldura corporală. Pielea i se strânse instinctiv, frisonul se reinstalase.

Încercă să nu respire. E prea zgomotos, își zise el, aproape la fel de zgomotos ca și bătaia inimii. Era cineva acolo, nu departe de el; o simțea. I-auzi! Un trosnet. Oboseala îi dispăruse într-o clipă. Trăgea cu urechea la liniștea casei, care nu mai era liniște. Și dintr-odată percepu tot mai multe zgomote, nenumărate sunete care-l asediau și-i accelerau pulsul. „Ce n-aș da să fiu o pisică, gândi el, ce n-aș da să văd fără a fi văzut."

Totul se petrecea la ușa de la intrare. Care părea a fi atinsă la intervale scurte cu ceva moale și apoi lovită. Nu suna a cheie, raționă comisarul. Nu auzise nici pași în grădină, nici vreo mașină apropiindu-se pe pietrișul din fața casei.

Întunericul începuse să-și modifice intensitatea, se luminase. Puse atent cel de-al doilea caiet înapoi pe grămada din dulapul cu rulou și apoi și pe primul, pe care-l închisese cât de silențios posibil. Agrafa de birou dezdoită dispăru în adâncul buzunarului său. Cunoștea locuința deja suficient de bine, pentru a ajunge și pe întuneric la ușă. Sunetele acelea surde amuțeau și reîncepeau, amuțeau și reîncepeau.

Comisarul se opri în dreptul pragului. Inspiră adânc, căută cu mâna liberă mânerul, îl răsuci și deschise brusc ușa. Îndreptă lanterna din pumnul ridicat înspre verandă. Veranda era goală, în grădină întuneric. Comisarul lăsă jos mâna cu lanterna.

În fața picioarelor sale zăcea o rață rănită, care bătea zăpăcită din aripi. „Pasăre tâmpită, gândi el, ce naiba cauți aici în toiul nopții? De ce nu dormi și tu la fel ca toate celelalte rațe?" Se lovise probabil în zbor de ușă, iar acum se învârtea încet în cerc, iar aripile ei râcâiau pragul de lemn al verandei. O luă de jos și o ținu până când începu să dea din picioare în încercarea de a se ridica din nou. O lăsă liberă și ea își luă zborul.

Telefonul de la piept se puse din nou pe vibrat. De data aceasta răspunse.

– Alo?

– Bruno, sunt Ton. Simone a dispărut iar.

28

Simone van Leeuwen rătăcea în cămaşa ei de noapte printre mesele înghesuite ale cafenelei de pe Leidseplein. Purta papuci de pâslă şi căciuliţa ei de lână, nu şi ciorapi. Se plimba de la masă la masă ca şi cum ar fi fost în căutarea unei feţe cunoscute. Câteodată se oprea în dreptul unuia dintre clienţi şi întreba: „Sunteţi soţul meu?" Se îndrepta înspre masa următoare, înainte de a primi vreun răspuns, şi întreba din nou: „Sunteţi soţul meu?"

Oamenii scuturau din cap, dădeau din umeri, râdeau, iar ea trecea mai departe. Era o noapte caldă. Cerul era albastru-închis. Lumina felinarelor demodate dintre copacii înfrunziţi din belşug se reflecta pe mese. Lanţurile de beculeţe redesenau frontoane şi ferestre. Prin uşile şi ferestrele larg deschise ale barurilor, restaurantelor şi cafenelelor de jur împrejurul pieţei răsuna muzica. Reclame stridente de neon recomandau mâncăruri de toate felurile, *manchurian food, seafood, fish & chips, kebap, pizza, chicken tandoori.* Sub umbrelele de soare colorate – *Coca Cola, Pepsi, Heineken, Smirnoff* – stăteau mulţi turişti, dar şi păsări de noapte din cartier. Toţi mâncau şi beau câte ceva, hamburger de la Burger King, îngheţată de la Häagen Dasz, fripturi de la New York Steakhouse, bere din Irish Pub, cu toţii se uitau la artiştii, clovnii şi portretiştii din piaţa din faţa staţiilor de

tramvai. Dansatori cu focul lansau în aerul nopții roți în flăcări. Chitariși și violoniști cântau în fața meselor.

Simone tremura de frig. Vântul se strecura sub cămașa ei de noapte, pe brațele și picioarele goale avea pielea ca de găină. Urmări și ea, un timp, artiștii stradali, apoi i se făcu însă frică și opri un chelner.

– Sunteți soțul meu?

– Îmi pare rău, răspunse ospătarul. Să vă aduc ceva de băut?

– Sunt măritată, zise Simone.

– Poate acesta este soțul dumneavoastră, continuă chelnerul.

Și-i indică un mim care, la rândul său, trecea de la o masă la alta. Obrazul său vopsit alb era o mască a durerii. Simone își ațintì privirea asupra artistului și, în timp ce se uita la el, chipul ei deveni la fel de trist ca al lui. Bărbatul o observă și se îndreptă spre ea, cu încetinitorul parcă. Arătă întrebător cu degetul spre inima sa, lent, la fel de lent scutură și Simone din cap și spuse:

– Nu sunteți soțul meu.

– *Eu* sunt soțul tău, interveni comisarul.

Ea se întoarse și, când zâmbi, van Leeuwen îi văzu inima reflectându-i-se în ochi. Simone întinse mâna spre el, îl luă de braț și zise:

– Te-am căutat.

– Hai să te duc acasă.

Van Leeuwen o conduse prin dreptul foaierului puternic luminat al Amsterdam Stadsschouwburg până la mașina sa, parcată în fața Hotelului American.

– Urcă.

Îi deschise portiera, pentru că știa cât de mult îi plăcea asta. Se așeză apoi la volan, își scoase mobilul și formă un număr.

– Pe cine suni? dori Simone să afle.

– Ton, răspunse van Leeuwen. Îți dai seama ce probleme ne faci? Am puțină treabă la țară, și ce face nevastă-mea? Nici nu plec bine, că se și scoală, își ia așternutul cu ea și pleacă la plimbare.

– Nu mi-ai citit, spuse Simone cu vocea tremurând. Nu erai acolo.

– Dar Ellen era, continuă el. Chiar dacă dormea, nu erai singură și nu aveai nici un motiv să o pornești pe străzi. Știi ce au raportat oamenii din patrulă? O femeie confuză deranjează clienții cafenelei stradale de pe Leidseplein. Asta ești tu, femeia din acest raport, femeia confuză, este soția mea, iar inspectorul meu șef trebuie să-mi comunice acest lucru. Duse celularul la ureche. Gallo răspunse, și comisarul zise: Ea era. O duc acasă. Mulțumesc, Ton.

Simone întinse mâna după aparat.

– Și eu trebuie să telefonez, zise.

– Ba nu, replică el. Nu trebuie. Întrerupse legătura și porni motorul. Trebuie să mergi acasă, asta este tot ceea ce trebuie să faci. Era abătut și chinuit de remușcări, dar în același timp furios. Pe Ellen, care adormise în loc să vegheze la somnul lui Simone; pe soția sa, pentru că era bolnavă, dar mai ales pe el, deoarece continua să se comporte de parcă lucrurile ar putea continua așa la nesfârșit, deși știa bine că nu era adevărat. Ce căutai de fapt în Leidseplein? Ai uitat că ți-e frică de oamenii străini?

– Teatru, spuse Simone. Să merg la teatru.

– Dar au trecut ani de când n-am mai fost la teatru, zise el. Ai mers tot drumul pe jos?

Nu răspunse. Deodată simți un miros pătrunzător care venea dinspre ea.

– Nu mai pot să te protejez, continuă el. Trebuie să te duc undeva unde să fii bine îngrijită.

Găsi un loc de parcare chiar în fața casei, își conduse soția sus, în apartamentul lor, o spălă și o bagă în pat. Îi citi apoi câteva pagini din *Insula Comorilor,* pentru că în momentul de față aceasta era cartea ei preferată. După ce Simone adormi, se duse în bucătărie și-și deschise o sticlă de vin roșu. O luă cu el în birou și se așeză la masa sa de scris. Deschise calculatorul, pentru că intenționa să-și noteze cât mai mult din însemnările lui Pieters.

Nu credea, e drept, că va putea uita vreodată ceva din ceea ce citise, dar nu voia să rişte.

Ştia că nu le va putea folosi.

Josef Pieters era un savant de renume mondial, distins de nenumărate ori, propus chiar pentru Premiul Nobel; nu avea pretextul necesar pentru o percheziţie a casei. Van Leeuwen nu putea folosi nimic din tot ceea ce descoperise în locuinţa lui. Nici măcar povesti nu putea, nici inspectorului Gallo şi nici brigadierului Tambur, pentru că nu ar fi realizat nimic altceva decât să le provoace conflicte de conştiinţă. Tot ce putea face era să noteze, aşa că se apucă de treabă. Dar când termină, ştiu cu certitudine că nimeni nu avea să-l creadă vreodată fără dovezi.

Tocmai se pregătea să închidă computerul, când îi veni o nouă idee. Introduse în motorul de căutare cuvântul *Josef Pieters,* apoi *publicaţii* şi, în cele din urmă, *Noua Guinee* şi *Kuru.* Lista articolelor era nesfârşită, toate apăruseră în reviste de specialitate de care van Leeuwen nici măcar nu auzise vreodată. Alese câteva dintre ele, citi primele rânduri. Şi peste o oră dădu de un articol dintr-o publicaţie numită *Lancet.* Îi căzuse în ochi cuvântul *canibalism*, aşa că se întoarse la începutul paragrafului.

> Înainte de a muri, citi el, oamenii din tribul Fore cer să fie mâncaţi, astfel încât trupul lor să nu putrezească în ţărână. În prealabil ei repartizează rudelor preferate părţile corpului lor. „Te mănânc"este o formă de salut folosită adesea, care exprimă o apreciere deosebită. Şi noi obişnuim să spunem unei persoane pe care o iubim foarte mult: „Mi-eşti atât de drag, că îmi vine să te mănânc". Carnea cu gust dulceag a morţilor se bucură de mare trecere în rândul femeilor; bărbaţii, în schimb, preferă micuţii porci sălbatici.
>
> Fore consideră ingerarea rudelor lor un act de iubire, o comemorare a morţilor. Care pentru mulţi dintre ei reprezintă însă o condamnare la moarte, cum aveam să înţeleg subit în timpul unei escale pe Insulele Fidji, când mi-a căzut în mână o revistă *Time* veche de câteva săptămâni. Era acolo un articol despre un cercetător, care antrenase micuţii viermi laţi, care vieţuiesc în pământ, să-şi găsească drumul printr-un labirint simplu. Tocase apoi viermii astfel „şcoliţi" şi hrănise cu ei alţi

reprezentanți ai speciei. El reușise să demonstreze că viermii, care își mâncaseră confrații cu „știința" lor cu tot, găseau mai repede drumul prin labirint decât cei care nu avuseseră parte de această „hrană".

Era deci clar că și „canibalismul" putea transmite anumite informații, și ce este virusul dacă nu un purtător de informații? Obișnuința populației Fore de a se hrăni cu cadavre conduce deci la presupunerea că pe această cale se propagă și agenți patogeni de natură virală. Am priceput în sfârșit cum se face de Kuru se răspândește exclusiv în rândul femeilor și al copiilor de sex masculin: doar ei participă la aceste orgii canibale. Numai ei consumă creierul celor morți.

Și, ca o concluzie inversă, mi se pare acum tot mai probabil ca boala Kuru să fie provocată de un agent patogen transmisibil cu o perioadă de incubație lungă. Nota bene: Este evident că îmi vor fi necesari ani buni de experiențe laborioase și costisitoare pe șobolani și maimuțe, pentru a putea demonstra această ipoteză, sigur cu condiția ca fondurile necesare să-mi fie puse la dispoziție.

Mă cam îngrijorează gândul de a fi nevoit să demonstrez această idee fascinantă și să o însoțesc pe anevoiosul ei „drum științific", flancat de sceptici, invidioși și zeflemiști, până în laboratoarele clinice ale universităților și concernelor noastre farmaceutice. Am trăit vreme de trei ani într-o lume a epocii de piatră, în care nu există nici o diferență între adulți și copii; într-o lume plină de fantezie juvenilă, de umor naiv și de dorința copilărească de satisfacere imediată a oricărei pasiuni. Oamenii Fore nu cunosc cuvântul responsabilitate, iar noțiunea de morală le este la fel de străină. Pentru a avea copii, pentru a le putea dărui iubirea mea, nu trebuia să fiu nici tată și nici soț; nimic nu era irevocabil, nimic nu era obligatoriu.

Îmi pare de acum rău să părăsesc această lume în care am cunoscut fericirea supremă, simplul gând de a trăi din nou la Amsterdam sau Utrecht, în așa-zisa civilizație, mă umple de dezgust și de teamă. Thomas Hobbes nu a avut dreptate atunci când a scris că existența primitivilor este solitară, nenorocită, amară, crudă și scurtă. Din contra, descrierea lui Hobbes se potrivește mai degrabă lumii noastre moderne.

Foarte bine, gândi van Leeuwen, n-ai decât să resimți teamă, din partea mea și dezgust, dar asta e, în așa-zisa noastră civilizație există o morală, și în numele acestei morale te voi face răspunzător de faptul că ai adus moartea la Amsterdam.

Dar ce i-a venit profesorului Pieters să-ți povestească despre acești canibali? dori Simone să afle. *De ce a făcut acest lucru, permițându-ți astfel să-i iei urma? Și de ce a dispărut atât de brusc?*

Asta e o treabă pe care i-o datorăm comisarului-șef și tam-tamului său mediatic, spuse van Leeuwen. *Până atunci Pieters habar nu a avut că fiul său este criminalul. La început a fost vorba doar de curiozitate, de un interes științific privind împrejurările care i-au reamintit de întâmplările trăite în preajma populației Fore. Nu a știut că făptașul era Keo.*

Dar apoi comisarul-șef a făcut public profilul criminalului, întreg Amsterdamul a pornit în căutarea micului canibal de culoare cu o strungăreață evidentă între incisivii din față, cu grupa sanguină AB și mărimea la pantofi 6 și la un moment s-o fi prins și Pieters.

Probabil că l-a întrebat pe Keo direct și că acesta i-a răspuns, pentru că în propriii ochi băiatul nu făcuse nimic rău. Ceva trebuie să se fi întâmplat cu scurt timp înainte de Koninginnedag, ceva ce l-a determinat pe Keo să-l vâneze și să-l ucidă pe micul Kevin la fel ca pe vrăjitorii din țara sa natală. Dar ce? De ce instinctele sale atavice s-au trezit tocmai aici, unde nu aveau ce căuta?

Îi era frică, spuse Simone.

Van Leeuwen o privi, cu ochiul său interior o vedea așa cum obișnuia să fie pe vremea când mai analizau împreună fiecare caz.

– Ce părere ai? o întrebă cu jumătate de voce. Ți-ar plăcea să te mănânc odată, după ce nu mai ești?

Cu fulgi cu tot, răspunse ea zâmbind.

Scoase mobilul din buzunar și formă numărul inspectorului-șef Gallo.

– Eu sunt, Ton. Te-am trezit? Bine, am uitat să-ți spun că trec mâine pe la serviciu, să-ți las câteva lucruri pe care să le verifici pentru mine la laborator. Nu, nu pot să-ți spun nici ce și nici de ce, cel puțin nu încă. Este important să nu vorbești cu nimeni despre acest lucru. Noapte bună, atunci. Pe mâine.

Puse telefonul pe birou și introduse o nouă noțiune în motorul de căutare. Câteva secunde mai târziu ecranul monitorului se umplu cu nume de instituții de asistență pentru pacienții de Alzheimer – grupuri de ajutor, clinici de zi și cămine de îngrijire din întreaga Olandă. Le accesă întâi pe cele din Amsterdam, apoi pe cele din imediata apropiere a orașului; analiza priveliștile, citea descrierile, încerca să și-o imagineze pe Simone în ele. Dar nici una dintre ele nu i se părea potrivită. Dădu însă, în cele din urmă, de un cămin din Emmen care-i plăcu.

Trimise un e-mail adresat conducerii acestuia, în care cerea o programare.

29

Comisarul își conduse Alfa-Romeo-ul în direcția parcării din dreptul clădirii joase și lungi, cu o fațadă de sticlă oglindindu-se în soare, și gândi: „E prea departe". Coborî și admiră pajiștile din jurul căminului și grădina din fața ferestrelor care coborau până spre pământ, și-și spuse: „Frumos, dar prea departe." Pe pajiști pășteau oi, iar în grădină creșteau trandafiri; arțarii asigurau umbra. Era totuși prea departe.

Van Leeuwen deschise ușa de sticlă a clădirii cu un singur etaj, și în loc să pășească într-o hală de intrare, se trezi într-un sat acoperit. În care existau un mic supermarket, un restaurant și o cafeneau cu o terasă minusculă; toate mesele erau ocupate. Mai descoperi un micuț salon de coafură și o florărie. Sub un copac, se afla o bancă de parc. Trecători, deopotrivă vizitatori și pacienți, se plimbau printr-o zonă pietonală; la o primă vedere nu-i puteai distinge pe unii de alții.

Pereții dintre ferestre erau colorați, iar culorile erau la fel de vii precum cele ale pajiștilor și a grădinii, astfel încât nu prea avea mare importanță dacă te plimbai pe aleile largi de afară sau pe culoarele căminului.

Dinspre unul dintre coridoare se apropia de van Leeuwen un bărbat suplu și blond, cu ochelari de baga. Purta adidași Hush Puppies, o pereche de pantaloni maro-închis din catifea raiată, o cămașă bleu și peste ea o jachetă tricotată ecosez. Mergea repede și făcea semne cu mâna. *Goedendag*[1], *mijnheer* van Leeuwen!

Van Leeuwen dădu din cap.

– Domnul doctor Ten Damme?

– Să vă arăt un pic ce e pe aici? întrebă Ten Damme. Satul face parte din terapie. El este teatrul nostru, reprezintă culisele și scena pe care ne jucăm toți împreună, medici, îngrijitori și pacienți. Cunoașteți piesa lui Shakespeare *Cum vă place?* Mergea alături de van Leeuwen și-i indica direcția cu puține gesturi. *Lumea-ntreagă/E doar o scenă și toți oamenii-s actori (...)/În scenă cea din urmă care-ncheie/Peripețiile acestui basm,/E prunc din nou,/Nimic nu ține minte,/Dinți n-are, n-ar ochi, nici gust-nimic."*[2]

– Restul este tăcere, spuse van Leeuwen.

– Doar că noi nu suntem actori, explică Ten Damme. Hainele pe care le puteți cumpăra în magazinul de aici sunt adevărate, ziarele actuale, cacaua proaspătă. Vara de dincolo de ferestre se apropie, poate fi văzută, mirosită, la fel și florile ori iarba. Toamna frunzele se colorează și cad, zăpada iernii este rece și se topește în palmă. Ce vârstă are soția dumneavoastră, *mijnheer?*

– Împlinește peste patru luni cincizeci și șase, răspunse van Leeuwen.

---

[1] Buna ziua (în lb. olandeză în orig.)

[2] William Shakespeare, *Cum vă place*

– E tânără, zise medicul. Precis că umblă mult. Oricum majoritatea bolnavilor de Alzheimer simt nevoia să se tot mişte. Îi sperie starea lor şi încearcă, asemenea copiilor, să se ascundă de ceea ce le produce teamă. Culoarele şi drumurile noastre asigură suficient de mult spaţiu, astfel încât atacurile de panică să fie evitate, iar noi nu legăm şi nu sedăm pe nimeni. Fiecare pacient este spălat zilnic, ori de câte ori este nevoie, ne îngrijim ca el să mănânce şi, în special, să bea suficient.

Mergeau acum de-a lungul unui hol cu uşi de diferite culori. Ten Damme sună la una dintre ele. Era vopsită într-un ocru blând şi, dimpreună cu ferestrele ei împodobite în stânga şi în dreapta cu draperii, părea a face parte dintr-o casă adevărată.

– Să vedem dacă e cineva aici, spuse el. Pe uşă se putea citi numărul 12. Camerele noastre de locuit se află în afara perimetrului administrativ. Nu vrem ca pacienţii noştri să aibă impresia că se află într-o clinică. Dacă vor, pot să-şi aducă şi animale de companie. Fiecare spaţiu locativ în parte dispune de o bucătărioară proprie, nu avem însă decât camere cu patru paturi.

În ferestrele de lângă uşile inscripţionate cu 11 şi 13 se zăreau contururile unor capete, chipuri palide. Unii dintre locatarii aflaţi la plimbare pe culoar se opreau fără a spune un cuvânt. Nu purtau nici capoate, nici halate de baie, doar lookul Simone le trăda suferinţa.

Uşa rămase închisă. Medicul nu încercă să o descuie cu vreo cheie universală.

– Poate că doarme. Vă arăt altă cameră.

– Mi-ajunge dacă văd o fotografie, zise van Leeuwen.

Ten Damme merse mai departe.

– Îngrijitorii locuiesc în afara căminului, continuă el. Ei vin de dimineaţă şi pleacă seara acasă, dar rămân întotdeauna persoana de contact a bolnavilor, acelaşi doctor, aceeaşi asistentă medicală, aceiaşi terapeuţi, de la internare şi până la despărţirea definitivă. Se cunosc astfel, şi îngrijitorii ştiu ca urmare a acestei supravegheri îndelungate cu cine au de-a face, înregistrează toate schimbările,

simt când este benefică veselia, dar și când trebuie să le respecte tristețea.

– Asta e bine, spuse van Leeuwen. Întotdeauna ne-a plăcut să fim împreună triști.

– Și în afară de toate acestea, domnule, vă puteți vizita soția oricând doriți, continuă Ten Damme, sigur, în caz că vă hotărâți să o aduceți la noi...

Van Leeuwen pierdu pentru o clipă șirul conversației. Își simțea pieptul greu ca plumbul. Privea într-un viitor care nu-și merita numele și încerca să respire.

– Este drept că internarea la noi nu este tocmai ieftină...

– Trei mii pe lună, am citit, interveni van Leeuwen și merse după Ten Damme printr-o ușă, pe care o deschise apăsând simultan pe două butoane.

În spatele ei începea albul, de care pacienții erau însă scutiți.

Ten Damme îl conduse pe comisar într-o încăpere simplă. Pe ușă se afla o plăcuță cu numele său.

– Trei mii de euro, așa e, spuse el, dar nu trebuie să-i plătiți pe toți. Nu se poate să nu aveți vreo asigurare, puteți solicita și subvenții ale statului și, în momentul în care soția atinge vârsta pensionării, se mai adaugă și pensia ei. Fiecare pacient primește banii de buzunar necesari, cu care să participe cât de mult posibil la viața pe care și-o mai amintește poate – să cumpere un ziar, flori, să meargă la un concert, să bea un pahar de șampanie. Dar luați loc, domnule van Leeuwen.

– Mulțumesc, prefer să stau în picioare, spuse van Leeuwen.

– Și eu, sublinie Ten Damme luând o pipă gata pregătită de pe masa sa de scris, care împreună cu două scaune și un fișier constituia întreg mobilierul cabinetului.

Aprinse tutunul cu mai multe flăcări consecutive pornite dintr-o brichetă de modă veche cu benzină, prilej cu care inspiră și expiră atâta fum, încât vara din fața ferestrei părea să se fi transformat dintr-odată într-un peisaj nebulos.

Van Leeuwen nu spunea nimic.

Ten Damme îi respecta tăcerea.

– Nu este o trădare, se încumetă apoi. Vă iubiți soția, dar ea a uitat acest lucru. Pentru că trăiește în altă țară. Parcurge o perioadă petrecută cu mult timp înainte de a vă cunoaște: anii copilăriei, în care este înconjurată de magia începutului, scutită de supărare și de durere. Dumneavoastră singur vă confruntați cu sentimentul covârșitor provocat de cunoașterea realității, că drumul este fără de întoarcere în lumea celor sănătoși, că această suferință provocată de o confuzie tot mai accentuată nu conduce nicăieri altundeva decât la moarte. Sunt sigur că nu vă spun nimic ce nu știți deja de la alți medici sau din proprie experiență. Vă împovărați, indiferent că vreți sau nu, cu toate bagajele la care soția dumneavoastră renunță treptat de-a lungul călătoriei ei în întuneric. Iar această călătorie mai poate dura mulți ani. De-a lungul cărora povara va deveni tot mai grea și, chiar dacă veți încerca să țineți pasul, va veni și clipa când ea vă va depăși puterile. Și la urmă se poate întâmpla ca dumneavoastră, așa sănătos cum păreți acum, să muriți înaintea soției dumneavoastră. De epuizare.

Van Leeuwen gândi că nu l-ar deranja deloc să moară înaintea lui Simone.

– Sigur că aveți și posibilitatea să apelați la o clinică de zi, continuă Ten Damme, unde vă duceți soția de dimineață, să-și petreacă timpul cântând și dansând, și mâncând împreună cu alți pacienți. Seara o luați acasă, la fel ca pe un copil de grădiniță. Multe rude ale pacienților de Alzheimer se descurcă foarte bine cu această metodă.

– Doar că eu nu știu niciodată cât de mult timp am de lucru, spuse van Leeuwen. Am un program neregulat și mă întorc acasă la ore foarte diferite. Înțelese că, fără să vrea de fapt, luase deja o decizie; își dorea să poată munci iar, și nu pe ascuns, ci cât se poate de oficial. Când o puteți primi pe soția mea?

– Există o listă de așteptare, spuse doctorul Ten Damme. Pot vorbi cu direcțiunea, vă pot prezenta cazul. Sunteți un om cunoscut, desfășurați o activitate utilă, sunt sigur că aceste lucruri vor conta. Dar în nici un caz înainte de Anul Nou. Și până atunci mai aveți timp să reflectați.

Van Leeuwen dădu din cap și se îndreptă spre ușă.

– La revedere, doctore, și mulțumesc.

Ten Damme își luă rămas-bun învăluindu-l într-un nor de fum.

– Credeți-mă, este corect ceea ce faceți.

– Este foarte departe, zise van Leeuwen.

30

Întorcându-se acasă, cândva la începutul serii, găsi locuința goală. Strigă:

– Am venit! dar nu primi nici un răspuns.

Trecu dintr-o încăpere în alta, toate erau pustii. Nu era aprinsă nici o lampă. Ultima rază de lumină a cerului se oglindea într-o baltă mare de sub pervazul ferestrei din living. Toate ghivecele erau în apa de pe jos, iar florile smulse se aflau în pământul de lângă vase.

Van Leeuwen își căută neliniștit mobilul. Nu-l sunase nimeni, *de ce nu-l sunase nimeni?* Observă că acumulatorul era gol. Se duse spre telefonul din vestibul și descoperi lângă aparat un bilet acoperit cu scrisul de mână al lui Ellen. „Acum s-a întâmplat, gândi încă înainte de a citi ce-i scrisese pe el. Cândva trebuia să se întâmple, și acum a venit momentul."

Aprinse lumina din vestibul și citi biletul.

Mijnheer,

Soția dumneavoastră s-a rănit, dar nu e nimic grav. Am chemat medicul de urgență. O ducem la cel mai apropiat spital și vă anunț apoi imediat unde se află. Celularul dumneavoastră este defect. Ellen

Telefonul rămase mut. Nu știa ce trebuia să facă, doar să-i ceară iertare lui Ellen pentru tot ceea ce-i cerea. Fără ea, fără o persoană ca ea, ar fi fost deja de mult timp obligat să renunțe la Simone. Îi trecu prin cap să-și roage colegii să afle în ce spital fusese internată Simone, dar nu era treaba lor, și dacă Ellen spunea că nu era grav, atunci așa trebuia să fie. Ce putea fi mai rău decât ceea ce se întâmpla în fiecare zi.

Luă din bucătărie o găleată și o cârpă, își scoase haina și-și suflecă mânecile cămășii. Îngenunche apoi și se apucă să replanteze begoniile. Nu auzi cheia mișcându-se în ușa de la intrare. Deodată o văzu pe Ellen înăuntru și o auzi spunând:

– Nu vă agitați.

– Nu mă agit, replică și-și impuse să nu se ridice.

– Îi merge bine, spuse Ellen. Sigur, în condițiile date. Și-a fracturat coapsa. A vrut să stropească florile alea. O clipă nu m-am uitat la ea, și a alunecat în apa vărsată pe jos. Am dus-o la spital cu ambulanța. Acum doarme. O puteți vizita mâine-dimineață.

– O să mă duc la ea imediat ce termin aici, spuse van Leeuwen și netezi pământul din jurul narcisei, nu-l apăsă prea tare însă, pentru ca rădăcinile să poată respira.

Ellen se apropie de fereastră, dar nu încercă să-l ajute. Purta tenișii, blugi, un palton de vară descheiat și un batic legat în stil pirateresc. În lumina sărăcăcioasă a serii părea schimbată, altfel decât acea Ellen pe care o cunoștea. Descoperi în jurul gurii și ochilor ei o trăsătură dură, pe care nici măcar crepusculul nu reușea să o îmblânzească.

„Fusese până nu de mult o femeie frumoasă", gândi el surprins. Acum trăsăturile feței ei se mai aspriseră și erau accentuate de un machiaj nepotrivit, dar expresia ușor iritată și puțin confuză a ochilor ei strălucitor de verzi trădau faptul că nu era încă dispusă

să se împace cu pierderea acestei frumuseți. De sub batic atârna o șuviță din părul ei roșu-arămiu.

Van Leeuwen și-o imagină pe Ellen răsucind această șuviță pe degetul arătător atunci când flirta cu un bărbat, coborând ochii neliniștiți, foarte discret machiați, și ridicând din nou privirea. Și găsi de îndată explicația ținutei ei dezordonate, ciudat de provizorii, care o caracteriza și în această seară: felul în care era îmbrăcată, pieptănată și machiată nu-i era nicidecum indiferent, era mai degrabă un semnal ce se voia de ademenire. *Cel mai bine mă simt în pat, dezbrăcată și ciufulită,* suna mesajul, *hai, să mergem.* Gura ei era pregătită să zâmbească, gata să fie sărutată; dar nimeni nu ar fi în stare să-i șteargă de pe chip acea expresie de amărăciune.

„Tâmpenii, gândi van Leeuwen. Este doar Ellen, îngrijitoarea soției tale care tocmai se întoarce de la patul ei de spital. Nu o interesezi deloc ca bărbat, nici măcar nu te place. De ce nu a dat pur și simplu un telefon?"

– V-aș fi putut suna, spuse Ellen și făcu un semn cu umerii în direcția aparatului din vestibul, dar apoi m-am gândit că este mai personal să sar eu în apa rece și să o trec.

– Care apă rece? Și încotro să o treceți? întrebă van Leeuwen și întinse mâna după următorul ghiveci de flori.

– Spre dumneavoastră și insula dumneavoastră. Către care nu există nici un pod.

– Poate pentru că e prea mică, replică van Leeuwen.

Ellen se uita pe fereastră.

– Văd că vă ascundeți după cuvântul *prea,* să fie oare un semn că îmbătrâniți? Că nu mai vreți să așteptați? Nu că aș avea ceva împotriva îmbătrânirii... Frumusețea la vârstă este că începi să-ți cunoști propriile slăbiciuni, nu-i așa?

– Dar imediat după aceea afli și care sunt slăbiciunile celorlalți, replică van Leeuwen.

– Tocmai de aceea mă aflu aici, spuse Ellen. Cunosc doar puțini oameni, bănuiesc că știți asta. Doar puțini bărbați. Aproape

că nu mă văd cu nimeni. Majoritatea sunt așa de... Și dădu din nou din umeri. Dumneavoastră sunteți altfel, Bruno, continuă ea și-și înfășură șuvița de păr în jurul degetului arătător.

Van Leeuwen ridică privirea spre ea.

– Nu am uitat tot ceea ce ați făcut pentru noi, *mevrouw,* spuse el prudent, pentru *mine.*

– Asta e bine, zise ea. Să uiți este mai rău decât să dai greș. Pe obraz îi juca acum umbra caldă a luminii felinarelor de pe canal. Continuă dusă pe gânduri: Știți cum e câteodată – atunci când auzi ori vezi câte ceva și ai, o clipă doar, sentimentul că îți înțelegi întreaga viață? Că ai aflat secretul tuturor conexiunilor ei... O secundă mai târziu, încerci să-l reții, dar totul dispare și nu-ți mai amintești decât că a fost odată... Și ceea ce este ciudat, ciudat de-a binelea: nu există vreo scală a singurătății. Nu ești singur puțin sau de patruzeci și cinci de grade sau de doisprezece centimetri. Te afli, pur și simplu, în miezul ei, nu poți nici să urci, nici să cobori, și chiar dacă în jurul tău lumea plesnește de atâta frumusețe, pentru tine nu se schimbă nimic. Tot ceea ce poți face este să aștepți să treacă, și trebuie să treacă, pentru că nimeni nu poate trăi așa.

– Asta doar dacă nu dezvoltă și un nou simț al nereușitelor vieții, zise van Leeuwen.

– Da, confirmă Ellen, și la acest capitol am început să mă descurc destul de bine. Se întoarse apoi brusc, de parcă ar fi priceput instantaneu ce mare greșeală făcea. Bun, am să plec acum...

– Chiar nu aveți pe nimeni? se trezi van Leeuwen întrebând. Familie? Prieteni? Vreun fost prieten care să vă mai caute din când în când?

– Am un câine. Dar cu el tocmai mă cert în privința încredințării puilor.

– Și care este motivul *adevărat* pentru care ați venit?

– A fost frumos să vă văd îngenuncheat în fața mea, spuse Ellen din dreptul ușii.

– În fața begoniilor, o corectă van Leeuwen. Erau begoniile.

Intră încet în camera întunecată de spital, în care nu ardea decât becul de veghe. Se aflau acolo două paturi îndreptate cu capul spre fereastră. Unul din ele era gol, în celălalt dormea Simone. Ochii-i erau închiși, mâinile împreunate pe burtă. Respira adânc și liniștit. Piciorul stâng era bandajat de la genunchi și până la șold și era ținut într-o poziție ușor înclinată de un fel de furcă de la capătul patului.

Van Leeuwen se așeză pe un scaun aflat între paturi.

– Ce-ai mai făcut de data asta? își întrebă soția.

Inițial, sora de noapte refuzase să-l lase să intre, dar după o privire aruncată legitimației sale de serviciu și un schimb de cuvinte nu tocmai plăcut, situația-i devenise cam riscantă, așa că se hotărâse să-l conducă personal până în cameră. Iată-l deci acolo, veghind la somnul soției sale și gândind, *bine că nu știi unde am fost azi după-masă.*

Ea deschise ochii, nu îl văzu însă. Privirea-i era ațintită în tavan. Se mișca, și micuțul aparat care-i susținea piciorul zornăia. Începu dintr-odată să respire mai agitat. Se uita în dreapta și în stânga, nu recunoștea locul.

– Bună, îi spuse van Leeuwen înainte să intre în panică.

Privirea-i rămase ațintită asupra lui. Van Leeuwen aprinse veioza de pe noptieră, astfel încât Simone să-l poată vedea. Îi zâmbi. Și-l întrebă:

– Îmi citești?

– Da, răspunse el. Scoase din buzunarul hainei ediția deja zdrențuită a *Insulei Comorilor,* o deschise la început și ținu paginile în lumină. Îi citi cu voce blândă, poate puțin răgușită, ca de atâtea ori în ultimele luni, primele propoziții: *„Moșierul nostru, baronul Trelawney, doctorul Livesay și ceilalți domni au insistat să aștern pe hârtie o descriere exactă a călătoriei noastre în* Insula Comorilor *și să nu omit nimic cu excepția coordonatelor*

exacte ale locului, nu de alta, dar acolo se mai aflau încă bogăţii ascunse...“

Citi până ce Simone adormi iar cu o expresie liniştită pe obraz, liniştită şi totuşi tristă. Închise apoi cartea, o puse din nou în buzunar, se ridică de pe scaun şi se aplecă, pentru a o săruta pe frunte.

– Somn uşor, şopti el, şi nu visa comori ascunse.

Părăsi camera de spital la fel de încet cum venise.

O jumătate de oră mai târziu, intră pe poarta laterală a Hoofdbureau şi urcă cu liftul până la etajul întâi. Traversă coridorul şi constată că nu se schimbase nimic; că-i lipsise totul.

Toate birourile erau puternic luminate, uşile stăteau larg deschise. Telefoanele sunau, amuţeau şi sunau din nou. Bărbaţii şi femeile stăteau jos la mesele lor de scris, la calculatoare şi la telefoane. Sau în picioare în dreptul automatelor pentru cafea, a ferestrelor ori a tablei cu fotografiile ultimelor victime ale unor crime. Purtau uniforme sau haine civile. Veneau şi plecau, îşi îmbrăcau sau dezbrăcau hainele, îşi comparau însemnările ori verificau armele din tocul lor de la umăr, brâu sau coapsă. Unul dintre ei era *hoofdcommissaris* Joodenbreest.

Comisarul-şef, îmbrăcat în uniforma sa încheiată până la ultimul nasture, stătea în faţa unui ecran, pe care retroproiectorul desena obrazul închis la culoare al unui tânăr şi vorbea spre lumina difuzată de aparat fără a clipi o singură dată măcar. Apoi treptat bărbaţii şi femeile începură să amuţească, să pună receptorul în furcă ori să stingă computerul. Van Leeuwen se opri lângă uşă, în umbra coridorului, acolo de unde comisarul-şef nu-l putea zări. Îl descoperi pe inspectorul-şef, îşi găsise un loc în spate de tot, nici pe el nu-l putea vedea comisarul-şef.

Gallo îl observă imediat şi se strecură prin spatele celorlalţi spre uşă.

– Suspecţii obişnuiţi, spuse el, în timp ce pe ecran era proiectată o nouă faţă, nu facem nimic altceva decât să ne pierdem

timpul, dar Ayatollahul este de părere că, dacă răsucim clepsidra de suficient de multe ori, va veni și momentul în care criminalul să se prindă, de la sine și incontestabil, în plasă.

Comisarul scoase din buzunarul hainei punguțele cu probele de păr, piele și ulei.

– Dă-le, te rog, la analiză, dar nu spune nimănui de unde le ai. Cel mai bine te-ai preface că ți le-a strecurat cineva și că te-ai hotărât să le cercetezi, doar pentru că așa ești tu, un om serios.

– Ce sunt astea? întrebă Gallo. De unde le ai?

– Am să-ți spun după ce văd rezultatele.

– De ce, nu mai ai încredere în mine?

– Bineînțeles că am încredere în tine, Ton, dar unul din noi a plătit deja cu slujba, nu crezi că este suficient? răspunse van Leeuwen.

– Nu-ți face tu griji de slujba mea, zise Gallo. Dacă ai vreun material probator, vreau să o știu, la fel cum vreau să știu și ce trebuie să faci, pentru a intra în posesia lui. Nu uita că stăm în aceeași barcă. Tu mi-ai încredințat conducerea investigației...

– Fac toate astea, doar pentru a te proteja, continuă comisarul.

Gallo ezită puțin, după care luă pungile și le ascunse în buzunarul hainei sale de piele. Aproape în aceeași clipă van Leeuwen simți o mână pe umărul său.

– Bruno, spuse comisarul-șef în spatele său, ce bine că ești aici! Am vrut să te sun. Scuză-ne o clipă, Ton, vreau să vorbesc puțin cu comisarul în biroul meu.

Își retrase mâna de pe spatele lui van Leeuwen și o luă, trecând prin ușile automate, de-a lungul culoarului cu lambriuri, în capătul căruia se afla biroul său. Merse fără a mai scoate un cuvânt și fără a se întoarce pentru a se asigura că van Leeuwen îl urma. Încăperea era întunecată. În curtea interioară de sub fereastra cea mare pădurea ornamentală moțăia vegheată de pâlpâirea neliniștită a unei lămpi. Bâtlanul de lemn și-arunca umbra pe peretele de cărămidă, iar în spatele porții de fier forjat care ducea spre debarcader strălucea zidul orașului.

– Te întrebi probabil de ce vreau să vorbesc cu tine, începu comisarul-şef să vorbească după ce închise uşa de sticlă. Nu aprinse lumina, de parcă răspunsul la această întrebare şi-ar fi pierdut altminteri din efectul scontat. M-am gândit la tine şi la mine, Bruno, la relaţia noastră. Despre ceea ce avem în comun. Şi despre tot ce trebuie să schimbăm.

– Nu ştiam că lucrurile stau chiar atât de rău, spuse van Leeuwen.

Comisarul-şef se apropie de fereastră şi privi înspre mica sa pădure privată şi spre canal. Comisarul nu se mişcă. De ce oare se gândea acum tocmai la ispitirea lui Hristos?

– Bărbaţii te apreciază, Bruno, şi colegele, toată lumea de aici, continuă comisarul-şef. Indiferent în ce direcţie mă uit, nu văd decât respingere, de la prima privire chiar. Uneori mă întreb de ce nimeni nu este dispus să se ostenească să mă cunoască întâi...

– Ca să facă economie de timp, răspunse van Leeuwen.

– Am făcut o greşeală, continuă comisarul-şef, de parcă nici nu i-ar fi auzit remarca. Te-am obligat să iei o decizie şi nu aş fi avut voie să o fac. Nu mă înţelege greşit, din punct de vedere strict profesional a fost în regulă. Şi totuşi... Se întoarse, o siluetă îngustă şi neagră pe fundalul luminilor maşinilor de pe Nassaukade. Aş vrea să preiei din nou conducerea investigaţiilor în cazul celor doi băieţi morţi.

Se duse spre masa sa de scris, aprinse lampa de birou şi se aşeză.

– Poţi să lucrezi împreună cu comisia specială, poţi să o şi dizolvi, cum vrei. Ai deplina mea susţinere. Deschise un sertar, aruncă o privire înăuntru şi se încruntă de parcă nu i-ar fi plăcut deloc ceea ce vedea acolo. Nu am lucrat încă niciodată la anchetarea unei crime, zise el. Cred că am cam provocat un haos.

Acum se aşeză şi van Leeuwen.

– În anchetarea oricărui asasinat complicat se ajunge, mai devreme sau mai târziu, în acest punct, spuse el. Un punct în care tot ce ai aflat până atunci nu conduce decât la un singur rezultat:

un haos desăvârșit. Imaginea încurcăturii depline. Victimă, locul faptei, arme, *modus operandi,* presupusul făptaș, motive posibile, cine, când, unde, de ce, alibiuri adevărate și false, depoziții ale martorilor reale sau nu, toate ți se învârt în cap asemenea unui roi de sardine, și tu stai în fața lui și încerci imposibilul: și anume să păstrezi necontenit în ochi fiecare peștișor în parte. Îți petreci toată ziua cu roiul în cap, și toată noaptea, pentru că el continuă să mișune și în timp ce dormi. Timpul ți se scurge și presiunea crește. Când și când pui mâna pe minciog și pescuiești câteva sardine pe care le analizezi apoi cu atenție înainte de a le da din nou drumul, pentru că ele singure nu-ți sunt de nici un ajutor. Dar cândva, dacă ai suficientă răbdare, desigur, ai să recunoști în acest roi un model, toți acei peștișori mișunând brambura se vor reuni într-o imgine. O imagine care de fapt și de drept a fost tot timpul acolo, un mozaic de sardine, dacă vrei, care-ți indică făptașul și motivul său. Nu mai trebuie decât să renunți la unul și la altul dintre pești, să elimini câteva obstacole din drumul tău și să privești poate totul, o clipă doar, într-o altă lumină. Imaginea va deveni tot mai clară. Noi nu suntem decât investigatori. Nu suntem artiști, nu am pictat tabloul. Nu l-am ascuns. Nu suntem nici inventatori. Doar descoperitori. Pentru că tot ceea ce există, oricât de bine ar fi ascuns, poate fi găsit cândva de cineva, doar răbdare să aibă.

Comisarul-șef continuă să se uite încruntat în direcția sertarului deschis. Indiferent ce vedea acolo, era clar că nu se constituia în vreo imagine; sau că imaginea nu-i plăcea.

– Fă tot ceea ce este necesar, spuse el. Și dacă ai de făcut ceva ce nu ar trebui să știu, nu-mi spune nimic, și nu scrie nimic în raport. Și legat de soția ta...

Van Leeuwen îl întrerupse:

– M-am interesat deja de un cămin.

– Iar eu mi-am vizitat fratele, spuse comisarul-șef. Săptămâna trecută. Închise brusc sertarul de parcă nu ar mai fi suportat să-l

vadă nici o secundă în plus. Nu o să mai iasă niciodată de acolo, știi și tu, nu?

În aceeași noapte încă, comisarul Bruno van Leeuwen, reinstalat în funcție, stătea la fereastra biroului său și spunea:

– De acum încolo nu mai urmărim decât *o singură* pistă, dar nu vorbim cu nimeni despre acest lucru. Nici cu presa, nici cu rudele victimelor sau cu avocații părinților. Bărbatul pe care ne concentrăm investigația este profesorul Josef Pieters. În momentul de față nu se află nici la serviciu și nici în casa sa de la țară. Se ascunde împreună cu fiul său adoptiv Keo în vârstă de paisprezece ani, și nimeni nu știe unde. Eu însă vreau să aflu unde este. Vreau să aflu de ce a plecat tocmai acum. Și mai vreau să aflu când se întoarce. Un candidat la Premiul Nobel nu poate dispărea așa, pur și simplu, de pe suprafața pământului.

– Ce sunt chestiile alea din punguțe? întrebă inspectorul-șef Gallo. Le-am trimis să fie analizate în Sarphatistraat, e bine, nu?

– Da, confirmă comisarul, dar indiferent ce vor arăta, nu le vom putea folosi împotriva lui Pieters.

– De ce nu facem o percheziție oficială a locuinței? întrebă Vreeling.

– Cum să o motivăm? interveni Julika. Nu avem nici cea mai mică probă legală împotriva lui și, dacă află că i-am întors reședința de la țară cu fundu-n sus, rămâne dispărut de-a binelea și nu mai apare decât la Stockholm, pentru a-și ridica premiul și a ne reproșa în fața lumii întregi teroarea polițienească și metodele a la Gestapo.

Gallo spuse:

– Dacă ar fi după mine, ar putea cere expedierea premiului direct la închisoare.

Vreeling își trecu ambele mâini prin buclele scurte. Era derutat.

– Deci Pieters e ucigașul, nu fiul său adoptiv?

– Keo a comis crimele, îl lămuri van Leeuwen, dar sunt de părere că Pieters este cel care l-a împins, într-un fel sau altul, să o facă.

– Dar profesorul ăsta este un bărbat foarte apreciat, interveni Julika, un om învățat, cultivat! Cum poate justifica toate acestea în fața propriei conștiințe? Cum poate trăi cu așa ceva?

– Simplu, nerecunoscând, îi răspunse van Leeuwen. Ceea ce nu recunoști și nu accepți nu există. Oamenii de genul lui Pieters își împart viața în cutii mici, ea se descompune în spații pe care le-au amenajat în funcție de propria reprezentare. Dacă se întâmplă ca cineva dintre noi să intre însă într-unul dintre ele, să pătrundă acolo dimpreună cu o altă realitate, care pune la îndoială întreg spațiul, ei bine, atunci îl închid pur și simplu și-și creează altul nou. Din punctul nostru de vedere el este un infractor, în ochii săi are, fără îndoială, un comportament cât se poate de normal și nu face nimic rău.

– Ceea ce continui totuși să nu pricep, zise Vreeling, este metoda. Ce vrea să însemne ea? Și dacă în ambele cazuri avem de-a face cu același făptaș, atunci de ce nu a procedat la fel în cele două situații?

– Avem de-a face cu niște omoruri rituale, explică van Leeuwen. Aceasta este modalitatea în care băștinașii din Noua Guinee, de acolo provine fiul adoptiv al lui Pietes, ucid bărbații pe care-i suspectează de vrăjitorie. Care le fac farmece semenilor lor sau le bagă frica în oase. Ei sunt omorâți, după care li se sfarmă coapsele, îndepărtează rinichii, zdrobesc organele genitale, li se scoate creierul și li se taie venele, astfel încât să li se scurgă tot sângele. Eu cred că în cazul lui Kevin van Leer asasinul a fost deranjat, într-un fel sau altul, și nu și-a putut duce ritualul la bun sfârșit. Iată de ce a doua oară s-a pregătit mai minuțios, și-a observat victima vreme mai îndelungată și a ales pentru execuție un loc și un moment al zilei, în care nimeni să nu mai poată interveni înainte de a-și îndeplini misiunea.

Aşchia de bambus, pe care am găsit-o în Vondelpark lângă Kevin van Leer, ar fi trebuit să servească, mă gândesc, la tăierea venelor. Făptaşul a pierdut-o, din cine ştie ce motiv, în întuneric şi s-a rezumat de aceea doar la extragerea creierului după un procedeu care-i era cunoscut de la profesorul Pieters. Pentru mai mult de atât nu a mai avut timp. Creierul este probabil cel mai important.

– Creierul ca lăcaş al sufletului? vru Vreeling să ştie.

Van Leeuwen dădu din cap gânditor.

– S-ar putea. Prin vene curge sângele cel rău care ţine vrăjitorul în viaţă. În rinichi se adună sevele rele. Coapsele se rup, pentru ca el să nu se mai poată apropia de victimele sale şi să nu-şi poată urmări ucigaşii. Organele genitale se zdrobesc, pentru a-i zădărnici procrearea. Iar în creier se află sufletul care naşte toate gândurile rele şi care mai târziu poate pretinde şi răzbunare. Ceva de genul acesta, cred. Asta îl interesa pe criminal.

– Dar de ce, ce i-au făcut băieţii? întrebă Julika.

– Kevin a băgat frica în el, în el sau poate în cineva care-i era foarte important. În ochii ucigaşului, cei doi puşti reprezentau pentru el şi pentru omul iubit pericolul unei vrăji nocive, Kevin întâi, apoi şi Deniz, pentru că el moştenise de la prietenul său vraja cea rea.

– Dar de ce şi Deniz? încercă Vreeling să afle.

– Eu îmi imaginez lucrurile cam aşa, continuă van Leeuwen. Kevin le-a povestit lui Deniz şi altora ce văzuse, iar ucigaşul a aflat treaba asta. La Blue Note, poate. Pentru că am aflat că obişnuiau cu toţii să meargă acolo, Kevin, Deniz şi ceilalţi, şi, după cum ştim, şi Keo. Trebuie să-i fi fost foarte uşor deci să tragă cu urechea.

Tăceau cu toţii. Apoi, într-un final, inspectorul-şef Gallo izbucni:

– În ce secol ziceţi că trăim?

– În epoca de piatră, spuse Van Leeuwen. Şi din epoca de piatră şi până azi prada a fost prinsă mereu în acelaşi fel. Ea este lăsată să viseze la propria siguranţă şi atrasă apoi într-o capcană.

– Și acum ce facem? dori Gallo să știe.

– Mă mai gândesc la asta, spuse comisarul. Și adăugă apoi, fără legătură cu subiectul: Am fost azi undeva la țară să caut un cămin pentru Simone.

Nimeni din cei de față nu comentă în vreun fel vestea. În cele din urmă Gallo se ridică și zise:

– Ia ascultă, poate că e foarte bine așa. Nu? Poate că e cea mai bună soluție, și pentru tine și pentru ea.

– E foarte departe, adăugă van Leeuwen.

31

A doua zi de dimineață, după două nopți de somn neîntrerupt, comisarul intră în posesia rezultatelor analizei de laborator. Serviciul tehnic supusese firele de păr unui test ADN, comparase amestecul din var și ulei cu probele provenind de pe pielea victimelor și studiase particulele de piele găsite în casca de motociclist. Părul și pielea aveau același ADN ca și sângele de sub unghiile lui Deniz Aylan, iar uleiul era identic.

Van Leeuwen se văzu nevoit să recunoască, așadar, că se înșelase. Ucigașul său nu era nicidecum un născocitor; nu se gândise deloc la o crimă pe care să fie primul care o comite. Omorâse doar într-un mod care era atât de vechi și de îndepărtat, și de străin, încât nimeni nu-și amintea de el. Nu era om să și-l imagineze, care să nu fi trăit simultan în prezent și în acel timp îndepărtat, străin și vechi.

Se mai afla încă aplecat asupra raportului atunci când Vreeling bătu la ușă și intră în biroul său.

– Știți deja cum să-l ademeniți pe Pieters într-o capcană? întrebă inspectorul.

– Nu încă, spuse comisarul.

– Am eu o idee, vreți să o auziți? Și continuă fără să mai aștepte răspunsul lui van Leeuwen: Dacă e adevărat că Pieters nu mai apare pentru că-i este frică să nu îi arestăm fiul, de ce nu lansăm pur și simplu știrea că am prins vinovatul? Atunci nu ar mai avea nici un motiv să se ascundă de noi.

– Nu merge.

Inspectorul închise ușa și se rezemă cu spatele de ea.

– De ce nu? *Eu* pot s-o fac. Nu aveți nevoie decât de o față, de o față închisă la culoare, pe care s-o vindeți publicității, televiziunii, ziarelor, oamenilor de afară. Dar nu puteți lua pe orișicine, pentru că nu orișicine va avea acces la informație. Aveți nevoie de cineva care să nu vorbească, să facă față presiunii. Oficial, de un polițist care a luat-o brusc razna, pentru că nu a mai făcut față criminalității stradale. Îmi luați insigna, puneți să fiu arestat și mă trimiteți în detenție preventivă. Totul trebuie să arate cât mai autentic. Și cândva, după ce ați pus mâna pe Pieters, scoateți adevărul la lumină și mă reabilitați.

Comisarul era aproape mișcat.

– Nici nu se discută, spuse el.

Dar în scurtul răstimp necesar lui Vreeling pentru a-și expune ideea, apucase deja să analizeze în gând toate aspectele și consecințele propunerii, să cântărească avantajele și dezavantajele, să ia în considerație chiar aplicabilitatea planului.

– Trebuie să existe o altă cale, conchise el.

În aceeași clipă bătu iar la ușă. Comisarul strigă da, ușa se deschise cu putere, împingându-l pe Vreeling la perete. Gallo intră agitat în cameră.

– A reapărut Pieters, anunță el.

– Unde? întrebă van Leeuwen.

– Schiphol.

– La aeroport? Când?

– Alaltăieri. A cumpărat după toate probabilitățile un bilet de avion. Și acum, ia ghiciți încotro?

– Ce înseamnă după toate probalitățile? întrebă van Leeuwen. Ori a cumpărat, ori ba? Și în ce direcție?

– Spre Port Moresby, via Auckland. Cu KLM. Dar nu pentru el, ci pentru fiul său adoptiv Keo.

– Îl scoate din țară. Când e programat zborul?

– Vrei să spui când *a fost?* Ieri. Între timp, băiatul ar trebui să fie de mult în Noua Zeelandă.

– Doamne Dumnezeule, și de ce aflăm abia acum? Dar tu de unde știi toate astea?

– De la administrația financiară.

– Și de când ne ajută administrația financiară la anchetarea unei crime?

– Se pare că există o suspiciune referitoare la modul în care Pieters își declară veniturile, răspunse Gallo, și nu de ieri de azi, iată de ce fiscul este permanent interesat să afle de la bănci și de la instituțiile furnizoare de cărți de credit atât situația contului său, cât și sumele de bani transferate de el...

– Dar nu au voie să facă așa ceva, îl întrerupse Vreeling.

– Nu? Ei bine, o fac totuși. Și nouă ni se mai întâmplă să facem un pic mai mult decât ne este permis. Sau nu e așa? Oricum, cei de la cartea sa de credit au raportat un virament la KLM și așa mai departe...

– Bun, dar cum le-a venit celor de la fisc ideea că acest lucru ne-ar putea interesa pe noi? vru să știe van Leeuwen.

– Eu le-am spus acum câteva săptămâni deja că tot ceea ce are legătură cu un anume Josef Pieters...

Van Leeuwen își simți sângele luând-o razna în artere.

– Și ești sigur că a fost vorba de Keo?

– Da, după descriere, da. Și oricum biletul a fost emis pe numele lui.

Sună la poliția din Auckland, și la cea din Port Moresby. Să-l rețină pe băiat.

Gallo se repezi la telefonul de pe masa de scris a comisarului.

– Pentru Noua Zeelandă ar putea fi cam târzior, asta dacă a prins imediat un zbor de legătură. Chiar dacă nu, mă aştept ca toţi cei de acolo să vrea să vadă un ordin de arestare semnat de procurorul general.

– Şi Pieters n-a plecat cu el?

– Nu.

– Înseamnă că este iar acasă. Van Leeuwen îşi ascultă din nou sângele, îşi împinse scaunul înapoi şi se ridică. Deschise în acelaşi timp sertarul în care se afla arma. Luă pistolul, îi verifică încărcătura şi piedica, şi-l înfundă în buzunarul trenciului său din cuier. Serviciul tehnic a confirmat că probele pe care le-am luat din casa lui Pieters provin de la ucigaşul lui Kevin şi Deniz Aylan. Dacă stabilim acum, în mod oficial, legătura cu Pieters şi Keo, nu văd de ce nu am obţine şi ordinul de arestare.

– Şi cine ne dă nouă ordinul de percheziţie pentru casa lui Pieters?

Van Leeuwen răspunse:

– Nu ne trebuie. Profesorul Josef Pieters este un om de onoare. Cel puţin în ochii săi. Acum că s-a întors, sunt sigur că nu va avea nimic împotrivă să aruncăm o privire prin locuinţă.

Cele trei maşini de serviciu ale poliţiei judiciare din Amsterdam – Amstelland se deplasau cu mare viteză. Ele traversau câmpia cu lumina albastră şi sirenele în funcţiune, dar van Leeuwen nu băga de seamă cât de repede rulau decât atunci când se uita la marcajul de pe mijlocul şoselei. Polderele din dreapta şi din stânga, în schimb, se mişcau aproape trândav, iar trestiile plângătoare şi moara de vânt de la orizont nu se grăbeau deloc să dispară din câmpul său vizual. Aţintindu-şi apoi privirea asupra benzii de circulaţie, observă din nou cât de nebuneşte gonea convoiul.

Comisarul resimţea prezenţa celorlalţi mai puternic decât oricând. Îl simţea pe Ton Gallo alături şi-i simţea pe Remko

Vreeling și pe Julika Tambur în spate. Toți erau înconjurați de o tensiune pe care aproape că o puteai atinge; era atât de puternică încât dizolva spațiul dintre ei. Nu vorbea nimeni. Stăteau tăcuți și fiecare simțea același lucru, de parcă ar fi fost cuplați pe aceeași lungime de undă.

– Și dacă nu e aici? întrebă Gallo în timp ce o coteau de pe șoseaua principală în direcția Ijsselmeer.

– Este, spuse van Leeuwen.

– De unde știi?

– Știu.

– Și ce facem, dacă totuși nu e?

– Atunci așteptăm.

– Ce?

– Să vină.

– Poate să dureze o groază.

– Da.

– Poate a rămas în oraș, să se uite cât ține seara la toți homosexualii și la toate lesbienele de pe lângă canale.

– Nu cred.

Apropiindu-se de domeniul lui Pieters și văzând gardul viu de cimișir care masca vederea spre Ijsselmeer, van Leeuwen observă că poarta era deschisă. Intrară și observă jaluzelele ferestrelor ridicate și un Rover parcat pe aleea de acces. Traseră și ei în spatele acestuia. Opriră sirena și stinseră lumina albastră. Era aproape ora cinci după-amiază.

Comisarul coborî primul. Se îndreptă spre casă și urcă scara de la intrare urmat de inspectorul-șef Gallo, inspectorul Vreeling, brigadierul Tambur și de opt agenți în uniformă. Sună. Ușa se deschise de îndată. Profesorul Pieters stătea desculț în cadrul ei. Purta o pereche de pantaloni de pânză de culoarea cojii de ou, o cămașă de bumbac bleu și o curea din piele castanie împletită. Ținea în mână un pahar cu whisky pe jumătate plin.

– Scuze de deranj, *mijnheer* Pieters, spuse van Leeuwen politicos. Ne permiteți, vă rog, să intrăm?

– Sunt surprins, replică Pieters, deşi doar surprins nu părea să fie. Se poate să aflu despre ce este vorba?

– Tot mai anchetăm cazul celor doi băieţi asasinaţi, răspunse van Leeuwen în continuare politicos. Există anumite suspiciuni care ne-au condus spre dumneavoastră.

– Bănuiesc că nu-mi puteţi prezenta vreun mandat de percheziţie, *mijnheer* van Leeuwen, spuse Pieters la fel de politicos.

– Din păcate nu.

– Mă gândeam eu. Dar nu am nimic de ascuns. Intraţi, vă rog.

Pieters se dădu la o parte, pentru a-i face comisarului loc să treacă. Van Leeuwen se simţi imediat învăluit de acelaşi miros umed şi apăsător care-i rămăsese în memorie încă de la vizita sa nocturnă. Avea sentimentul că păşea pe o pagină dublă din *National Geographic*. În lumina după-amiezii plantele de junglă, cu care Pieters îşi decorase casa, creau impresia unei păduri magice din soare, plase de păianjeni şi umbre.

Comisarul arătă cu mâna treapta care conducea la etaj, spre camera de lucru a lui Pieters.

– Despărţitura de acolo jos, dulapul cu rulou din spatele biroului şi sus, în a doua cameră, sub sacul de dormit.

Funcţionarii în uniformă luară cu asalt direcţiile indicate.

– Puteţi chema un avocat, dacă doriţi, îi spuse van Leeuwen profesorului.

– Am să o fac, am să o fac, răspunse Pieters indiferent. Vreau doar să văd cât de departe o să mergeţi.

– În momentul de faţă profesorul Pieters renunţă la asistenţa juridică, îi spuse comisarul Julikăi, care stătea lângă el şi avea un mic dictafon care-i servea să înregistreze locul şi momentul în care erau descoperite anumite dovezi.

Van Leeuwen observă unul dintre agenţi deschizând uşa din lemn a despărţiturii de sub scară şi alţi doi dispărând în camera de lucru a lui Pieters. Scara tremura sub greutatea paşilor celorlalţi bărbaţi care se îndreptau şi ei spre etajul superior.

– Sunteţi singur? îl întrebă van Leeuwen pe profesor.

– Da. Acum şi de-a pururi.

Comisarul se uită la Pieters.

– Credeți că toate astea de aici sunt o glumă? Unde ați fost în noaptea de 30 aprilie spre 1 mai?

– Vă referiți la seara de Koninginnedag? Pieters sorbea puțin câte puțin din whisky-ul său. Am alergat prin Haga pe urmele familiei regale, împreună cu o gașcă de colegi tembelizați.

– V-a însoțit și Keo, fiul dumneavoastră adoptiv?

– Nu, de ce?

– El ce-a făcut atunci?

– A petrecut, probabil, cu prietenii lui. Îi ofer toată libertatea cu care este obișnuit. În tribul Fore ești practic adult la vârsta lui. A doua zi de dimineață, când am ajuns acasă, era în patul lui și dormea.

– Și unde ați fost în noaptea de 8 iunie?

Pieters părea iar să se gândească.

– Ar trebui să-mi spuneți ora exactă. Se întâmplă des să lucrez până târziu în noapte. Bănuiesc că am fost la clinica universitară sau poate aici, nu știu exact, ar trebui să controlez.

– Nu cumva ați trecut, înainte sau după serviciu, și pe la Westerdok?

– La Westerdok? Ce să caut eu la Westerdok?

– Dar fiul dumneavostră, nici el nu a fost acolo?

– Habar n-am.

– Eu cred că a fost, la fel cum a fost și în noaptea de Koninginnedag în Vondelpark. Cred că a fost acolo, pentru a comite o crimă, ba chiar două, ca să fiu foarte exact. Ca să-i omoare pe Kevin van Leer și pe Deniz Aylan.

Pieters scutură din cap. Aproape dojenitor.

– Și care este, după părerea dumneavoastră, motivul pentru care ar fi făcut așa ceva?

– Exact asta aș vrea să-l întreb pe el.

– Îl vedeți cumva undeva pe aici?

– Nu, dar îl văd în Noua Guinee la tribul său.

Pieters zâmbi mulțumit, asemenea unei pisici care a mâncat copios și începe să se curețe.

– Și din Noua Guinee poate fi adus înapoi, continuă van Leeuwen. Și acolo există autorități care emit ordine de arestare și polițiști care le execută.

– Și aceste autorități de acolo nu au nevoie de nici o dovadă pentru a vă ajuta? Nu cumva vor să vadă mai întâi un ordin de arestare al autorităților de *aici?*

Inspectorul Vreeling se întoarse din birou împreună cu unul dintre oamenii săi.

– Nu-i nimic în dulapul cu rulou, comisare. Este gol.

– Gol? întrebă van Leeuwen mirat.

Hoofdinspecteur Gallo strigă din dreptul balustrăzii de la etajul întâi al scării.

– Poți să vii sus și să-mi arăți exact la ce te-ai referit, Bruno?

– Toporișca! strigă van Leeuwen.

Funcționarul ciucit în fața despărțiturii de sub scară se întoarse spre el și spuse:

– Nimic, *mijnheer!*

– Nici casca, nici CD-walkman-ul?

Julika îi aruncă șefului ei o privire uimită.

Van Leeuwen se îndreptă spre bărbatul de sub scară și se aplecă, pentru a se uita în despărțitură. Omul lumină cu o lanternă puternică întunericul, care într-adevăr nu acundea nimic. Nici urmă de cască de motociclist ori de walkman mânjit cu vopsea.

Van Leeuwen se duse și în camera de lucru a lui Pieters, pentru a căuta în dulapul de sub masa de scris, dar el nu mai conținea jurnale sau alte hârtii. Urcă apoi în fugă scara spre camera lui Keo, pentru a căuta securea de sub sacul de dormit. Care sac de dormit? Și care toporișcă?

Comisarul se întoarse la parter. Profesorul se așezase între timp pe canapeaua de ratan din living. Sorbea iar din paharul său de whisky. „Crezi că nu observ când îmi scormonește cineva casa în absența mea?" păreau a spune ochii săi, *chiar crezi că așa ceva este posibil?*

Gallo, Vreeling și Julika se adunară în jurul comisarului, în timp ce polițiștii în uniformă așteptau noi ordine.

– Și acum? întrebă Gallo cu o voce stinsă, care nu reușea să-i acopere dezamăgirea.

– Acum, răspunse Van Leeuwen tare, acum vine Serviciul Tehnic și percheziționează întreaga casă, de la pivniță la acoperiș. Strânge fiecare fir de păr din fiecare perie, aspiră fiecare particulă de piele de pe fiecare petic de covor. Amprentează fiecare obiect atins de Pieters sau Keo și...

– Scuzați-mă, domnule, spuse Pieters dinspre canapea, dar sper din tot sufletul că nu vă imaginați că, după tot acest fiasco de aici, am să vă mai permit dumneavoastră și oamenilor dumneavoastră să-mi intre în casă altfel decât în prezența unui procuror cu un ordin valabil de percheziție?

Gallo îi șopti:

– La dovezile pe care le avem, nu prindem aici nici picior de procuror sau de om de la Serviciul Tehnic.

– Aș avea însă o altă propunere, îi spuse Pieters lui van Leeuwen. Le cereți colegilor dumneavostră să plece și rămânem doar noi doi și stăm de vorbă, singuri, între patru ochi. Vă spun tot ceea ce doriți să știți, fără avocat, fără reportofon, iar apoi aveți posibilitatea să decideți dacă sunt sau nu vinovat de ceva.

– Nu sunt judecător, zise van Leeuwen.

– Iar eu nu sunt acuzat, replică Pieters. Suntem doar doi bărbați care caută adevărul.

32

– Ce este adevărul? îl întrebă van Leeuwen după ce rămaseseră singuri. Stătea la fereastră, cu spatele către grădina întunecată, și-l

urmărea pe Pieters așezând în șemineu o grămadă de lemne pentru foc.

– Pontius Pilatus, spuse profesorul. Nu-i o deschidere proastă pentru mica noastră partidă de șah.

– Vă înșelați dacă vă imaginați că mă aflu aici pentru a mă juca, zise van Leeuwen.

– De ce ați venit, de fapt? întrebă Pieters.

– Pentru că sunt polițist, răspunse Van Leeuwen. Sunt obligat să merg încotro mă conduce cazul.

– Eu cred că atunci când vine vorba despre adevăr, lucrurile nu stau altfel decât în cazul frumuseții, spuse Pieters. El depinde de ochiul celui ce-l judecă. Iar ochiul polițistului poate descoperi infracțiuni, chiar și acolo unde alții văd ceva total diferit. Nu vă deranjează, sper, dacă aprind focul? Împinse niște suluri de hârtie între lemnele dinainte pregătite. Știu că ați fost deja aici și ați văzut niște lucruri pe care azi nu le-ați mai putut găsi. Nu e nevoie să subliniez, cred, că a fost vorba despre o vizită nedorită și ilegală. Probabil că mi-ați citit și jurnalele de călătorie. Ceea ce mă conduce la următoarea întrebare, ce fel de polițist sunteți dumneavoastră? Întinse mâna după o cutie cu chibrituri lungi, aprinse unul și dădu foc hârtiei din șemineu. Sunt destul de friguros, trebuie să știți. Cu atât mai mult atunci când mă aflu în preajma unei persoane care, în loc să respecte legea așa cum i-o cere profesia, o tratează arbitrar, o întinde, chiar o încalcă după bunul său plac.

– Kevin și Deniz, spuse van Leeuwen, de ce au trebuit să moară cei doi băieți? Ce știau? Ce au văzut?

– Pe de o parte, avem dreptul, continuă Pieters imperturbabil, care se exprimă în legi. Pe de altă parte, avem oamenii la care se aplică. Nimeni nu se află deasupra dreptului și a oamenilor, nici măcar papa. Nimeni în afară de Dumnezeu. Aveți impresia că sunteți Dumnezeu, *mijnheer* van Leeuwen?

– Nu, îi răspunse comisarul, și nici nu cred că scopul scuză mijloacele. Dar câteodată le dictează. Și cum dumneavoastră dispăruserăți, am fost obligat să găsesc o altă cale pentru a afla ceea ce mă interesa.

Profesorul suflă în flăcăruile mici ce începuseră să muște din bucățile de lemn. Apoi spuse:

– Bun, după ce ne-am lămurit că nu sunteți Dumnezeu, hai să ne ocupăm de următoarea întrebare și să aflăm ce fel de om sunteți. Ați spune despre dumneavoastră, comisare, că sunteți un iubitor al ordinii? Și că o infracțiune – fiecare infracțiune, dar în special o crimă – tulbură această ordine atât de iubită de dumneavoastră? Vă doriți o lume deosebit de curată, de ordonată, de previzibilă, o lume cumsecade, în care nimic nu se petrece dincolo de draperiile trase ori trebuie ascuns. În care toți oamenii sunt drepți și cinstiți, și neprefăcuți, în care nu există nici pasiuni întunecate, nici haos, corect?

– Nu am nimic împotriva haosului, atâta timp cât el respectă anotimpurile, spuse van Leeuwen.

– Poftim?

Profesorul îl privi surprins. În șemineu flăcările se înălțau trosnind, aruncau umbre în locuri neexplorate până atunci.

Van Leeuwen continuă:

– Există o ordine naturală, și anume aceea care face ca după iarnă să urmeze primăvara, și după vară toamna. Sau care determină succesiunea sunetelor unui concert de Bach. Ea este logică, nu artificială. Dreptul și ordinea sunt create artificial, este adevărat, dar numai pentru a proteja logica naturală a vieții. Logica potrivit căreia ceva se naște, pentru a putea trăi, și moare, atunci când viața i se sfârșește. Trebuie să moară însă de la sine; să-și poată parcurge anotimpurile.

– *Mors certa hora incerta,* spuse Pieters. Moartea este sigură, necunoscută este doar ora...

– Există boli care pot sfârși o viață înainte de vreme, continuă van Leeuwen, dar într-un anumit fel și ele se înscriu în ordinea naturală, în logica lucrurilor. Mai există războiul, căruia – din păcate – eu nu am cum să mă opun. Și mai există și delictul, crima, omorul, și aici spun: nici un om nu are dreptul să ia viața cuiva. Dumnezeu, poate. Poate că Dumnezeu are acest drept, deși sunt momente când până și pe Dumnezeu L-aș chema în judecată din această cauză. Dar cum la El este clar că nu am cum să ajung, mă ocup de micii ucigași care doar cred că sunt Dumnezeu și că se pot sustrage dreptății pământene.

Pieters se ridică, luă paharul de whisky pe care-l lăsase pe marginea șemineului și se îndreptă spre servantă, pentru a-și mai turna o porție. Întrebă:

– Și ce vă faceți atunci când făptașul nu vede nici un fel de infracțiune în ceea ce dumneavoastră considerați o crimă? Când el are o reprezentare a vieții total diferită de a dumneavoastră? Când se supune unei cu totul alte logici?

Comisarul scutură din cap.

– A omorî un alt om poate părea câteodată logic, cine știe, chiar absolut necesar, ceea ce nu înseamnă însă că e corect, tocmai din motivele pe care vi le-am enunțat. Se opri o clipă, reflectă scurt. Bun, admit, câteodată se întâmplă câte un lucru care, deși nu este dorit de nimeni, nu poate fi împiedicat. Se dezvoltă, ca să spun așa, din el însuși, și poate fi descris drept crimă. Kevin este mort, și nimeni nu-l va mai putea readuce la viață. Același lucru este valabil și pentru Deniz. Dacă îmi veți explica acum tot ceea ce s-a întâmplat, cum s-a întâmplat și de ce s-a întâmplat, dacă îmi veți spune adevărul, atunci nu voi mai vedea doar crima.

– Și apoi?

– Apoi voi avea grijă ca dreptul să se transforme în dreptate, zise van Leeuwen.

Pieters oftă.

– Dumneavoastră chiar credeți că veți putea îndrepta lumea? Sunteți foarte orgolios, *mijnheer* van Leeuwen, și ăsta e tot un păcat. Nu că eu aș crede în păcate – sau în Dumnezeu. Eu sunt un om de știință. Religia, Binele și Răul, fapta plăcută Domnului, toate aceste sunt – o știți și dumneavoastră – opiumul poporului, nimic altceva.

– Și o știință care nu-și propune să conducă la acțiuni corecte, nu este nimic altceva decât opiumul intelectualilor, îl contrazise van Leeuwen iritat.

Pieters ridică paharul într-un gest care se dorea împăciuitor.

– Ce-ați zice de un whisky, comisare? Sau nu beți în timpul serviciului?

– *Bineînțeles* că beau în timpul serviciului, răspunse van Leeuwen. Între timp se înnoptase, iar focul din șemineu își arunca lumina strălucitoare a flăcărilor sale între palmierii și plantele caracteristice junglei, ale căror frunze creșteau din întuneric în lumină.

– Ne învârtim în cerc, comisare, nu observați? spuse Pieters după ce-i turnase în pahar o porție zdravănă de whisky. Acțiunea corectă presupune un adevăr moral absolut cu ajutorul căruia să te poți orienta. Dar ceva mai devreme chiar dumneavoastră ați întrebat: *Ce este adevărul?* pentru că în adâncul dumneavoastră și împotriva cuvintelor pe care le rostiți, știți cât de nesigur este terenul pe care vă mișcați. Cine să ne spună ce este corect, dacă nu credem în Dumnezeu? Intuiția noastră? Conștiința? Știți la fel de bine ca și mine că această busolă care-i indică omului calea faptelor sale este diferită de la țară la țară, de la epoca la epocă, dar și de la individ la individ. Într-*un* mediu cultural busola îl va împinge pe acesta la o acțiune, pe care dumneavoastră ați numi-o delict. În *altul* însă el va fi avertizat, în funcție de educația pe care a primit-o în copilărie și de obiceiurile care se practicau în jurul său. Vă mai întreb deci încă o dată: Ce se întâmplă atunci când cel care comite o crimă provine dintr-o cultură în care această faptă nu constituie

nici o infracțiune, nici un delict? În care guvernează alte norme și alte legi, și în care nu există nici un polițist interior numit conștiință? Și ce se mai întâmplă atunci când comportamentul său chiar respectă indicațiile busolei interioare, doar că o face într-o țară în care el este perceput drept incorect? Cu ce fel de drept poate fi el pedepsit într-o astfel de situație?

– Cu dreptul, pur și simplu, îi replică van Leeuwen neabătut, și *după* dreptul pe care l-a încălcat la locul faptei. Și după același drept, care-l va sancționa și pe acela care l-a adus în acest loc fără a-i vorbi în prealabil despre legile diferite care domnesc acolo. Chiar dacă dumneavoastră, profesore Pieters, la fel ca și fiul dumneavoastră adoptiv, vă simțiți ca acasă în cultura Fore și o renegați astăzi pe cea olandeză, nu uitați că l-ați privat pe băiat de posibilitatea alegerii libere, care face parte din orice țară civilizată.

Pieters râse obosit. Sorbi o înghițitură de whisky și imediat încă una. Frunzele de palmier aruncau pe chipul său o încrengătură de umbre neliniștite.

– De când este o țară civilizată? Și de când sunt civilizați oare oamenii? De câteva secole poate, și cu toate acestea se ucide în continuare, tocmai pentru că acest impuls este mai vechi decât orice civilizație. Oamenii se omoară între ei de când există, o fac singuri sau în cete, întâmplător sau intenționat, într-un moment de furie sau premeditat. Istoria omenirii este un șir de vărsări de sânge comise din motive politice, religioase sau personale. Puteți să mă credeți, comisare, din primii trei oameni unul a fost un ucigaș, la fel cum din ultimii doi, unul va fi criminal. *Quod erat demonstrandum.*

– Iar celălalt va fi polițistul care să-l tragă la răspundere pentru fapta sa, spuse comisarul și luă o înghițitură mică din whisky-ul său. La fel cum eu îl voi prinde și-l voi aduce în fața instanței pe ucigașul lui Kevin și Deniz. Acestea fiind zise, ajungem din nou la dumneavoastră, profesore, pentru că urmele pe care le-am găsit aici vă leagă fără umbră de îndoială de cele două crime. Puteți fi

nominalizat de o sută de ori pentru Premiul Nobel, puteți crede cât doriți că ați înlăturat toate dovezile, vă asigur că nu o să am odihnă până când...

Strălucirea flăcărilor se reflecta în ochii lui Pieters.

– Din partea mea e în regulă, comisare, hai să analizăm împreună probele dumneavoastră, ce aveți de fapt? Câteva fire de păr, un pic de piele, și cam atât, dacă v-am înțeles eu bine. Și cam ce ar dovedi aceste descoperiri ale dumneavoastră? Chiar dacă ele ar corespunde cu ceva găsit la băieții morți, nu văd în ce măsură acest lucru m-ar incrimina pe mine. În ce fel ați putea demonstra că am incitat pe cineva la omor. Cum ne conduc dovezile dumneavoastră la acest celălalt făptaș atât timp cât nu puteți demonstra de la cine provin? Ați găsit în casa asta păr și piele și cine mai știe ce, dar cine spune că probele din punguțele dumneavoastră aparțin unei persoane care locuiește aici? Poate provin de la vreun vizitator, vreun prieten al fiului meu, vreun oaspete al meu din lumea largă... Ori poate, cine știe, cineva a pătruns în casă în timpul absenței noastre, pentru a planta dovezile pe care dumneavoastră le-ați găsit într-un mod la fel de îndoielnic. Atâta timp cât nu ați găsit arma crimei și nu cunoașteți nici mobilul ei, nu v-ar trebui totuși ceva mai mult decât câteva presupuneri și indicii?

– Cunosc motivul, spuse van Leeuwen. Este frica.

– Frica? Frica de ce?

– Frica de a fi descoperit. Frica de a fi demascat. Frica de a pierde recunoașterea, succesul și toate privilegiile legate de ele.

– Frica cui?

– Frica *dumneavoastră*. Pe care fiul dumneavoastră adoptiv a simțit-o. Și care era atât de mare, încât singura cale pe care a găsit-o a fost aceea de a înlătura persoana care, credea el, o provoca. Vrăjitorul cel rău, a cărui moarte v-ar fi eliberat de frică. Doar că vrăjitorul cel rău era doar un puști, care la rândul său se temea.

Pieters strânse gânditor din buze, apoi în jurul lor înflori un zâmbet abia perceptibil.

– Frica, nu-i așa, cel mai vechi motiv din lume... Ce șansă unică: În plin secol XXI, un mic comisar din provincia olandeză se trezește practic în situația de a elucida o crimă din epoca de piatră. El se află cu fiecare din picioarele sale la capătul, ca să spun așa, istoriei de până acum a omenirii. Într-un fel sau altul vă confruntați, de fapt, cu însăși ideea de crimă, cu acel *de ce* valabil tuturor omorurilor comise de-a lungul mileniilor, în care cel mai puternic motiv nu s-a schimbat mai deloc. Vedeți deci că ar trebui să-mi fiți pur și simplu recunoscător.

– Chiar vă sunt recunoscător, răspunse comisarul și mai bău o înghițitură, doar că din alt motiv decât credeți dumneavoastră. „Focul din șemineu, gândi el, trebuie să fie ceva legat de el." Vă povestesc acum un lucru pe care nu l-am împărtășit niciodată altcuiva decât soției. Mai sorbi o gură de whisky, mai mare de data aceasta, înainte de a continua cu o hotărâre de-a dreptul îndârjită: Este povestea unui băiat în vârstă de zece ani care a preferat să moară carbonizat decât să mai fie batjocorit, chiar și o singură dată, de tatăl său. Puștiul avea și o soră geamănă, arătau identic, puteau fi ușor confundați, și de fapt tatăl începuse cu fetița. Ea a fost prima abuzată, vreme de trei ani, de două ori pe săptămână, aici la Amsterdam, în mijlocul nostru. Când n-a mai suportat, fata s-a confesat mamei. Mama s-a gândit să meargă cu fata la poliție, dar a mai vrut să stea de vorbă și cu tatăl. Nu știu ce a fost în capul ei, ce a sperat să obțină. Tatăl a ucis-o împreună cu fetița înainte ca ele să apuce să-l trădeze. A creat apoi aparența că femeia și-a ucis copilul, după care s-a sinucis. Venise rândul băiatului. Erau singuri acum, el și tatăl. „Ai grijă, i-a spuse părintele, nu te apropia de poliție, nu te apropia de oameni străini. Nu vorbi cu nimeni, gândește-te la mama ta." Tatăl l-a silit să îmbrace rochia surorii moarte. Îi era cam mică, pentru că

provenea din perioada în care tatăl tocmai începuse să-și abuzeze fiica. Băiatul nu a putut suporta la fel de mult ca fata. De două ori pe săptămână era obligat să se prezinte în fața tatălui îmbrăcat în rochia surorii sale gemene. Dacă ar mai fi rezistat un pic... Dacă ar mai fi rezistat doar un pic... Era pe 10 octombrie, anul trecut. Eram pe urmele tatălui, era o chestie de câteva minute, eu mă aflam deja pe scară... Dar băiatul a fost mai iute decât mine, îi dăduse deja foc bărbatului care dormea, aprinsese întreaga locuință și odată cu aceasta și pe el. Se suise pe pervazul ferestrei, și eu aproape că-l prinsesem, aproape-l prinsesem. Chipul îi era livid și golit de conținut, ca moartea, și-mi striga *pleacă, pleacă,* dar în cele din urmă *el* a fost acela care s-a dus... Nu l-am putut reține, tâmpita aia de haină pe care o îmbrăcase deasupra cămășuții... S-a întâmplat pe 10 octombrie. Van Leeuwen privi în pahar. A fost cel mai groaznic caz cu care am avut vreodată de-a face, și credeam că acea imagine a băiatului arzând în dreptul ferestrei mă va urmări până la sfârșitul zilelor mele. Dar acuma știu – datorită dumneavoastră și a lui Keo, știu că nu este așa. Mă vor urmări alte imagini. Îl voi vedea pe Kevin în zori de zi, întins fără creier în iarbă, și îl voi vedea pe Deniz pescuit din apă, învelișul ud, strălucitor și golit de conținut al unui băiat. Doar că de data aceasta voi ști că nici aceste imagini nu vor dura, că vor dispărea odată cu apariția unei noi victime, a unei alte ființe umane pe care nu am putut-o salva. Pentru acest lucru vă sunt recunoscător.

Pieters nu spunea nimic. Lemnele de foc trosneau în șemineu, iar umbrele frunzelor de palmier alunecau pe perete.

Comisarului îi era cald, din pricina focului și a whisky-ului probabil.

– Dar nu a fost decât un sărut, spuse Pieters într-un târziu, atât de încet încât comisarul nu putea fi nici măcar sigur că spusese ceva. Trei ani de zile lucrurile au mers bine. Keo se acomodase perfect, nu-i lipsea patria mai deloc, mergea cu plăcere la școală. Își

făcuse chiar și câțiva prieteni adevărați. Era atât de recunoscător! El mă iubea pe mine, și eu, la rândul meu, pe el. Lucrurile se prezentau cu totul altfel decât în povestea dumneavoastră, nu era nimic bolnăvicios, nimic nenatural. Dar cum, cum să explici asta cuiva în această țară în care fiecare se gândește doar la ceea ce este mai rău?

– Ce s-a întâmplat în seara de Koninginnedag? întrebă van Leeuwen.

– A început deja cu o seară înainte, explică Pieters. Am stat toată ziua la clinică, am lucrat până târziu în noapte. Keo era în oraș cu prietenii săi. Stabilisem să vină să mă ia mai spre seară, pentru a pleca apoi împreună acasă. Era puțin amețit când a ajuns la spital, și am fost obligat să-l cert, pentru că nu vreau să bea, și m-a deranjat cu atât mai mult, cu cât plecase de acasă cu Vespa. Era și cam surescitat de numărul mare de oameni și de muzică, de tobe, de toată veselia de afară, așa că nu m-a luat în serios și a început să se prostească. Adevărul e că și eu eram destul de surescitat, lucrasem toată ziua, mirajul Premiului Nobel, mă înțelegeți, aflasem abia de dimineață... Birourile și culoarele din jurul nostru erau deja părăsite, pentru că tratamentul ambulatoriu se desfășoară într-o altă clădire. Credeam că suntem singuri pe acele coridoare întunecate. Keo a fugit de lângă mine, avea chef de v-ați ascunselea. Se pitise într-o cameră. Sigur că l-am găsit imediat și am început să ne ascundem printre mormane de cearceafuri și fețe de pernă și prosoape. Ne-am sărutat, hainele ne-au cam alunecat și, la un moment dat, am observat în ușă un băiat, nu știu de cât timp se afla acolo, nu avea ce căuta în spital, arăta de parcă intrase direct de pe stradă. Se holba la noi în lumina lămpii de urgență, ne putea urmări pe mine și pe Keo și înțelegea ceea ce făceam, o puteam vedea pe chipul său. Știam și că nu mă cunoștea, dar nu mai avea să treacă multă vreme până la popularizarea fotografiei mele... Mâinile lui Pieters învârteau în poală paharul gol de whisky, întâi la stânga, apoi la dreapta, iar la

stânga și iar la dreapta, încolo și încoace, încolo și încoace. Keo are niște antene nemaipomenite. Simte tot. Simte ceea ce simt eu, chiar înainte ca eu însumi să conștientizez ceea ce simt. Mi-a simțit deci spaima, frica puternică. L-a văzut pe băiatul care se retrăsese din dreptul ușii și o luase la sănătoasa. Îi puteam auzi tenișii scrâșnind și ne dădeam seama că alerga foarte repede. Ceva ce încearcă să fugă trebuie vânat, instinctiv și rapid. Câteodată nu există decât *o singură* șansă. Dintr-odată mi-am dat seama că eram singur, Keo dispăruse. A reapărut doar în dimineața zilei de 1 mai, în casa noastră din afara orașului. Era obosit, epuizat, dar și luminat într-un mod bizar... Nu mi-a spus nici unde a fost, nici ce făcuse. M-a îmbrățișat doar și mi-a spus în limba Fore: *nu-ți fie frică*... Umbra acoperea chipul lui Pieters, doar o strălucire extrem de slabă îi trăda ochii. L-a urmărit. L-a urmărit pe băiat, pe Kevin, și l-a pândit. Se pricepe la chestiile astea, l-a urmărit și l-a pândit. Kevin avea o bicicletă, dar Keo era cu motoreta, așa că n-avea probleme. A mers după el până la casa mamei sale. Știa acum unde locuiește. A plecat acasă și a luat, înainte ca eu însumi să ajung acolo, tot ceea ce-i trebuia. După care s-a pus la pândă și, în așteptarea unui moment prielnic, nu l-a mai pierdut pe Kevin din ochi nici o clipă, încă din dimineața de Koninginnedag. A observat cu cine se întâlnește, cu cine vorbește. Acel alt băiat și o fată, cu siguranță că le povestise ceea ce văzuse... Vocea lui Pieters se pierdu pentru o clipă. Mulțimea de oameni de pe străzi și din parcuri, mai toți beți sau amețiți, mascați, cu fețele vopsite în albastru, roșu și alb sau în portocaliu de Orania, tobele care au bătut toată ziua, muzica – avea impresia că totul e la fel ca acasă, are lucrurile astea în sânge, ele nu se vor pierde niciodată – așa pictat cum era devenise unul dintre cei mulți, în special după ce se înnoptase...

Comisarul își goli paharul prudent.

– Din toate acestea eu nu am știut nimic, spuse Pieters. Am aflat totul abia mai târziu, după ce ați fost la mine, atunci când a

început să prindă contur și bănuiala mea. Teribilă bănuială, la început nici măcar nu-mi venea să cred... Dar deodată am înțeles că totul se potrivea. L-am întrebat pe Keo. Am sperat că va râde de mine, că va spune *nu*. Dar a spus *da,* direct și simplu, *da. Da* cu privire la Kevin și *da* referitor la celălalt băiat. Pur și simplu *da.* Nu avea nici un motiv să mintă; nu făcuse nimic rău.

Van Leeuwen simți pe ceafă o pală de aer rece. Frunzele de palmier se mișcau blând.

– Keo nu i-a urmărit doar pe Kevin și pe Deniz, spuse comisarul, m-a urmărit și pe mine și pe soția mea.

– V-a văzut la mine. Venea să mă viziteze și v-a văzut ieșind din biroul meu...

– După care v-a simțit din nou teama, o frică nouă, pentru că abia după venirea mea ați înțeles că fiul dumneavoastră ar fi putut fi ucigașul celor doi băieți...

– Și că nu veți renunța înainte de a rezolva cazul...

– Că *eu* eram noua amenințare. El nu are idee cum lucrează poliția de aici – că și colegii mei știu tot ceea ce știu eu; că – dacă m-ar ucide – locul meu va fi ocupat de un altul...

Van Leeuwen exprimă acest gând imperios de parcă ar fi fost perfect logic. Focul din șemineu începuse să se stingă, dar umbrele frunzelor de palmier de pe perete nu se potoleau. Se auzi un clămpănit ușor, iar van Leeuwen se gândi brusc la casele cu cranii din însemnările lui Pieters, la casele morților din podișul Noii Guinee, la zornăitul și zăngănitul declanșat de țestele care se ciocneau în vânt ori de câte ori un curent de aer se strecura printre scoici.

Preț de câteva bătăi de inimă avu senzația că-i fuge pământul de sub picioare, că nu se mai poate sprijini de el. Simțea vântul. Auzea scoicile și craniile. Și știa că este observat tocmai din junglă. Pala de aer se strecura rece prin cameră. Van Leeuwen urmări originea zgomotului, clic clac, clic clac, și văzu bilele de lemn de la capătul sforilor storurilor atingându-se, ciocnindu-se, iar și iar, oprindu-se apoi și atârnând liniștite.

Ceva se mișca prin plantele junglei, prin rămurișul des și cărnos. Nu și paharul din poala lui Pieters, care îl ținea acum foarte liniștit și relaxat cu ambele sale mâini.

– Au existat doi morți, iar cineva va trebui să dea socoteală pentru acest lucru, spuse comisarul.

Pieters tăcu. Fața-i era în întuneric, cu excepția gurii și a bărbiei, iar gura părea să i se încrețească.

– Pe cine ați suit în avionul de Noua Zeelandă? întrebă comisarul. Nu era fiul dumneavoastră. Era unul dintre ceilalți băieți, nu? Unul dintre cei pe care i-ați adus mai târziu, cam de vârsta lui, cu un fizic și o statură asemănătoare. Keo nu este deloc în Noua Guinee. El este aici. Este aici în această casă.

Gura lui Pieters zâmbea. Profesorul se apleca încet spre luciul focului. Era un zâmbet, da, asta era, dar părea zâmbetul unui nebun.

– Ce face soția dumneavoastră, comisare? întrebă profesorul. Am auzit că a trebuit să o internați într-o clinică.

Van Leeuwen își simțea sângele urcând la cap și gâtul umflându-i-se. Îi trecu prin minte arma din mașina de serviciu de afară, din buzunarul trenciului său. O văzu pe Simone în patul ei de spital. Se gândi că poate Keo nici nu mai era în casă, ci pe drum spre oraș. Și deodată îi era din nou frică. Se ridică brusc și alergă în vestibul.

– Vedeți, comisare, epoca de piatră nu a supraviețuit doar în Noua Guinee, spuse Pieters încet, ci și în noi înșine.

33

Van Leeuwen auzi muzica înainte de a zări oamenii. Văzu apoi luminile și ceva mai târziu artificiile de deasupra arborilor.

Mulțimea se înșirase de-a lungul Canalului Prinsen, pe care aluneca încet și pufăind un șir de șalupe mari. La bordul ambarcațiunilor împodobite cu baloane și lampioane colorate se aflau bărbați și femei de toate vârstele care ofereau spectatorilor de pe poduri și de pe zidurile cheiului un adevărat spectacol.

Bărbații și femeile purtau costume fanteziste cu pene și jartiere sau uniforme din piele sau tanga strâmți, paiete strălucitoare și culori aurii aplicate pe mușchi și pe piele, machiaje argintii. Unii dintre ei dansau cu mișcări senzuale și lascive pe muzica care duduia din boxele mari amplasate pe punte. Alții se îmbrățișau, râdeau, făceau cu mâna și trimiteau bezele în direcția mulțimii de pe malul canalului.

Van Leeuwen își abandonă undeva autoturismul, dându-și seama că nu poate înainta cu el, și încerca acum să se strecoare pe jos prin aglomerație. Își lăsase și trenciul în mașină, nu renunțase însă la Luger. Pistolul era prins de curea, în stânga sub sacoul său încheiat. Mergea încet și-l căuta din priviri pe băiat. Nu-l vedea, știa însă că era acolo, undeva printre acei amatori de spectacol.

Șirurile de oameni împrejmuiau canalul și astupau străduțele înguste. Mulți dintre spectatori erau costumați la fel ca și bărbații și femeile care alcătuiau parada, se dansa pretutindeni, chiar și pe bărcile de locuit aflate de-a lungul cheiului sau între ulmii de pe mal.

Tot timpul cât a condus spre oraș van Leeuwen și-a simțit inima bătând repede și furios. Nu-l descoperise încă pe Keo ori Vespa sa, dar știa acum că băiatul nu fusese nici măcar o singură clipă prea departe. Îl sunase pe Gallo și ceruse ca doi agenți să plece imediat la clinică, pentru a asigura protecția camerei lui Simone.

Credea că el este vânătorul, dar cine știe, poate era doar vânatul.

Privea cu atenție fiecare chip care trecea. Simțea că era observat. Bașii instalați la maximum îl nimereau drept în piept, așa ca niște pumni. În stânga și în dreapta canalului artificiile țâșneau în cerul

nopții, unde se spărgeau în cascade de scântei verzi și sângerii. Roți mari din sticlă învăluiau frontoanele caselor într-o luminozitate de un albastru pal. Rachete cu coame de foc zburau urlând prin aer și lăsau să cadă deasupra acoperișurilor o ploaie cu luciu auriu. Fântânile de lumină de pe cerul violet acopereau fețele mulțimii cu reflexe fugare de culoarea purpurului, a turcoazului, a mierii sau a portocalei. Scânteia pocnitorilor explodate și albul fitilurilor șuierătoare se reflectau în apa canalului.

Van Leeuwen se apropia de clinică. Văzu în acea hărmălaie un bărbat îmbrăcat într-o pereche de pantaloni de pânză de culoarea cojii de ou, care dispăru însă imediat ce-l descoperi. Simți un ghiont, dar nu-i acordă atenție. Asculta muzica și hohotele puternice de râs, și zgomotul artificiilor, continua să înainteze prin mulțime, să-i caute pe Keo și pe Pieters în costumul său de in. Dar mulți bărbați purtau haine deschise, iar pe fundalul estompat al flăcărilor și luminilor ametitoare apăreau și dispăreau nenumărate fățuri întunecate cu obrazul vopsit în alb.

Deasupra capului lui van Leeuwen rachetele explodau acum repede, una după alta. Coamele de cometă se încrucișau, iar învelișurile lor plesnite cădeau de pe cer ca o ploaie încinsă. Pe apa canalului aluneca o altă ambarcațiune, odată cu ea bătăile tobelor și bubuitul bașilor atingeau un nou apogeu.

Deodată comisarul percepu un sunet venind din spatele său, un zgomot care era mult prea slab, pentru a putea fi auzit cu adevărat. Îl percepea mai degrabă. Îi trecea peste ceafă ca o tăietură de lamă; era ca acea gâdilitură pe care o simți la deschiderea rănii, atunci când începe să curgă primul sânge. Înțelesese din primul moment însemnătatea acestui sentiment. Era aproape. Criminalul era chiar în spatele său. Van Leeuwen se opri, se întoarse apoi rapid și privi insistent în obrazul oamenilor din jurul său. Mulțimea se desfăcu pentru o clipă, chiar în timp ce el încerca să deslușească direcția din care venea pericolul. Și îl văzu pe Keo.

Îl văzu pe băiat pentru prima dată așa cum îl văzuseră doar victimele sale. Văzu o făptură neagră mică cu fața albă ca varul și buzele de un roșu pal. Văzu șuvițele albe din păr și un os de mărimea degetului mic în peretele nasului. Mușchii trupului aproape dezgolit erau puternici, pielea întinsă. În pumn ținea o toporișcă de piatră, în cordonul pânzei care-i acoperea șalele un cuțit din scoarță de bambus.

O secundă mai târziu, tânărul cu fața albă dispăruse, se pierduse în aglomerația celorlalți oameni mascați la fel de bătător la ochi ca și el. Van Leeuwen ar fi vrut să fugă după el, dar mulțimea se închisese la loc. Își scoase repede legitimația și o ridică la vedere.

– Poliția!

Trecătorii se dădeau acum la o parte, nu suficient de repede însă, mai încet decât se mișca băiatul.

Reuși să ajungă până la zidul cheiului și se sui pe un bolard, pentru a privi de acolo deasupra capetelor. Nu-l mai zărea pe Keo nicăieri. Era însă conștient că băiatul îl vedea. Se gândea să se îndepărteze de canal, să o ia pe una dintre străduțele lăturalnice înguste, departe de puhoiul de oameni. La capătul uneia dintre ele descoperi un bărbat într-un costum deschis la culoare, de data aceasta era sigur că era Pieters.

Bărbatul privea în direcția sa. Era la o distanță de aproximativ opt metri. Ținea în mână un obiect pe care van Leeuwen nu-l putea încă identifica. Ridică însă mâna deasupra capetelor mulțimii de oameni și atunci comisarul înțelese despre ce este vorba și sări de pe bolard. Mai apucă să vadă flacăra la gura țevii, dar glonțul nu-l nimeri, iar zgomotul împușcăturii se pierdu în cel al artificiilor.

Van Leeuwen își trase Lugerul de la brâu și încercă să se strecoare prin aglomerație, să ajungă la străduță. Îl mai zărea pe Pieters. Vedea cum acesta îl căuta în mulțime, cum dispăru imediat după ce-l descoperi. Van Leeuwen grăbi pasul și, mergând aplecat, se fofilă printre toți acei gură-cască până ce ajunse la stradă.

Își scoase telefonul mobil și apăsă pe tasta pentru situații de urgență. Avea nevoie de ajutor, de cineva care să-i asigure spatele; să evite situația în care să fie obligat să-i împuște pe Keo sau pe Pieters. În momentul în care urma să-și rostească numele, o femeie din imediata sa apropiere se împiedică și-i dădu brânci. Celularul îi alunecă din mână și căzu pe caldarâm. Înainte de a apuca să-l ridice, un bărbat îl împinse mai încolo, până la alt picior care-l expedie până la chei, de unde căzu în apă.

Van Leeuwen alergă de-a lungul străduței. Aglomerația începuse să se liniștească. Bubuiturile și trosnetele muzicii îl urmăreau în întuneric și se gândea la Keo, cum s-o simți el la auzul tobelor, atunci când amintirile începeau să trăiască în sângele său. La celălalt capăt al străzii zări un bărbat într-un costum deschis luând-o după colț.

Merse mai repede, ținea Lugerul în mâna dreaptă, strâns lipit de coapsă, nu-i scosese piedica. Nu voia să împuște pe careva, dar nici să fie împușcat nu dorea.

Bărbatul în costumul deschis dispăru pe următoarea străduță. Van Leeuwen acceleră ritmul, pentru a nu-l pierde. Era singur acum. La colț se opri. O rachetă rătăcită brăzda scântei pe cer. Muzica nu răzbătea până aici decât estompată, iar lumina felinarelor abia dacă ajungea să lumineze pavajul. „Epoca de piatră, gândi comisarul; beznă populată de duhuri rele."

Atacul veni brusc și mut. O umbră albă, atât și nimic mai mult, atingerea unei pale ușoare de aer. Și apoi o făptură apărută dintr-odată din noapte, care sări la el cu o toporișcă în pumnul ridicat. Fața cu dinții rânjiți și cu osul decolorat se apropiase atât de rapid, încât van Leeuwen nu mai putea decât să se holbeze la ea ca paralizat. Reuși abia în ultima secundă să împingă în sus brațul amenințător și să se ferească. Tăișul toporiștii lovi zgomotos peretele casei din spatele său scoțând din piatră scântei albe.

Van Leeuwen se poticni. Ridică pistolul. „Nu, gândi el, nu așa, nu aici, nu atât de lipsit de sens, atât de singur." Prin cap îi treceau

imagini, frânturi de imagini, veneau și se stingeau asemenea proiectilelor trasante. Apoi, de la o secundă la alta, imaginile își încetineau derularea, se contopeau într-o curgere lenește, într-o frescă temporală diluată, în chinuitoarele cuvinte *nu aici, nu acum, nu așa.*

Keo sări înapoi gâfâind puternic ca un animal sălbatic confuz. Mâinile-i erau goale. Van Leeuwen înțelese că toporișca-i scăpase din pumn.

– S-a terminat, spuse el.

Băiatul ezita, se uita la pistol. Mâna-i căuta șplintul tăios din bambus ascuns în cingătoarea șorțului din jurul șalelor. Dar în loc să-l tragă în afară, se întoarse și o luă la fugă în salturi mari.

– Oprește-te! strigă comisarul, dar băiatul continuă să alerge până la capătul străduței, în direcția canalului. Van Leeuwen mai apucă să-l vadă pe Keo dispărând acolo între spectatorii paradei de ambarcațiuni. Auzi țipete, vedea oameni stropindu-se unii pe alții și luând-o la fugă. Începu și el să alerge mânat de la spate de o presimțire sumbră, de sentimentul unui pericol amenințător.

Comisarul se avântă pe urmele băiatului, ținea Lugerul în mâna dreaptă, ajunse la canal, își făcea loc cu brutalitate prin mulțime.

– Poliția! urla el. Faceți loc! Poliția!

Ceva mai în față descoperi mișcarea pe care o căuta, o umbră albă încercând să scape. Continuă să alerge, să împingă și să împungă oamenii care se fereau din calea lui, făcându-i loc să treacă. Keo stătea pe zidul cheiului, se uita de jur împrejur, ba la dreapta, ba la stânga. Și apoi sări. Van Leeuwen îl văzu sărind mlădios și aterizând pe puntea unei bărci de locuit. Keo fugi pe scândurile ei, neobservat însă de vreunul dintre pasageri. Trecu peste un hamac gol, pe sub o sfoară de întins rufe, se strecură printre câteva ghivece cu flori.

În lumina strălucitoare a artificiilor, Van Leeuwen zări silueta mică și albă mișcându-se fără zgomot pe punte, cățărându-se pe acoperiș, luându-și avânt și sărind mai departe, tocmai când el însuși ajunsese la bord, de la pora primei bărci pe pupa

următoarei. Keo reuși să treacă și acolo total neobservat, toată lumea urmărea ambarcațiunile colorat împodobite ale Pride Parade și dotate cu tot felul de combine muzicale duduind.

Van Leeuwen alergă de-a lungul cheiului, ocoli ulmii, băncile, spectatorii, și-l văzu pe Keo sărind și iar sărind, de la barcă la barcă, iar șirul ambarcațiunilor-locuință de pe canal era nesfârșit. Și se gândi că, dacă va rămâne pe mal, îl va pierde pe băiat, iar asta era exact ceea ce nu dorea să se întâmple, voia să ducă lucrurile la bun sfârșit, nu voia să fie lăsat în urmă de Keo, ca adineauri de Deniz, *trebuie să duc lucrurile la bun sfârșit, trebuie să duc lucrurile la bun sfârșit, trebuie...*

Trecu peste un podeț îngust de lemn. De pe țărm bărcile păreau mari, urcând pe ele, te dumireai însă că erau mici și strâmte, totul era mic și strâmt, și van Leeuwen alerga de-a lungul balustradei joase a punții. Nici de el nu-i păsa nimănui în această seară exuberantă, nici măcar de pistolul din mâna sa.

Cu mâna stângă încerca să se ferească de toate obstacolele pe care le descoperea mult prea târziu, de frânghii întinse la maximum, de fanioane fîlfâind, de cabluri electrice, de tot felul de plante cu frunze tăioase.

Ajunse pe prora pe care Keo o părăsise printr-un salt, își luă avânt și îl urmă la rândul său, sări înainte fără a sta prea mult pe gânduri. Funcționase, aterizase greu, este drept, dar sigur pe barca următoare. Continua să alerge gâfâind, se împiedica de lăzi și de lădițe cu flori, dărâma șezlonguri și smulgea sforile pentru rufe. „Acum, gândi el, acum *eu* sunt vînătorul." Doar că vânatul său era rapid și abil, astfel încât distanța dintre ei creștea cu fiecare salt, de la barcă la barcă. Acea făptură mică și musculoasă zbura aproape prin noapte, nici van Leeuwen nu se descurca rău, continua să sară, apoi se împiedică însă și își pierdu echilibrul, patină peste scândurile alunecoase, se târî pe mâini și pe picioare. Reuși să se adune, o luă din nou la fugă, alerga – respirând sacadat și înjurând – atât cât i-o permiteau picioarele sale epuizate. Transpirația îi acoperea corpul ca spuma coastele unui cal chinuit fără milă.

Bărcile se clătinau. Scândurile de pe jos păreau a se apropia și depărta consecutiv. Construcțiile de pe vas se înclinaseră și amenințau să se răstoarne; puntea se legăna ca pe o mare agitată. Și dintr-odată van Leeuwen simți un obiect nimerindu-i fruntea, chiar deasupra sprâncenelor, închise strâns ochii, pentru a-i feri. Când îi redeschise, totul în jurul său părea ciudat de granulat, culorile erau spălăcite, avea impresia că se uita la un film copiat pe un material foarte prost, la un film despre o barcă – locuință de care se apropia clătinându-se un bărbat cu un pistol în mână, iar bărbatul era chiar el, iar celălalt era Keo, o făptură coborâtă parcă dintr-un vis halucinant.

O aşchie de lemn îi despicase fruntea. Sângele îi şiroia pe obraji, se amesteca cu sudoare şi fiere, şi se transforma în picături lipicioase. Continua să-şi mijească ochii şi să se împiedice. Keo se opri pe barca următoare. Omoplații îi zvâcneau ca niște aripi ciuntite. Respira la fel de greu ca și van Leeuwen. Se întoarse încet și-și privi urmăritorul drept în ochi. Își înclină capul într-o parte, pândea.

Dintr-odată muzica părea mai puțin zgomotoasă, pe cer mai explodau doar izolat artificii. Van Leeuwen încerca să-și controleze respirația. Printre propriile gâfâieli răzbătea până la el ceva ce părea a fi o voce umană care striga: *Keo! Keo!? Keo?*

Comisarul observă că nimeriseră într-un braț întunecat al canalului. Defilarea bărcilor din spatele lor își schimbase direcția. Vasele de locuit de aici erau neluminate, locuite, dar momentan părăsite. Comisarul se clătina ușor, inima îi bătea neregulat și se chinuia să tragă aer în piept ori de câte ori ea se oprea pentru câteva secunde. Nu-l scăpa din ochi pe băiatul care-și scosese lama cea lungă de bambus cu o singură mișcare continuă a mâinii.

– Keo! strigă van Leeuwen, respirând greu. Nu vreau să-ți fac nici un rău...Vreau să te ajut. Nu mă obliga să trag. Băiatul observase că mai avea pistolul în mână și cu siguranță că acesta îl înspăimânta, se aplecă deci cu intenția de a-l pune jos, pe scândură. Uite, las arma deoparte...

Lugerul nu atinsese încă podeaua. Totul se petrecuse extraordinar de rapid. Comisarul auzi explozia unei petarde, simți ceva trecând fierbinte și dur prin părul său prin pielea regiunii occipitale și se aruncă într-o parte. Văzu simultan același ceva nimerind în plin pieptul lui Keo, atât de puternic încât îi smulse din trup deopotrivă bucăți de carne și sânge.

– Keo!

Profesorul Pieters se afla pe mal, la doar câțiva pași de barca de locuit. În mâna dreaptă ținea pistolul cu care tocmai trăsese, preț de o clipă lăsase impresia că râde, tăcut, apoi lăsă pistolul să cadă, iar zâmbetul i se lățea tot mai mult, devenind prea mare pentru fața sa pe care acum părea să o rupă în zdrențe, în timp ce băiatul se împleticea, se prăbușea și îngenunchea ghemuit pe puntea cea întunecată.

Pieters alergă până la următoarea pasarelă și urcă pe puntea vasului pe care era Keo. Băiatul îl văzuse venind, ridică încet capul. Deși era întuneric, comisarul își dădu seama că mișca buzele, recunoscu chiar cuvântul rostit de Keo.

Pieters se ghemui lângă băiat, îl cuprinse cu ambele brațe, îl mângâie pe păr, pe gâtul înclinat. Lacrimile îi șiroiau pe obraji. În timp ce ele picurau pe umerii lui Keo, privi spre cer în așteptarea vreunui ajutor, parcă, de acolo de sus.

Comisarul simți brusc răcoarea care se lăsase pe canal. Respirația profesorului desena în aer nori, din trupul lui Keo urcau aburi. Părea tot mai mic, se strângea parcă. Băiatul privea epuizat spre tatăl său. Pieters strigă:

– Keo!

Trecu disperat mâna peste băiat, ca și cum ar fi încercat să-i salveze astfel viața. Keo bâjbâi în căutarea ei, o strânse. Picioarele-i zvâcniră, iar van Leeuwen avea impresia că sub piele îi descoperă bătăia inimii, la fel de febrilă ca aceea a unei păsărele. Keo tremura în brațele părintelui, dinții i se loveau cu putere.

Pieters ținea capul băiatului cu ambele mâini, avea nevoie de toată forța sa, pentru că trupul băiatului fu străbătut – de la cap și până la picioarele goale – de un spasm, un tremurat alb în noapte.

Încheieturile cafenii ale mâinii căzură într-o parte, degetele se deschiseră, pentru a primi ceva parcă.

Van Leeuwen se îndreptă încet spre balustrada punții, ținea pistolul în mână. La un moment dat, căzu asupra sa lumina puternică a unui reflector. O voce îi striga:

– Dați drumul la pistol! Dați imediat drumul la pistol!

Trecu o clipă înainte ca van Leeuwen să priceapă că acea voce amplificată de megafon se referea de fapt la *el*. Lumina îl orbea, se supuse ordinului și se întoarse.

– Sunt polițist, țipă el. Sunt comisarul Bruno van Leeuwen de la omucideri!

Prin conul strălucitor de lumină reuși să deslușească mai multe persoane apropiindu-se de el, erau agenți în uniformă, purtând arme de foc în mâinile lor întinse. Ajunseseră acum destul de aproape pentru a-l putea recunoaște, iar unul dintre ei spuse:

– Este în regulă. Este într-adevăr comisarul. Cel care vorbise se aplecă acum, pentru a ridica de pe jos Lugerul și a i-l da înapoi. Ce s-a întâmplat aici, *mijnheer?* întrebă.

– Îndreptați lumina într-acolo, spre barcă! le ordonă comisarul. Reflectorul se roti spre locul de pe puntea bărcii învecinate pe care îngenunchează Pieters și Keo.

Dar acolo nu era nimeni.

34

Farurile săpau în noapte un tunel dinspre care se derula cu iuțeală șoseaua. Aici era ramificația, apoi drumul prin câmp la capătul căruia aștepta ascunsă după gardul de cimișir casa de la țară. Van Leeuwen reduse din viteză și răsuci cu putere volanul.

Mașina țâșni în curbă și se înscrise pe drum. Suspensia amortizase impactul gropilor. Van Leeuwen acceleră din nou și goni pe pământul întărit de arșița verii și pe scândurile uruitoare ale podului de lemn. Văzu apoi tufele și poarta deschisă și, când ajunse suficient de aproape, chiar și Roverul și lumina slabă ce răzbătea din casă.

Nu se înșelase.

Stinse farurile. Parcurse ultima porțiune a drumului în beznă, conduse mașina prudent prin poartă, până la scara din fața intrării. Coborî, închise încet portiera și încercă să privească în interiorul Roverului. Pe scaunul din dreapta șoferului descoperi o pată întinsă și întunecată, era locul în care sângele lui Keo se scursese în tapițerie.

Van Leeuwen se îndreptă înspre scara de la intrare, o luă pe urma altor pete, care în lumină păreau aproape negre, urcă treptele. Încercă să se uite prin ferestrele aflate în dreapta și în stânga ușii, dar nici urmă de Pieters sau de Keo. Apăsă pe clanță; nu era încuiat. Își pregăti Lugerul, îi scose piedica și îl puse din nou în centura de la pantalon. Intră apoi în casa lui Pieters.

Aerul din antreu era precum o perdea umedă și fierbinte care nu se lăsa desfăcută. Ultimul foc din vatră arunca pe pereți umbra frunzelor de palmier. Lemnul mocnind pârâia și trosnea sub jăratic. Un miros ciudat, diferit de cel de după-amiază, umplea încăperile. Van Leeuwen așteptă ca ochii săi să se obișnuiască cu lumina slabă. Petele întunecate conduceau prin living direct în holișorul din spatele acestuia. Van Leeuwen percepu un zăngănit ușor, produs parcă de frecarea unui metal pe piatră.

Zingzang.

Comisarul merse încet pe urma petelor și se apropie de ușa de la celălalt capăt al camerei de unde venea zgomotul, acel răzuit tremurător, zornăitor, iute.

Zingzang, zingzang.

Mirosea tot mai intens a condimente iuți, a lemn carbonizat și a carne înăbușită. Van Leeuwen puse mâna pe patul pistolului său.

– Profesor Pieters? strigă el.

Zgomotul nu încetă. *Zingzang,* se auzea monoton și slab, *zingzingzing, zangzangzang,* și în timp ce punea prudent un picior dinaintea celuilalt, van Leeuwen simți aceste sunete depășind întunericul din jurul său, pătrunzând în el, dure și glaciale, transformându-se în pieptul său într-o greutate de netăgăduit. Respirația i se înteți.

– Keo? strigă el.

Înaintă după zgomote, merse pe urma lor, își regăsi treptat orientarea între palmierii, uriașele ferigi țepoase și toate celelalte luxuriante plante cățărătoare din jurul său. „Ai mai fost o dată aici, *zingzang,* amintește-ți, *zingzangzingzang,* chestia asta vine din dreapta, și în dreapta e bucătăria, vine din bucătărie", gândi el, și mai gândi că trebuie să fie un cuțit.

Era mai puțin sânge decât se așteptase. Era de fapt uimitor de puțin sânge. Pieters stătea pe dușumeaua de gresie din fața cuptorului deschis în care ardea un cerc compus din mai multe mici flăcări albăstrui de gaz. Se aplecase înainte, stătea cu ambele picioare întinse și ținea în mâna dreaptă, care atârna pe jos, în imediata apropiere a coapsei, un cuțit – un cuțit de tăiat carne cu o lamă lungă și lată. Mâna se mișca încoace și încolo zvâcnind și zăngănind ca un biet animal rănit, iar lama cuțitului râcâia deasupra kahlelor de piatră chiar acolo, la marginea bălții de sânge care se formase sub Keo.

Zingzangzingzangzingzangzingzang.

Capul și umerii băiatului se odihneau în poala lui Pieters, picioarele sale goale erau îndoite ca acelea ale unei păpuși. Rana de deasupra inimii lui Keo, un crater mic și roșu în albul pieptului vopsit, nu mai sângera. Cel mai mult sânge provenea dintr-o tăietură rotundă, lungă, care se întindea de jur împrejurul capului, între frunte și păr.

Pieters ridică privirea, și van Leeuwen îl recunoscu cu dificultate. Arăta de parcă tocmai și-ar fi aplicat o mască nereușită, realizată dintr-o piele lucind umed și mușchi flasci, cu un păr zburlit care cădea dezordonat pe fruntea ridată de griji și cu o gură strâmbată într-un mod straniu.

– Nu pot s-o fac, spuse Pieters stins.

Privi în sus către van Leeuwen, iar cuțitul din mâna sa nu înceta să râcâie ca un ștergător de parbriz lucios, încoace și încolo, pe dalele însângerate.

Zingzingzing, zangzangzang.

– Nu pot s-o fac, repetă Pieters. Nu pot s-o fac. Nu pot.

Abia acum comisarul observă brațul băiatului acoperit pe jumătate de coapsa lui Pieters. Încheietura mâinii lipsea. Se înșelase, grosul sângelui nu venea deloc de la tăietura de pe pielea capului. Ci de la braț. Căută mâna, dar nu era nicăieri pe jos.

Privirea-i rătăci înapoi spre cuptor, și abia acum observă că acele flăcări albăstrui ardeau de fapt sub un vas din bambus. Nu era foarte mare, insuficient de mare pentru un braț întreg sau un picior. Dar în fața sobei așteptau, gata pregătite, și altele mai mari, din lut sau din bambus.

Pieters ridică spre comisar o privire pustie. Preț de o clipă păru să vadă ceva, ceva în van Leeuwen, ceva ce-i declanșa o amintire. Van Leeuwen îi urmărea ochii, dar și expresia lor schimbându-se iar, și descoperi dintr-odată tot ceea ce căuta Pieters. Înțelese, în același timp, că niciodată, atâta timp cât va trăi, nu se va mai întâlni cu acel lucru.

– I-am făgăduit, spuse Pieters, privindu-l pe Van Leeuwen în continuare fără a-l vedea. Am vrut să-l înmormântez... El ar fi făcut-o, el a făcut totul pentru mine... Am încercat... dar nu reușesc... Am încercat... dar nu reușesc... Am încercat... dar nu reușesc... Nu reușesc...

35

Prima zăpadă veni târziu anul acesta, abia la o zi după Crăciun. Simone stătea la fereastra dormitorului și privea zăpada adunându-se

pe pervaz. Merse apoi în camera de zi pentru a urmări de acolo cum apa neagră ca păcura a canalului înghițea fulgii dansând. Mergea, iar și iar, între cele două încăperi și nu se oprea decât atunci când van Leeuwen încerca să o mai îmbrace cu câte o haină.

După-amiază îi aduse apoi valiza din debara, îi golise conținutul într-o cutie mare de carton și o așezase pe patul nefăcut. Căminul îi trimisese o listă a lucrurilor pe care Simone trebuia să le aducă cu ea. Căută și împachetă el însuși majoritatea dintre ele, gândindu-se să aducă restul cu prilejul primei sale vizite acolo.

– Plecăm undeva? întrebă Simone.

– Da.

– Unde plecăm?

– Surpriză, răspunse el.

O vreme zăpada de afară o împiedică să-și facă și alte gânduri referitoare la această călătorie, dar încetul cu încetul începu să se neliniștească, să ia și alte haine din dulap și să le pună în geamantanul deschis. Își scoase ciorapii și-i adaugă la bagaj. Mai luă să pună în valiză o farfurie plină cu castane, conuri de brad și o stea uscată de mare.

– Dacă zici tu că-ți trebuie, mormăi van Leeuwen.

Ninse toată ziua, ba ușor ca un zbor lin de polen, ba dens, în fulgi deși și grei. Crengile ulmilor de pe malul canalului se detașau de albul dimprejur asemenea unor desene în tuș. Pe sticla din ungherele ferestrelor crescuseră flori brumate, rafalele de vânt care măturau casa spulberau în cascade de pulbere albă fulgii proaspeți de pe pervaz. În drumețiile ei dintre cele două încăperi Simone se oprea de fiecare dată în dreptul lui van Leeuwen și-l întreba:

– Dar când plecăm?

Cândva, la începutul după-amiezii, nu mai rezistă.

– Înainte de toate mergem la plimbare, spuse el. Ce părere ai?

Simone se încruntă.

– Piciorul meu.

– Piciorul tău este din nou în regulă, zise van Leeuwen.

– Zăpadă, continuă ea, alunecă.

– Am eu grijă, continuă el.

Așteptă răbdător ca ea să-și alcătuiască lookul Simone adaptat iernii, după care o ajută să coboare scara cea îngustă. Ajunși afară, ea îl luă de braț, iar el o susținu cu grijă în timp ce străbătură strada ce conducea la Prinsengracht.

– Unde mergem? întrebă Simone.

– Să luăm mașina, răspunse el.

Ninsoarea încetă la jumătatea drumului spre Grădina Jordaan și făcu loc soarelui. Stratul subțire de gheață așternut peste trunchiurile și crengile ulmilor se topea; scoarța lor începuse să se mistuie scurt într-o strălucire puternică. Era frig la umbră, dar la soare cald. Soarele dispăru iar după o vreme. Îi mai deconspira locul doar o pată roșu-fucsia de pe cerul adânc de decembrie; ceața cobora pe canale. Era mai rece decât aerul, și ceva mai târziu începu din nou să ningă. Un vânt slab împingea zăpada în văluri granulate deasupra caldarâmului. Aerul umed rebegea obrazul lui van Leeuwen. Ochii începuseră să-i lăcrimeze.

„Un semn, gândi el. De când nu mai ninsese atât de mult la Amsterdam, de când nu se mai depusese aici zăpada?"

Simone citea mormăit numele bărcilor de locuit de pe canal: *Firenze, Picasso, Proust, Shangri La...* Ajunseseră la Europarkingul de vizavi de inspectoratul de poliție prea curând pentru a lua mașina, așa că – în ciuda frigului – o luară spre parc.

Aici zăpada din jurul monumentului Vondel forma cornișe albe, iar gheața lacurilor oglindea cerul cenușiu. „Gheață, gândi van Leeuwen, cornișe de omăt. O stare de excepție, nemaiîntâlnită exceptând picturile."

În această lumină lamele de oțel ale ghetelor patinatorilor străluceau asemenea plumbului lustruit. Van Leeuwen și Simone petrecură în parc aproape întreaga după-amiază, până ce lui începuse să-i fie frig și merseră într-o cafenea. Găsiră o masă la fereastră, undeva în imediata apropiere a caloriferului. De streașina de deasupra geamurilor atârnau țurțuri, unul lângă altul, ca niște tuburi de orgă.

Van Leeuwen bău un pahar cu vin roșu, iar Simone primi o ciocolată caldă. Cafeneaua era plină ochi, dar nici unul dintre meseni nu-i băga în seamă. Simone își sorbi ciocolata cu înghițituri mici, zâmbi fără rost și zise:

– Trebuie să merg acasă, să termin de împachetat.

– Imediat, spuse van Leeuwen. Cât de mult își dorea ca ziua să fi trecut deja! Cu cât mai mult dura, cu atât mai tare i se deteriora dispoziția. Timpul care trecea se așternea pe el ca o pânză cenușie. Mâncă două felii de pâine prăjită și o farfurie cu scoici, și era abia ora patru. Mai comandă un pahar cu vin și o prăjitură pentru Simone, clienții meselor alăturate se tot schimbau, și era ora cinci. Merse la toaletă, se spălă pe mâini, o conduse apoi pe Simone la toaletă, iar ea rămase acolo foarte multă vreme. Când ieși, o spălă și pe ea pe mâini, se uită iar la ceas, era ora șase.

Făcu semn unei ospătărițe și-i ceru nota de plată. Femeia ținea în mână o tavă plină cu pahare goale de cocktail. O puse pe masă și se apucă să adune consumația pe un carnețel. În pahare mai erau resturile unor cuburi de gheață, o jumătate de coajă de portocală, un pic de mentă și o umbreluță de hârtie pliată.

În clipa în care chelnerița se pregătea să ia tava, Simone scoase un strigăt strident de protest și întinse mâna după umbreluța cea roșie.

– Pentru acasă, spuse ea.

Ospătărița dădu din umeri. Van Leeuwen se ridică, își ajută soția să-și îmbrace paltonul, căciula și mănușile, și o conduse spre ușă. Încercă să-i pună umbreluța de hârtie în buzunarul paltonului, dar ea o ținea strâns.

– Crezi că o să plouă? o întrebă el.

Pășiră în seara rece și întunecată de iarnă. Zăpada cobora din cer în fulgi mari și grei. Simone deschise umbrela minusculă și o ridică.

– Zăpadă, răspunse ea.

„Încă o amintire", gândi el, văzând-o cum își împinge capul în ceafă și ține în sus, cu ochii închiși, umbreluța cea roșie de hârtie. O luă apoi de braț și merseră înapoi spre Singelgracht; douăzeci de minute mai târziu, erau la Elandsgracht. Traversară benzinăria Texaco, bine iluminată, de la parterul Europarkingului și luară liftul până la nivelul superior la parcării.

Mașina se afla pe locul său de lângă peretele exterior. Aici sus vântul era puternic și mușcător, iar fulgii de zăpadă înțepau asemenea unor ace fine. Van Leeuwen o conduse pe Simone înspre parapet. Sub ei se înșirau acoperișurile caselor; sutele și miile de becuri ale podurilor lor își vărsau lumina deasupra apei canalelelor și a zăpezii de pe cheiuri.

Pe Nassaukade circulația de la sfârșitul unei zile de muncă curgea ca un curent leneș plin de peștișori argintii și roșii, care treceau unii pe lângă ceilalți în două cârduri nesfârșit de lungi. Străzile din centru străluceau și scânteiau, felinarele și reclamele de neon și autobuzele și tramvaiele luminate, nenumăratele luminițe se mișcau în sus și în jos până ce dispăreau în bezna îndepărtată sau nimereau în nesfârșita vâltoare a marilor piețe.

– Ce facem? întrebă Simone.

– Îți arăt orașul nostru, spuse van Leeuven, viața noastră.

– Când plecăm?

– Acum, răspunse el, descuie portiera din dreptul ei, o ajută să-și prindă centura de siguranță și se așeză la volan.

– Unde mergem?

„Surpriză", gândi el. Conduse Alfa Rome-ul prudent, de la etaj la etaj, până ajunse la parterul parcării, se înscrise apoi pe Maarnixstraat. Simone adormise, așa cum sperase, încă înainte să ajungă la Egelantiersgracht. Îi aduse geamantanul din apartament și gândi: *Ca un hoț în noapte și ceață; așa îmi scot nevasta din orașul nostru.*

Simone dormi aproape întreg drumul până la Emmen, așa că nu trebuise să vorbească cu ea, și oricum nu ar fi știut ce să-i spună. Ea se trezi abia pe parcarea din fața căminului.

– Unde suntem? întrebă speriată.

– La oameni buni, răspunse el, mai mult pentru a se liniști pe sine, care o să aibă grijă de tine.

Ușa clădirii se deschise, doctorul Ten Damme ieși afară și arăta într-adevăr ca un om bun care avea să se ocupe de ea. Van Leeuwen scoase valiza din portbagaj și o duse până la intrarea în cămin. Medicul știa prea bine că în astfel de situații nu era nimic de spus; îi întinse doar mâna. Van Leeuwen se întoarse la mașină și deschise portiera din dreptul lui Simone. Ea coborî după o scurtă ezitare. Încercă să o apuce de braț, dar ea se feri și porni singură spre ușa luminată a căminului.

Ten Damme îi luă valiza și o conduse înăuntru. Simone nu refuză ajutorul lui, dincolo de peretele de sticlă se opri însă brusc. Și se întoarse. Van Leeuwen se afla la o distanță destul de mare în spatele ei, îi vedea totuși chipul, dar și reproșul mut întipărit pe el.

Nu-i făcu semn cu mâna. Stătea doar acolo privind fix în întunericul de la care el aștepta cu înfrigurare să-i ușureze situația. Apoi medicul o atinse ușor de braț, iar ea uită la ce se uitase până

atunci și o luă după el prin holul cel lung și luminos, în care urma să se piardă. Părea mică, tot mai mică și mai mică. În cele din urmă dispăru cu totul.

POSTFAȚĂ

Autorul le mulțumește lui Jaap de Waard și Remco Gerretsen de la Hoofdbureau van Politie din Amsterdam pentru ajutorul dat și pentru răbdarea cu care i-au oferit informațiile necesare referitoare la structura și modul de operare al poliției olandeze. În cazul în care în text s-au strecurat totuși greșeli și erori, ele cad exclusiv în responsabilitatea sa sau a libertății artistice necesare.

Cartea *Deadly Feasts* de Richard Rhodes (apărută la Editura Goldmann) i-a servit autorului ca punct de plecare în descrierea naturii și a ritualurilor tribului Fore din Noua Guinee și ca model de inspirație pentru figura antropologului Josef Pieters. Cărților *Alzheimer* de Michael Jürgs (Editura List) și *Iris* de John Bailey (publicată de C.H. Beck) le datorează informații esențiale despre boala Alzheimer și alte maladii înrudite.

Monika Peetz a depășit cu mult limita ajutorului obișnuit între prieteni și l-a ferit cu nesfârșită răbdare și minuțiozitate de comiterea unor mari greșeli în descrierea vieții cotidiene a Amsterdamului.

Mulțumesc.

CCF

Rafael Ábalos – GRIMPOW

John L. Allen, jr. – OPUS DEI

Michael Baigent – DOSARELE ISUS

Carl Bernstein & Bob Woodward – TOȚI OAMENII PREȘEDINTELUI

Steve Berry – CAMERA DE CHIHLIMBAR, MOȘTENIREA TEMPLIERILOR, PROFEȚIA FAMILIEI ROMANOV

Jules Boucher – SIMBOLURILE FRANCMASONERIEI

Marlon Brando, Robert Lindsey – BRANDO. CÂNTECE ÎNVĂȚATE DE LA MAMA

Dan Brown – ÎNGERI ȘI DEMONI

John leCarré – CÂNTECUL MISIUNII

Maxime Chattam – SÂNGELE TIMPULUI

Susanna Clarke – JONATHAN STRANGE & MR NORRELL

Bill Clinton – VIAȚA MEA

John Darnton – SECRETUL LUI DARWIN

Jeffery Deaver – LUNA RECE

Juan Manuel de Prada – FURTUNA

Umberto Eco – ÎNAINTE CA RACUL

Laurence Gardner – TESTAMENTUL MAGDALENEI

Maria Georgescu & Mihai Retegan – SSI-SOE. JURNAL POLITIC

Dinu C. Giurescu – FALSIFICATORII. „ALEGERILE" DIN 1946

Mircea Goga – VETURIA GOGA, „PRIVIGHETOAREA LUI HITLER"

Jason Goodwin – COPACUL IENICERILOR

John Grisham – NEVINOVATUL

Efraim Halevy – OMUL DIN UMBRĂ

John Twelve Hawks – CĂLĂTORUL

Elizabeth Kostova – COLECȚIONARUL DE ISTORIE

David McCullough – 1776

Philip Le Roy – ULTIMUL TESTAMENT

Ruggero Marino – CRISTOFOR COLUMB – ULTIMUL TEMPLIER

„ORICINE POATE ÎNFĂPTUI O CRIMĂ,
DAR ACEASTA NU ESTE O CRIMĂ.
ESTE O NĂSCOCIRE!"

De Ziua Reginei, sărbătorită cu fastul unei zile naționale, un adolescent de paisprezece ani este ucis în Amsterdam în împrejurări care chiar și polițiștilor le îngheață sângele în vine. Comisarul Bruno van Leeuwen, și așa apăsat de senilizarea soției sale, Simone, grav bolnave, preia conducerea investigațiilor și pornește pe urmele ucigașului. El nu bănuiește că, în soluționarea cazului, boala lui Simone joacă un rol-cheie.

ISBN 978-973-103-799-8

rao international
publishing company

www.rao.ro
www.raobooks.com